

MATIJA MATIČIĆ

»Dok nam je putem otkrivao Pisma«

NEDJELJNE BIBLIJSKE PORUKE

Glas Koncila

Matija Matičić

»DOK NAM JE PUTEH OTKRIVAO PISMA«

Matija Matičić

»Dok nam je putem otkrivao Pisma«

Nedjeljna evanđelja A, B i C

Svezak I.

Glas Koncila, Zagreb, 2018.

Nakladnik: Glas Koncila, Kaptol 8, Zagreb

Tel.: 01/4874 315; faks: 01/4874 319

E-pošta: prodaja@glas-koncila.hr • www.glas-koncila.hr

Za nakladnika: Ivan Miklenić

Biblioteka: Nedjeljna biblijska poruka, 11

Recezent: Mons. dr. sc. Mato Zovkić,

profesor emeritus Biblije Univerziteta u Sarajevu

Jezična lektura: doc. dr. sc. Mihaela Matešić

Grafičko oblikovanje: Tomislav Kučko, Dragica Šantić

Tisak: Grafika Markulin, Lukavec

Tiskano u ??? 2018.

Biblijski tekstovi preuzeti iz: Sveto pismo Staroga i Novoga zavjeta,

© Kršćanska sadašnjost d.o.o., Zagreb, 2008.

ISBN 978-953-241-558-2

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacional-
ne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem ?????

MATIJA MATIČIĆ

»Dok nam je putem otkrivao Pisma«

Nedjeljna evanđelja - svezak I.

LITURGIJSKA GODINA

A

Glas Koncila

Zagreb, 2018.

***O 380. obljetnici polaganja kamena temeljca za katedralu
sv.Vida na slavu Bogu i na čast Gospi od Čudesa
u Oštarijama, sv. Benediktu i Blaženom Alojziju Stepincu
i posebnu zahvalu papi u miru Benediktu XVI. za sva pisana
djela koja su me potaknula na stvaranje ovih propovijedi***

Knjigu posvećujem dragim roditeljima, pokojnom ocu Miodragu i majci Marijani, zahvalan Bogu na daru vjere i poziva te njima za roditeljsku ljubav, brigu i odgoj, nadbiskupu Ivanu koji mi je bio prvi rektor i profesor na bogosloviji i teologiji u Rijeci, koji mi je prenio dar svećeništva Isusa Krista svetim ređenjem i koji me uz moju majku svakodnevno ohrabruje i potiče primjerom vjere, ljudske dobrote i služenja, duhovniku benediktincu opatu Christopheru zahvalan za duhovno vodstvo, katedralnoj suradnici Danili za svakodnevnu pomoć i kolegici iz Ordinarijata Kseniji za veliku pomoć i poticaj oko ove knjige propovijedi.

Hvala mojoj obitelji, bakama i djedovima za podršku, hvala župljanima i suradnicima u župi sv. Nikole biskupa na Krnjevu te zajednici vjernika i suradnicima u katedrali sv. Vida, svećenicima, časnim sestrama, vjeroučiteljima i svim dragim prijateljima i dobročiniteljima za veliku podršku i pomoć. Bog najbolje zna koliko ih je i koji su i neka ih obilno nagradi.

SADRŽAJ

PREDGOVOR	11
------------------------	-----------

BOŽIĆNO VRIJEME	15
------------------------------	-----------

Prva nedjelja došašća	15
-----------------------------	----

Druga nedjelja došašća	20
------------------------------	----

Treća nedjelja došašća	24
------------------------------	----

Četvrta nedjelja došašća	28
--------------------------------	----

Božić – Rođenje Gospodnje	31
---------------------------------	----

Sveta obitelj Isusa, Marije i Josipa	34
--	----

Druga nedjelja po Božiću	38
--------------------------------	----

Bogojavljenje – Sveta tri kralja	42
--	----

Krštenje Gospodinovo	47
----------------------------	----

VAZMENO VRIJEME	51
------------------------------	-----------

Prva korizmena nedjelja	51
-------------------------------	----

Druga korizmena nedjelja	56
--------------------------------	----

Treća korizmena nedjelja	60
--------------------------------	----

Četvrta korizmena nedjelja	67
----------------------------------	----

Peta korizmena nedjelja	73
-------------------------------	----

Nedjelja Muke Gospodnje	79
-------------------------------	----

Uskrsnuće Gospodinovo	89
-----------------------------	----

Druga vazmena nedjelja	94
------------------------------	----

Treća vazmena nedjelja	98
Četvrta vazmena – Nedjelja Dobrog pastira	103
Peta vazmena nedjelja	107
Šesta vazmena nedjelja.....	111
Sedma vazmena nedjelja	115
Duhovi – Nedjelja Pedesetnice.....	120

VRIJEME KROZ GODINU..... 124

Druga nedjelja kroz godinu	124
Treća nedjelja kroz godinu	128
Četvrta nedjelja kroz godinu	133
Peta nedjelja kroz godinu	139
Šesta nedjelja kroz godinu	142
Sedma nedjelja kroz godinu	146
Osma nedjelja kroz godinu	149
Deveta nedjelja kroz godinu	154
Deseta nedjelja kroz godinu	158
Jedanaesta nedjelja kroz godinu	162
Dvanaesta nedjelja kroz godinu.....	166
Trinaesta nedjelja kroz godinu	170
Četrnaesta nedjelja kroz godinu	173
Petnaesta nedjelja kroz godinu	177
Šesnaesta nedjelja kroz godinu	182
Sedamnaesta nedjelja kroz godinu	186
Osamnaesta nedjelja kroz godinu	190
Devetnaesta nedjelja kroz godinu	194

Dvadeseta nedjelja kroz godinu	198
Dvadeset i prva nedjelja kroz godinu	202
Dvadeset i druga nedjelja kroz godinu	206
Dvadeset i treća nedjelja kroz godinu	210
Dvadeset i četvrta nedjelja kroz godinu	215
Dvadeset i peta nedjelja kroz godinu	218
Dvadeset i šesta nedjelja kroz godinu	222
Dvadeset i sedma nedjelja kroz godinu	226
Dvadeset i osma nedjelja kroz godinu	230
Dvadeset i deveta nedjelja kroz godinu	232
Trideseta nedjelja kroz godinu	235
Trideset i prva nedjelja kroz godinu – Dušni dan	237
Trideset i druga nedjelja kroz godinu – Posveta Lateranske bazilike	241
Trideset i treća nedjelja kroz godinu	245
Nedjelja Krista Kralja	250
SVETKOVINE KROZ GODINU	255
Uzvišenje Svetoga Križa	255
Sveti Petar i Pavao	259
Svetkovina Presvetoga Trojstva	264
Recenzija.....	269
Opatova riječ... ..	275
Pogovor.....	279

PREDGOVOR

Dragi prijatelji Riječi Božje, Riječ evanđelje (grč. εὐαγγέλιον) prevodimo doslovno riječima *dobra* ili *radosna vijest*. Ta se riječ u vrijeme nastanka evanđelja koristila i za nagradu koja se davala onome tko je donosio neku dobru vijest i za zahvalu koja se davala Bogu kada bi se čula neka dobra vijest te označava dobru poruku, ali i sadržaj dobre poruke.

Isus je propovijedao Evanđelje Božje, čitamo u Markovu evanđelju (Mk 1, 14), dakle Isus je tumačio Riječ Božju. Za Isusa je ta Radosna vijest bila vijest o Kraljevstvu nebeskom, a za Njegove sljedbenike Nebesko kraljevstvo u Isusu, što čini sadržaj navještaja.

Crkva priznaje četiri Evanđelja kao Bogom nadahnuta i Evanđelja su jedinstven književni rod, ali primarno su svjedočanstva vjere prvih učenika u Uskrsloga Gospodina.

Još kao dijete pitao sam se zašto su bila potrebna baš četiri teksta o istim događajima? I shvatio sam tada da je svjedočanstvo vjerodostojnije ako postoji više svjedoka, koji se slažu u bitnim stvarima. Ova četvorica su svjedoci žive vjere u Krista, na četiri različita geografska područja i četiri različita kulturalna okruženja; u Palestini, Maloj Aziji, Grčkoj i Italiji, a nastaju od šezdesetih do osamdesetih godina prvoga stoljeća i nepobitno se slažu u svemu važnom. Zanimljivo je da simboli evanđelista dolaze iz *Knjige*

Otkrivenja, koja preuzima uvodno proroštvo iz *Knjige proroka Ezekiela* gdje se u viđenju spominje nebesko prijestolje i četiri bića ili četiri autentična glasnika koji komuniciraju s okruženjem. Ta četiri glasnika ili anđela imaju četiri lica: jedan ima lice orla, drugi čovječe, treći ima lice junca, a četvrti lice lava. Evanđelistima su dodijeljeni simboli prema počecima odnosno uvodnim događanjima u Evanđeljima.

Od 2008. godine, dakle punih 10 godina, posjećujem svake godine Svetu Zemlju i ono što me uvijek iznova oduševi na tim svetim mjestima gdje naviještamo i tumačimo tekstove jest da Evanđelja nisu apsolutno ni po čemu ljudska mudrost – naprotiv, u njima svaki put doživim i osjetim Duhom Svetim nadahnutu živu Riječ. Naš Učitelj nije računao sa svojom retorikom, nego s nama ljudima i nama se služi koliko mu to dopustimo. Nije samo ostavio svoja sabrana djela Isusa Krista, ostavio je Zajednicu učenika odnosno nas – živu Crkvu. I razmišljajući kakvo je povjerenje Gospodin imao u nas i što nam sve povjerava odlučio sam se za vrijeme desetogodišnjega župničkog služenja u prvoj povjerenoj mi župi sv. Nikole biskupa na Krnjevu u Rijeci sve izrečene propovijedi pripremiti u ovu knjigu homilija prema nedjeljnim Evanđeljima, a u posljednje tri godine otkad sam rektor katedrale sv. Vida i dodatak s naglaskom na otvorenost kroz međureligijski dijalog sa Židovima i Muslimanima te prema drugim kršćanskim zajednicama kroz ekumensko djelovanje. Također, poseban poticaj dala mi je Euharistijska godina u našoj Riječkoj nadbiskupiji, jer sam kroz odbor i službu koordinatora nadbiskupijskog pastoralara, a poslije kao biskupski vikar, mogao dobiti na našim župama uvid u važnost dostojanstvenog slavlja Euharistije i tumačenja Riječi. Zahvalan sam Onome koji me pozvao otkad sam zaređen za sve-

ćenika da mi nije ni jedan dan prošao bez odslužene Svete Mise i kratke propovijedi povjerenoj mi zajednici. Lomiti živu Riječ i njome se hraniti i lomiti živi Kruh i blagovati ga – nema veće radosti ni izvora snage za Kristova svećenika.

Vjerujem da će svaki čitatelj ovih homilija prema nedjeljnim Evanđeljima još dublje i više doživjeti svjedočanstvo i opis kako su tadašnji prvi učenici i kršćani doživljavali Isusa, kakvu su živu vjeru imali u Isusa uz ovaj moj mali homiletski doprinos.

Matija

BOŽIČNO VRIJEME

Prva nedjelja došašća

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 24,37-44):

»Kao u dane Noine, tako će biti i Dolazak Sina Čovječjega. Kao što su u dane one – prije potopa – jeli i pili, ženili se i udavali do dana kad Noa uđe u korablj u i ništa nisu ni slutili dok ne dođe potop i sve odnije – tako će biti i Dolazak Sina Čovječjega. Dvojica će tada biti u polju: jedan će se uzeti, drugi ostaviti. Dvije će mljeti u mlinu: jedna će se uzeti, druga ostaviti. Bdijte dakle jer ne znate u koji dan Gospodin vaš dolazi. A ovo znajte: kad bi domaćin znao o kojoj straži kradljivac dolazi, bdio bi i ne bi dopustio potkopati kuće. Zato i vi budite pripralni jer u čas kad i ne mislite Sin Čovječji dolazi.«

S prvom nedjeljom došašća započela je nova liturgijska godina. Iako se ne poklapa s početkom civilne godine, ona svojim sadržajima obogaćuje i daje smisao svakom dijelu svjetovne godine. Crkva u razdoblju došašća razmatra evanđelje po svetom Mateju. Matejevo nam evanđelje vrlo cjelovito iznosi Isusov nauk i njegov govor o kraljevstvu nebeskom. A upravo to tema je došašća – obraćenje i prihvaćanje kraljevstva nebeskog. Matejevo evanđelje, koje je duboko ukorijenjeno u judeokršćanstvu, ističe novost Isusova nauka koji novim Zakonom ljubavi ispunja cjelokupni židovski zakon. Božja ljubav prema grešnom čovjeku i darovana milost obraćenja glavne su tematske misli Matejeva evanđelja. U tom smislu trebamo promatrati i današ-

nje evanđelje koje govori o ponovnom dolasku Sina Čovječjega u svijet. Pisac ovoga evanđeoskog teksta povezuje svršetak ljudske povijesti te početak nove stvarnosti života s Bogom s prijelomnim događajem koji se zbilo u Noino vrijeme. Knjiga Postanka svjedoči nam da se zemlja u Božjim očima iskvarila i napunila nepravdom (usp. Post 7, 11), zbog čega je Bog odlučio napraviti rez i uništiti »sve u čemu ima dah života« (Pos 7, 17e). Ali On ipak ne uništava sve, nego sklapa Savez s pravednim Noom te zajedno s njime od svih živih bića ostavlja na životu po dvoje, muško i žensko (usp. Post 7, 18-21). Ljudi Noina vremena nisu znali što ih čeka jer su se svojim grijesima udaljili od Boga i tako izgubili kontakt s Njime, ali i sa samim sobom. Bili su nesposobni uvidjeti vlastitu propast i propast svijeta u kojemu su živjeli. No, Božja se pravednost očitovala u milosti da, posredstvom pravednoga Noe, udijeli svijetu mogućnost ponovnoga spasenja. Milost spasenja ne dolazi od čovjekove inicijative, što je vidljivo iz primjera Noina vremena, u kojemu ljudi nisu ni slutili što ih čeka, a kamoli da su osjećali potrebu spasenja. No, Bog je darovao milost spasenja zbog onih koji su mu ostali vjerni, poput bogobojažnoga Noe. Mnogi biblijski primjeri govore u prilog tomu da Bog spašava zajednicu ako je u njoj i jedan pravednik, jer On želi da se svi ljudi spase. Zato je poslao svojega Sina Jedinorođenca u svijet da nitko ne bi doživio ono što su doživjeli Noini suvremenici. A propast je moguća i stvarna na osobnom i kolektivnom planu.

Evanđelje nas upozorava: »Bdijte jer ne znate u koji dan Gospodin vaš dolazi. (...) budite pripralni jer u čas kad i ne mislite Sin Čovječji dolazi.« Ivan Krstitelj naviještao je Isusov dolazak u svijet riječima: »Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko!« Uočavamo da je poziv na obraćenje, odnosno na pripravnost dušom

i tijelom, u osnovi našega susreta s Gospodinom. Obraćanjem i prihvaćanjem novoga života s Kristom zadobivamo mogućnost spasenja. Tu nam milost osigurava sakrament krštenja po kojemu postajemo djeca Božja i pripadnici Isusove zajednice – Crkve, no to nije dovoljno da bismo se spasili. Naime, što doista znači spasenje i biti spašen? Sakramenti su sredstva po kojima Bog djeluje na čovjeka i po kojima ga spašava ako ih živi. Po sakramentima čovjek živi s Bogom na način da svoj život neprestano preobražava na dobro, koje ga vodi do savršenstva, tj. do najvišeg Dobra iz kojega se izlijevaju milosti potrebne za konačno spasenje. Svakomu je vjerniku kršćaninu, dakle, dana milost da živi već sada novim spašenim životom, no mnogi zanemaruju tu spasonosnu činjenicu misleći da se spasenje događa nakon smrti i u nekome drugom svijetu i životu. Današnje nas evanđelje svojim primjermima iz svakodnevnog života upozorava: »Dvojica će tada biti u polju: jedan će se uzeti, drugi ostaviti. Dvije će mljeti u mlinu: jedna će se uzeti, druga ostaviti.« Ta nas slika potiče na budnost, tj. pripravnost da svoj život u svakom trenutku možemo položiti kao zalog za milost spasenja koja nam je darovana pri krštenju.

Nitko od nas ne zna kad će se dogoditi svršetak povijesti i kad će Sin Čovječji ponovno doći i uspostaviti svoju trajnu vladavinu, jer je to samo Bogu znano. Za nas je ljude važnija činjenica svršetak osobne povijesti i susret s Gospodinom koji će se dogoditi svakomu. To je taj presudni »čas« na koji upozorava današnje evanđelje, jer »kad bi domaćin znao o kojoj straži kradljivac dolazi, bdio bi i ne bi dopustio potkopati kuće.« Čovjek se vrlo lako uljuljka u svojoj životnoj svakodnevici, napose ako mu ona teče bez nekih velikih oscilacija. To se, nažalost, događa i u vjerskom životu mnogih vjernika. Izlike poput obimnog posla, nedostatka

vremena, neznanja, neutemeljenosti u obiteljskoj tradiciji i slično mogu pasivizirati vjernika do te mjere da on postane samo konzument vjerskih (crkvenih) sadržaja kada se za tim pojavi potreba u njegovu životu i životima njegovih najbližih (osobito vidljivo u traženju i primanju sakramenata krštenja, svete potvrde, ženidbe ili pak crkvenog sprovoda, blagoslova kuće i sl.). Takav vjernik nije u trajnom zajedništvu s Bogom jer ga ne živi (život pretpostavlja kontinuitet, a ne povremenost odnosa). Budnost, na koju nas poziva evanđelje, pretpostavlja trajno preispitivanje vlastita života i vrijednosti koje čine naš život ne samo ljudskim nego i Božjim. Budnost isto tako znači obraćenje u smislu odricanja od svega što nas odvraća od zajedništva s Bogom i tako umanjuje našu spremnost za susret s Njime.

Sveto nas pismo uči da je čovjek stvoren na sliku Božju. Da bismo jedni u drugima mogli prepoznati Božju sliku potrebno je gledati Božjim očima. Trenutak dolaska pred lice Božje vrhunac je svih naših životnih susreta s drugima i sa samim sobom u kojima nam je darovana mogućnost prepoznavanja Božje blizine i potpune spoznaje svojega života. Došašće je vrijeme priprave za istinski susret s Gospodinom u svojem životu, ali i poziv na hitnost i nužnost obraćenja jer ne znamo kad će nas Gospodin pozvati k sebi da mu položimo račun za svoj život. Ta neizvjesnost ukazuje na dinamiku života u Bogu i života s Bogom, zahtijevajući od čovjeka trajno sazrijevanje u otajstvima vjere. Stoga nije dovoljno zadovoljiti se spoznajom da smo po krštenju opečaćeni znakom pripadnosti Kristu ili pak da smo svoja humanistička uvjerenja ugradili u vjerski korpus koji smo primili obiteljskim nasljeđem. To je stepenica s koje treba zakoračiti dalje kako bismo s višega, odnosno savršenijega motrišta

mogli sagledati svoj život i smisao svega što postoji. Što se više otvorimo Božjoj suradnji, to ćemo jasnije spoznavati sebe i svoju ulogu u svijetu. Današnje nas evanđelje upravo poziva na takvu otvorenost uma i srca kako bismo znali čitati Božje znakove u životu, koji nas vode do konačnoga susreta s Njime.

Druga nedjelja došašća

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 3,1-12):

»U one dane pojavi se Ivan Krstitelj propovijedajući u Judejskoj pustinji: 'Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko!' Ovo je uistinu onaj o kom prorče Izaija prorok: Glas viče u pustinji: Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze! Ivan je imao odjeću od devine dlake i kožnat pojas oko bokova; hranom mu bijahu skakavci i divlji med. Grnuo k njemu Jeruzalem, sva Judeja i sva okolica jordanska. Primali su od njega krštenje u rijeci Jordanu ispovijedajući svoje grijehе. Kad ugleda mnoge farizeje i saduceje gdje mu dolaze na krštenje, reče im: »Leglo gujinje! Tko li vas je samo upozorio da bježite od skore srdžbe? Donosite dakle plod dostojan obraćenja. I ne usudite se govoriti u sebi: 'Imamo oca Abrahamu.' Jer, kažem vam, Bog iz ovoga kamenja može podići djecu Abrahamovu. Već je sjekira položena na korijen stablima. Svako dakle stablo koje ne donosi dobrog roda, siječe se i u oganj baca. Ja vas, istina, krstim vodom na obraćenje, ali onaj koji za mnom dolazi jači je od mene. Ja nisam dostojan obuće mu nositi. On će vas krstiti Duhom Svetim i ognjem. U ruci mu vijača, pročistit će svoje gumno i skupiti žito u svoju žitnicu, a pljevu spaliti ognjem neugasivim.«

Evandjelje druge nedjelje došašća donosi nam govor svetoga Ivana Krstitelja, upućen narodu u Judejskoj pustinji. Evanđeoski pisac svjedoči da je o njemu i o njegovu poslanju prorokovao još veliki prorok Izaija, što ukazuje na to da je Ivan Krstitelj bio Božji odabranik. O njegovu osobnom životu ne znamo mnogo. Evanđelje kaže da je nosio odjeću »od devine dlake

i kožnat pojas oko bokova« te da se hranio skakavcima i divljim medom, čime je istaknuta njegova askeza i izvorna povezanost s prirodom. No, ono što je Ivana Krstitelja uzdiglo nad svim ostalim novozavjetnim likovima jest njegovo poslanje. On je glas koji viče u pustinji: »Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko! Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze!«

Došašće je vrijeme duhovne pripreve za blagdan Gospodinova rođenja. Stoga se ta priprava ne bi smjela usredotočiti samo na stvaranje vanjskog ugođaja u kojemu ćemo dočekati i proslaviti blagdan nego ponajprije na pripravu srca kako bismo u svojoj nutrini, u svojem životu doživjeli preobrazbu – novi život. Prošle smo nedjelje razmišljali o pozivu na obraćenje, vodeći se pritom upozorenjem: »Približilo se kraljevstvo nebesko!«, a danas tomu pozivu pridodajemo: »Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze!« Staze čovjekova života jesu njegovi međusobni odnosi s drugim ljudima i prirodom, ali i sa samim sobom i u konačnici s Bogom. Te staze čine naš život ispunjenim, sretnim ili pak nesretnim, promašenim. Sličan je poziv Bog uputio izraelskom narodu: »Uzimam danas za svjedoke protiv vas nebo i zemlju da pred vas stavljam: život i smrt, blagoslov i prokletstvo. Život, dakle, biraj, ljubeći Jahvu, Boga svoga, slušajući njegov glas, prijanjajući uz njega, da živiš ti i tvoje potomstvo. Ta on je život tvoj, tvoj dugi vijek...« (Pnz 30, 19-20). U vremenu užurbane modernizacije tehnologija, osobito na polju komunikacije, kada je čovjeku dana veća, ali ne i kvalitetnija mogućnost stvaranja odnosa i zajedništva s ljudima cijeloga svijeta i razmjene informacija, unatoč globalizaciji, osjeća se sve dublja čovjekova osobna izgubljenost u svijetu i besciljnost. Valovi ga novih društvenokulturoloških, religioznih, filozofskih i inih strujanja zapljuskuju i bacaju na sve strane, ne

dajući mu ni mogućnost jasne percepcije stvarnosti. Slikovito govoreći, današnji se čovjek nalazi u situaciji neiskusna moreplovca kojega je na pučini mora zatekla oluja, a on je bez kormilara i bez jasnog smjerokaza. Ne preostaje mu ništa drugo nego boriti se za vlastiti opstanak. Evanđelje došašća nudi čovjeku jasan smjerokaz, koji ga sigurno vodi u njegovoj životnoj plovidbi, a to je utjelovljena Božja Riječ – Isus Krist, koji je došao u svijet da se svijet i svako pojedino biće po Njemu spasi. Isusova se percepcija stvarnosti, percepcija nade i radosti, unatoč prijekoru, osjeća i u Krstiteljevu pozivu: »Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze!« Zato je advent razdoblje radosnog iščekivanja Isusova rođenja. Od vjernika se očekuje osobna priprava, u smislu obraćenja, pristupanja svetoj ispovijedi, činjenja dobrih djela, ali i zajednička priprava u župi u smislu odlazanja na, u našem narodu vrlo raširene, mise zornice, potom aktivnijeg sudjelovanja na nedjeljnim svetim misama, pomoći u blagdanskom uređivanju župne crkve i slično. Na taj se način vjernik istinski priprema za susret s Gospodinom.

Čitamo u današnjem evanđelju da je Ivan Krstitelj vrlo oštro prekorio farizeje i saduceje koji su se došli krstiti jer nisu donosili »plod dostojan obraćenja.« Plodovi dostojni obraćenja jesu stvarni ukrasi kojima trebamo ukrasiti naš dom u kojemu se želimo susresti s Kristom. Ako se zadržimo samo na nabavci ukusne blagdanske hrane ili zamamljivih blagdanskih artikala kojima nas zapljuskuje gigantska marketinška industrija, onda je malo vjerojatno da ćemo doživjeti istinski susret, jer se on događa u slobodi ljubavi kojoj ništa nije bitno osim da ljubi. Onoga iz kojeja je ponikla. Svatko je od vjernika kršćanina pozvan preispitati svoja djela donose li ona plodove dostojna obraćenja, tj. rasta u dobru ili ne donose. U konačnici, po djelima ćemo svojim biti

suđeni na posljednjem sudu, a glavni će kriterij biti zakon ljubavi. No, i ta je krepost danas u mnogočemu u krizi. Toliko smo se međusobno razili u poimanju temeljnih vrijednosti da ih više gotovo i ne prepoznavamo kao vrijednosti, a kamoli da ih živimo. Naša pomalo zamagljena percepcija vrijednosnog sustava zapravo je odraz krivudavih staza kojima narušavamo ili uništavamo kraljevstvo nebesko na zemlji. U tom smislu ide i ovaj Krstitelj poziv za poravnavanjem staza. Ako na vrijednosti gledamo kroz perspektivu Isusova Zakona ljubavi prema Bogu i čovjeku, onda će se to zasigurno reflektirati i na naš osobni, obiteljski život, ali i na sva područja našega rada i života. Zbog toga je naša osobna, ali i kolektivna odgovornost i krivnja za sve narušene, uništene i krivudave staze, koje uzrokuju bol i patnju u svijetu, vrlo velika, a u skladu s time veća je i potreba za obraćenjem i spasenjem.

Krstitelj je krstio vodom na obraćenje, a Gospodin »Duhom Svetim i ognjem.« Krštenje znači novi život u zajedništvu djece Božje. Potreba za osobnim i kolektivnim obraćenjem i spasenjem dobiva svoju puninu u krštenju. Došašće je vrijeme poziva na duhovno krštenje, snagom Božjega duha koji je svijetu darovao Spasitelja i Pobjednika života nad smrću. Zbog toga smo pozvani obnoviti svoja krštenička obećanja na način preispitivanja vlastita života i plodova dostojna obraćenja i spasenja.

Treća nedjelja došašća

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 11,2-11):

»A kad Ivan u tamnici doču za djela Kristova, posla svoje učenike da ga upitaju: »Jesi li ti Onaj koji ima doći ili drugoga da čekamo?« Isus im odgovori: »Pođite i javite Ivanu što ste čuli i vidjeli: slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje Evanđelje. I blago onom tko se ne sablazni o mene.« Kad oni odoše, poče Isus govoriti mnoštvu o Ivanu: »Što ste izišli u pustinju gledati? Trsku koju vjetar ljulja? Ili što ste izišli vidjeti? Čovjeka u mekušasto odjevena? Eno, oni što se mekušasto nose po kraljevskim su dvorima. Ili što ste izišli? Vidjeti proroka? Da, kažem vam, i više nego proroka. On je onaj o kome je pisano: Evo, ja šaljem glasnika svoga pred licem tvojim da pripravi put pred tobom. Zaista, kažem vam, između rođenih od žene ne usta veći od Ivana Krstitelja. A ipak, i najmanji u kraljevstvu nebeskom veći je od njega!«

Treća nedjelja došašća doziva nam u svijest pitanje koje su Isusu postavili Krstiteljevi učenici: »Jesi li ti Onaj koji ima doći ili drugoga da čekamo?« Pitanje tko je Isus i odakle mu vlast činiti sve ono o čemu svjedoče evanđelja, i puno više od toga, pitanje je koje se protezalo kroz mnogobrojne stoljetne rasprave crkvenoga učiteljstva, ali i običnoga puka. Tako je crkveno učiteljstvo na svojim saborima (koncilima) definiralo vjerske istine koje čine nauk Katoličke crkve. U tom kontekstu možemo spomenuti neke, npr. Nicejski sabor (325.), na kojemu je definirana Isusova istobitnost s Ocem, tj. da su Otac i Sin iste božanske naravi ili biti, Kalcedonski sabor (451.), na kojemu je definirana

istina o Isusu kao pravom Bogu i pravom čovjeku, odnosno da su u jednoj osobi dvije naravi – ljudska i božanska, koje su nepomiješane, nepromijenjene, nerastavljene i neodvojene, potom Treći carigradski sabor (680.-681.), koji potvrđuje postojanje dviju volja, božanske i ljudske, u osobi Isusa Krista, kao i dva djelovanja, neovisno jedno o drugomu, te Četvrti carigradski sabor (869.-870.), koji je definirao istinu o Bogu u ljudskom obličju.

Isus nije mnogo govorio o sebi, ne zato što ne bi imao što reći ili zato što ga njegovi slušatelji ne bi mogli u potpunosti razumjeti. Njegova su djela dovoljno govorila o Njemu. Zato su ona bila dovoljan odgovor Krstitelju: »Slijepi progledaju, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromasima se navješćuje Evanđelje.« Bog je poslao svojega Sina u svijet da se svijet po Njemu spasi i ta božanska misija jest On – Isus iz Nazareta. I sva je ljudska mudrost o Isusu utemeljena na Njegovu poslanju. Budući da je govorio »kao onaj koji ima vlast, a ne kao pismoznanci« (Mk 1, 21) te da je i sam za sebe rekao: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji!« (Mt 28, 18), Njegove su riječi i djela pobuđivala veliko zanimanje javnosti. Evanđelja svjedoče da je i sam Isus pitao svoje učenike, dakle one koji su mu bili najbliži i koji su ga najbolje znali: »A vi, što vi kažete, tko sam ja?« (Mt 16, 15), na što je Petar odgovorio: »Ti si Krist – Pomazanik, Sin Boga živoga« (Mt 16, 16). Njegove su božanske naravi bili svjesni i nečisti duhovi koji su često opsjedali ljude. Tako je jedan od njih u kafarnaumskoj sinagogi povikao iz čovjeka: »Što ti imaš s nama, Isuse Nazarećanine? Došao si da nas uništiš? Znam tko si: Svetac Božji!« (Mk 1, 23-24). Đavao ga naziva Svecem Božjim jer Isus svojim božanskim sinovstvom i mesijanskim odabranjem jest Svetac u najpotpunijem smislu riječi. Potvrdu Njegove svetosti nalazimo

i u riječima satnika koji je prisustvovao Isusovoj smrti: »Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji!« Židovski je narod u Isusu prepoznao Božjega proroka, odnosno učitelja. O tome najbolje svjedoče riječi uglednoga židovskog farizeja Nikodema, koji je jedne noći potajice došao k Isusu i rekao mu: »*Rabbi*, znamo da si od Boga došao kao učitelj jer nitko ne može činiti znamenja kakva ti činiš ako Bog nije s njime« (Iv 3, 2). No, ono što mnogi Židovi, predvođeni svojim vjerskim vođama, nisu shvaćali jest Isusovo mesijanstvo. Iako su mu se divili i sa strahopoštovanjem slušali Njegove riječi, nisu mogli očistiti svoja srca od užlijebljenih pravila Zakona, koja im nisu dopuštala spoznati Boga među sobom. To se vrlo jasno vidjelo u procesu suđenja kada su umjesto pravednog čovjeka Isusa odabrali razbojnika Barabu.

Današnje nam evanđelje kaže da je Isus, odgovarajući na pitanje Krstiteljevih učenika, dodao: »I blago onom tko se ne sablazni o mene.« Taj dodatak univerzalizira prethodni dio odgovora jer se tiče ne samo Krstiteljeva vremena nego i cjelokupne ljudske povijesti. Blago onomu tko vjeruje u Isusa – Sina Božjega i u Njegovo kraljevstvo unatoč svijetu i njegovim vlastima. Blago onomu tko živi s Isusom, kao sa svojim Bogom, i tko svoj život gradi na Njegovim riječima, jer je takav »kao mudar čovjek koji sagradi kuću na stijeni. Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću, ali ona ne pada. Jer utemeljena je na stijeni« (Mt 7, 24-25). Blago onomu tko u Isusu prepoznaje siguran i čvrst temelj za sve svoje životne odluke jer zna da nije sam i da čini dobro, usprkos prividnoj nadmoći zla. Danas je u svijetu mnogo sablazni. Neke prepoznajemo, a neke smo, nažalost, počeli tolerirati kao posljedicu modernih trendova, uvjeravajući sebe i druge kako smo nemoćni učiniti iskorak. Isus ne misli tako. Upoznati Isusa

znači prihvatiti ga u cijelosti i slijediti Njegov put. On je za sebe rekao da je »Put, Istina i Život« (Iv 14, 6). Svima nam je potrebna hrabrost i odvažnost za slijedenje Njegova puta, za govorenje i svjedočenje istine i za nesebično življenje u zajedništvu s drugima. Treća nas nedjelja došašća poziva na preispitivanje naše percepcije Isusa i Njegove uloge u našem životu. Potaknuti Krstiteljevim pitanjem, možemo se i mi zapitati: je li Isus onaj kojega zaista iščekujemo u ovome svetom adventskom vremenu i kojega silno želimo u svojem životu ili je naše srce opterećeno nekim drugim iščekivanjima?

Blagdan Isusova rođenja blagdan je slavljenja života i nade, one nade koja daje i vraća smisao svakoj naizgled bezizlaznoj situaciji. To nam potvrđuju i Isusove riječi o Ivanu Krstitelju: »Zaista, kažem vam, između rođenih od žene ne usta veći od Ivana Krstitelja. A ipak, i najmanji u kraljevstvu nebeskom veći je od njega!« Ivan je nagovijestio dolazak novog vremena u povijesti spasenja. On je bio velik jer je od Boga bio određen da nagovijesti jedno novo vrijeme – vrijeme milosnog spasenja po Isusu Kristu, jedinom i pravom Spasitelju. No, milosno vrijeme Isusova kraljevanja nadilazi vrijeme izraelskog iščekivanja Mesije, stoga svatko tko se krštenjem ucijepi u mistično Kristovo Tijelo, tj. Crkvu, nadilazi Krstiteljevu misiju jer živi u njezinoj ostvarenosti. To pak znači da bi kršćanin trebao biti čovjek nade i vjere u smisao svega što čini u svojem životu, unatoč konfuoznom vremenu u kojemu živi, jer ima Izvor s kojega se može i treba svakodnevno napajati. On je pozvan graditi i uživati privilegij kraljevstva Božjega. U tome je veličina kršćanstva i dostojanstvo vjernika kršćanina. Blago onom tko ustraje u tome pozivu.

Četvrta nedjelja došašća

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 1,18-24):

»A rođenje Isusa Krista zbilo se ovako. Njegova majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego se sastadoše, nađe se trudna po Duhu Svetom. A Josip, muž njezin, pravedan, ne htjede je izvrnuti sramoti, nego naumi da je potajice napusti. Dok je on to snovao, gle, anđeo mu se Gospodnji ukaza u snu i reče: »Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Rodit će sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih.« Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku: Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog! Kad se Josip probudi oda sna, učini kako mu naredi anđeo Gospodnji: uze k sebi svoju ženu.«

Četvrta nas nedjelja došašća uvodi u veliki kršćanski blagdan Gospodinova rođenja – Božić. Taj je blagdan uistinu velik za sve kršćane, ali i za sve ljude dobre volje jer je on blagdan ljubavi, mira, radosti, napose nade u smisao zemaljskog života koji se Božjom milošću pretače u vječnost. Današnje nam evanđelje donosi izvještaj o povijesnom događaju Isusova rođenja. Zato i započinje riječima: »A rođenje Isusa Krista zbilo se ovako.« Time se želi potvrditi povijesna postojanost bogočovjeka Isusa, Njegova stvarna uronjenost u ljudsku povijest. Bog je odabrao židovski par, pravednog i bogobožnog Josipa i djevicu Mariju, kao svoje sveto »mjesto« utjelovljenja. Jedan od najvećih kršćanskih misterija, uz Božje trojstvo, jest i Marijino djevičansko začeće po Duhu Svetom. Mnogo je bilo rasprava u crkvenoj, ali i svjetovnoj

povijesti o tome. Kako je moguće učiniti takav iskorak iz ljudske naravi, a da istovremeno ta narav ne bude narušena ili oduzeta, i tko to može učiniti? Anđeo Gospodnji, koji je i Mariji i njezinoj rođakinji Elizabeti navijestio Božji plan, daje najbolji odgovor: »Ta Bogu ništa nije nemoguće!« (Lk 1, 37). U mnogo je navrata anđeo Gospodnji, kao Božji poslanik, naviještao Božje planove s narodom i pojedincima. Tako je Sarinoj sluškinji Hagari navijestio rođenje sina Jišmaela, čije ime u prijevodu znači: »Neka Bog usliša« ili »Bog čuje«, obećavši joj silno potomstvo, koje se neće moći ni prebrojati (usp. Post 16, 7-14). Marijina odabranost od Boga naviještena je i po najvećem izraelskom proroku Izaiji: »Evo, začet će djevica i roditi sina i nadjenut će mu ime Emanuel!« (Iz 7, 14). Evanđelist Matej dodaje u svojem zapisu tumačenje Djetetova imena Emanuel – »S nama Bog«. Rođenjem Djeteta Isusa Bog je uistinu na poseban način zakoračio u ljudsku povijest kako bi čovjeku vratio dostojanstvo čovjštva, koje mu od iskona pripada, a zemaljskom životu istinski smisao i puninu. Rođenjem kao nejakom, malenom i bespomoćnom Djetetom, koje je polako raslo i duhom jačalo (usp. Lk 1, 80), Bog je uzdigao ljudsku nemoć i bespomoćnost u svijetu i iskazao svoju svemoć.

Prihvatanjem Božjeg poziva na sveto roditeljstvo, ni Josip ni Marija nisu unaprijed znali što ih čeka, ali su imali ljubav i povjerenje u Božje vodstvo. Čvrsto su vjerovali da ih Bog neće iznevjeriti i da sve što dolazi od Njega, dolazi kao istinsko dobro. Bog je odabrao obitelj kao mjesto svojega utjelovljenja i na taj način trajno posvetio bračnu zajednicu muškarca i žene. Jedan od sedam svetih sakramenata Crkve jest i sakrament ženidbe. Sakramenti su vidljivi znakovi nevidljive Božje prisutnosti u svijetu. Znakovi Njegove svete prisutnosti u bračnoj i obiteljskoj zajednici vidljivi su

u ljubavi i vjernosti bračnih drugova. Crkva u obitelji prepoznaje sebe. Stoga duboko suosjeća s današnjim obiteljima i s njihovim problemima, kao što su bračne rastave, zlostavljanja, nevjere, odgojni problemi i slično.

Današnje evanđelje, neposredno pred blagdan rođenja Gospodina, poziva na svojevrsnu duhovnu obnovu obitelji kako bismo najprije u njoj pronašli sigurne znakove Božje prisutnosti. Obitelj je jezgra života. Ona je živo vrelo iz kojega ključa rijeka temeljnih vrijednosti, principa, stavova koji oblikuju ljudsku osobu. Svatko od nas nosi u sebi plog koji je dobio u obitelji, kakva god da ona bila, i svatko od nas gleda svijet očima obitelji iz koje je ponikao. Odgojna, vrijednosna i ostala nadogradnja samo su naočale koje pomažu ili odmažu našoj temeljnoj percepciji svijeta i života. Zato u blagdanu Božića prepoznamo snažnu obiteljsku dimenziju. Božić je najljepše provesti u krugu svoje obitelji. No, i oni koji su u svojem životu iskusili neka bolna obiteljska i bračna iskustva imaju razloga za blagdansko raspoloženje, jer se Djetešce Isus želi roditi najprije u njihovim ranjenim srcima kako bi njihovu naravnu nemoć da vrate ili ostvare toplinu obiteljskoga doma moglo pretvoriti u Božju svemoć. Ta Bogu ništa nije nemoguće! Te je riječi izrekao anđeo Gospodnji prije Isusova rođenja, a mnogobrojni sveci kroz dvotisućljetnu povijest Crkve potvrdili svojim životima.

Neka nam sveto rođenje Gospodinovo bude svima na radost i spasenje!

Božić – Rođenje Gospodnje

Čitanje svetog Evanđelja po Luki (Lk 2,15-20):

»Čim anđeli otiđoše od njih na nebo, pastiri stanu poticati jedni druge: 'Hajdemo dakle do Betlehema. Pogledajmo što se to dogodilo, događaj koji nam obznani Gospodin.' I pohite te pronadu Mariju, Josipa i novorođenče gdje leži u jaslama. Pošto sve pogledaše, ispriповjediše što im bijaše rečeno o tom djetetu. A svi koji su to čuli divili se tome što su im pripovijedali pastiri. Marija u sebi pohranjivaše sve te događaje i prebiraše ih u svome srcu. Pastiri se zatim vratiše slaveći i hvaleći Boga za sve što su čuli i vidjeli kako im je bilo rečeno.«

Bog se objavio svijetu u liku nemoćnog Djetesca. Velik je to događaj u povijesti čovječanstva – događaj koji je prije dvije tisuće godina uzdrmao cijeli svijet i koji i danas plijeni ljudsku pozornost. Upravo su pastiri taj događaj prvi prenijeli svijetu. Njima je Gospodin udijelio veliku milost da budu nositelji radosne vijesti o dolasku Spasitelja i Otkupitelja svijeta. Bog nije odabrao ljude iz posebno privilegiranih društvenih skupina toga vremena, nego naprotiv, one koji su bili najsiromašniji, koji su u svojem životu uvijek znali prepoznati Božju prisutnost, zbog čega su Bogu neprestano zahvaljivali. Pastiri nisu bili teološki obrazovani niti su špekulirali oko toga što im je 'obznanio Gospodin', već su odmah pohitali kako bi bili sudionicima toga velikog događaja. Njihovo im je srce govorilo što trebaju učiniti – doći k Novorođenomu i pokloniti mu se. Bilo je potrebno susresti se sa živim Bogom. Bez susreta s Bogom nema ni istinskog svjedočanstva. Pastiri su nakon susreta s Božićem postali Božji svjedoci koji su

svojim svjedočanstvom zahvaćali druge i na taj ih način privodili Bogu. Samo ono što su doživjeli u susretu s Djetetom Isusom, to su prenosili svojim suvremenicima, koji su se divili veličanstvenom božanskom događaju i prenosili ga dalje drugima. Uočavamo koliko je velika i važna bila uloga običnih, jednostavnih, siromašnih pastira u Božjem projektu spasenja svijeta.

Pastiri iz Lukina evanđelja najjasnije pokazuju što za Boga znači svaki čovjek. Za njega ne vrijede ljudske predrasude niti bilo kakvi društveni okviri po kojima netko pripada više ili manje važnome određenom društvenom sloju. Za njega je svaki čovjek jednako vrijedan jer je njegovo ljubljeno biće zbog kojega je došao na svijet i za koje je spreman umrijeti. Za njega je svatko vrijedan prenositi njegovu riječ i biti svjedok njegove spasiteljske ljubavi. No, samo je jedan uvjet koji se postavlja pred svakog čovjeka koji želi biti konzument i prenositelj Božje riječi, a to je susret s njime. Pastiri su imali milost živjeti u vremenu Gospodinova fizičkog (povijesnog) života, ali još je veća milost dana ljudima nakon njegova uskrsnuća – živjeti u vremenu Gospodinova slavnoga gospodstva nad poviješću. Vječnost Gospodinove pobjede započela je upravo događajem koji su pastiri radosno prenosili drugima, a ostvarila se u slavi uskrsnuća. Pastiri su bili prvi poslanici Božje riječi, mogli bismo reći preteče Dvanaestorice na čijim će se temeljima sagraditi Božja Crkva. U tom smislu trebamo promatrati i naše temeljno kršćansko poslanje.

Po milosti krštenja i nama je dana mogućnost susreta sa živim Bogom. Po svakom se sakramentu ostvaruje susret s Bogom, no bogatstvo toga susreta ovisi veliki dijelom i o našoj duhovnoj otvorenosti. Pastiri su s radošću i otvorena srca pohitali u Betlehem da i sami budu dionici toga veličanstvenog događaja. Ta je duhovna

raspoloživost bila dovoljna za preobrazbu njihova srca i za ostvarenje Božjega plana s njima. I mi smo pozvani, na osobit način u ovo sveto blagdansko vrijeme, na otvorenost srca za primanje Božje milosti, po kojoj ćemo biti sposobni širiti Božju riječ i vršiti djela ljubavi. Širenje radosti rođenja Djeteta Isusa u svijetu i u srcu svakog čovjeka koji ga želi susreti u svojem životu ovisi o svima nama. Ako je naše srce ispunjeno božanskom radošću, ono će naći put do drugih srca. Ako smo se istinski susreli s Božanskim Djetetom, po kojemu je naš život duhovno preobražen, po nama će se Božansko Dijete susresti i s drugim ljudima jer će naš život biti svjedočanstvo živoga Boga u svijetu. Uočavamo koliko smo svi zajedno, i svatko na svoj način, važni u Božjem planu ljubavi prema svijetu. I nitko nije izuzet milosti Božjega poslanja, osim ako se sam svojom slobodnom voljom izuzme.

I dok nam je ovih dana srce ispunjeno ljepotom božićne radosti, nemojmo zaboraviti da nam je božićna milost dana kao poziv i poslanje. Neka nam pastiri iz današnjeg evanđelja budu primjer u vlastitu životu da smo uvijek i u svakoj situaciji, bez obzira na sve svjetovne kriterije i podjele, pozvani svjedočiti Božju ljubav kojom smo neizmjerljivo ljubljani.

Bilo nam blagoslovljeno sveto porođenje Gospodina našega Isusa Krista!

Sвета obitelj Isusa, Marije i Josipa

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 2,13-15.19-23):

»A pošto oni otidoše, gle, anđeo se Gospodnji u snu javi Josipu: »Ustani, reče, uzmi dijete i majku njegovu te bježi u Egipat i ostani ondje dok ti ne rekнем jer će Herod tražiti dijete da ga pogubi. On ustane, uzme noću dijete i majku njegovu te krene u Egipat. I osta ondje do Herodova skončanja – da se ispuni što Gospodin reče po proroku: Iz Egipta dozvah Sina svoga. (...) Nakon Herodova skončanja, gle, anđeo se Gospodnji javi u snu Josipu u Egiptu: »Ustani, reče, uzmi dijete i njegovu majku te pođi u zemlju izraelsku jer su umrli oni koji su djetetu o glavi radili.« On ustane, uzme dijete i njegovu majku te uđe u zemlju izraelsku. Ali saznajući da Arhelaj vlada Judejom namjesto svoga oca Heroda, bojao se poći onamo pa, upućen u snu, ode u kraj galilejski. Dođe i nastani se u gradu zvanu Nazaret – da se ispuni što je rečeno po prorocima: Zvat će se Nazarećanin.«

Ovu svjetovnu godinu ispraćamo slaveći blagdan Svete Obitelji. Ne možemo ni zamisliti dostojanstveniji ispraćaj kalendarske godine. Jedna kalendarska godina nije neko dugo razdoblje u čovjekovu životu, ali je značajno u mnogočemu jer ostavlja tragove sjećanja na lijepa i manje lijepa iskustva koja nosimo kroz daljnji život. Godina koja slijedi još je uvijek budućnost pred kojom strepimo s nadom i očekivanjima. U nju ćemo zakoračiti s onim duhovnim i materijalnim nasljeđem koje smo stekli tijekom ove i prijašnjih godina. A današnji nam blagdan nudi siguran i čvrst temelj za sva naša očekivanja u osobnom i javnom životu – Svetu Obitelj. Ona je izvor svih

milosti i dobara, ali i uzor i orijentir kako živjeti sretan i ispunjen život unatoč svemu što vidimo, čujemo i doživljavamo u ovom svijetu.

Svetost obiteljskoga zajedništva Marije, Josipa i Djeteta Isusa ogleda se u njihovoj odabranosti od Boga Oca da izvrše Njegov plan spasenja čovječanstva i svijeta. Marija i Josip imaju posebnu ulogu u Božjem poslanju u odnosu na božansko Dijete Isusa, što je osobito vidljivo u današnjem evanđeoskom tekstu. Bog, posredstvom svojega glasnika, komunicira s Marijom i Josipom. Oni se odazivaju i slušaju Njegove upute, bježe u Egipat i skrivaju se. U komunikaciji Boga i Svete Obitelji uočavamo glavne karakteristike svetosti. Oni su Sveta Obitelj jer su odabrani da budu roditeljsko utočište Božanskom Djetetu, ali i zato što su otvoreni Bogu, tj. Božjem djelovanju u svojem životu. Naime, svetost nije neka pasivna etiketa ili predispozicija s kojom se osoba rađa i umire, niti privilegij samo nekih osoba, pa čak ni onih koji su od Boga posebno pozvani na određenu službu. U poznatom Govoru na Gori Isus je jasno rekao okupljenim slušateljima: »Budite, dakle, savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski« (Mt 5, 48). Poziv na savršenost, odnosno na svetost upućena je svakom čovjeku, napose vjerniku kršćaninu koji svoju savršenost može ostvariti jedino u zajedništvu sa svojim Bogom. Milost se svetosti ne može zaraditi ili uvjetovati vlastitim silama. Nju se stječe jedino otvorenosti prema Bogu na način da se s Bogom živi i proživljava svaki životni trenutak. Drugim riječima, tek kad nam sadržaji vjere postanu sadržaji osobnog života, tada smo na dobrom putu zadobivanja Božje svetosti. No, otvorenost Bogu pretpostavlja iskrenu otvorenost prema čovjeku jer bez duboka čovjekoljublja nema ni iskrena bogoljublja.

Današnje evanđelje posebnu pozornost usmjerava na Josipovu poslušnost Bogu i na njegovu odanost obitelji. Slušajući upute Božjega glasnika, Josip ne radi ništa na svoju ruku niti svoju volju stavlja nad Božju. Marijina se poslušnost Bogu očitovala kada je prihvatila poziv da bude majka Sinu Božjemu. I Josip proživljava sličnu situaciju kao i Marija kada prihvaćanjem očinstva preuzima na sebe velik teret odgovornosti i izazova, što je osobito vidljivo u brizi za očuvanje života Djeteta Isusa.

Svetost ove obitelji vidljiva je i u tome što u njoj ne nalazimo ni trunke sebičnosti u življenju obiteljskog poziva. Marija i Josip ne razmišljaju što je za njih osobno najbolje u životu kako bi te prioritete mogli komparirati s bračnima i obiteljskima, nego svoj osobni životni put promatraju kroz prizmu obiteljskoga zajedništva. Kamo sreće da brojne današnje obitelji znaju prepoznati opasnost sebičnosti, koja neprestano vreba iz prenaplaćena trenda individualizma, i navrijeme joj se suprotstaviti snagom ljubavi. Zajedništvo je Svete Obitelji slika Božjega i crkvenog zajedništva. Zato Crkva u Svetoj Obitelji vidi ideal kojemu neprekidno teži. Taj ideal treba biti težnja svake ljudske zajednice, napose obiteljske koja osobito danas vapi za istinskim zajedništvom unutar sebe. A njega neće biti dok se ne prihvate vrijednosti i odnosi koji Obitelj Josipa, Marije i Djeteta Isusa čine svetom, a to su život s Bogom, ljubav, vjernost, odanost, poslušnost, požrtvornost, međusobno razumijevanje.

Svi smo svjedoci ozbiljnosti vremena u kojemu živimo i njegovih posljedica za bračni i obiteljski život. Teškoće i nerazumijevanja dolaze kako sa strane roditelja u odnosu na djecu tako i obrnuto. A sve se to onda odražava na šire oblike zajedništva i društvo u cjelini. Sveta je Obitelj pravi uzor i model mladima u odabiru

istinskih vrijednosti; bračnim parovima u nadilaženju strepnje pred izazovima obiteljske odgovornosti; roditeljima u prihvaćanju težine odgoja svoje djece, a djeci pak u njihovu odrastanju i sazrijevanju. I dok ostavljamo još jednu kalendarsku godinu iza sebe, rezimirajući što smo dobroga u njoj učinili, najveću zahvalnost za sve dobro dugujemo onima koji čine naš obiteljski dom, odnosno koji su nam najbliži, jer gdje nam je srce, tamo nam je i dom. Srce Božje ljubavi je u Svetoj Obitelji koja je svijetu darovala Spasitelja. Svima nam je potrebna ta Božja ljubav i toplina obitelji. Molimo Novorođenoga da, po uzoru na svoju zemaljsku i božansku Obitelj, svakoj obitelji udijeli obilje svojih milosti kako bi u ovom svijetu, unatoč svim patnjama i teškoćama, bilo što više sretnih i zadovoljnih ljudi.

Druga nedjelja po Božiću

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 1,1-18):

»U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog. Ona bijaše u početku u Boga. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svemu što postade u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuže. Bi čovjek poslan od Boga, ime mu Ivan. On dođe kao svjedok da posvjedoči za Svjetlo da svi vjeruju po njemu. Ne bijaše on Svjetlo, nego – da posvjedoči za Svjetlo. Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet; bijaše na svijetu i svijet po njemu posta i svijet ga ne upozna. K svojim dođe i njegovi ga ne primiše. A onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja: onima koji vjeruju u njegovo ime, koji su rođeni ne od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego – od Boga. I Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjesmo slavu njegovu – slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca – pun milosti i istine. Ivan svjedoči za njega. Viče: 'To je onaj o kojem rekoh: koji za mnom dolazi, preda mnom je jer bijaše prije mene!' Doista, od punine njegove svi mi primismo, i to milost na milost. Uistinu, Zakon bijaše dan po Mojsiju, a milost i istina nastu po Isusu Kristu. Boga nitko nikada ne vidje: Jedinorođenac – Bog – koji je u krilu Očevu, on ga obznani.«

U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog«, tim riječima evanđelist Ivan započinje svoje evanđelje. To je najljepši, najzanosniji i najuzvišeniji dio Evanđelja, koji slavi Boga Stvoritelja i Otkupitelja svijeta po kojemu je sve nastalo i po kojemu je svemu što postoji darovana mogućnost spasenja. Ivanov nas Proslov vraća na početne stranice Knjige Po-

stanka koje veličaju Boga Stvoritelja svijeta koji je sve stvorio svojom stvarateljskom riječju: »U početku stvori Bog nebo i zemlju. (...) I reče Bog: 'Neka bude svjetlost!' I bi svjetlost« (Post 1, 1.3). Već je starozavjetni pisac povezivao svjetlost sa životom, a tamu sa smrću. U Ivanovu Proslovu svjetlost dobiva novu dimenziju – ona označava stvarnost koja nadilazi naravni život. Ona je izvor istinskog života koji vodi u vječnost. Božja se stvarateljska riječ utjelovila u ljudskom biću »uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik« (Fil 2, 7), u svemu jednak ljudima, osim u grijehu, jer u njemu »bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze«, kako kaže sveti Ivan. Bog je neodvojiv od svoje riječi. Zato ona ima snagu stvaranja. Ivan svjedoči da je Bog Riječ, ali i da je on Ljubav, i tko ne ljubi, ne poznaje Boga (usp. 1 Iv 4, 8). Svijet je plod Božje neizmjerne ljubavi. Spasenje je plod Božjega milosrđa i ljubavi. Bog svojom riječju sve stvara i utjelovljenom Riječju sve spašava.

Evangelist u Proslovu veliča Preteču, Ivana Krstitelja, koji je došao kao svjedok »da posvjedoči za Svjetlo da svi vjeruju po njemu.« Upravo je Krstitelj pozivao na obraćenje, upozoravajući svoje suvremenike da za njim dolazi jači od njega koji će krstiti »Duhom Svetim i ognjem« (Mt 3, 11). Vrijeme spasenja došlo je s Gospodinovim rođenjem. Vrijeme obraćenja još traje jer Bog želi da se svi ljudi spase. Živimo, dakle, već u milosnu vremenu spasenja koje pobuđuje radost. Najveći apostol naroda, sveti Pavao, svoju je subraću neprekidno poticao na radost. Tako je Filipljanima poručio: »I vi budite radosni i radujte se sa mnom« (Fil 2, 18), a Rimljanima: »U nadi budite radosni, u nevolji strpljivi, u molitvi postojani!« (Rim 12, 12). Gospodinovo rođenje najveća je radost za ovaj svijet jer je svijetu vratio nadu u smisao i svrhu njegova postojanja i jer je čo-

vjeka vratio Bogu. Čovjek više nije izgubljen u svijetu. Utjelovljujući svoju Riječ Bog se približio čovjeku da bi ga vratio k sebi, u svoje zajedništvo koje mu je darovao u početku povijesti. Zato u utjelovljenju i rođenju Božje Riječi u povijesti možemo promatrati novo stvaranje, početak »novog neba i nove zemlje«, o čemu piše sveti Ivan u Knjizi Otkrivenja (Otkr 1, 1), dok drugi evanđelisti govore o uspostavi Božjega kraljevstva koje je već započelo.

No, »Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka« i koje »dođe na svijet (...) i svijet po njemu posta« nije bilo prihvaćeno ponajprije »od svojih«. Ono nije ni danas prihvaćeno od svijeta iako je došlo da bi spasilo svijet od tame grijeha i propasti. Oni koji su trebali biti prvi zahvaćeni Božjim Svjetlom da više ne hode u tami grijeha nego u svjetlosti života koji vodi u vječnost, nisu prihvatili to svjetlo nego su radije ostali tapkati u tami svojih tradicionalnih obreda, zakona i propisa. Ivan nadalje svjedoči: »Onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja: onima koji vjeruju u njegovo ime, koji su rođeni ne od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego – od Boga.« U tome je bit kršćanstva. Ono se ne nasljeđuje tradicijski niti je privilegij jednoga naroda. Novi je narod Božji sabran iz svih naroda kako bi se cijeli svijet po njemu spasio. U tom je smislu Isus naložio učenicima: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio!« (Mt 28, 18-20). Pozvani smo kao kršćani prenositi Radosnu vijest drugima oko nas. Ona se prenosi vlastitim životnim primjerom. No, ta vijest mora ponajprije učiniti naš život radosnim i ispunjenim kako bismo mogli drugima prenositi razloge svoje radosti u Gospodinu.

Dijete Isus darovano nam je radi našega spasenja i spasenja svih ljudi. Na nama je širiti radost i nadu koju smo primili njegovim rođenjem i tako biti apostoli njegove neizmjerne ljubavi prema stvorenu svijetu. Neka i u našem srcu odzvanjaju riječi radosti i veselja: »Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!« (Lk 2, 14).

Bogojavljenje – Sveta tri kralja

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 2,1-12):

»Kad se Isus rodio u Betlehemu judejskome u dane Heroda kralja, gle, mudraci se s Istoka pojaviše u Jeruzalemu raspitujući se: »Gdje je taj novorođeni kralj židovski? Vidjesmo gdje izlazi zvijezda njegova pa mu se dođosmo pokloniti.« Kada to doču kralj Herod, uznemiri se on i sav Jeruzalem s njime. Sazva sve glavare svećeničke i pismoznance narodne pa ih ispitivaše gdje se Krist ima roditi. Oni mu odgovoriše: »U Betlehemu judejskom jer ovako piše prorok: A ti, Betleheme, zemljo Judina! Nipošto nisi najmanji među kneževstvima Judinim jer iz tebe će izaći vladalac koji će pasti narod moj – Izraela! Tada Herod potajno dozva mudrace i razazna od njih vrijeme kad se pojavila zvijezda. Zatim ih posla u Betlehem: »Pođite, reče, i pomno se raspitajte za dijete. Kad ga nađete, javite mi da i ja pođem te mu se poklonim.« Oni saslušavši kralja, pođoše. I gle, zvijezda kojoj vidješe izlazak iđaše pred njima sve dok ne stiže i zaustavi se povrh mjesta gdje bijaše dijete. Kad ugledaše zvijezdu, obradovaše se radošću veoma velikom. Uđu u kuću, ugledaju dijete s Marijom, majkom njegovom, padnu ničice i poklone mu se. Otvore zatim svoje blago i prinesu mu darove: zlato, tamjan i smirnu. Upućeni zatim u snu da se ne vraćaju Herodu, otiđoše drugim putem u svoju zemlju.«

Crkva danas slavi blagdan Bogojavljenja ili Sveta tri kralja. Riječ je o slavljenju očitovanja Božjega Sina, Mesije, Spasitelja cjelokupnoga svijeta. Matejev je izvještaj o tome vrlo slikovit. On nam govori o kraljevima, tj. mudracima s Istoka koji su željeli upoznati novorođenoga židovskog Kralja, kojega

je cjelokupna židovska proročka tradicija nagovještavala i htjela mu se pokloniti. Središnji događaj Isusova rođenja u Betlehemu u Matejevu je izvještaju iskazan kroz glavnu tematsku misao koja prelama događaj na dva bitna prizora. Posrijedi je prije svega želja za upoznavanjem Novorođenoga. Evanđelje nam kaže da su se s jedne strane mudraci u Jeruzalemu raspitivali: »Gdje je taj novorođeni kralj židovski?«, a s druge kralj Herod koji je naložio kraljevima: »Kad ga nađete, javite mi da i ja pođem te mu se poklonim.« Prateći ta dva tematska prizora, uočavamo temeljnu poruku današnjega evanđelja koja glasi: Bog je svijetu, i onome Božjem, odabranom i onome poganskom, darovao Spasitelja, Mesiju radi spasenja svih. Isus je tu poruku poslije i sam opisao riječima: »Ne treba zdravima liječnika, nego bolesnima. Ne dođoh zvati pravednike, nego grešnike« (Mk 2, 17). Današnje nam evanđelje upravo ilustrira te Isusove riječi.

Mudraci s Istoka uživali su velik ugled ondašnjega poganskog svijeta. Iako nisu pripadali odabranom Božjem narodu, poštovali su njegovu vjeru, što je osobito vidljivo iz njihova komentara da su vidjeli gdje iz njega izlazi zvijezda Novorođenoga. Kao dobri poznavatelji zvjezdoznanstva povezivali su najsajajniju zvijezdu sa značenjem i uzvišenošću događaja rođenja židovskoga Kralja o kojemu su čuli. Još je veliki izraelski prorok Izaija u svoje vrijeme navijestao: »Ustani, zasini, jer svjetlost tvoja dolazi, nad tobom blista slava Jahvina. A zemlju, evo, tmina pokriva i mrklina narode! A tebe obasjava Jahve, i Slava se njegova javlja nad tobom« (Iz 60, 1-2).

Motiv njihova traženja novorođenoga Kralja bila je znatiželja. Htjeli su se osvjedočiti u istinitost proročanskih riječi. Iako ljudska znatiželja može imati i negativne konotacije (sjetimo se što je učinila kod prvih ljudi, Adama i Eve, koji su, potaknuti zavodljivošću

zmije, prekršili Božju zapovijed i odmetnuli se od Boga), ona je, ipak, mnoge ljude u povijesti dovela do Boga.

Upoznavanje Boga traži od čovjeka trajnu zainteresiranost za Njega, ali i znatiželju kao poticaj. Čovjek raste u vjeri ako je istinski zainteresiran za što kvalitetnije upoznavanje sadržaja svoje religije. Katolička crkva ima svoj nauk i bogatu tradiciju koja je neiscrpno vrelo spoznaja o Bogu. Koliko smo zainteresirani da što dublje prodremo u to veliko bogatstvo vjerskih spoznaja kako bismo bolje upoznali Boga i s Njime živjeli, prije svega ovisi o našoj stvarnoj zainteresiranosti za Njega.

Znatiželja triju kraljeva da upoznaju židovskoga Kralja dovela ih je do obraćenja, odnosno do spoznaje Boga. Čim su ga ugledali s Njegovom majkom Marijom, pali su ničice pred Njim i poklonili mu se. Njihovo je poklonstvo bilo znak duboka poštovanja pred dugoočekivanim Kraljem i priznavanja Njegove uzvišenosti. U tome činu možemo prepoznati i njihovo obraćenje.

Nakon upoznavanja Novorođenoga oni nisu više isti, pavlovski rečeno, stari ljudi nego novi, preobraćeni jer su bili preporođeni svetošću novorođenoga Djeteta Isusa. Zato se više i nisu smjeli vratiti Herodu, nego naprotiv, vraćajući se u svoju zemlju, trebali su postati Božji glasnici o veličanstvenom događaju koji se dogodio u ljudskoj povijesti. I njihovi darovi govore o Isusovu božanskom identitetu. Tako je crkvena tradicija u zlatu prepoznala karakteristike Kristova kraljevskog dostojanstva, u tamjanu Njegova božanstva i svetosti, a u smirni Njegov kalvarijski put do potpunog ostvarenja Očeva plana spasenja. Dakle, susret triju kraljeva i Djeteta Isusa bio je više nego običan susret.

Čovjek se u svakom istinskom susretu s Bogom neminovno mijenja, preobražava, pročišćava kako bi što jasnije zrcalio svoj

ljudski identitet, ali i onaj božanski u smislu očitovanja Božje slike u sebi. Susret s Bogom može biti potaknut različitim motivima i okolnostima, ali je posljedica uvijek ista, a to je promjena. Ako se kod čovjeka ne dogodi nikakva promjena, možemo se zapitati je li se uistinu dogodio susret? Još smo u božićnoj blagdanskoj atmosferi. Svatko se od nas treba zapitati je li se uistinu susreo s novorođenim Kraljem u svojoj nutrini, gdje smo najranjiviji, ali i najpotrebniji susreta, ili se zadovoljio samo veličanstvenim pričama i slikama o Njegovu rođenju poput ljudi koje su ova trojica kraljeva susretala u svojim zemljama? Odgovor ovisi o našoj istinskoj želji za upoznavanjem Boga i htijenju da živimo s Njime.

Kralj Herod također je bio znatiželjan. Htio je upoznati židovskoga Kralja kojega su toliko naviještali židovski učitelji. Da je bio naviješten kao jedan u nizu židovskih kraljeva, ne bi se toliko zainteresirao za Njega. No, ovaj židovski Kralj nije tek obični kralj niti se Njegovo kraljevstvo moglo poistovjetiti s bilo kojim kraljevstvom u židovskoj povijesti. Potaknut riječima proroka Miheja: »A ti, Betleheme Efrato, najmanji među kneževstvima Judinim, iz tebe će mi izaći onaj koji će vladati Izraelom; njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena« (Mih 5, 1), Herodova je znatiželja bila tim veća i opasnija jer mu je srce bilo zatrovano sebičnim strahom za opstankom svoje vladavine i moći nad židovskim narodom. Znatiželja se pretvorila u opsesiju uništenja novorođenoga Djeteta. Njegova ga je sebičnost i oholost toliko zaslijepila da nije mogao uvidjeti stvarno značenje ovoga događaja, a to je da je Novorođeni došao u svijet i radi njegova spasenja. U ovoj se polarizaciji događaja i likova jasno uočava razlika između dobra i zla, a Herod ocrtava i neka naša svakodnevna ponašanja i odnose. Dovoljno je posvijestiti mnogobrojna

ljudska djela koja su potaknuta sebičnošću i ohološću srca. Iz oholosti se rađaju mnoga zla, koja su izvor patnje i boli. Oholost razara svako zajedništvo i svaki odnos, pa i odnos s Bogom. Još je jedna kalendarska godina iza nas. Koliko smo u njoj osjećali potrebu za Bogom, koliko smo se puta oslonili na Njega, tražili Njegovu pomoć i dopustili mu da nas vodi? Dopustiti Bogu da nas vodi ne znači priznati da smo nesposobni ili nemoćni upravljati svojim životom, nego da smo dovoljno mudri pa s Bogom, kao svojim Stvoriteljem, želimo živjeti i ostvariti sretan i ispunjen život, jer život s Njime nikada ne može biti promašen.

Blagdan Bogojavljenja poziva nas da u sredini u kojoj živimo i radimo budemo radosni glasnici događaja Spasiteljeva rođenja i da, potaknuti željom za što dubljim poniranjem u otajstva vjere, znamo u drugima probuditi zanimanje za Boga. Bog nam se objavio po svojem Sinu. Na nama je ne ići kroz ovaj zemaljski život slijepi i gluhi za Njegovu stvarnost.

Krštenje Gospodinovo

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 3,13-17):

»Tada dođe Isus iz Galileje na Jordan Ivanu da ga on krsti. Ivan ga odvrćaše: »Ti mene treba da krstiš, a ti da k meni dolaziš?« Ali mu Isus odgovori: »Pusti sada! Ta dolikuje nam da tako ispunimo svu pravednost!« Tada mu popusti. Odmah nakon krštenja izađe Isus iz vode. I gle! Otvoriše se nebesa i ugleda Duha Božjega gdje silazi kao golub i spušta se na nj. I eto glasa s neba: »Ovo je Sin moj, Ljubljeni! U njemu mi sva milina!«

Crkva danas slavi događaj Isusova krštenja na Jordanu. Ovim blagdanom završava božićno liturgijsko vrijeme. Matejev je izvještaj naizgled kratak, ali sadržajno vrlo bogat. Isusovo se krštenje u mnogočemu razlikovalo od dotadašnjih krštenja. Ivan je krstio »krštenjem obraćenja«, kako je to opisao sveti Pavao u Djelima apostolskim (Dj 19,4), stoga je njegovo vrijeme vrijeme najave i priprave novog vremena. Isusovo je vrijeme vrijeme ispunjenja očekivanog. U Isusovu se krštenju uočava duboko značenje toga sakramenta. Ivan je svjestan svoje malenosti pred Isusom. Zato je i zbunjen Isusovom odlukom da ga krsti: »Ti mene treba da krstiš, a ti da k meni dolaziš?« Bog je svoju ljubav prema čovjeku iskazao na način da je i sam postao čovjekom, učinivši se nemoćnim u svojoj čovječnosti, a istodobno jakim i svemoćnim u svojoj božanstvenosti. Isusu je, kao čovjeku, bilo potrebno Ivanovo krštenje, ali ne radi očišćenja od grijeha, jer na Njemu ne bijaše ljage grijeha, nego da bi po svojoj ljudskoj naravi dovršio vrijeme priprave i iščekivanja mesijanskih vremena – vremena spasenja.

Scena Isusova krštenja oslikava završetak jednog i početak novog vremena u ljudskoj povijesti. Isusovo je krštenje vrhunac Ivanova zemaljskog poslanja. Ono je kruna svih krštenja koja je Ivan činio u vjeri i nadi da se približilo Božje kraljevstvo. To je Božje kraljevstvo nastupilo Isusovim rođenjem, napose Njegovim krštenjem, u kojemu se očitovala Njegova božanska narav. Isusov dolazak pred Ivana i komunikacija prije čina krštenja stavlja u prvi plan Njegovo puno čovječstvo i vrijeme iščekivanja spasitelja, Mesije. Na to upućuju Isusove riječi: »Ta dolikuje nam da tako ispunimo svu pravednost!« Starozavjetno je vrijeme vrijeme Zakona, a Zakon stavlja u središte Božju pravednost. No, »sada se pak izvan Zakona očitovala pravednost Božja, posvjedočena Zakonom i Prorocima, pravednost Božja po vjeri Isusa Krista, prema svima koji vjeruju«, kaže sveti Pavao Rimljanima (Rim 3, 21-22), i zbog toga nakon čina Isusova krštenja događa se bogojavljenje. Matej opisuje tu veličanstvenu scenu prizorom otvorenog neba i silaska Duha Božjega. U Isusovu se krštenju spaja zemaljsko i nebesko; naravno i nadnaravno; kraj stare i početak nove povijesti. Ono je vrhunac dosadašnjih Božjih objava i zalog trajnog očitovanja i blizine čovjeku u njegovu životu posredstvom vidljivih znakova – sakramenata.

Današnji nas blagdan poziva i potiče na razmišljanje o vlastitom krštenju i krsnim obećanjima. Za Crkvu je događaj krštenja sakrament, odnosno znak posebne Božje prisutnosti i blizine u čovjekovu životu. Crkva u svojem nauku ističe sedam svetih sakramenata, a to su: krštenje, sveta ispovijed, euharistija, sveta potvrda (krizma), ženidba, sveti red i bolesničko pomazanje. Da bismo razumjeli značenje kršćanskih sakramenata, moramo razlučiti njihovo stvarno značenje od onoga što im se ponekad u svakodnevnom životu pri-

pisuje. Sakramenti nisu čini magijskoga karaktera, koji bi imali moć djelovanja već samim činom izvršenja. U narodu su uvriježeni izrazi poput »obavio sam sakrament« ili »imam sve sakramente pa što još treba?« Sakramenti se ne »obavljaju«, oni se po vjeri primaju i žive. Sakramenti nisu ni tek neka crkvena povijesna stečevina nego prije svega izraz volje Onoga koji je htio Crkvu kao zajednicu svojih učenika, a to je Isus. Stoga se oni temelje na Njegovu nauku i životu. O tome nam svjedoče evanđelja i ostali novozavjetni spisi. Bog, koji je dao svojega Sina u svijet da se svijet po Njemu spasi, htio je na poseban način ostati blizak s čovjekom. Sakramenti su upravo ti milosni trenuci najtješnje povezanosti Boga s čovjekom i čovjeka s Bogom, koji omogućuju življenje Božje stvarnosti već ovdje na zemlji. Po sakramentalnim riječima Isus djeluje na čovjeka ucjepljujući ga u svoje spasiteljsko zajedništvo. Ali oni nisu trenuci koji se poput iskre zapale i traju dok ne izgore, nego su trenuci odluke koja kada je donesena, u bitnomu mijenja način života. Sveti Pavao svoju je preobrazbu života objasnio riječima: »Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist« (Gal 2,20). Sakramenti su načini očitovanja živoga Boga u povijesti koji postaju jasniji što se više uranja u dubinu njihova otajstva. Pri tome valja imati na umu njihovu snažnu eklezijalnu dimenziju, što znači da oni nisu dani čovjeku samo radi njegova osobnog spasenja nego i radi spasenja zajednice. Sakramentalna su slavlja slavlja čitave crkvene zajednice. Zato se Crkva raduje krštenju svakoga svojeg novog člana i velikoj okupljenosti vjernika na svetoj euharistiji, ali isto tako zato upozorava na suvremene trendove koji pokušavaju umanjiti njihovu vrijednost, osobito u životu današnjih mladih.

Znamo li kad smo zadobili krsnu milost da postanemo djeca Božja, pripadnici zajednice Isusovih učenika, tj. Crkve? Znamo li

da svaki put kad uđemo u crkvu i dotaknemo blagoslovljenu vodu kojom se prekrizimo, mi zapravo na simboličan način obnavljamo trenutke vlastita krštenja? Naš se vjernički život temelji na krsnoj milosti, po kojoj su nam darovane sve ostale milosti. No, vlastito se krštenje živi na način obraćenog, novog, spašenog čovjeka koji više nema ništa sa starim i grešnim. To nije lako. Sveti Pavao ovako je hrabrio ljude oko sebe: »Krštenjem smo dakle zajedno s njime ukopani u smrt da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života« (Rim 6,4). Krštenjem smo ucijepljeni u Gospodinovo vazmeno otajstvo i iz njega trebamo crpiti snagu za život koji dolikuje Isusovim učenicima. Stoga ne možemo i ne smijemo živjeti kao da i nismo primili ovu milost i dar novoga života s Bogom. Nažalost, vrlo se često događa da se i ne uočava razlika između krštenika i nekrštenika u njihovu načinu života. Pesimizam, besmisao, gubitak jasnih vrijednosnih orijentira, indiferentizam, materijalizam, konzumizam, različiti oblici nasilja i tomu slično dio su naše ljudske svakodnevice. Kako je to moguće ako smo po krštenju pozvani hoditi »u novosti života?« Naša nas krsna obećanja obvezuju ne samo na vlastitu kršćansku izgradnju nego i na promicanje »novoga života« u svijetu u kojemu živimo. Ako smo mi, Kristovi krštenici, »svjetlost svijeta«, čija svjetlost treba svijetliti pred drugim ljudima kako bi vidjeli naša dobra djela i slavili Oca našega koji je na nebesima (usp. Mt 5, 14-16), kako je onda moguće da pored toliko »svjetlosti« ovaj svijet hodi u tami svih pošasti i zala? Svatko je od nas krštenjem pozvan na izgradnju komadića raja. Neka nas današnji blagdan Gospodinova rođenja vodi i snaži u tome pozivu.

VAZMENO VRIJEME

Prva korizmena nedjelja

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 4,1-11):

»Duh tada odvede Isusa u pustinju da ga đavao iskuša. I propostivši četrdeset dana i četrdeset noći, napokon ogladnje. Tada mu pristupi napasnik i reče: 'Ako si Sin Božji, reci da ovo kamenje postane kruhom.' A on odgovori: 'Pisano je: Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta.' Đavao ga tada povede u Sveti grad, postavi ga na vrh Hrama i reče mu: 'Ako si Sin Božji, baci se dolje! Ta pisano je: Anđelima će svojim zapovjediti za tebe i na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.' Isus mu kaza: 'Pisano je također: Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega!' Đavao ga onda povede na goru vrlo visoku i pokaza mu sva kraljevstva svijeta i slavu njihovu pa mu reče: 'Sve ću ti to dati ako mi se ničice pokloniš.' Tada mu reče Isus: 'Odlazi, Sotono! Ta pisano je: Gospodinu, Bogu svom se klanjaj i njemu jedinom služi!' Tada ga pusti đavao. I gle, anđeli pristupili i služili mu.«

Prve korizmene nedjelje razmišljamo nad evandeoskim tekstom koji govori o Isusovoj kušnji u pustinji. Tekst je svojom tematikom vrlo životan i blizak današnjemu vremenu i čovjeku jer analizira problematiku bolnih životnih iskustava koja su posljedica zavedenosti nekim prividnim vrijednostima.

Scena Isusova boravka u pustinji i razgovora s đavлом iskazana je u kontekstu zanosna veličanja pobjede Duha Svetoga nad zlim dusima, odnosno pobjede dobra nad zlom, života nad smrću. Ma-

tej svjedoči da je Duh odveo Isusa u pustinju. Isus se, dakle, nije tu slučajno našao niti ga je tko prisilio da bude u prostoru gdje gotovo da i nema života, jer u pustinji mogu opstati samo najotpornija živa bića. No, ta nam ista pustinja doziva u svijest početke stvaranja svijeta, kada je zemlja bila »pusta i prazna«, a »tama se prostirala nad bezdanom i Duh Božji lebdio je nad vodama« (Post 1, 2). Stvaralačka je snaga Duha ovdje osobito došla do izražaja jer se radi o konfrontaciji Isusa, u kojemu ključa snaga Božjega života, i đavla, otpadnika od Boga, u kojemu je vječna kaotična tama. U ovoj se pustinji događa novo stvaranje, ali ono koje prolazi kroz oganj kušnji. Biblijska je mudrosna književnost uvijek naglašavala važnost kušnje u preispitivanju vjernosti Bogu i čovjeku. Tako čitamo u Knjizi Sirahovoj: »Sine moj, ako želiš služiti Gospodu, pripravi dušu svoju na kušnju. Učvrsti svoje srce i budi jak i ne nagli kad napast dođe. Prioni uz Boga i ne odmeći se, da bi bio slavljen na svoj posljednji dan« (Sir 2, 1-3), te: »Ako želiš imati prijatelja, steci ga kušanjem i nemoj se prebrzo u nj pouzdati« (Sir 6, 7). Isusova kušnja nije imala za cilj preispitati njegovu odanost Ocu, jer su Otac i On jedno (usp. Iv 10, 30), nego razotkriti đavolske zamke i njihove pogibeljne posljedice za spasenje čovjeka.

Riječ je o naravnoj (zemaljskoj) bitci između čovjeka Isusa i đavla kao duhovnog bića, na što nam ukazuje činjenica da je Isus postio onoliko dana koliko je godina odabrani Božji narod lutao u potrazi za obećanom zemljom, da je gladan, a vjerojatno i iznemogao pristupio moćnom đavlu te mu dopustio da mu pokaže ono što on nudi (kamenito tlo, Sveti grad, svjetska kraljevstva). Ali i o nadnaravnoj (duhovnoj) bitci između Boga i njegova prvog odmetnika, što je osobito vidljivo u načinu komunikacije (sukobljavanje posredstvom svetopisamskih riječi) i u krajnjem isho-

du događaja, kada Isus ne podliježe podlim prijevarama nego ih odbacuje, zajedno s njihovim začetnikom, i prihvaća Božji svijet poslušnih i vjernih anđela koji su mu odmah nakon pobjede pristupili da bi mu služili.

Uočavamo prisutnost Duha na početku i na kraju događaja. Ta nam ohrabrujuća činjenica potvrđuje rečeno u Knjizi Sirahovoj o važnosti ustrajnosti u dobru (u vjernosti Bogu) ma kakve nas životne nedaće snašle jer Bog nikog ne ostavlja na cjedilu, ali želi da rastemo i jačamo u Istini i ljubavi prema njemu. To je najbolja metoda i sredstvo borbe protiv Napasnika u ovom svijetu. Sveti Pavao rekao je Korinćanima: »Ta sam se Sotona prerušuje u anđela svjetla« (2 Kor 11, 14). Kao duhovno biće, on može biti i činiti što god želi, osim jednog – biti poslušan Bogu. Isus je bio do kraja poslušan Očevoj volji, čak i u najtežim situacijama kušnji i bola. To je naše najjače oružje. Ne treba nam jače sredstvo od zdrave i slobodne poslušnosti (vjernosti, odanosti) svome Bogu. Svaki grijeh nastaje iz neposluha Bogu, a svaki se čovjekov povratak nebeskom Ocu događa u obnovi ljubavi, jer je ljubav izvor života, a grijeh izvor smrti.

Matej prilagođava sadržaj Isusovih kušnji onima kroz koje je prolazio izraelski narod u pustinji (usp. Pnz 6-9) kako bi Isusa predstavio kao novog Mojsija koji će izvesti svoj narod iz ropstva grijeha i smrti u slobodu djece Božje i darovati mu kraljevstvo nebesko. Njegovo je mesijansko kraljevstvo duhovnoga karaktera. Zato je i moralo biti utemeljeno na duhovnoj pobjedi nad đavolskim zamkama.

U prvoj se kušnji ocrtavaju ljudske situacije o kojima će Isus kasnije govoriti u svojoj prisposobi o sijaču (Mt 13, 1-23), u kojoj sijač sije na način da mu nešto zrnja padne uz put, nešto na kamenito

tlo, a nešto pak u trnje koje ga svojim rastom uguši. Za Isusa ni čovjekove fiziološke potrebe, poput potrebe za hranom, ne mogu biti iznad potrebe za Stvoriteljem jer je on izvor života. Bez Boga nema punine života, a čovjek je pozvan živjeti puninu, a ne tek neke mrvice života (usp. Iv 10, 10). Nažalost, ubrzani tempo života i tzv. nedostatak vremena često osiromašuju i ranjavaju čovjeka do te mjere da on više i ne spoznaje razloge i ne osjeća potrebu za Bogom kao za nekim prijeko potrebnim za život, nego se prema njemu odnosi kao prema uslužnom servisu koji je dobro poznavati ako zatreba, u krajnjoj liniji kao prema značajnoj duhovnoj potrebi. Isusov radikalizam nadilazi takvo poimanje potrebe za Bogom jer ističe savršeno ostvarenje Mojsijeva proglašenja: »Danas preda te stavljam život i sreću, smrt i nesreću. (...) Život, dakle, biraj, ljubeći Jahvu, Boga svoga, slušajući njegov glas, prijanjajući uz njega, da živiš ti i tvoje potomstvo. Ta on je život tvoj, tvoj dugi vijek...« (Pnz 30, 15.19-20).

U drugoj Isusovoj kušnji ocrtavaju se one ljudske slabosti koje osobito pogađaju ljude visoko pozicionirane u društvu i u narodu općenito. Riječ je o oholosti, sebičnosti, narcisoidnosti, koristoljublju i drugim ljudskim manama koje razaraju zajedništvo, ali i samu osobu. Isus je mogao iskoristiti svoju božansku narav i sinovstvo u vlastitu promociju, ali tada se ne bi razlikovao od Božjeg otpadnika jer je oholost upravo njegova karakteristika. Iz oholosti se rađaju svi ostali grijesi. Mnogi Isusovi sunarodnjaci nisu u njemu prepoznali Mesiju jer se njihove percepcije Mesije nisu poklapale s Isusovim. Te se i slične slabosti vrlo brzo uvuku u ljudsko srce ako ono nije uronjeno u Božje koje u svakomu čovjeku gleda svoju sliku. Čim počnemo sebe uzdizati nad ostalima iz bilo kojeg razloga ili u sebi vidjeti sve što nam je u drugima jako

teško uočiti, na dobru smo putu da odaberemo onu drugu opciju iz Mojsijeva govora.

Treća nam Isusova kušnja na poseban način oslikava stvarnost današnjice. Što nam je sve zamijenilo Boga? Čemu se sve klanjamo u svojoj navezanosti na živo i neživo? Idoli današnjeg vremena toliko su rafinirani da ih više i ne prepoznamo kao takve. Dovoljno je zaviriti u svoju nutrinu i razotkriti čime smo sve opterećeni. Korizma je milosno vrijeme obraćenja i prihvaćanja Radosne vijesti – vijesti o punini života koju može dati jedino naš Gospodin Isus Krist.

Druga korizmena nedjelja

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 17,1-9):

»Nakon šest dana uze Isus sa sobom Petra, Jakova i Ivana, brata njegova, te ih povede na goru visoku, u osamu, i preobrazi se pred njima. I zasja mu lice kao sunce, a haljine mu postadoše bijele kao svjetlost. I gle: ukazaše im se Mojsije i Ilija te razgovarahu s njime. A Petar prihvati i reče Isusu: 'Gospodine, dobro nam je ovdje biti. Ako hoćeš, načinit ću ovdje tri sjenice, tebi jednu, Mojsiju jednu i Iliji jednu.' Dok je on još govorio, gle, svijetao ih oblak zasjeni, a glas iz oblaka govoraše: 'Ovo je Sin moj, Ljubljeni! U njemu mi sva milina! Slušajte ga!' Čuvši glas, učenici padoše licem na zemlju i silno se prestrašiše. Pristupi k njima Isus, dotakne ih i reče: 'Ustanite, ne bojte se!' Podigoše oči, ali ne vidješe nikoga doli Isusa sama. Dok su silazili s gore, zapovjedi im Isus: 'Nikomu ne kazujte viđenje dok Sin Čovječji od mrtvih ne uskrsne.'«

Na drugu korizmenu nedjelju slušamo Matejevo svjedočanstvo o Isusovu preobraženju. Mnogi će se zapitati je li, uz silna Isusova djela ozdravljenja i čudesna znamenja koja je činio pred ljudima, potrebno i svjedočanstvo preobraženja? Što li ono otkriva o njegovu identitetu, tim više što se ono dogodilo izvan očiju javnosti? Taj je događaj intimnoga karaktera poput onoga kad Šimun Petar otkriva Isusov identitet ili poput događaja Posljednje večere. U takvim se prilikama Isus postupno razotkrivao učenicima kako bi ih ohrabrio i ojačao u zajedništvu i vjeri po kojoj njegova Crkva treba živjeti u ovom svijetu. Događaj preobraženja predokus je one uskrсне stvarnosti koja se dogodila u nebu nakon Isusove zemaljske kalvarije i smrti na križu, ali i

one naše koja nam je zajamčena njegovom smrću. Sveti Pavao tu je stvarnost opisao riječima: »Smatram, uistinu: sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama« (Rim 8, 18). Zbog toga današnji evanđeoski tekst odiše kršćanskom radošću i nadom da u ovome životu nismo sami i da svaki križ, ma kako težak i bolan bio, ima smisao jer nas usmjerava i vodi prema konačnom cilju – vječnom zajedništvu s Gospodinom u slavi njegova i našeg uskrsnuća.

Prvi dio teksta opisuje ljepotu događaja preobraženja. Tomu su svjedoci Šimun Petar, na kojemu će poslije biti odgovornost cijele zajednice, te braća Jakov i Ivan, koji su Isusu bili osobito bliski. Isus se mogao preobraziti pred svim svojim učenicima, budući da ih je on sve i odabrao za svoje najbliže učenike i suradnike, ali nije to učinio. S jedne strane imamo Šimuna Petra, čuvara Isusova nauka i predvodnika zajednice, koji jedini ima mogućnost razgovora s preobraženim Isusom, a s druge braću Zebedejeve, za koje znamo da su, osobito Ivan, iskazivali posebnu privrženost i vjernost Isusu do njegove smrti na križu. Pred njima se očitovala Božja objava koja je, kroz starozavjetne likove Mojsija i proroka Ilije, objedinila sav Zakon i Poroke u jedno savršeno očitovanje žive Božje Riječi. Ljepota preobraženja ukazuje na ljepotu uskrsle stvarnosti. Petar je svoje oduševljenje iskazao riječima: »Gospodine, dobro nam je ovdje biti.« On je u događaju Isusova preobraženja spoznao smisao i krajnji ishod zemaljskoga puta koji ne završava s križem nego u slavi uskrsnuća. U tome je smisao kršćanske nade, koja prelazi okvire zemaljskoga života i nalazi svoje ostvarenje u Božjoj vječnosti. Zato je čovjekov život ispunjeniji što je više uronjen u Božju stvarnost. Što je čovjek sličniji Bogu, i njegov život postaje sličniji Božjemu.

Opis Isusova preobraženja gotovo da razotkriva svu ljepotu i božanstvenost ljudske duše koja je zahvaćena Bogom. Ona tada jednako sjaji i blista kao što je blistao Isus u svojem preobraženju jer je obasjana snopom Božjih zraka ljubavi. Čovjek osjeća to stanje duše osobito nakon svete ispovijedi ili svete pričesti ili pak u molitvi, razmatranjima nad Božjom riječju ili u nekim drugim situacijama u kojima duša pronalazi jasan put do svojega Stvoritelja. Tko ne bi htio biti zahvaćen takvom ljepotom koju su mogli vidjeti i osjetiti ova trojica učenika? Isus nam se neprestano daruje pod sakramentalnim prilikama i poziva nas, kroz stvarnost naše životne svakodnevice, da s njime prolazimo sve što moramo proći do konačnog cilja, ali očigledno je da smo mnogo puta gluhi i slijepi za njegov poziv. Isus se nije preobrazio pred učenicima radi sebe i objave svoje slave nego radi čovjeka i njegova spasenja koje se događa po tajni Križa, a završava u slavi uskrsnuća. Isusovo je preobraženje zapravo preobraženje naravne, zemaljske stvarnosti koja, zajedno s njime, više nije predodređena za propast nego za spas.

Drugi nas dio ovoga veličanstvenog događaja zapravo vraća na početak Isusova javnog djelovanja, na trenutak kada ga je krstio njegov preteča Ivan Krstitelj, koji je neumorno pozivao na pokajanje i obraćenje. Kao što je nekoć Bog preko Mojsija udijelio svojem narodu Zakon po kojem će zadobiti spasenje, tako sada udjeljuje novi, savršeno upotpunjen Zakon u osobi Isusa Krista kroz zapovijed ljubavi, po kojem daruje svima mogućnost spasenja i vječnog života. Božje riječi o ljubljenom Sinu jesu objava Očeve bezgranične ljubavi prema svakom čovjeku koji u njegovu Sinu pronalazi utočište i spas. Božja je objava na učenike tako snažno djelovala da je u njima pobudila golem strah. U njoj se nije očitovala samo

objava Isusova božanskog sinovstva, nego i zapovijed: »Slušajte ga!« Nije dovoljno biti zadivljen Isusom. Potrebno je vršiti njegovu riječ, njegov nauk. Bog nam je darovao svojega Sina da bismo po njemu zadobili spasenje. Svi su pozvani spasiti se i uživati u uskrsnoj radosti, no u temelju je uskrsne radosti radost križa. »Tko ne uzme križ svoj i ne ide za mnom, nije mene dostojan« (Mt 10, 38), kaže Isus. Križ je uvjet da bismo bili Isusovi. U križu je spas jer nas on rasterećuje tereta grijeha i najsigurnije vodi Spasitelju Isusu Kristu. Tko ne može prihvatiti križ kao sredstvo spasenja, ne može ni uživati u ljepoti uskrsne stvarnosti.

Isus je zabranio učenicima da govore o onome što su vidjeli i čuli dok on ne ustane od mrtvih jer je to objava uskrsne slave. Neka nas ovaj događaj osnaži u vjeri i nadi da naš život nije samo jedan veliki križ kojim sve završava nego da je svaki križ milosna prilika za novi, preobraženi život s Bogom. Iz Isusova križa teče nepresušna rijeka istinskog života na kojemu se trebamo napajati i svoje križeve utapati u njegov. Ljubimo više Isusov križ kako bismo lakše nosili svoje svakodnevne križeve.

Treća korizmena nedjelja

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 4,5-52):

»Dođe dakle u samarijski grad koji se zove Sihar, blizu imanja koje Jakov dade svojem sinu Josipu. Ondje bijaše zdenac Jakovljev. Isus je umoran od puta sjedio na zdencu. Bila je otprilike šesta ura. Dođe neka žena Samarijanka zahvatiti vode. Kaže joj Isus: 'Daj mi piti!' Njegovi učenici bijahu otišli u grad kupiti hrane. Kaže mu na to Samarijanka: 'Kako ti, Židov, išteš piti od mene, Samarijanke?' Jer Židovi se ne druže sa Samarijancima. Isus joj odgovori: 'Kad bi znala dar Božji i tko je onaj koji ti veli: 'Daj mi piti', ti bi u njega zaiskala i on bi ti dao vode žive.' Odvratila mu žena: 'Gospodine, ta nemaš ni čime bi zahvatio, a zdenac je dubok. Otkuda ti dakle voda živa? Zar si ti možda veći od oca našeg Jakova koji nam dade ovaj zdenac i sam je iz njega pio, a i sinovi njegovi i stada njegova?' Odgovori joj Isus: 'Tko god pije ove vode, opet će ožednjeti. A tko bude pio vode koju ću mu ja dati, ne, neće ožednjeti nikada: voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni.' Kaže mu žena: 'Gospodine, daj mi te vode da ne žeđam i da ne moram dolaziti ovamo zahvaćati.' Nato joj on reče: 'Idi i zovi svoga muža pa se vrati ovamo.' Odgovori mu žena: 'Nemam muža.' Kaže joj Isus: 'Dobro si rekla: 'Nemam muža!' Pet si doista muževa imala, a ni ovaj koga sada imaš nije ti muž. To si po istini rekla.' Kaže mu žena: 'Gospodine, vidim da si prorok. Naši su se očevi klanjali na ovome brdu, a vi kažete da je u Jeruzalemu mjesto gdje se treba klanjati.' A Isus joj reče: 'Vjeruj mi, ženo, dolazi čas kad se nećete klanjati Ocu ni na ovoj gori ni u Jeruzalemu. Vi se klanjate onome što ne poznate, a mi se klanjamo onome što poznamo jer spasenje dolazi od Židova. Ali dolazi čas –

sada je! – kad će se istinski klanjatelj klanjati Ocu u duhu i istini jer takve upravo klanjatelje traži Otac. Bog je duh i koji se njemu klanjaju u duhu i istini treba da se klanjaju.’ Kaže mu žena: ‘Znam da ima doći Mesija zvani Krist – Pomazanik. Kad on dođe, objavit će nam sve.’ Kaže joj Isus: ‘Ja sam, ja koji s tobom govorim!’ Uto dođu njegovi učenici pa se začude što razgovara sa ženom. Nitko ga ipak ne zapita: ‘Što tražiš?’ ili: ‘Što razgovaraš s njom?’ Žena ostavi svoj krčag pa ode u grad i reče ljudima: ‘Dođite da vidite čovjeka koji mi je kazao sve što sam počinila. Da to nije Krist?’ Oni iziđu iz grada te se upute k njemu. Učenici ga dotle nudili: ‘Učitelju, jedi!’ A on im reče: ‘Hraniti mi se valja jelom koje vi ne poznajete.’ Učenici se nato zapitkivahu: ‘Da mu nije tko donio jesti?’ Kaže im Isus: ‘Jelo je moje vršiti volju onoga koji me posla i dovršiti djelo njegovo. Ne govorite li vi: Još četiri mjeseca i evo žetve? Gle, kažem vam, podignite oči svoje i pogledajte polja: već se bjelasaju za žetvu. Žetelac već prima plaću, sabire plod za vječni život da se sijač i žetelac zajedno raduju. Tu se obistinjuje izreka: Jedan sije, drugi žanje. Ja vas poslah žeti ono oko čega se niste trudili; drugi su se trudili, a vi ste ušli u trud njihov.’ Mnogi Samarijanci iz onoga grada povjerovali su u njega zbog riječi žene koja je svjedočila: ‘Kazao mi je sve što sam počinila.’ Kad su dakle Samarijanci došli k njemu, moljahu ga da ostane u njih. I ostade ondje dva dana. Tada ih je još mnogo više povjerovalo zbog njegove riječi pa govorahu ženi: ‘Sada više ne vjerujem zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli i znamo: ovo je uistinu Spasitelj svijeta.’ Nakon dva dana ode odande u Galileju. Sam je Isus doduše izjavio da prorok nema časti u svom zavičaju. Kad je dakle stigao u Galileju, Galilejci ga lijepo primiše jer bijahu vidjeli što je sve učinio u Jeruzalemu za blagdana. Jer su i oni bili uzišli na blagdan. Dođe dakle ponovno

u Kanu Galilejsku, gdje bijaše pretvorio vodu u vino. Ondje bijaše neki kraljevski službenik koji je imao bolesna sina u Kafarnaumu. Kad je čuo da je Isus došao iz Judeje u Galileju, od njemu pa ga moljaše da siđe i ozdravi mu sina jer već samo što nije umro. Nato mu Isus reče: 'Ako ne vidite znamenja i čudesa, ne vjerujete!' Kaže mu kraljevski službenik: 'Gospodine, siđi dok mi ne umre dijete.' Kaže mu Isus: 'Idi, sin tvoj živi!' Povjerova čovjek riječi koju mu reče Isus i ode. Dok je on još silazio, pohite mu u susret sluge s viješću da mu sin živi. Upita ih dakle za uru kad mu je krenulo nabolje. Rekoše mu: 'Jučer oko sedme ure pustila ga je ognjica.'»

Na treću korizmenu nedjelju Crkva nam donosi Ivanov tekst o susretu Isusa i žene Samarijanke na Jakovljevu zdencu u gradu Siharu. Svi nam evanđeoski spisi svjedoče da se Isus u svojem životu susretao s ljudima različitih narodnosti, staleža, službi, dobi i da je na svim tim ljudima taj susret ostavio traga. Nakon susreta s Isusom oni više nisu bili isti, nešto se u njima promijenilo. Tako su npr. u susretu s Djetetom Isusom tri mudraca odlučila promijeniti svoje planove i ne vratiti se Herodu nego ići drugim putem u svoju zemlju (usp. Mt 2, 7-12). Bogati i bogobojazni mladić, nakon Isusova poziva: »Ako želiš biti savršen, hajde prodaj što imaš i podaj novac siromasima, pa ćeš imati blago na nebu! Onda dođi i slijedi me!« (Mt 19, 21), shvaća da i nije toliko dobar i bogobojazan koliko je mislio. Zakej je pak u susretu s Isusom doživio obraćenje i u znak pokajanja odlučio polovicu svojega imanja dati siromasima te vratiti četverostruko svima koje je prevario (usp. Lk 19, 1-9). Obraćenje se događa i kod razbojnika na križu, neposredno prije njegove i Isusove smrti (usp. Lk 23, 39-43). I u tom spasonosnom trenutku Isusova prisutnost

mijenja, preobražava čovjeka. Ti nam i ostali biblijski primjeri govore o važnosti susreta s Gospodinom kao temelja za osobnu vjeru. Crkva nas uči da je vjera milosni Božji dar čovjeku jer se u njemu događa susret Boga i čovjeka. Bog svojom ljubavlju poziva čovjeka na susret, a čovjekov je odaziv i daljnja komunikacija s Bogom zapravo oživotvorenje njegove vjere. Prakticirajući sadržaje vjere on trajno dijalogizira (živi) sa svojim Bogom.

Susret žene Samarijanke i Isusa zanimljiv je po mnogočemu. Ono što prvo upada u oči jesu nacionalne razlike: Isus je Židov, a žena Samarijanka. Židovi su mrzili Samarijance jer nisu bili vjerni jedinom i pravomu Bogu nego su unatoč sklopljenom Savezu i dalje služili svojim idolima (usp. 2 Kr 17, 24-41). Isus nadilazi povijesne (ujedno religiozne) razmirice svojega naroda na način da odabire ženu iz Židovima najomraženijega naroda. Možda taj susret i ne bi bio toliko skandalozan da se Isus obratio osobi iz nekoga drugog poganskog naroda koji nema nikakvih dodirnih točaka sa Židovima. Ovako je još više stvorio pomutnju na objema stranama. No, Isus nije zarobljen podjelama ni predrasudama bilo koje vrste. On pogađa u srž problema i na taj ga način rješava, jer je u središtu njegova spasiteljskog plana čovjek, a ne njegova narodnosna etiketa (Židov, Samarijanac, Grk. ...). Sveti Pavao to će poslije objasniti riječima: »Mi smo svi – bilo Židovi bilo Grci, bilo robovi bilo slobodnjaci – kršteni jednim Duhom u jedno tijelo. I svi smo napojeni jednim Duhom« (1 Kor 12, 13). Problematika privatizacije Boga i izjednačavanja narodnosti s religioznom pripadnošću nije strana ni našem narodu. Tako se uvriježilo mišljenje da je npr. »biti Hrvat« istovjetno onom »biti katolik.« Iako nam je povijesna baština isprepletena s religioznom, taj nam je napose domoljubni zanos na izvjestan način oslabio čvrstoću osobne vjere. U suprotnome ne bismo imali dilema u našem

društvu poput: opstanak ili izbacivanja vjeronauka iz dječjih vrtića i škola, uvođenja zdravstvenog (spolnog) odgoja u školski program koji se temelji na liberalnim sekularističkim uvjerenjima ili onoga na kršćanskom nauku, legalizacije lakih droga i prostitucije pod izlikom sprečavanja većeg zla ili pak redefiniranja bračnog zajedništva muškarca i žene u zajedništvo osoba neovisno o spolu i sl. Iako su te pojave prisutne u gotovo svim europskim društvima, sazdanima na kršćanskim temeljima, Božja je riječ na ljudsku mlakost u vjeri sasvim jasna: »Poznam tvoja djela: niti si studen niti vruć! Oh, kad bi bio studen ili vruć! Ali, jer si mlak – ni vruć ni studen – izbacit ću te iz svojih usta« (Otk 3, 15-16). Odvažnost i gorljivost u slijeđenju kršćanskoga nauka pretpostavlja poštovanje, ali ipak nadilaženje tradicije i uspostavljanje osobnog odnosa s Bogom.

Središnji događaj susreta Isusa i žene Samarijanke izrečen je u Isusovim riječima: »Tko god pije ove vode, opet će ožednjeti. A tko bude pio vode koju ću mu ja dati, ne, neće ožednjeti nikada: voda koju ću mu ja dati postat će u njemu izvorom vode koja struji u život vječni.« Isus je prvi zatražio vodu od Samarijanke. On je taj koji dolazi čovjeku grešniku i poziva ga: »Dodite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti. Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca« (Mt 11, 28-29). Samarijanka je bila žena opterećena svojim osobnim i kolektivnim grijesima. No, i u njoj se događa preobrazba. Ona ostavlja svoj krčag, zapravo sav svoj dosadašnji život, i odlazi k svojim sunarodnjacima reći što je doživjela. Ivan svjedoči da su mnogi Samarijanci iz onoga grada povjerovali Isusu »zbog riječi žene koja je svjedočila.« U njezinu liku možemo prepoznati i sliku prve Crkve koja je bila opterećena sličnim problemima jer se sabirala iz poganskih naroda, ali se snagom svjedočenja širila i jačala.

Isus ostvaruje obećanje da »spasenje dolazi od Židova«, što ga je Bog dao pozivom Abrahamu, kada je odlučio smilovati se svojim vjernima i spasiti ih, i izraelskim patrijarsima od kojih »potječe Krist po tijelu, koji je iznad svega, Bog slavljen zauvijek« (Rim 9, 5). Isus jasno daje do znanja da je on donositelj žive vode od koje nitko nikada neće ožednjeti. On je Krist, Pomazanik, Mesija i zato objašnjava svojim učenicima da je njegovo jelo vršiti volju Onoga koji ga je poslao. Objavljujući svoje božansko sinovstvo, Isus objašnjava i novi način prakticiranja vjere u Boga. Istinski se klanjatelji klanjaju Ocu »u duhu i istini.« Bog nije više vezan samo za jedan odabrani narod nego za sve koji traže istinu i žele živjeti puninu života. A jedini pravi put istine koji vodi u izobilje života (usp. Iv 10, 10) jest put Isusa Krista. Taj je put, otkupiteljskom snagom Križa, popločan plodovima Duha (usp. Gal 5, 22-23) na spasenje cijeloga svijeta. Ipak, ta nas činjenica klanjanja »u duhu i istini« ne smije zavesti u razmišljanjima kako je nebitno kojoj crkvenoj, odnosno župnoj zajednici pripadamo. Čovjek je biće relacije, odnosa i zato mu je nužno potrebno zajedništvo, ma kakvo ono bilo. Crkva je zajednica vjernika koja se osobno i skupno susreće sa svojim Bogom i koja slavi njegova otajstva. I kao što se točno zna tko kojem obiteljskom, rodbinskom, prijateljskom, poslovnom i drugom zajedništvu pripada, tako se pretpostavlja da i svatko od vjernika zna kojoj župnoj zajednici pripada, kako bi kvalitetnije pridonio slavljenju Boga i vršenju temeljnog apostolata – evangeliziranju sredine u kojoj živi i radi. Odbacivanje župnog zajedništva, pod izlikama vjernikove slobode u slavljenju Boga, može lako dovesti do vjernikova lutanja i stvaranja pogrešnog dojma o nezainteresiranosti Crkve za njega samog. Zar to nije najčešći razlog zbog čega mnogi

vjernici napuštaju Crkvu i priklanjaju se raznim sektama s kršćanskim primjesama?

Život nam je darovan kao potencijal (usp. prispodobu o talentima, Mt 25, 14-30) za vječnost. Imajmo hrabrosti ići putom kojim je išao naš Gospodin, držeći se nauka njegove Crkve i svjedočeći drugima, poput žene Samarijanke, o čudesnosti života s Bogom. Korizma je pravo vrijeme za preobrazbu naših međuljudskih odnosa i u konačnici odnosa s Bogom.

Četvrta korizmena nedjelja

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 9,1-41):

»Prolazeći ugleda čovjeka slijepa od rođenja. Zapitaše ga njegovi učenici: 'Učitelju, tko li sagriješi, on ili njegovi roditelji te se slijep rodio?' Odgovori Isus: 'Niti sagriješi on niti njegovi roditelji, nego je to zato da se na njemu očituju djela Božja. Dok je dan, treba da radimo djela onoga koji me posla. Dolazi noć, kad nitko ne može raditi. Dok sam na svijetu, svjetlost sam svijeta.' To rekavši, pljune na zemlju i od pljuvačke načini kal pa mu kalom premaza oči. I reče mu: 'Idi, operi se u kupalištu Siloamu!' – što znači »Poslanik.« Onaj ode, umije se pa se vrati gledajući. Susjedi i oni koji su ga prije viđali kao prosjaka govorili su: 'Nije li to onaj koji je sjedio i prosio?' Jedni su govorili: 'On je.' Drugi opet: 'Nije, nego mu je sličan.' On je sam tvrdio: 'Jest, ja sam.' Nato ga upitaše: 'Kako su ti se otvorile oči?' On odgovori: 'Čovjek koji se zove Isus načini kal, premaza mi oči i reče mi: Idi u Siloam i operi se. Oдох dakle, oprah se i progledah.' Rekoše mu: 'Gdje je on?' Odgovori: 'Ne znam.' Tada odvedoše toga bivšeg slijepca farizejima. A toga dana kad Isus načini kal i otvori njegove oči, bijaše subota. Farizeji ga počеше iznova ispitivati kako je progledao. On im reče: 'Stavio mi kal na oči i ja se oprah – i evo vidim.' Nato neki između farizeja rekoše: 'Nije taj čovjek od Boga: ne pazi na subotu.' Drugi su pak govorili: 'A kako bi jedan grešnik mogao činiti takva znamenja?' I nastade među njima podvojenost. Zatim ponovno upitaju slijepca: 'A što ti kažeš o njemu? Otvorio ti je oči!' On odgovori: 'Prorok je!' Židovi ipak ne vjerovahu da on bijaše slijep i da je progledao dok ne dozvaše roditelje toga koji je progledao i upitaše ih: 'Je li ovo vaš sin za kojega tvrdite da se slijep rodio? Kako sada vidi?' Njegovi

roditelji odvrata: 'Znamo da je ovo naš sin i da se slijep rodio. A kako sada vidi, to mi ne znamo; i tko mu je otvorio oči, ne znamo. Njega pitajte! Punoljetan je: neka sam o sebi govori!' Rekoše tako njegovi roditelji jer su se bojali Židova. Židovi se doista već bijahu dogovorili da se iz sinagoge ima izopćiti svaki koji njega prizna Kristom. Zbog toga rekoše njegovi roditelji: 'Punoljetan je, njega pitajte!' Pozvaše stoga po drugi put čovjeka koji bijaše slijep i rekoše mu: 'Podaj slavu Bogu! Mi znamo da je taj čovjek grešnik!' Nato im on odgovori: 'Je li grešnik, ja ne znam. Jedno znam: slijep sam bio, a sada vidim.' Rekoše mu opet: 'Što ti učini? Kako ti otvori oči?' Odgovori im: 'Već vam rekoh i ne poslušaste me. Što opet hoćete čuti? Da ne kanite i vi postati njegovim učenicima?' Nato ga oni izgrdiše i rekoše: 'Ti si njegov učenik, a mi smo učenici Mojsijevi. Mi znamo da je Mojsiju govorio Bog, a za ovoga ne znamo ni odakle je.' Odgovori im čovjek: 'Pa to i jest čudnovato da vi ne znate odakle je, a meni je otvorio oči. Znamo da Bog grešnike ne uslišava; nego je li tko bogobožazan i vrši li njegovu volju, toga uslišava. Odvijek se nije čulo da bi tko otvorio oči slijepcu od rođenja. Kad ovaj ne bi bio od Boga, ne bi mogao činiti ništa.' Odgovoriše mu: 'Sav si se u grijesima rodio, i ti nas da učiš?' i izbaciše ga. Dočuo Isus da su onoga izbacili pa ga nađe i reče mu: 'Ti vjeruješ u Sina Čovječjega?' On odgovori: 'A tko je taj, Gospodine, da vjerujem u njega?' Reče mu Isus: 'Vidio si ga! To je onaj koji govori s tobom!' A on reče: 'Vjerujem, Gospodine!' I baci se ničice preda nj. Tada Isus reče: 'Radi suda dođoh na ovaj svijet: da progledaju koji ne vide, a koji vide, da oslijepi!' Čuli to neki od farizeja koji su bili s njime pa ga upitaju: 'Zar smo i mi slijepi?' Isus im odgovori: 'Da ste slijepi, ne biste imali grijeha. No vi govorite: Vidimo pa grijeh vaš ostaje.'»

Prošle smo nedjelje razmišljali nad tekstom o susretu Isusa i žene Samarijanke, a ove nam nedjelje Crkva donosi tekst o čudesnom ozdravljenju slijepca. Ivanovo svjedočanstvo o tom događaju ima za cilj prikazati Isusa kao očekivanog Sina Čovječjega, kojega je starozavjetna predaja navijestila stoljećima ranije, i ohrabriti kršćansku zajednicu, napose one koji su bili Židovi, da ustraju u kršćanskom životu. Isusove riječi Samarijanki da »spasenje dolazi od Židova, ali dolazi čas – i već je tu – kad će se pravi klanjaoci klanjati Ocu u duhu i istini« (Iv 4, 22-23) u današnjem evanđeoskom odlomku dobivaju svoj puni smisao. Isus odabire slijepog Židova kako bi učinio ono što može učiniti samo Bog – vratio čovjekovoj naravnosti njezinu cjelovitost.

Novina Isusova nauka vidljiva je u raspravi među učenicima o tome imaju li veze osobni grijesi i grijesi predaka s tjelesnom bolešću. Starozavjetna je tradicija često povezivala to dvoje. Tako u Knjizi Izlaska čitamo Božje riječi: »Budeš li zdušno slušao glas Jahve, Boga svoga, vršeći što je pravo u njegovim očima; budeš li pružao svoje uho njegovim zapovijedima i držao njegove zakone, nikakvih bolesti, koje sam pustio na Egipćane, na vas neću puštati. Jer ja sam Jahve koji dajem zdravlje« (Izl 15, 26). A pisac Knjige Sirahove savjetuje: »U svim djelima svojim budi umjeren, i neće te snaći nikakva bolest« (Sir 31, 22).

Isus mijenja ustaljene zakone. On je »naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo« (Iz 53, 4), oslobodivši čovjeka svih okova zarobljenosti i vrativši mu slobodu koju je prvotnim grijehom izgubio. On je »svjetlost svijeta,« kako je to rekao svojim učenicima, a na Gori poručio svima koji ga žele slijediti: »Vi ste svjetlo svijetu« (Mt 5, 14). U skladu s time, sveti Pavao rekao je: »Ne pripadamo noći niti tami« (1Sol 5, 6). Kršćanin se mora napajati na izvoru

Svjetlosti da bi mogao svijetliti svijetu jer njegov život treba biti odsjaj »Mladog sunca s visine« (Lk 1, 78) koje obasjava »one što sjede u tmini i sjeni smrtnoj« (Lk 1, 79). Odsjajivati Kristovim svjetlom znači u svakom trenutku pripadati njemu. Iako se krštenjem podrazumijeva daljnja pripadnost Kristu, naša nas djela i misli znaju lako odvući od Izvora, tako da više ne raspoznamo ni put kojim bismo se trebali vratiti Bogu. Isus kaže svojim učenicima: »Dolazi noć, kad nitko ne može raditi.« Za Ivana je »noć« sinonim za duhovnu tamu i prazninu, tj. za stanje odvojenosti od Boga. U takvoj je duhovnoj, ali i tjelesnoj tami živio slijepac iz današnjeg evanđelja prema kojemu je Isus iskazao svoju ljudsku suosjećajnost i samilost te svoju sinovsku povezanost s nebeskim Ocem.

Ivan svjedoči da se slijepac, nakon Isusove vidljive intervencije, opraio u kupalištu Siloamu, što u prijevodu znači »Poslanik.« Kad se vratio kao zdrav, a ne više slijep, svi su bili u čuđenju jer nisu mogli vjerovati da se radi o čovjeku kojega su godinama poznavali. On nije više bio isti. Zapravo, bio je, preobražen duhom i tijelom, novi čovjek. Evanđelist Ivan time nam daje jasno do znanja da krštenje podrazumijeva novi život u vjeri i poslanje u svijetu. Sva-ki bi kršćanin trebao biti svjestan odgovornosti koja proizlazi iz stvarnosti krštenja. Evangelizacija svijeta događa se po svakom kršćaninu, jer je svaki krštenik pozvan živjeti novim životom (u slobodi djece Božje) i svjedočiti Kristovu ljubav svima koji je ne poznaju, ne osjećaju ili su je, iz nekih razloga, odbacili. Kršćanska se vjera prije svega temelji na svjedočenju Radosne vijesti.

Danas je mnogo onih koji lutaju u potrazi za duhovnošću s istim pitanjem što su ga ljudi postavili izliječenomu: »Gdje je on?« Mnogi traže Krista, ali ga ne nalaze zbog svojih navezanosti i predrasuda koja im zamućuju pogled da ne vide jasno put do Isusa. No,

mnogi ga, nažalost, ne nalaze i zbog toga što im u sredini u kojoj žive i rade kršćani ne daju ništa jasniji odgovor od slijepčeva: »Ne znam.« Vjersko je neznanje plodno tlo za različite devijacije u religioznosti i duhovnosti, ali i za ravnodušnost koja je u osnovi vjerskog tradicionalizma. Isus se tomu izričito suprotstavlja: »Vi ste sol zemlje. Ali ako sol obljutavi, čime će se ona osoliti?« (Mt 5, 13). Farizejev se tradicionalizam očitovao u slijepom izvršavanju mnoštva zakona i propisa. Zato i nisu mogli drukčije zaključiti nego: »Nije taj čovjek od Boga; ne pazi na subotu.« Bilo bi dosta nesmotreno odmah osuditi njihov zaključak jer u svima nama postoji određena doza farizejske navezanosti na zakon i propise. Nije nepoznato mišljenje mnogih vjernika da su npr. sakramenti, dolazak na nedjeljnu svetu misu, napose za blagdan Božića i Uskrsa te školski vjeronauk do trenutka primanja svete krizme nešto što predstavlja vjersku dužnost. Sve je ostalo dano na volju vjernika hoće li ili neće učiniti nešto više za svoju dušu i za potrebe svoje župe i mjesne Crkve. Možemo li uopće govoriti u kategorijama dovoljno – nedovoljno; potrebno – nepotrebno?

Iako iz straha, roditelji izliječenoga dali su, u svjetlu kršćanske stvarnosti, izvrstan odgovor židovskim starješinama: »Punoljetan je: neka sam o sebi govori!« Vjera traži i pretpostavlja psihičku, napose duhovnu zrelost. Sveti Pavao osobito je pazio na potrebu sazrijevanja u vjeri. Tako je poručio Korinćanima: »Hranio sam vas mlijekom, a ne tvrdim jelom, jer ga niste mogli još podnositi« (1Kor 3, 2). Pozvani smo rasti u vjeri, odnosno sve se više otvarati djelovanju Božje ljubavi, a ne zadovoljiti se tradicijskim fundusom vjerskog znanja i obveza kako bismo podmirili potrebe prema Bogu i na taj način izvršili što se od nas kao vjernika očekuje. Što se više otvaramo Božjoj ljubavi, sadržaj vjere postaje sadržaj na-

šega života jer uzajamnom ljubavlju nadilazimo vjerske propise i dužnosti i počinjemo živjeti u istinskoj slobodi djece Božje.

Slijepac je na temelju čudesnog ozdravljenja spoznao da je Isus Sin Božji. U njegovoj se ispovijesti vjere naziru i naše ispovijesti. Obraćanjem i krštenjem dana nam je milost spoznaje Boga. Vjera je dar i milost po kojemu vjernik Božjim očima spoznaje stvarnost u sebi i oko sebe. Stoga se ispovijest vjere ne događa samo u svetoj misi pri izricanju članaka *Vjervanja* nego i u našoj svakodnevici. Danas je mnogo duhovne sljepoće i gluhoće. Svima nam je potrebno vratiti se Bogu i s njime započeti novi život. Neka nas ova korizma ojača u spremnosti da što jasnije slijedimo Isusov put i čujemo njegov glas u svakoj nemoći svoga bližnjega.

Peta korizmena nedjelja

Čitanje svetog Evandjelja po Ivanu (Iv 11,1-45):

»Bijaše neki bolesnik, Lazar iz Betanije, iz sela Marije i sestre joj Marte. Marija bijaše ono pomazala Gospodina pomašću i otrla mu noge svojom kosom. Njezin dakle brat Lazar bijaše bolestan. Sestre stoga poručise Isusu: 'Gospodine, evo onaj koga ljubiš, bolestan je.' Čuvši to, Isus reče: 'Ta bolest nije na smrt, nego na slavu Božju, da se po njoj proslavi Sin Božji.' A Isus ljubljase Martu i njezinu sestru i Lazara. Ipak, kad je čuo za njegovu bolest, ostade još dva dana u onome mjestu gdje se nalazio. Istom nakon toga reče učenicima: 'Pođimo opet u Judeju!' Kažu mu učenici: 'Učitelju, Židovi su sad tražili da te kamenuju, pa da opet ideš onamo?' Odgovori Isus: 'Nema li dan dvanaest sati? Hodi li tko danju, ne spotiče se jer vidi svjetlost ovoga svijeta. Hodi li tko noću, spotiče se jer nema svjetlosti u njemu.' To reče, a onda im dometnu: 'Lazar, prijatelj naš, spava, no idem probuditi ga.' Rekoše mu nato učenici: 'Gospodine, ako spava, ozdravit će.' No Isus to reče o njegovoj smrti, a oni pomisliše da govori o spavanju, o snu. Tada im Isus reče posve otvoreno: 'Lazar je umro. Ja se radujem što ne bijah ondje, i to poradi vas – da uzvjerujete. Nego pođimo k njemu.' Nato Toma zvani Blizanac reče suučenicima: 'Hajdemo i mi da umremo s njime!' Kad je dakle Isus stigao, nađe da je onaj već četiri dana u grobu. Betanija bijaše blizu Jeruzalema otprilike petnaest stadija. A mnogo Židova bijaše došlo tješiti Martu i Mariju zbog brata njihova. Kad Marta doču da Isus dolazi, pođe mu u susret dok je Marija ostala u kući. Marta reče Isusu: 'Gospodine, da si bio ovdje, brat moj ne bi umro. Ali i sada znam: što god zaišeš od Boga, dat će ti.' Kaza

joj Isus: 'Uskrsnut će brat tvoj!' A Marta mu odgovori: 'Znam da će uskrsnuti o uskrsnuću, u posljednji dan.' Reče joj Isus: 'Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada. Vjeruješ li ovo?' Odgovori mu: 'Da, Gospodine! Ja vjerujem da si ti Krist, Sin Božji, Onaj koji dolazi na svijet!' Rekavši to ode, zovnu svoju sestru Mariju i reče joj krišom: 'Učitelj je ovdje i zove te.' A ona, čim doču, brzo ustane i pođe k njemu. Isus još ne bijaše ušao u selo, nego je dotada bio na mjestu gdje ga je Marta susrela. Kad Židovi, koji su s Marijom bili u kući i tješili je, vidješe kako je brzo ustala i izišla, pođoše za njom; mišljahu da ide na grob plakati. A kad Marija dođe onamo gdje bijaše Isus i kad ga ugleda, baci mu se k nogama govoreći: 'Gospodine, da si bio ovdje, brat moj ne bi umro.' Kad Isus vidje kako plače ona i Židovi koji je dopratiše, potresen u duhu i uzbuđen upita: 'Kamo ste ga položili?' Odgovoriše mu: 'Gospodine, dođi i pogledaj!' I zaplaka Isus. Nato su Židovi govorili: 'Gle, kako ga je ljubio!' A neki između njih rekoše: 'Zar on, koji je slijepcu otvorio oči, nije mogao učiniti da ovaj ne umre?' Isus onda, ponovno potresen, pođe grobu. Bila je to pećina, a na nju navaljen kamen. Isus zapovjedi: 'Odvalite kamen!' Kaže mu pokojnikova sestra Marta: 'Gospodine, već zaudara. Ta četvrti je dan.' Kaže joj Isus: 'Nisam li ti rekao: budeš li vjerovala, vidjet ćeš slavu Božju?' Odvališe dakle kamen. A Isus podiže oči i reče: 'Oče, hvala ti što si me uslišao. Ja sam znao da me svagda uslišavaš; no rekoh to zbog nazočnog mnoštva: da vjeruju da si me ti poslao.' Rekavši to povika iza glasa: 'Lazare, izlazi!' I mrtvac iziđe, noge mu i ruke bile povezane povojima, a lice omotano ručnikom. Nato Isus reče: 'Odriješite ga i pustite neka ide!' Tada mnogi Židovi koji bijahu došli k Mariji, kad vidješe što Isus učini, povjerovaše u nj.«

Evangelje pete korizmene nedjelje postupno nas uvodi u misterij Velikoga tjedna. Riječ je o uskrišenju Isusova prijatelja Lazara. Svojom tematikom ovaj tekst slavi Isusa kao Sina Božjega i Gospodara života nad smrću. Opisani je događaj ujedno nagovještaj slavnog događaja Kristove smrti i uskrsnuća.

Prvi dio teksta daje nam do znanja da je Isus bio obaviješten o teškoj bolesti svoga prijatelja Lazara i da su ga Lazarove sestre Marta i Marija pozvale da ga dođe izliječiti. No, Isus je čekao da Lazar umre. Njegove riječi: »Ta bolest nije na smrt, nego na slavu Božju, da se po njoj proslavi Sin Božji,« dozivaju nam u sjećanje događaj čudesna izlječenja slijepca, o kojemu smo slušali prošle nedjelje, na kojemu se očitovala Božja slava i smisao Isusova poslanja: »Radi suda dođoh na ovaj svijet: da progledaju koji ne vide, a koji vide, da oslijepe!« (Iv, 9, 39). I sam je slijepac došao do zaključka: »Odvijeka se nije čulo da bi tko otvorio oči slijepcu od rođenja. Kad ovaj ne bi bio od Boga, ne bi mogao činiti ništa« (Iv 9, 32-33). Današnji Isusov zahvat uskrsnuća čovjeka koji je već četiri dana ležao u grobu pobuđuje još veće čuđenje među sunarodnjacima, ali i među učenicima. Uočavamo da su učenici najprije bili zbunjeni Isusovom odlukom da ide u Judeju gdje su ga njegovi sunarodnjaci htjeli kamenovati, a potom izjavom o Lazarovoj smrti: »Lazar, prijatelj naš, spava, no idem probuditi ga.« Ako ga njegovi učenici nisu razumjeli, što očekivati od ostalih? Tajna života i smrti, ma koliko bila znanstveno razotkrivena, uvijek će ostati tajna, misterij, jer te stvarnosti nemaju izvor u čovjeku nego u Bogu. Samo je Bog darovatelj i gospodar života i samo njemu pripada vlast nad smrću. Isus je to dokazao svojom otkupiteljskom smrću na križu kada je na sebe preuzeo teret grijeha čovječanstva, darovavši čovjeku slobodu i spasenje, vječno zajedništvo sa svojim Stvoriteljem.

Zato ovaj današnji evanđeoski tekst odiše kršćanskom radošću i nadom da je i nama, koji smo s Kristom povezani u tajni Križa, zajamčena radost vječnog života u ljubavi s Bogom i u zajedništvu s braćom i sestrama. Učenici nisu mogli razumjeti Isusove riječi o Lazarovoj smrti jer njihova vjera još nije bila preobražena snagom Isusova uskrsnuća.

Ivan stavlja Lazarovu smrt u kontekst Isusova govora o odnosu svjetlosti i tame: »Hodi li tko danju, ne spotiče se jer vidi svjetlost ovoga svijeta. Hodi li tko noću, spotiče se jer nema svjetlosti u njemu.« Tama je sinonim za smrt (fizičku i duhovnu), a svjetlost za život. Isus je za sebe rekao da je svjetlost svijeta (usp. Iv 9, 5), a u razgovoru s Martom: »Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada.« Da bismo razumjeli tajnu uskrsnuća, tj. vječnoga života, potrebna je vjera. Zato Isus postavlja Marti pitanje: »Vjeruješ li ovo?« To ne znači da se radi o fikciji koja postoji ako postoji vjera u nju, nego je riječ o Božjoj stvarnosti i Božjem zahvatu koji ne može biti u potpunosti spoznatljiv čovjeku zbog njegove još neuskrsnule (nepreobražene) naravne dimenzije.

Pitanje vjere u Isusovo gospodstvo nad životom i smrću pitanje je koje je upućeno svakom vjerniku kršćaninu. Vjerujemo li uistinu da je Isus uskrsnuće i život te da nam je po njemu zajamčena milost vječnoga života ili nam je ta istina vjere teško prihvatljiva pa se ne možemo pomiriti s gubitkom dragih osoba, s težinom svakodnevnih križeva, s nepravdama koje nas pritišću i ne daju da jasno vidimo smisao životnog putovanja ovom zemljom i s još mnogo drugih razloga koji nas udaljuju od Isusa? Marta je, unatoč svojoj velikoj boli zbog bratove smrti, rekla: »Da, Gospodine! Ja vjerujem da si ti Krist, Sin Božji, Onaj koji dolazi na svijet!« Tek je

tada Isus oživio Lazara. Sveti Pavao u Isusovu je uskrsnuću vidio temeljni smisao kršćanskog poslanja: »Ako, pak, Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud i vjera vaša« (1Kor 15, 14).

Lazarovo je uskrišenje plod Isusove snažne vjernosti, odanosti i ljubavi prema Bogu Ocu i Duhu Svetomu. Zato se i od Marte i Marije očekuje snažna vjera u Isusa, Sina Božjega, što je osobito vidljivo u Isusovim riječima: »Nisam li ti rekao: budeš li vjerovala, vidjet ćeš slavu Božju?« Sam je čin uskrsnuća vrlo oskudno prikazan. Isus ne rabi mnogo riječi u prizivanju pokojnika, osim: »Lazare, izidi!« Sva je pozornost usredotočena na raspravu o važnosti vjere u Isusovo božanstvo i na njegovu zahvalnu molitvu Ocu. Time nas evanđeoski pisac želi odlijepiti od svih mogućih senzacionalističkih interpretacija i usmjeriti na bit događaja, odnosno na njegovu temeljnu poruku. Isus je »Krist – Pomazanik, Sin Boga živoga« (Mt 16, 16) i svi koji u njega vjeruju, već sada imaju prilike živjeti u Božjoj vječnosti jer im je, po njemu, darovan život vječni.

Mnogi evanđeoski primjeri svjedoče da su ljudi po vjeri zadoobili spasenje tijela i duše. Tako je npr. jerihonskom slijepcu rekao: »Progledaj! Vjera te tvoja spasila.« (Lk 18, 42), a nadstojniku sinagoge Jairu, prije nego što je oživio njegovu kćerku: »Ne boj se! Samo vjeruj!« (Mk 5, 36). Ženi, koja je potajno prišla Isusu i dotakla njegovu haljinu u vjeri da će ozdraviti od svoje dugogodišnje bolesti, rekao je: »Hrabro, kćeri, vjera te tvoja spasila« (Mt 9, 22). Svi nam ti događaji govore samo o jednom – o snazi i djelotvornosti vjere u Isusa. Svatko bi se od nas, prije kukanja i jadikovanja nad težinom svakodnevnih križeva, trebao zapitati o svojoj vjeri koliko je ona uistinu jaka i životvorna. Isus se neprekidno molio svomu Ocu iako je bio bogočovjek. Učestalost i kvaliteta naših

molitava govori o duhovnom stanju naše duše. Do Boga se može doprijeti i razumom, ali se samo molitvom uspostavlja odnos jer je molitva najsnažniji vapaj božanskog u čovjeku koji, snagom vjere, dopire do svojega Tvorca i uspostavlja komunikaciju. Zato je molitva svojstvena samo čovjeku, a ne i drugim živim bićima. U molitvi se stapa čovjekova božanska dimenzija i Božja čovječnost u odnos ljubavi između dviju osoba – Boga i čovjeka. Isus je tomu najbolji primjer.

Crkva nas i ove korizmene nedjelje poziva na obraćenje i pripremu za milosni događaj Gospodinova uskrsnuća. Očistimo svoje duše i iskreno molimo Gospodina da se i u nama već sada dogodi uskrišenje kakvo su doživjeli svi oni koji su mu s vjerom prišli i po toj istoj vjeri zadobili spasenje!

Nedjelja Muke Gospodnje

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 26,14-27,66):

»Jedan od dvanaestorice, zvani Juda Iškariotski, pođe glavarima svećeničkim i reče: »Što ćete mi dati i ja ću vam ga predati.« A oni mu odmjeriše trideset srebrnjaka. Otada je tražio priliku da ga preda. Prvoga dana Beskvasnih kruhova pristupiše učenici Isusu i upitaše: »Gdje hoćeš da ti pripravimo te blaguješ pashu?« On reče: »Idite u grad tomu i tomu i recite mu: 'Učitelj veli: Vrijeme je moje blizu, kod tebe slavim pashu sa svojim učenicima!'« I učine učenici kako im naredi Isus i priprave pashu. Uvečer bijaše Isus za stolom s dvanaesticom. I dok su blagovali, reče: »Zaista, kažem vam, jedan će me od vas izdati.« Silno ožalošćeni, stanu mu jedan za drugim govoriti: »Da nisam ja, Gospodine?« On odgovori: »Onaj koji umoči sa mnom ruku u zdjelu, taj će me izdati. Sin Čovječji, istina, odlazi kako je o njemu pisano, ali jao čovjeku onomu koji predaje Sina Čovječjega. Tome bi čovjeku bolje bilo da se ni rodio nije.« A Juda, izdajnik, prihvati i reče: »Da nisam ja, učitelju?« Reče mu: »Ti kaza.« I dok su blagovali, uze Isus kruh, izreče blagoslov pa razlomi, dade svojim učenicima i reče: »Uzmite i jedite! Ovo je tijelo moje!« I uze čašu, zahvali i dade im govoreći: »Pijte iz nje svi! Ovo je krv moja, krv Saveza koja se za mnoge proljeva na otpuštenje grijeha. A kažem vam: ne, neću od sada piti od ovog roda trsova do onoga dana kad ću ga – novoga – s vama piti u kraljevstvu Oca svojega. Otpjevavši hvalospjeve, zaputi se prema Maslinskoj gori. Tada im reče Isus: »Svi ćete se vi još ove noći sablazniti o mene. Ta pisano je: Udarit će pastira i stado će se razbjeci. Ali kad uskrsnem, ići ću pred vama u Galileju. Nato će mu Petar: »Ako se i svi sablazne o tebe, ja se nikada neću!« Reče

mu Isus: »Zaista, kažem ti, još ove noći, prije negoli se pijetao oglasi, triput ćeš me zatajiti!« Kaže mu Petar: »Bude li trebalo i umrijeti s tobom, ne, neću te zatajiti.« Tako rekoše i svi učenici. Tada dođe Isus s njima u predio zvan Getsemani i kaže učenicima: »Sjednite ovdje dok ja odem onamo pomoliti se.« I povede sa sobom Petra i oba sina Zebedejeva. Spopade ga žalost i tjeskoba. Tada im reče: »Duša mi je nasmrt žalosna. Ostanite ovdje i bdijte sa mnom!« I ode malo dalje, pade ničice moleći: »Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoiđe ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti.« I dođe učenicima i nađe ih pozaspale pa reče Petru: »Tako, zar niste mogli jedan sat probdjeti sa mnom? Bdijte i molite da ne padnete u napast! Duh je, istina, voljan, no tijelo je slabo.« Opet, po drugi put, ode i pomoli se: »Oče moj! Ako nije moguće da me čaša mine da je ne pijem, budi volja tvoja!« I ponovno dođe i nađe ih pozaspale, oči im se sklapale. Opet ih ostavi, pođe i pomoli se po treći put ponavljajući iste riječi. Tada dođe učenicima i reče im: »Samo spavajte i počivajte! Evo, približio se čas! Sin Čovječji predaje se u ruke grešničke! Ustanite, hajdemo! Evo, približio se moj izdajica.« Dok je on još govorio, gle, dođe Juda, jedan od dvanaestorice, i s njime silna svjetina s mačevima i toljagama poslana od glavara svećeničkih i starješina narodnih. A izdajica im dao znak: »Koga poljubim, taj je, njega uhvatite!« I odmah pristupi Isusu i reče: »Zdravo, Učitelju!« I poljubi ga. A Isus mu reče: »Priatelju, zašto ti ovdje!« Tada pristupe, podignu ruke na Isusa i uhvate ga. I gle, jedan od onih koji bijahu s Isusom maši se rukom, trgnu mač, udari slugu velikoga svećenika i odsiječe mu uho. Kaže mu tada Isus: »Vrati mač na njegovo mjesto jer svi koji se mača laćaju od mača i ginu. Ili zar misliš da ja ne mogu zamoliti Oca svojega i eto umah uza me više od dvanaest legija anđela? No

kako bi se onda ispunila Pisma da tako mora biti?» U taj čas reče Isus svjetini: »Kao na razbojnika iziđoste s mačevima i toljagama da me uhvatite? Danomice sjedah u Hramu naučavajući i ne uhvatiste me.« A sve se to dogodilo da se ispune Pisma proročka. Tada ga svi učenici ostave i pobjegnu. Nato uhvatiše Isusa i odvedoše ga velikom svećeniku Kajfi, kod kojega se sabraše pismoznanci i starješine. A Petar je išao za njim izdaleka do dvora velikog svećenika; i ušavši unutra, sjedne sa stražarima da vidi svršetak. A glavari svećenički i cijelo Vijeće tražili su kakvo lažno svjedočanstvo protiv Isusa da bi ga mogli pogubiti. Ali ne nadoše premda pristupiše mnogi lažni svjedoci. Napokon pristupe dvojica i reknu: »Ovaj reče: 'Mogu razvaliti Hram Božji i za tri ga dana sagraditi.« Usta nato veliki svećenik i reče mu: »Zar ništa ne odgovaraš? Što to ovi protiv tebe svjedoče?» Isus je šutio. Reče mu veliki svećenik: »Zaklinjem te Bogom živim: Kaži nam jesi li ti Krist, Sin Božji?» Reče mu Isus: »Ti kaza! Štoviše, kažem vam: Odsada ćete gledati Sina Čovječjega gdje sjedi zdesna Sile i dolazi na oblacima nebeskim.« Nato veliki svećenik razdrije haljine govoreći: »Pohulio je! Što nam još trebaju svjedoci! Evo, sada ste čuli hulu! Što vam se čini?» Oni odgovoriše: »Smrt zaslužuje!» Tada su mu pljuvali u lice i udarali ga, a drugi ga pljuskali govoreći: »Proreci nam, Kriste, tko te udario?» A Petar je sjedio vani u dvorištu. I pristupi mu jedna sluškinja govoreći: »I ti bijaše s Isusom Galilejcem.« On pred svima zanijeka: »Ne znam što govoriš.« Kad iziđe u predvorje, spazi ga druga i kaže nazočnima: »Ovaj bijaše s Isusom Nazarećaninom.« On opet zanijeka sa zakletvom: »Ne znam toga čovjeka.« Malo zatim nazočni pristupiše Petru i rekoše: »Doista, i ti si od njih! Ta govor te tvoj izdaje!» On se tada stane zaklinjati i preklinjati: »Ne znam toga čovjeka.« I odmah se oglasi

pijetao. I spomenu se Petar riječi koju mu Isus reče: »Prije nego se pijetao oglasi, triput ćeš me zatajiti.« I iziđe te gorko zaplaka. A kad objutri, svi su glavari svećenički i starješine narodne održali vijećanje protiv Isusa da ga pogube. I svezana ga odveli i predali upravitelju Pilatu. Kada Juda, njegov izdajica, vidje da je Isus osuđen, pokaja se i vrati trideset srebrnjaka glavarima svećeničkim i starješinama govoreći: »Sagriješih predavši krv nedužnu!« Odgovoriše: »Što se to nas tiče? To je tvoja stvar!« I bacivši srebrnjake u Hram, ode te se objesi. Glavari svećenički uzeše srebrnjake i rekoše: »Nije dopušteno staviti ih u hramsku riznicu jer su krvarina.« Posavjetuju se i kupe za njih lončarevu njivu za ukop stranaca. Stoga se ona njiva zove »Krvava njiva« sve do danas. Tada se ispuni što je rečeno po proroku Jeremiji: Uzeše trideset srebrnjaka – cijenu Neprocenjivoga kojega procijeniše sinovi Izraelovi i dadoše ih za njivu lončarevu kako mi naredi Gospodin. Dovedoše dakle Isusa pred upravitelja. Upita ga upravitelj: »Ti li si kralj židovski?« On odgovori: »Ti kažeš.« I dok su ga glavari svećenički i starješine narodne optuživale, ništa nije odgovarao. Tada mu reče Pilat: »Ne čuješ li što sve protiv tebe svjedoče?« I ne odgovori mu ni na jednu riječ te se upravitelj silno čudio. A o Blagdanu upravitelj je običavao svjetini pustiti jednoga uznika, koga bi već htjeli. Tada upravo bijaše u njih poznati uznik zvani Baraba. Kad se dakle sabraše, reče im Pilat: »Koga hoćete da vam pustim: Barabu ili Isusa koji se zove Krist?« Znao je doista da ga predadoše iz zavisti. Dok je sjedio na sudačkoj stolici, poruči nu njegova žena: »Mani se ti onoga pravednika jer sam danas u snu mnogo pretrpjela zbog njega.« Međutim, glavari svećenički i starješine nagovore svjetinu da zaište Barabu, a Isus da se pogubi. Upita ih dakle upravitelj: »Kojega od ove dvojice hoćete da vam

pustim?» A oni rekoše: »Barabu!« Kaže im Pilat: »Što dakle da učinim s Isusom koji se zove Krist?» Oni će: »Neka se razapne.« A on upita: »A što je zla učinio?» Vikahu još jače: »Neka se razapne!« Kad Pilat vidje da ništa ne koristi, nego da biva sve veći metež, uzme vodu i opere ruke pred svjetinom govoreći: »Nevin sam od krvi ove! Vi se pazite!« Sav narod nato odvrati: »Krv njegova na nas i na djecu našu!« Tada im pusti Barabu, a Isusa, izbičevana, preda da se razapne. Onda vojnici upraviteljevi uvedoše Isusa u dvor upraviteljev i skupiše oko njega cijelu četu. Svukoše ga pa zaogrnuše skrletnim plaštem. Spletoše zatim vijenac od trnja i staviše mu na glavu, a tako i trsku u desnicu. Prigibajući pred njim koljena, izrugivahu ga: »Zdravo, kralju židovski!« Onda pljujući po njemu, uzimahu trsku i udarahu ga njome po glavi. Pošto ga izrugaše, svukoše mu plašt, obukoše mu njegove haljine pa ga odvedoše da ga razapnu. Izlazeći nađu nekoga čovjeka Cirence, imenom Šimuna, i prisile ga da mu ponese križ. I dođoše na mjesto zvano Golgota, to jest Lubanjsko mjesto, dadoše mu piti vino sa žuči pomiješano. I kad okusi, ne htjede piti. A pošto ga razapeše, razdijeliše među se haljine njegove bacivši kocku. I sjedeći ondje, čuvahu ga. I staviše mu ponad glave krivicu napisanu: »Ovo je Isus, kralj židovski.« Tada razapeše s njime dva razbojnika, jednoga zdesna, drugoga slijeva. A prolaznici su ga pogrdživali mašući glavama: »Ti koji razvaljuješ Hram i za tri ga dana sagradiš, spasi sam sebe! Ako si Sin Božji, siđi s križa!« Slično i glavari svećenički s pismoznancima i starješinama, rugajući se, govorahu: »Druge je spasio, sebe ne može spasiti! Kralj je Izraelov! Neka sada siđe s križa pa ćemo povjerovati u nj! Uzdao se u Boga! Neka ga sad izbavi ako mu omilje! Ta govorio je: 'Sin sam Božji!'« Tako ga vrijeđahu i s njime raspeti razbojnici. Od šeste ure nasta tama po

svoj zemlji – do ure devete. O devetoj uri povika Isus iz glasa: »Eli, Eli, lema sabahtani?« To će reći: »Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?« A neki od nazočnih, čuvši to, govorahu: »Ovaj zove Iliju.« I odmah pritrča jedan od njih, uze spužvu, natopi je octom, natakne je na trsku i pruži mu piti. A ostali rekoše: »Pusti da vidimo hoće li doći Ilija da ga spasi.« A Isus opet povika iz glasa i ispusti duh. I gle, zavjesa se hramska razdrije odozgor dodolje, nadvoje; zemlja se potrese, pećine se raspukoše, grobovi otvoriše i tjelesa mnogih svetih preminulih uskrsnuše te iziđoše iz grobova nakon njegova uskrsnuća, uđoše u sveti grad i pokazaše se mnogima. A satnik i oni koji su s njime čuvali Isusa vidješe potres i što se zbiva, silno se prestrašiše i rekoše: »Uistinu, Sin Božji bijaše ovaj.« A bijahu ondje i izdaleka promatrahu mnoge žene što su iz Galileje išle za Isusom poslužujući mu; među njima Marija Magdalena i Marija, Jakovljeva i Josipova majka, i majka sinova Zebedejevih. Uvečer dođe neki bogat čovjek iz Arimateje, imenom Josip, koji i sam bijaše učenik Isusov. On pristupi Pilatu i zaista tijelo Isusovo. Tada Pilat zapovjedi da mu se dadne. Josip uze tijelo, povi ga u čisto platno i položi u svoj novi grob koji bijaše isklesao u stijeni. Dokotrlja velik kamen na grobna vrata i otiđe. A bijahu ondje Marija Magdalena i druga Marija: sjedile su nasuprot grobu. Sutradan, to jest dan nakon Priprave, sabraše se glavari svećenički i farizeji kod Pilata te mu rekoše: »Gospodaru, sjetismo se da onaj varalica još za života kaza: 'Nakon tri dana uskrsnut ću!' Zapovjedi dakle da se grob osigura sve do trećega dana da ne bi možda došli njegovi učenici, ukrali ga pa rekli narodu: 'Uskrsnuo je od mrtvih!' I bit će posljednja prijevara gora od prve.« Reče im Pilat: »Imate stražu! Idite i osigurajte kako znate!« Nato oni odu i osiguraju grob: zapečate kamen i postave stražu.«

S nedjeljom Cvjetnice ulazimo u liturgijsko razdoblje Velikog tjedna, koje je osobito bogato sadržajima i obredima, ali napose Božjom milošću za sve koji u otajstvu Gospodino-ve Muke crpe snagu za svoje životne muke i jačaju vjeru u vječno zajedništvo s njime.

Na nedjelju Cvjetnice Crkva donosi cjelovit prikaz Muke, čiji se početak nazire već u događaju Isusova mesijanskog ulaska u Jeruzalem, gdje ga je mnoštvo razdraganih sunarodnjaka dočekalo s palminim granama u ruci i povicima: »Hosana! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje! Kralj Izraelov!« (Iv 12, 13). Tko bi rekao da će se ta veličanstvena slika sretnih ljudi, koji su u svojem sunarodnjaku Isusu prepoznali dugoočekivana Božjeg pomazanika i Spasitelja, pretvoriti u sliku razularene svjetine u čijim je srcima bila samo jedna misao: »Neka se razapne!«? Za vrijeme Isusova javnog djelovanja, dok je propovijedao, liječio, izgonio zloduhe, oživljavao, činio čudesa, neki su njegovi suvremenici bili oduševljeni onime što su vidjeli i čuli, dok su drugi bili do te mjere sumnjičavi da su iz zlobe pratili njegovo djelovanje samo da pronađu dokaze kako bi ga proglasili lašcem i bogohulnikom. No, evanđelja nam ne donose tako snažne obrate ponašanja ljudi prema Isusu kakve uočavamo od onog trenutka kada se Isus svjesno i slobodno predaje u ruke vlastima ovoga svijeta (usp. Iv 19, 11). Ljudska radost zbog Isusova djelovanja na zemlji (usp. Iv 12, 12-17) i Isusova patnja zbog tvrdoće i nerazumijevanja ljudskog srca za njegovo mesijansko poslanje (usp. Iv 1, 11-13) uokviruju sadržaj današnjeg evanđelja, ali i naših osobnih životnih priča i svakodnevnih križeva.

Obrat se događa ne samo na kolektivnom planu, unutar odabrana Božjeg naroda kojemu je prvomu trebalo biti naviješteno spa-

senje, nego i na osobnom planu, unutar male odabrane zajednice Isusovih učenika. Prvi obrat u ponašanju i odnosu prema Isusu vidimo u liku Jude Išariotskog, koji se obraća svećeničkim glavarima riječima: »Što ćete mi dati i ja ću vam ga predati.« On je bio jedan od Dvanaestorice, dakle, onih koje je sam Isus odabrao za svoje nasljedovatelje. Ni ostali učenici nisu ostali privrženi Isusu na način kako su to izražavali za vrijeme njegova javnog djelovanja. U Getsemanskom vrtu u trenucima Isusove velike žalosti i tjeskobe učenici spavaju unatoč molbi da bdiju i mole s njime. Isus ih, čak, zbog toga kori pomalo ironičnim riječima: »Samo spavajte i počivajte!« Vrhunac obrata unutar zajednice događa se u Petrovoj trostrukoj zataji: »Ne znam što govoriš. (...) Ne znam toga čovjeka.« S druge pak strane možemo zamijetiti obrat ponašanja u nekih osoba koje dosada nisu bile bliske s Isusom, a sada mu, na neki način, postaju bliske u njegovoj patnji. Tako upravitelj Poncije Pilat, unatoč želji razularene mase da presudi Isusovo razapinjanje, traži pojašnjenje: »A što je zla učinio?« i izražava svoje suosjećanje s Isusom Patnikom: »Nevin sam od krvi ove!« Jedan od razbojnika, koji je bio raspet zajedno s Isusom, očitovao je svoju vjeru u Isusovo mesijanstvo riječima: »Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje« (Lk 23, 42), a satnik pod križem spoznaje istinu o Isusu, koju su iz Isusa pokušavali izvući veliki svećenik Kajfa i ostali židovski vođe u Vijeću: »Uistinu, Sin Božji bijaše ovaj.«

Ovi nam evandeoski primjeri govore o čovjekovu lutanju u potrazi za Bogom, svojim Stvoriteljem. Sveti Augustin rekao je da je ljudsko srce nemirno dok se ne smiri u Bogu. Isus svjesno na sebe prihvaća svu bijedu ljudske nemoći i nesavršenosti, postavši najslabijim, najnemoćnijim ljudskim bićem kako bi svojom božanskom

ljubavlju uzdigao čovjeka i vratio mu dostojanstvo Božjeg stvo-
renja. Obrati u srcima ovih evandeoskih likova preslika su naših
osobnih duhovnih obrata i previranja. Koliko smo puta obećali
Bogu vjernost i ljubav, a svojim djelima činili suprotno? Isus je
rekao: »Tko je vjeran u najmanjem, i u najvećem je vjeran« (Lk 16,
10). Isus je bio vjeran Očevoj riječi od samog početka svojega dje-
lovanja do smrti na križu. Scena njegova obraćanja Ocu u Getse-
manskome vrtu, u trenucima velike tjeskobe i osjećaja napuštenosti
od svih, doziva nam u svijest Pavlove riječi Timoteju: »Ako ne bu-
demo vjerni, on vjeran ostaje. Ta ne može sebe zaniijekati« (2Tim
2, 13). Bog je svojega Sina prepustio svijetu da ga svijet do kraja
ogoli u njegovoj čovječnosti, kako bi ga mogao spasiti istinskom
Sinovljevom ljubavlju i vjernošću. Isusovo je poslanje poslanje lju-
bavi koja se daje do kraja za čovjeka. Njegova je vjernost i ljubav
neovisna o našoj vjernosti i ljubavi jer ona u svojoj biti »ne zavidi,
ne hvasta se, ne nadima se, nije nepristojna, ne traži svoje, nije
razdražljiva, ne pamti zlo, ne raduje se nepravdi, a raduje se isti-
ni; sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi, nikad ne
prestaje« (1Kor 13, 4-7). Samo je takva ljubav mogla spasiti svijet
od propasti. Samo takva ljubav daje ovom svijetu »dah života«
(usp. Post 2, 7) po kojemu on prepoznaje i slavi svojega Stvoritelja.

Vrhunac Božje neizmjerne ljubavi izrečen je na Posljednjoj ve-
čeri: »Uzmite i jeditel! Ovo je tijelo moje! (...) Pijte iz nje svi! Ovo
je krv moja, krv Saveza koja se za mnoge proljeva na otpuštenje
grijeha.« Euharistija je izvor svih milosti, ali i ostvarenje nebe-
ske stvarnosti ovdje na zemlji. Ona je zahvalno veličanje Božje
spasonosne ljubavi prema čovjeku i svijetu. Koliko smo uistinu
svjesni susreta s euharistijskim Kristom i snage koja nam se nudi
tim susretom? Koliko smo uopće sposobni živjeti od primljenih

euharistijskih milosti ili smo, poput nekih likova iz današnjeg evanđelja, unatoč tomu još uvijek u potrazi za živim Bogom? Trebamo li i mi, kao članovi Vijeća iz evanđelja, neke jasnije dokaze o njegovoj božanskoj snazi u našem životu?

Nalazimo se u liturgijskom vremenu koje je toliko prožeto Božjom ljubavlju i milošću da je gotovo nemoguće iz njega izaći nezahvaćeno. Isus je rekao svojim učenicima: »Bdijte i molite da ne padnete u napast! Duh je, istina, voljan no tijelo je slabo.« Ne dajmo se zavesti djelima tijela (usp. Gal 5, 19-21), nego se oboružajmo plodovima Duha (usp. Gal 5, 22-23) kako bismo u svojem životu neprekidno uživali istinsku radost susreta s uskrslim Gospodinom.

Uskrsnuće Gospodinovo

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 28,1-20):

»Po suboti, u osvit prvoga dana u tjednu, dođe Marija Magdalena i druga Marija pogledati grob. I gle, nastade žestok potres jer anđeo Gospodnji siđe s neba, pristupi, otkotrlja kamen i sjede na nj. Lice mu bijaše kao munja, a odjeća bijela kao snijeg. Od straha pred njim zadrhtaše stražari i obamriješe. A anđeo progovori ženama: 'Vi se ne bojte! Ta znam: Isusa Raspetoga tražite! Nije ovdje! Uskrsnu kako reče. Hajde, vidite mjesto gdje je ležao pa pođite žurno i javite njegovim učenicima da uskrsnu od mrtvih. I evo, ide pred vama u Galileju. Ondje ćete ga vidjeti. Evo, rekoh vam.' One otiđoše žurno s groba te sa strahom i velikom radošću otrčaše javiti njegovim učenicima. Kad eto im Isusa u susret! Reče im: »Zdravo!« One polete k njemu, obujme mu noge i ničice mu se poklone. Tada im Isus reče: 'Ne bojte se! Idite, javite mojoj braći da pođu u Galileju! Ondje će me vidjeti!' Dok su one odlazile, gle, neki od straže dođoše u grad i javiše glavarima svećeničkim sve što se dogodilo. Oni se sabraše sa starješinama na vijećanje, uzeše mnogo novaca i dadoše vojnicima govoreći: »Recite: 'Noću dok smo mi spavali, dođoše njegovi učenici i ukradoše ga!' Ako to dočuje upravitelj, mi ćemo ga uvjeriti i sve učiniti da vi budete bez brige.« Oni uzeše novac i učiniše kako bijahu poučeni. I razglasilo se to među Židovima – sve do danas. Jedanaestorica pođoše u Galileju na goru kamo im je naredio Isus. Kad ga ugledaše, padoše ničice preda nj. A neki posumnjaše. Isus im pristupi i prozbori: 'Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio! I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.'«

Danas slavimo najveći kršćanski blagdan – Gospodinovo uskrsnuće i pobjedu života nad smrću. Ima li veće pobjede od ove da je Isus nadvladao Tvorca tame, smrti, grijeha i da je čovjeku vratio izgubljeno dostojanstvo najuzvišenijega Božjeg stvorenja? U povijesti čovječanstva takvo što nije učinio nitko, niti je to mogao. Samo je Bogu moguće pobijediti sotonu i spasiti čovjeka od propasti. Isusov ljubljani učenik Ivan svjedoči da je Bog »tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni« (Iv 3, 16). Samo je Božja ljubav mogla pobijediti Tvorca mržnje i zla. Zato ovaj blagdan i predstavlja pobjedu Božje ljubavi nad zlom svijeta. Nakon Isusove žrtve na spasonosnom križu zlo više nema snagu nadvladati dobro i ljubav. Čovjekovu je životu vraćen istinski smisao i nada. Svijetu je vraćena nada. To nam potvrđuje i današnje evanđelje koje odiše zanosnim veličanjem uskrsloga Gospodina.

Prvi učenici koji su došli pred Isusov grob nisu u potpunosti bili svjesni stvarnosti koja se dogodila. Marija Magdalena je pak prenijela Petru i Isusovu ljubljenom učeniku vijest da je netko uzeo Gospodina iz groba te da ne zna gdje su ga stavili. Uočavamo da Ivan želi povezati dvije stvarnosti kojima su oni svjedoci: Isusov zemaljski život i njegov uskrsli život u Bogu. Riječ je, dakle, o povijesnom Isusu koji je bio mučen, ubijen, raspet na križ i koji je uskrsnuo od mrtvih. Ne radi se o nekoj duhovnoj viziji učenika, nego o stvarnom događaju koji ima svoje dokaze – prazan grob, povoje i ubrus kojim je bila obavijena Isusova glava. Gotovo kao da se želi reći: Isus, kojega ste slušali i gledali i koji je pred vašim očima bio raspet i pokopan, sada više nije tu gdje ste ga ostavili da trune. On je ponovno živ! Učenici i nisu mogli u potpunosti

shvatiti tajnu Gospodinova uskrsnuća jer još nisu bili ispunjeni njegovim Duhom. Vjerojatno je i među njima vladala konfuzija osjećaja unatoč spoznajama koje su primili od Gospodina dok je bio s njima. Ivan tako kaže: »Jer oni još ne upознаše Pisma da Isus treba da ustane od mrtvih.« Učenici su još bili nespremni primiti uskrsnu objavu. To će se dogoditi njegovim ponovnim dolaskom među njih kada im bude udijelio uskrsni mir.

Od Gospodinova je uskrsnuća prošlo već dva tisućljeća. Mnogi ni danas nisu spremni prihvatiti uskrsnu objavu i po njoj živjeti. Više je onih koji prihvaćaju povijesnog Isusa nego uskrsloga Gospodina, jer o povijesnom Isusu postoje dokazi u različitim znanstvenim područjima, dok je za prihvaćanje Uskrsloga potrebna vjera, ona ista vjera koja je bila potrebna prvim učenicima kada su došli pred prazan grob i vidjeli da njihova Učitelja nema u njemu. Neki bi mogli reći da je njima bilo puno lakše povjerovati u događaj Gospodinova uskrsnuća nego nama jer su s njime živjeli. No, ipak nije bilo tako. I oni su morali učiniti onaj duhovni korak u svojem srcu koji moramo učiniti i mi da bismo spoznali Gospodinovu uskrsnu stvarnost, a to je dopustiti da nas Duh Sveti, koji je iz tame smrti vratio Gospodina u vječni život, preobrazi i daruje nam milost vjere. Uskrsli je Gospodin prisutan i dalje u svijetu upravo snagom Duha Svetoga. On nije više fizički prisutan, ali je njegova prisutnost spoznatljiva duhovnim osjetilima. Svatko od nas vjernika može na temelju svojega vjerskog iskustva obrazložiti razloge i temelje vjere u uskrslog Gospodina. Kršćanstvo se kao religija temelji upravo na događaju Gospodinova uskrsnuća. Sveti Pavao objasnio je to na sljedeći način: »Ako pak Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud i vjera vaša« (1Kor 15, 14). Događaj Gospodinova uskrsnuća u bitnome

određuje našu vjeru. Kao Kristovi vjernici vjerujemo da će se i na nama dogoditi pobjeda života nad smrću. Pavao je subraću u Korintu ovako hrabrio: »Jer ako mrtvi uskršavaju, ni Krist nije uskrsnuo. A ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je vjera vaša, još ste u grijesima. Onda i oni koji usnuše u Kristu, propadoše. Ako se samo u ovom životu u Krista ufamo, najbjedniji smo od svih ljudi. (...) Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi biti oživljeni« (1Kor 15, 16-19.22).

No, Kristovo uskrsnuće ne baca novo svjetlo samo na vjeru u život nakon smrti, nego i na ovaj zemaljski život. Pozvani smo već sada živjeti novi, vječni život. Strah od smrti tipičan je ljudski strah. Nema čovjeka koji u sebi ne osjeća neku vrstu straha. Sveci i mnogobrojni Božji ugodnici nisu imali strah od smrti, nego od mogućnosti da nisu u potpunosti izvršili Božju volju za vrijeme svojega zemaljskog života. Oni su žudjeli za susretom s Uskrsnim i istodobno strahovali od moguće povrede njegove ljubavi. I nama često nedostaje svetog straha od duhovne smrti. Svaki nas počinjeni grijeh duhovno slabi i umrtvljuje. Stoga, nije dovoljno brinuti se samo o fizičkom i psihičkom zdravlju o kojemu ovisi ovaj naš zemaljski život, nego i o svojoj duši po kojoj zadobivamo milost vječnoga života u Bogu. Mnogo je onih koji su u ovome životu duhovno mrtvi. Samo Duh uskrsloga Gospodina može u čovjeku ponovno probuditi život. Potrebno je otvoriti se Duhu da on u nama djeluje, da nas oživi. Isus je jednom prilikom rekao: »Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju« (Iv 10, 10). Njegovom smo mukom, smrću i uskrsnućem pozvani na puninu života, već ovoga koji sada živimo. Nemojmo, stoga, živjeti kao da Gospodin nije umro i uskrsnuo za nas. Gospodin želi da budemo radosni svjedoci njegove spasonosne pobjede nad smrću, odnosno

nad grijehom, beznadom, ispraznošću svake vrste, i da unosimo u ovaj svijet nadu i ljubav.

Neka nas blagdan uskrsnuća Gospodina našega Isusa Krista ojača u vjeri i nadi da ćemo i mi jednoga dana zadobiti milost vječnoga zajedništva s Bogom i bližnjima u nebeskoj radosti. U tom duhu svi naši sadašnji križevi dobivaju novi smisao i vrijednost. Pavao je uskrsnu nadu objasnio na sljedeći način: »Smatram, uistinu: sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama« (Rim 8, 18). Neka i nas obuzme isti Duh i vodi ista nada do vječne radosti u Gospodinu.

Druga vazmena nedjelja

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 20,19-31):

»I dok su uvečer toga istog dana, prvog u tjednu, učenici u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i reče im: 'Mir vama!' To rekavši, pokaza im svoje ruke i bok. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina. Isus im stoga ponovno reče: 'Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.' To rekavši, dahne u njih i kaže im: 'Primate Duha Svetoga. Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.' Ali Toma zvani Blizanac, jedan od dvanaestorice, ne bijaše s njima kad dođe Isus. Govorili su mu dakle drugi učenici: 'Vidjeli smo Gospodina!' On im odvrati: 'Ako ne vidim na njegovim rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne stavim svoju ruku u njegov bok, neću vjerovati.' I nakon osam dana bijahu njegovi učenici opet unutra, a s njima i Toma. Vrata bijahu zatvorena, a Isus dođe, stade u sredinu i reče: 'Mir vama!' Zatim će Tomi: 'Prinesi prst ovamo i pogledaj mi ruke! Prinesi ruku i stavi je u moj bok i ne budi nevjeran nego vjeran.' Odgovori mu Toma: 'Gospodin moj i Bog moj!' Reče mu Isus: 'Budući da si me vidio, povjerovao si. Blaženi koji ne vidješe, a vjeruju!' Isus je pred svojim učenicima učinio mnoga druga znamenja koja nisu zapisana u ovoj knjizi.«

Druga nas vazmena nedjelja dublje uvodi u misterij Isusova uskrsnuća, po kojemu je i nama darovana milost vječnoga života. Radost zbog Isusove pobjede nad tamom smrti i grijeha sada biva pretočena u radosno svjedočenje života s uskrsnulim Gospodinom po Duhu. Evanđelje nam želi poručiti da je Isus uskrsnuo cijelim svojim bićem te da ćemo i mi, po vjeri

u njegovu riječ, uskrsnuti na isti način, odnosno da ćemo zadobiti uskrišenje duše i tijela. Ova je, ali i svaka nedjelja zapravo radosno slavljenje Isusove pobjede nad smrću i ispovijedanje naše vjere i nade u život koji ne prestaje tjelesnom smrću, nego se nastavlja u punini zajedništva s Bogom. Zato nedjelja, kao poseban Božji dan, predstavlja uskrsno veličanje živoga Gospodina, koji ne napušta svoje učenike nego, naprotiv, želi trajno biti s njima. Današnje nam evanđelje razotkriva to duboko značenje nedjeljnog slavlja i okupljanja oko uskrsloga Gospodina.

Evandelist Ivan svjedoči da su Isusovi učenici bili u velikom strahu od svojih sunarodnjaka unatoč činjenici da njihov Učitelj više nije u grobu te da su se sve njegove proročke riječi o muci, smrti i uskrsnuću obistinile. Očigledno to nije bilo dovoljno da bi učenici uživali u milosti Isusova uskrsnuća. Navezanost na zemaljsko, odnosno strah od židovskih vlasti, priječila ih je da u svojoj nutrini, u srcu, prihvate uskrsnu stvarnost i novi odnos sa svojim Učiteljem. Umjesto ljubavljili bili su obuzeti strahom, nevjericom, sumnjom. Upravo će Ivan u svojoj poslanici naglasiti kako »straha u ljubavi nema, nego savršena ljubav izgoni strah; jer strah je muka i tko se boji, nije savršen u ljubavi« (1Iv 4, 18). Isus se ni u svojoj strašnoj muci nije bojao ići do kraja jer je savršeno ljubio svoga Oca i ljude. Ljubav je plod Duha, kao i mir koji Isus prenosi svojim učenicima. On je svjestan da su učenici još uvijek navezani na zemaljsko. Stoga im pokazuje svoje tijelo kao poveznicu s onom stvarnošću koju su, zajedno s njime, duboko proživljavali. Ivan želi odbaciti sumnju o uskrsnuću samo Isusove božanske dimenzije, odnosno da je duhovno uskrsnuo jer je Sin Božji, nego, naprotiv, želi istaknuti da se radi o uskrsnuću bogočovjeka Isusa, koji je bio mučen, raspet i pokopan. Uskrsnuće je djelo Duha Svetoga. Uskrsli je Gospodin

ispunjen Duhom kojega sada želi prenijeti svojim učenicima. Učenici po Duhu postaju svjedoci uskrsne objave, odnosno postaju Gospodinovi poslanici u svijetu.

I mi smo, snagom istoga Duha, pozvani biti Gospodinovi poslanici u svijetu u kojemu živimo na način da svojim osobnim životom i zajedništvom u njegovoj Crkvi svjedočimo uskrsnu nadu i vjeru. Zato se svake nedjelje okupljamo oko stola njegove riječi i njegove neizmjerne ljubavi po kojoj nam se predaje u cijelosti. Često zaboravljamo da je upravo sveta misa nepresušan izvor milosti uskrsloga Gospodina jer je on u njoj na poseban, sakramentalan način prisutan da nas ohrabri i ojača u vjeri i da nam vrati nadu u smisao svih naših svakodnevnih križeva i teškoća. I kao što su se prestrašeni učenici okupili zajedno da bi slavili Boga i tražili od njega snagu i zaštitu, tako se i mi danas okupljamo na svetoj misi i pred Boga dolazimo sa svim svojim strahovima, brigama, problemima i križevima tražeći od njega mnogobrojne milosti. Na svetoj se misi događa susret s uskrslim Gospodinom, pod prilikama kruha i vina, dakle, događa se u biti isti susret kakav se dogodio i s učenicima, o čemu nam svjedoči današnje evanđelje. Uskrsli se Gospodin sakramentalno prikazuje i daje svojim vjernicima. Zato je euharistijsko bogoslužje (od prikazanja do pričesti) najuzvišeniji dio svete mise. Pitanje je samo naše otvorenosti za spoznaju božanske stvarnosti koja se događa u svetoj misi i naše raspoloživosti da u njoj participiramo. Nerijetko se, nažalost, događa da nas vode neki drugi motivi za dolazak na svetu misu, zbog čega sami sebi onemogućujemo susret s Gospodinom i primanje misnih blagoslova. Nitko nas ne može obdariti istinski mirom, spokojem duše kao Gospodin. Mir je temelj svih blagoslova. Zato nam je prijeko potreban Božji mir. Potrebni smo i jedni drugima,

kao što su i učenici bili potrebni zajedništva među sobom kako bi jedni drugima bili oslonac i podrška u vjeri. Gospodin je čovjeku najbliži upravo po svojoj svetoj Crkvi jer je on u njoj prisutan i jer je ispunja i vodi svojim Duhom. Zato je nemoguće prihvatiti uskr-sloga Krista, a ne prihvatiti njegovu Crkvu kao svoju zajednicu. Iako se čovjekova vjera temelji na osobnom odnosu s Bogom, ona se ne može razvijati niti usavršavati mimo zajedništva Kristovih vjernika jer je kršćanstvo u svojoj biti poslanje i svjedočenje, a ne privatna objava.

U ovome svetom vazmenom vremenu Crkva nas poziva na još veću zauzetost u svjedočenju Krista raspetoga i uskrsloga u svojem životu i među ljudima kako bi se cijeli svijet obratio i vratio Bogu. To ne znači da moramo činiti velika djela po kojima bi nas svijet pamtio. Potrebno je samo biti Kristov i tijelom i dušom u svakom trenutku svojega života, čineći dobro i ljubeći svako stvorenje i život koji nam je od Boga dan onako kako je to činio Krist. Moli-mo uskrsloga Gospodina da nam udijeli svoga Duha kako bismo ostali vjerni Bogu i zaslužili milost vječnoga života.

Treća vazmena nedjelja

Čitanje svetog Evanđelja po Luki (Lk 24,13-35):

»I gle, dvojica su od njih toga istoga dana putovala u selo koje se zove Emaus, udaljeno od Jeruzalema šezdeset stadija. Razgovarahu međusobno o svemu što se dogodilo. I dok su tako razgovarali i raspravljali, približi im se Isus i pođe s njima. Ali prepoznati ga – bijaše uskraćeno njihovim očima. On ih upita: 'Što to putem pretresate među sobom?' Oni se snuždeni zaustave te mu jedan od njih, imenom Kleofa, odgovori: 'Zar si ti jedini stranac u Jeruzalemu te ne znaš što se u njemu dogodilo ovih dana?' A on će: 'Što to?' Odgovore mu: 'Pa ono s Isusom Nazarećaninom, koji bijaše prorok – silan na djelu i na riječi pred Bogom i svim narodom: kako su ga glavari svećenički i vijećnici naši predali da bude osuđen na smrt te ga razapeli. A mi se nadasmo da je on onaj koji ima otkupiti Izraela. Ali osim svega toga ovo je već treći dan što se to dogodilo. A zbuniše nas i žene neke od naših: u praskozorje bijahu na grobu, ali nisu našle njegova tijela pa dođoše te rekoše da su im se ukazali anđeli koji su rekli da je on živ. Odoše nato i neki naši na grob i nađoše kako žene rekoše, ali njega ne vidješe.' A on će im: 'O bezumni i srca spora da vjerujete što god su proroci navijestili! Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?' Počevši tada od Mojsija i svih proroka, protumači im što u svim Pismima ima o njemu. Uto se približe selu kamo su išli, a on kao da htjede dalje. No oni navaljivahu: 'Ostani s nama jer zamalo će večer i dan je na izmaku!' I uniđe da ostane s njima. Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, blagoslovi Boga pa razlomi te im davaše. Uto im se otvore oči te ga prepoznaše, a on im iščeznu s očiju. Tada rekoše jedan drugome: 'Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je

otkrivao Pisma?’ U isti se čas digoše i vratiše u Jeruzalem. Nađoše okupljenu jedanaestoricu i one koji bijahu s njima. Oni im rekoše: ‘Doista uskrsnu Gospodin i ukaza se Šimunul!’ Nato oni pripovjede ono s puta i kako ga prepoznaše u lomljenju kruha.»

Sva četiri evanđelista svjedoče o Isusovoj muci, smrti i uskrsnuću, ali i o postojanju svjedoka Uskrsnuloga. Tako se kao prvi svjedoci ističu Marija Magdalena, Marija Jakovljeva i Saloma, Šimun Petar, Isusov ljubljani učenik Ivan te dvojica učenika koji nisu pripadali Dvanaestorici, a o kojima govori današnje evanđelje. Ono što znamo o njima jest da su bili na putu prema selu Emaus te da su bili duboko potreseni događajem koji se dogodio u Jeruzalemu. Za razliku od iskustva koje su imale žene pred otvorenim Isusovim grobom, pri čemu je anđeo bio posrednik i prenositelj vijesti o Isusovu uskrsnuću, dvojica ovih učenika imala su pred sobom Uskrsnuloga kao čovjeka s kojim su mogli razgovarati cijelim putem do Emausa o aktualnom događaju o kojemu se naveliko pričalo, ali i kao Sina Božjega koji je sebe predao svijetu »da svaki koji vjeruje u njemu ima život vječni« (Iv 3, 15).

Oni nisu odmah prepoznali Isusa. Evanđelje kaže da im je bilo uskraćeno prepoznati ga. Bili su opterećeni onime što se dogodilo do trenutka Isusove smrti tako da nisu mogli spoznati novu, uskrsnu stvarnost koja se dogodila nakon povijesnih događaja muke i smrti. Njihova su srca bila ispunjena tugom i nemirom umjesto radošću i veseljem jer nisu gledali duhovnim, nego tjelesnim očima. I naša su srca često ispunjena tugom, zabrinutošću, strahom i sličnim emocijama jer stvarnost u kojoj živimo ne percipiramo na način na koji to uskrsnuli Gospodin želi, tj. u svjetlu Božjega providnosnog plana, prema kojemu je Isus trebao umrijeti i uskrsnuti, ali i uvijek

s nama ostati na našim putovima. Vjerujući u Božju providnost i u stalnu Gospodinovu nazočnost, sveti Pavao hrabrio je svoje slušatelje riječima: »Radujte se u Gospodinu uvijek! Ponavljam: radujte se!« (Fil 4, 4). Kršćanska radost nadilazi radost srca zbog nekog ljudskog razloga. Ona je darovana milost, plod Duha Svetoga, koja zahvaća cijelo ljudsko biće. Zato je sveti Pavao neprekidno poticao kršćane na radost: »Zbog toga se radujte, makar se sada možda trebalo malo i žalostiti zbog različitih kušnji: da prokušanost vaše vjere – dragocjenija od propadljivog zlata, koje se ipak u vatri kuša – stekne hvalu, slavu i čast o Objavljenju Isusa Krista« (1Pt 1, 6-7). Znamo li se mi danas istinski radovati u Gospodinu ili su nam srca prečesto opterećena brigama i problemima, zbog čega ne dopuštamo Duhu da nas preobrazi novom, uskrsnom stvarnošću? Kršćanstvo se temelji na Radosnoj vijesti koja preobražava i spašava čovjeka. Nažalost, događa se da smo često, poput ove dvojice, samo prenositelji događaja o Isusu, ali ne i Radosne vijesti u cjelini.

Isus je dvaput pitao učenike što se to dogodilo u Jeruzalemu da su oni toliko potreseni time. On se nije htio s njima poigrati, jer u njemu nema ni trunke ljudske oholosti, nego ih je htio vrlo nježno, nenametljivo privući onomu bitnomu što donosi spasenje, a to je uskrsnuće, pobjeda života. Isus im ne prilazi pobjedonosno, u svoj svojoj slavi i sili, nego, naprotiv, kao čovjek kojemu nije stran zemaljski život i koji se, posredstvom povijesnog iskustva, postupno razotkriva kao proslavljeni Sin Božji. U svojoj pedagogiji ljubavi Isus dopušta da učenici najprije iznesu sve što znaju, odnosno čime su opterećeni, kako bi im potom posvjedočio svoju slavu koja je u Pismima naviještena. Na njihov poziv on ostaje s njima. To je djelo ljubavi koja se temelji na slobodi. Isus i danas čeka na naš poziv. On nas nikada ne ostavlja. Mi smo ti koji ga u

različitim životnim situacijama ostavljamo jer u njemu ne vidimo domaćina, prijatelja, brata, nego stranca. Pitanje koje su mu postavila ova dvojica: »Zar si ti jedini stranac u Jeruzalemu te ne znaš što se u njemu dogodilo ovih dana?« često je u osnovi i naših previranja kada od Isusa zahtijevamo pomoć bez truda, molitve, žrtve. Često se znamo zapitati zar nam Isus nije mogao pomoći kad je trebalo; zar on ne zna što smo sve proživljavali; zar on nije upoznat s našim problemima, nadanjima, težnjama? On nam se u svakom trenutku daruje i želi biti s nama, ali kao živi Bog, a ne neko savršeno počelo ili princip.

Vrhunac susreta Isusa i učenika vidljiv je u trenutku lomljenja kruha kada učenici postaju svjesni Isusove prisutnosti. Oni su ga prepoznali po lomljenju kruha, dakle po onom djelu ljubavi koje je za čovjeka mogao učiniti jedino Isus. Sveti Pavao Isusovu je ljubav prema čovjeku opisao riječima: »Zbilja, jedva bi tko za pravedna umro; možda bi se za dobra tko i odvažio umrijeti. A Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grešnici, Krist za nas umrije« (Rim 5, 7-8). U Euharistiji se događa najintimniji susret Boga i čovjeka koji ne završava rastankom, nego novim početkom zajedništva. Svaki je susret sa živim Bogom prilika za neki novi početak u ljudskom životu, i zato za vjernika nema beznadnih, promašenih života.

Ova su se dvojica učenika, nakon što su prepoznala uskrsloga Gospodina, vratila u Jeruzalem i priključila se jedanaestorici kako bi posvjedočila Radosnu vijest. I mi smo pozvani svjedočiti svojoj zajednici Onoga kojega blagujemo i čiju riječ živimo. Radosna se vijest najautentičnije, ali i najjednostavnije prenosi vlastitim svjedočenjem. Kršćanstvo se temelji na svjedočenju života sa živim Bogom, a ne na teoriji o Bogu. Treća nas vazmena nedjelja poziva

da, u svjetlu evanđeoske riječi, preispitamo svoj odnos s uskrslim Gospodinom, susrećemo li se uistinu s njime u svojem životu ili samo o njemu govorimo što smo čuli i usvojili od drugih?

Četvrta vazmena – Nedjelja Dobrog pastira

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 10,1-10):

»Zaista, zaista, kažem vam: tko god u ovčinjak ne ulazi na vrata, nego negdje drugdje preskače, kradljivac je i razbojnik. A tko na vrata ulazi pastir je ovaca. Tome vratar otvara i ovce slušaju njegov glas. On ovce svoje zove imenom pa ih izvodi. A kad sve svoje izvede, pred njima ide i ovce idu za njim jer poznaju njegov glas. Za tuđincem, dakako, ne idu, već bježe od njega jer tuđinčeva glasa ne poznaju.' Isus im kaza tu prispodobu, ali oni ne razumješe što im htjede time kazati. Stoga im Isus ponovno reče: 'Zaista, zaista, kažem vam: ja sam vrata ovčama. Svi koji dođoše prije mene, kradljivci su i razbojnici; ali ih ovce ne poslušashe. Ja sam vrata. Kroza me tko uđe, spasit će se: i ulaziti će i izlaziti i pašu nalaziti. Kradljivac dolazi samo da ukrade, zakolje i pogubi. Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju.'«

Četvrta vazmena nedjelja zove se i nedjelja Dobrog pastira. Današnje nam evanđelje donosi sliku Isusa kao Dobrog pastira koji se s puno ljubavi brine za svoje stado. Njemu je stalo do svake ovce i stada u cjelini. Za razliku od kradljivaca i grabežljivaca koji pokušavaju potajice ući u ovčinjak i razoriti zajedništvo među ovčama, Dobri se pastir ne skriva, već, naprotiv, svaku ovцу zove njezinim imenom i one mu se slobodno i sigurno odazivaju.

Svaka je Isusova prispodoba zanimljiva i intrigantna na svoj način jer razotkriva istinu o čovjeku i smislu njegova života. Ova

je prisposoba prvenstveno bila usmjerena prema židovskim vjerskim vođama koji su opovrgavali Isusova javna djela iz straha da ne budu zasjenjeni njegovom snažnom karizmom u narodu. Njima je po Mojsijevu zakonu pripadala služba pastira. No, umjesto da su se nesebično brinuli za svoje stado, oni su se ponajviše brinuli za očuvanje svoje pozicije u narodu. Veliki prorok Ezekiel opisao je Božji gnjev zbog takve situacije riječima: »‘Ovako govori Jahve Gospod: Jao pastirima Izraelovim koji napasaju sami sebe! Ne moraju li pastiri napasati stado? Mlijekom se hranite, vunom odijevate, ovnovne toвне koljete, a stada ne pasete’« (Ez 34, 2-3). Isus je pak kao Dobri pastir, obilazeći sela i gradove, uočio da su njegovi sunarodnjaci »kao ovce bez pastira« (Mt 9, 36). Vjerska elita židovskog naroda nije shvatila (ili nije htjela shvatiti) smisao ove prisposobe, stoga evanđelist Ivan naglašava da im je Isus ponovio, odnosno pojasnio poruku. Taj drugi dio Isusova govora nije samo opaska vođama na račun odnosa prema povjerenom im stadu nego i očitovanje Isusova temeljnog poslanja u svijetu. Isus je Dobri pastir koji vodi svoje stado. U njegovu se ovčinjaku ne nalaze samo »izgubljene ovce doma Izraelova«, nego i sve ovce koje u njemu prepoznaju Dobrog pastira.

Isus za sebe kaže: »Ja sam vrata ovcima. (...) Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju. Ja sam pastir dobri.« Pridijevajući Isusu službu pastira koji svoj život polaže za svoje ovce, evanđelist Ivan predstavlja Isusa kao konačno ostvarenje mesijanskih proročanstava. Isus je Pomazanik, Mesija koji je došao spasiti svoj narod i podariti mu vječni život (usp. Ez 34). Važno je biti u zajedništvu s Pastirom jer on predstavlja vrata vječnoga života, odnosno kroz njega se dolazi do spasenja. Svi su ostali putovi samo pokušaji dolaska do spasenja.

Kristova je Crkva stado koje u Isusu vidi svoga Pastira. On dobro poznaje ovce svoga stada jer ih ljubi ljubavlju koja je svojstvena samo Dobrom pastiru. Najamnik može dobro voditi unajmljeno stado, ali samo za svoju korist, dok se ne pojave opasnosti u kojima je ugrožena njegova pozicija. Tada ostavlja stado i brine se samo za sebe. Isus pak kao Dobri pastir, polaže svoj život za ovce. Ohrabrujuća je Isusova riječ da on dobro poznaje svoje ovce. Nitko od njegovih ovaca nije zanemaren. Sjetimo se prisprodoobe o izgubljenoj ovci i radosti pastira kad ju je pronašao (usp. Lk 15, 3-7). Iako je Dobri pastir svojom žrtvom na križu iskazao neizmjernu ljubav prema svojem stadu i svakoj pojedinoj ovci, stvarnost današnjice pokazuje nam da se mnogi ljudi, a među njima je i velik postotak kršćana, oduševljavaju za nove religiozne pokrete ili sekte u kojima vide puno ostvarenje svojih religioznih potreba. Mnogi krštenici koji su napustili matičnu Crkvu navode kao razlog svojega napuštanja osjećaj nezamijećenosti u matičnoj crkvenoj zajednici, indiferentnosti od ostalih članova Crkve za njihove brige i probleme, duhovnu mlakost, nedostatak istinskog svjedočenja u prenošenju Radosne vijesti i slično. Rjeđi su slučajevi napuštanja zbog neslaganja s temeljnim naukom Crkve. Te nas činjenice upozoravaju na preispitivanje kvalitete odnosa unutar članova Božjega naroda, kao i na obvezu vršenja temeljnog apostolata u svijetu. Isus je trajno prisutan u Crkvi, dakle u svojem narodu, preko svojih svetih izabranika – biskupa na čelu s nasljednikom svetoga Petra – papom. No, i svaka župna zajednica, kao dio mjesne, a time i čitave Crkve, ima svojega duhovnog pastira. To je njezin župnik. Odnos duhovnih pastira prema svomu stadu, kao i obrnuto, trebao bi u sebi zrcaliti današnju evanđeosku sliku Dobrog pastira i stada. To je odnos ljubavi, razumijevanja, solidarnosti,

istine, otvorenosti. Za takav odnos treba neprekidno moliti Duha Svetoga da svojoj Crkvi podari što više dobrih i svetih izabranika iz svih staleža – svećeničkog, redovničkog, laičkog. Vjernikova molitva za duhovna zvanja ne donosi samo duhovne plodove na korist župi kojoj vjernik pripada nego i čitavoj Crkvi, a u konačnici i njegovu osobnom životu jer Duh obilno nagrađuje one koji najprije traže kraljevstvo Božje, a potom zemaljske plodove. Isus je rekao svojim učenicima: »Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati« (Mt 6, 33). Vjernik je također pozvan moliti i za svoju braću i sestre u vjeri kako bi Kristovo stado uvijek ostalo vjerno njegovu vodstvu, kao i za one koji su se odvojili od »stada« i, u nekom pokušaju traženja istine, prepustili se duhovnim strujama različitih religioznih sljedbi.

Dobri pastir poznaje svoje ovce i zove ih njihovim imenom. Dakle, on najbolje poznaje naše potrebe i prošnje. Stoga, kao dioničari Kristova svetog zajedništva, pozvani smo ponajprije težiti za onim što je od Duha i moliti za to. Isus je Dobri pastir, a ne najamnik. Takav odnos prema Bogu i ljudima, u skladu s pozivom na koji smo pozvani, traži i od svih nas da budemo jedni drugima duhovno svjetlo na ovome zemaljskom putu, slijedeći njegovu riječ kroz poklad vjere koju u povijesti čuvaju i prenose duhovni pastiri Crkve, odnosno crkveno učiteljstvo.

Peta vazmena nedjelja

Čitanje svetog Evandjelja po Ivanu (Iv 14,1-12):

»Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! U domu Oca mojega ima mnogo stanova. Da nema, zar bih vam rekao: Idem pripravit vam mjesto? Kad odem i pripravim vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi da i vi budete gdje sam ja. A kamo ja odlazim, znate put.« Reče mu Toma: 'Gospodine, ne znamo kamo odlaziš. Kako onda možemo put znati?' Odgovori mu Isus: 'Ja sam Put i Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni. Da ste upoznali mene, i Oca biste moga upoznali. Od sada ga i poznajete i vidjeli ste ga.' Kaže mu Filip: 'Gospodine, pokaži nam Oca i dosta nam je!' Nato će mu Isus: 'Filipe, koliko sam vremena s vama i još me ne poznas? Tko je vidio mene, vidio je i Oca. Kako ti onda kažeš: Pokaži nam Oca? Ne vjeruješ li da sam ja u Ocu i Otac u meni? Riječi koje vam govorim, od sebe ne govorim: Otac koji prebiva u meni čini djela svoja. Vjerujte mi: ja sam u Ocu i Otac u meni. Ako ne inače, zbog samih djela vjerujte. Zaista, zaista, kažem vam: Tko vjeruje u mene, činit će djela koja ja činim; i veća će od njih činiti jer ja odlazim Ocu.'«

Evandjelje pete vazmene nedjelje donosi nam vrlo ohrabrujuće Isusove riječi: »Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! (...) Ja sam Put i Istina i Život.« Te je riječi Isus izrekao svojim učenicima neposredno nakon objave svoje svete muke i smrti. Dakle, unatoč događajima koji su se imali dogoditi, on je imao snage hrabriti svoje učenike u vjeri i poticati ih da se međusobno hrabre. Na svoju zemaljsku smrt gledao je kao na radosni povratak Ocu kako bi u zajedništvu s Duhom Svetim

pripravio blaženo mjesto za sve svoje učenike. Učenici nisu uvijek u potpunosti shvaćali Isusove riječi, napose kad je govorio o sebi i o svojem odnosu prema Ocu. Današnje nam evanđelje svjedoči da je Filip inzistirao na tomu da Isus pokaže svojega Oca. Isus ga potiče na produbljivanje vlastite vjere, jer tko je vidio Sina, vidio je i Oca. Filip želi razumski dokučiti Boga jer ne može prihvatiti istinu vjere o zajedništvu božanskih osoba Oca i Sina. Isus ga pak usmjerava na put srca, odnosno cijeloga svojeg bića u traženju Boga. Najkraći je i jedini put dolaska do Oca posredstvom Sina »jer nitko ne dolazi Ocu osim po meni«, kaže Isus. On ne prisvaja sebi božansko pravo Oca niti Otac prisvaja njegovo, ali djelovanjem Duha Svetoga Otac se proslavlja u Sinu i Sin u Ocu. Zato je Sin pravo očitovanje nebeskoga Oca u povijesti.

Isusov je govor o božanskom životu temelj na kojemu su se u povijesti gradile mnogobrojne teološke rasprave, ali i kamen smutnje mnogima u shvaćanju i prihvaćanju otajstva Presvetog Trojstva. Kršćanska nas vjera uči da postoje tri božanske osobe – Otac, Sin i Duh Sveti, ali samo jedan Bog, kojega je sveti Ivan definirao kao »ljubav, i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje, i Bog u njemu« (1Iv 4, 16). O takvu Ocu Isus progovara svojim učenicima i kroz ovaj današnji evanđeoski govor, kada im govori: »Da ste upoznali mene, i Oca biste moga upoznali. Od sada ga i poznajete i vidjeli ste ga.« Isusovo je zemaljsko djelovanje bilo plod Očeve ljubavi prema stvorenomu svijetu i čovjeku kao kruni svega stvorenoga. Ta se stvarnost ne može u potpunosti razumski spoznati, nego prije svega srcem, jer je ljubav očitovanje srca, a ne razuma. Isus je usavršio Mojsijev zakon u Zapovijed ljubavi, tražeći od svojih učenika da im upravo međusobna bratska ljubav bude glavni znak raspoznavanja u svijetu (usp. Iv 13, 35), jer »tko ne ljubi, ne upozna Boga,« kaže sveti Ivan (1Iv 4, 8).

U današnjem se vremenu ovaj Isusov govor može činiti još više nerazumljivim. Današnji čovjek lakše prihvaća put razuma nego put srca, jer put srca zahtijeva unutarnju čovjekovu preobrazbu, odnosno obraćenje, žrtvu, samoodricanje i u konačnici duhovno sazrijevanje. Iskustvo preispitivanja i traženja dokaza za sadržaje svoje vjere kakvo nalazimo kod Filipa ili Tome Blizanca najbolje ocrtava duhovna previranja današnjega čovjeka. Nitko od nas nije izuzet od tih iskustava, osobito na molitvenom planu. Često se događa da trenutnu neuslišanost molitve interpretiramo kao dokaz za Božju šutnju ili njegovu nezainteresiranost za naš život. Nije rijetkost ni to da se pod izlikom nekoga osobnog puta do Boga odbacuje Crkva kao Kristovo sredstvo spasenja i posredništva na zemlji. Isus je jedini istinski posrednik između čovjeka i njegova Stvoritelja, o čemu nam govori i današnje evanđelje. No, upravo je on zajamčio svojim učenicima da će preko njih trajno biti prisutan u svijetu. Crkva, kao zajednica Isusovih učenika, jest njegovo mistično Tijelo koje u ovom svijetu uprisutnjuje Očevu volju da svi, koji prihvate Isusa – Sina Božjega, budu spašeni i da uživaju u vječnom zajedništvu s Ocem, Sinom i Duhom Svetim. Zato nije moguće prihvatiti trojedinog Boga, a istodobno ne prihvatiti mistično Tijelo njegova Sina – Crkvu.

Ljudsko je srce uznemireno ako se ne napaja na pravom izvoru koji je u Bogu. No, ljudsko je srce varljivo, kao i njegova narav, ako ne slijedi pravi put i ne sluša istinsku riječ koja daje život u izobilju. Isusov je put jedini siguran čovjekov put do Boga. Samo je njegova riječ istina koja spašava, a ne zavodi i ne odvlači od Izvora. Ali njegov je put, put križa. I njegova je istina, istina ljubavi koja se do smrti predaje za drugoga. Tko prihvati takav put i odluči se živjeti u istini, a ne u nekom njezinu prividu, pronašao je Boga,

jer je upoznao Sina. Ta nas činjenica može uznemiriti jer nije lako ustrajati do kraja (usp. Mt 24, 13), ali Isus i nas ohrabruje riječima: »Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte!« Unatoč svim kušnjama na osobnom i društvenom planu, koje mogu poljuljati naše povjerenje u Boga, Isus nas poziva na otvorenost srca, na promociju vrednota ljubavi, uz obećanje: »I što god zaištete u moje ime, učinit ću, da se proslavi Otac u Sinu.« Kršćanin je pozvan graditi i širiti zajedništvo među svojom subraćom po uzoru na ovo sveto zajedništvo i na taj način ostvarivati vrednote Kraljevstva već ovdje na zemlji. Sve čovjekove molitve koje dopiru do nebeskog Oca, u Sinovljevo ime, odražavaju i njegov odnos poslušnosti prema volji Očevoj. Stoga bi vjernikova molitva uvijek trebala biti zahvalno veličanje Boga Stvoritelja i Otkupitelja, a potom osobna prošnja.

Isus je Put, Istina i Život. Na nama je očistiti svoje duše, dakle svoju nutrinu, kako bismo radosno prihvatili Božju neizmjernu ljubav i odvažno krenuti s Gospodinom do konačnog Cilja.

Šesta vazmena nedjelja

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 14,15-21):

»Ako me ljubite, zapovijedi ćete moje čuvati. I ja ću moliti Oca i on će vam dati drugoga Branitelja da bude s vama zauvijek: Duha Istine, kojega svijet ne može primiti jer ga ne vidi i ne poznaje. Vi ga poznajete jer kod vas ostaje i u vama je. Neću vas ostaviti kao siročad; doći ću k vama. Još malo i svijet me više neće vidjeti, no vi ćete me vidjeti jer ja živim i vi ćete živjeti. U onaj ćete dan spoznati da sam ja u Ocu svom i vi u meni i ja u vama. Tko ima moje zapovijedi i čuva ih, taj me ljubi; a tko mene ljubi, njega će ljubiti Otac moj, i ja ću ljubiti njega i njemu se očitovati.«

Evandjelje šeste vazmene nedjelje donosi Isusovo obećanje učenicima da će im nakon svoje smrti i uskrsnuća poslati Duha Svetoga, Duha Branitelja, Duha Istine koji će ih dublje uvoditi u tajnu života u Bogu. Obećanje Duha nije dano samo njima, već svima koji budu vršili Isusove zapovijedi ljubavi. Ivan konfrontira duh svijeta s Duhom Isusa Krista. Svijet ne može primiti Duha Svetoga jer nije sposoban prepoznati i prihvatiti Sina Božjega. Isusovo je zemaljsko djelovanje do konačnog povratka Ocu bilo u sili Duha Svetoga. Za Ivana je svijet vođen duhom koji se suprotstavlja Isusovu Duhu. Duh Sveti prisutan je ondje gdje je na djelu Božja ljubav, jer ona izvire iz Duha. Svijet u Isusu nije prepoznao utjelovljenu Božju ljubav. Nju mogu prepoznati samo oni koji su Isusovi, koji nose u sebi njegov Duh. Zato Isus kaže: »Vi ga poznajete jer kod vas ostaje i u vama je.« Odlika je, dakle, Isusovih učenika da su ispunjeni Duhom Svetim i da je njihovo djelovanje, djelovanje Duha Svetoga koji ih vodi i poučava. Sveti

Pavao rekao je da je »ljubav Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan« (Rim 5, 5). Božja se ljubav ne može zatamiti u srcu da se ne očituje u čovjekovim djelima niti se može nadomjestiti nekim drugim vidom ljubavi jer je ona plod Duha koji je u zajedništvu Oca i Sina. Stoga je neminovno njezino očitovanje u osobama zahvaćenima Duhom.

Svakom je kršteniku darovan Duh Sveti. Bez njega ne bi mogao biti »nanovo rođen« (usp. Iv 3, 5). Sakrament svete potvrde ili krizme omogućuje kršteniku da uživa puninu darova Duha Svetoga te da, u zajedništvu s njime, jasnije spoznaje Isusovu prisutnost u svijetu. No, milosti Duha nisu uvijek »dovoljno iskorištavane« u životu krštenika jer nisu, nažalost, ni prepoznate, a ni vrednovane kao takve od same osobe. Na sakrament krštenja još se i gleda kao na važnu religioznu potrebu bez koje nema očišćenja od ljage istočnoga grijeha i mogućnosti spasenja, ali je potreba za sakramentom svete potvrde ili krizme vođena sasvim drugim motivima. Praksa crkvenog pastoralara pokazuje da većina krštenika u ovome sakramentu vidi uglavnom samo jedan njezin segment, a to je punopravno članstvo u Crkvi. Tim se sakramentom postaje punopravni član Crkve, odnosno njime se potvrđuje vjernikova duhovna zrelost, koja često biva shvaćena kao završna faza svih obveza koje Crkva nameće osobi za njezino spasenje. Zbog toga vlada mišljenje da je tim sakramentom osoba ispunila sve što Crkva traži i da joj je sad dano na volju hoće li ili neće dalje surađivati s Crkvom. Takva razmišljanja dovode do toga da se na događaje iz crkvenoga života ravnodušno gleda sa strane ili pak s istančanim kritičkim pogledom kao da se njezini događaji tiču samo onih koji su joj se životom predali (kler, redovništvo) ili koji su pokazali nešto više afiniteta za njezina zbivanja (manjina angažiranih vjernika laika).

Isus u današnjem evanđelju kaže: »Neću vas ostaviti kao siročad; doći ću k vama.« Siročad nema svoje roditelje, nego samo skrbnike koji mogu biti dobri, ali su uvijek samo nadomjestak roditelja. Isus je obećao svojega Duha upravo zato da se ne osjećamo kao duhovna siročad. On želi trajno biti s nama. To je obećanje osobito vidljivo u sakramentu svete krizme jer nam se Duh obilno daje kako ne bismo malaksali u borbi protiv duha ovoga svijeta i kako bismo mogli živjeti u radosti djece Božje te donositi plodove dostojne Kristovih učenika. Iako to može zvučati idilično, jer je danas jako teško ostati na Kristovoj liniji zbog prejaka utjecaja duha svijeta, onomu koji više moli i traži od Boga, tomu će se više i dati, prema Isusovim riječima: »Doista, tko god ište, prima; i tko traži, nalazi; i onomu koji kuca, otvorit će se« (Mt 7, 6). Ta nas istina vjere potiče na preispitivanje osobne odgovornosti za vlastito spasenje i spasenje svih koje nam je Gospodin poslao u život. Kada bismo na sakramente inicijacije, napose na sakrament krizme, gledali kao na izraz Božje neizmjerne ljubavi, koja nam se daruje da bismo sigurnije i radosnije hodili ovim životom, vjerojatno se ne bismo tako lako prepuštali strujama svijeta da nas nose, nego bismo u Isusovu mističnom Tijelu – Crkvi prepoznali svoju duhovnu obitelj kojoj smo prijeko potrebni, baš kao i ona nama.

Isus nije ostavio svojim učenicima neko intelektualno blago, u smislu važnih znanstvenih spoznaja, nego primjer življene Božje ljubavi u svijetu. Njegova je zapovijed ljubavi prema Bogu i bližnjima ostvariva jedino ako smo otvoreni djelovanju Božjega Duha. On je naš drugi Branitelj. Nisu nam potrebni nikakvi drugi duhovni branitelji ili učitelji. Ali nismo ni dovoljni sami sebi pa da se oslonimo samo na sebe, ma koliko nam se to činilo mogućim. Ljubav uvijek pretpostavlja odnos, relaciju, jer izvire iz Boga. Sva

djela učinjena iz ljubavi očitovanje su živoga Boga u svijetu. Upravo je ljubav vrijednost koja je danas jako tražena na svjetskom »tržištu vrednota«, no ne radi se o Isusovu nego o nekom pomalo pomodarskom modelu ljubavi. Do tog je modela lako doći jer se nudi u svim sferama čovjekova društvenog života kao humanistički izraz čovjekove potrebe za samoostvarenjem – čovjek je pozvan činiti dobro jer se na taj način izgrađuje kao čovjek i doprinosi izgradnji boljega svijeta. Isus od svojih učenika želi puno više – »Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski« (Mt 5, 48). Biti savršen znači savršeno ljubiti Boga i čovjeka. To je moguće jedino ako se istinski prepustimo Duhu Svetom koji nam pomaže da se istrgnemo iz okova straha za vlastito dobro, s vjerom da nas Gospodin nije ostavio kao siročad nego da je uvijek s nama. Imamo Duha Branitelja, Duha Istine koji nam je darovan. Nismo, stoga, pozvani živjeti kao duhovna siročad, nego kao Božja ljubljena djeca.

Sedma vazmena nedjelja

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 17,1-11a):

»To Isus doreče, a onda podiže oči k nebu i progovori: 'Oče, došao je čas: proslavi Sina svoga da Sin proslavi tebe i da vlašću koju si mu dao nad svakim tijelom dade život vječni svima koje si mu dao. A ovo je život vječni: da upoznaju tebe, jedinoga istinskog Boga, i koga si poslao – Isusa Krista. Ja tebe proslavih na zemlji dovršivši djelo koje si mi dao izvršiti. A sada ti, Oče, proslavi mene kod sebe onom slavom koju imadoh kod tebe prije negoli je svijeta bilo. Objavio sam ime tvoje ljudima koje si mi dao od svijeta. Tvoji bijahu, a ti ih meni dade i riječ su tvoju sačuvali. Sad upoznaše da je od tebe sve što si mi dao jer riječi koje si mi dao njima predadoh i oni ih primiše i uistinu spoznaše da sam od tebe izišao te povjerovaše da si me ti poslao. Ja za njih molim; ne molim za svijet, nego za one koje si mi dao jer su tvoji. I sve moje tvoje je, i tvoje moje, i ja se proslavih u njima. Ja više nisam u svijetu, no oni su u svijetu, a ja idem k tebi.'«

Sedma vazmena nedjelja donosi isječak iz Isusove svećeničke molitve, u kojoj Isus moli svojega Oca da proslavi njegovo zemaljsko poslanje, koje se bliži svršetku. Isusovo se zemaljsko poslanje temeljilo na objavi pravoga i jedinoga Boga («objavio sam ime tvoje ljudima koje si mi dao od svijeta») te njegove spasonosne i otkupiteljske ljubavi prema svima koji prihvate njegovu riječ («da Sin proslavi tebe i da vlašću koju si mu dao nad svakim tijelom dade život vječni svima koje si mu dao»). Isusova se proslava treba dogoditi u zajedništvu s Ocem jer su Otac i Sin jedno i jer Sin traži da bude proslavljen onom slavom koju ima kod Oca

»prije negoli je svijeta bilo.« Proslava Božje utjelovljene Riječi, Isusa Krista, dogodit će se u spasonosnom otajstvu Križa, kada će Otac predati svoga Sina u ruke svijeta »da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni« (Iv 3, 16). Isusova pastirska briga za zajednicu koju ostavlja u svijetu ne prestaje njegovim povratkom Ocu. On želi trajno ostati s njom. Zato u drugom dijelu molitve traži od svoga Oca da ih sačuva u svojem imenu, da budu jedno kao što su oni jedno. Isus je vrlo jasan u svojoj molitvi: »Ja za njih molim; ne molim za svijet, nego za one koje si mi dao jer su tvoji.« Evangelist Ivan osobito naglašava različitost Božjega i ljudskoga svijeta, odnosno Božjega duha i duha svijeta. U ovoj molitvi prepoznamo dvije bitne tematske misli: proslavu Križa i obvezu kršćanskog jedinstva.

Spasenje se zadobiva po križu Isusa Krista. Križ je temeljni kršćanski znak, ali ne bilo koji križ, već onaj koji duboko participira na Isusovu križu, odnosno na njegovu poimanju ljubavi prema Bogu i čovjeku. Isusova se proslava događa upravo po Križu, tj. po potpunom predanju za čovjeka iz ljubavi. Stoga svaki križ, koji se prihvati iz ljubavi prema Bogu, nije više samo križ u smislu patnje, boli, odricanja, nego i radosna proslava Božjega zajedništva sa svojim učenicima koji su u svijetu. Današnji svijet ne prihvaća Isusov križ kao sredstvo istinske sreće i spasenja, nego, naprotiv, nudi razna laka i jednostavna rješenja za čovjekov uspjeh i sreću. No, blagopokojni je papa Ivan Pavao II. prilikom svojega pohoda Hrvatskoj, 4. listopada 1998. godine u Solinu, rekao: »Odlučnu ulogu ima izbor pravih, a ne prividnih vrijednosti; izbor prave istine, a ne poluistina ili možda lažnih istina. Ne vjerujte onima koji vam obećavaju lagana rješenja. Bež žrtve se ne može sagrađiti ništa veliko.« Uzori današnjega vremena su osobe i skupine

koje blješte zavodljivostima ovoga svijeta, prije svega moćnim financijskim kapitalom, neutemeljeno visokim društvenim statusom, jakom medijskom provokativnošću i slično. Njihov izbor vrijednosti utječe i na izbor vrijednosti u društvu, napose kod mladih, što je osobito vidljivo u njihovu izboru uzora u koji rijetko ulaze npr. neki svjetski znanstvenici, književnici ili pak svetačke i uzorne osobe iz života Crkve, jer se životni uspjesi takvih osoba temelje na odricanju, žrtvi, samopredanju, tj. na prihvaćanju križa. Kršćanske su obitelji osobito pozvane na preispitivanje vrijednosti koje žive i u kojima odgajaju svoju djecu, unatoč vrijednostima koje svijet proklamira. Duh vremena ne može biti izlika za površan kršćanski život jer nam je Krist svojim spasonosnim križem udijelio milost novoga života. Sveti Pavao to je objasnio riječima: »Što ćemo dakle reći? Da ostanemo u grijehu da milost izobiluje? Nipošto! Jednom umrli grijehu, kako da još živimo u njemu?« (Rim 6, 1-2). Isusov nas križ poziva na hrabrost u svakodnevnom nošenju vlastitih križeva, u kojima se on očituje kao trpeći i proslavljeni Bog.

Crkva već dvije tisuće godina slijedi put svojega Učitelja, ne bojeći se nositi svoj križ. Svako joj vrijeme nameće određene križeve, no ona u njima prepoznaje milosnu priliku za još tješnje prijanjanje uz Gospodina, slijedeći njegov zahtjev: »Oče sveti, sačuvaj ih u svom imenu koje si mi dao: da budu jedno kao i mi.« Iako duboko osjeća posljedice unutarnje podijeljenosti koje su se dogodile u povijesti, cijelim svojim bićem teži jedinstvu jer je ono plod Duha i želja njezina Utemeljitelja. U tom smislu Katolička crkva potiče svoje vjernike na veću brigu i solidarnost prema drugima, na gradnju ekumenskog zajedništva, međusobne tolerancije i poštovanja različitosti, ali i na jasniju percepciju crkvenog zajedništva i

pastoralnih odgovornosti. Isus je jednom prilikom rekao svojim učenicima: »Tko je vjeran u najmanjem, i u najvećem je vjeran; a tko je u najmanjem nepošten, i u najvećem je nepošten« (Lk 16, 10). Drugim riječima, ako unutar svoje zajednice (obiteljske, župne, radne) ne izgrađujemo ili ne pridonosimo gradnji zajedništva, solidarnosti, jedinstva, teško da ćemo biti istinski promotori tih vrijednosti i na širem planu. Nema smisla zanositi se nekim velikim humanističkim idejama o stvaranju boljega, ljepšega i pravednijega svijeta ako smo gluhi i slijepi za potrebe i poticaje zajednice kojoj pripadamo. Vjernik je po svojem temeljnom vjerničkom opredjeljenju uvijek graditelj, a ne razaratelj zajedništva i jedinstva među svojom subraćom, jer razdor ne dolazi od Duha. Stoga se svatko od nas treba zapitati je li uistinu »vjeran u najmanjem« kako bi mogao biti i u »najvećem vjeran?«

Svaka je župna zajednica Crkva u malom, sa svojom strukturom i pastoralnim planom i programom. Iako živi kao samostalna crkvena jedinica, ona je ucijepljena u svoju mjesnu Crkvu (biskupiju), posredstvom koje participira u životu opće Crkve. Zato ne možemo marginalizirati njezinu važnost i doprinos općoj Crkvi, jer i o njoj ovisi »vjernost u najvećem.« Stoga je svaki vjernik dobrodošao u životu svoje župe jer svojim angažmanom može pridonijeti njezinu boljitku. Nikad nije kasno priključiti se župnoj zajednici, ali ne samo kao gost koji navrati kad stigne ili kad se zaželi doći u posjet, nego kao ukućanin kojemu je župa duhovni dom. Isus je u svojoj molitvi nekoliko puta istaknuo Očevo prvenstvo u vodstvu Božjega naroda. I nama je vjernicima to pouka da u gradnji zajedništva uvažavamo i slušamo svoje duhovne pastire jer na taj način ostajemo vjerni Isusu i ujedno ne dopuštamo da nam opasnost oholosti naruši dobru suradnju unutar zajednice.

Neka nam današnja evanđeoska riječ bude poticaj za veću zauzetost u gradnji zajedništva u obitelji, Crkvi i društvu, koje će se temeljiti na ljubavi, solidarnosti, požrtvornosti, toleranciji, i neka nas ohrabri u prihvaćanju jedinoga i pravoga puta koji vodi u život – puta Isusa Krista.

Duhovi – Nedjelja Pedesetnice

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 20,19-23):

»I dok su uvečer toga istog dana, prvog u tjednu, učenici u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i reče im: 'Mir vama!' To rekavši, pokaza im svoje ruke i bok. I obradovaše se učenici vidjevši Gospodina. Isus im stoga ponovno reče: 'Mir vama! Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas.' To rekavši, dahne u njih i kaže im: 'Primate Duha Svetoga. Kojima otpustite grijehe, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im.'«

Na blagdan Duhova Crkva se prisjeća svojih začetaka, teškoća i strahova koje je proživljavala u prvim vremenima, kao i uspjeha koje je umnažala zahvaljujući djelovanju Duha Svetoga među kršćanicima.

Današnji nam evanđeoski odlomak vrlo lijepo predočava situaciju prve Crkve. Iako su se učenici već osvjedočili da je njihov Učitelj uskrsnuo, odnosno da nije u grobu, oni su se i nadalje bojali svojih sunarodnjaka. Okupljali su se potajno u kućama, gdje su slavili Boga i prisjećali se onoga što im je Učitelj govorio. Očigledno je da im se strašna situacija Isusove muke i smrti toliko urezala u pamćenje da je gotovo nadjačala sjećanja na njegove riječi o uskrsnuću i ponovnom susretu. Još su bili zarobljeni zbivanjima koja su se netom dogodila da nisu bili sposobni spoznati i prihvatiti novu, uskrsnu stvarnost. Nisu bili ispunjeni Božjim duhom kojega je Isus obećao poslati kao drugog Branitelja. Njihov je strah proizlazio iz brige za vlastiti život, zbog čega su strepili pred budućnošću. Strah od neizvjesne situacije u kojoj su se nalazili (Isus više fizički nije bio prisutan među njima, među Židovima bili su

omraženi, Rimljanima potpuno nebitni, a vratiti se starom načinu života nije bilo moguće jer su ipak spoznali put spasenja) primoravao ih je da se skrivaju i tajno ispovijedaju svoju vjeru. Isus im je još za svojega zemaljskog života rekao što će se dogoditi onima koji ga budu slijedili: »Evo, ja vas šaljem kao ovce među vukove. (...) Čuvajte se ljudi, jer će vas predavati vijećima i po svojim će vas sinagogama bičevati. Pred upravitelje i kraljeve vodit će vas poradi mene, za svjedočanstvo njima i poganima« (Mt 10, 16-17). No unatoč tomu, učenici se ne smiju obeshrabriti, nego, naprotiv, jasno i otvoreno širiti Radosnu vijest: »Što vam govorim u tami, recite na svjetlu; i što na uho čujete, propovijedajte na krovovima« (Mt 10, 27). Učenicima je nedostajalo upravo te hrabrosti o kojoj je Isus govorio da se odupru tipično ljudskom strahu i započnu živjeti kao novi, preobraženi ljudi. Nedostajalo im je Duha koji preobražava stari i stvara novi život u Kristu.

S Isusovim dolaskom među učenike situacija se u bitnome promijenila. Isus ih pozdravlja pozdravom koji je ujedno i dar Duha: »Mir vama!« On jako dobro zna u kakvoj se situaciji nalaze njegovi učenici i što im je najpotrebnije – sigurnost, jamstvo da nisu ostavljeni i da ima smisla trpjeti za istinu. Zato im daruje mir. On je pravi darovatelj mira jer je u trajnom i neraskidivom odnosu s Ocem i Duhom. Mir koji Isus donosi izvire iz božanske povezanosti Oca, Sina i Duha Svetoga. Samo onaj mir koji izvire iz Boga može ispuniti ljudsko srce. Primajući Duha Svetoga, učenici više nisu u strahu, jer više nisu zabrinuti za sebe, za svoj život. Sada im je primarno vršenje poslanja. Sada su spremni i svoj život položiti za vjeru. Sveti Pavao tu je preobrazbu opisao riječima: »S Kristom sam razapet. Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist« (Gal 2, 19-20). Krist postaje na poseban način djelatan u njihovu životu.

On im čak udjeljuje vlast otpuštanja i zadržavanja grijeha. Ta vlast pripada samo njemu kao Sinu Čovječjem. To je najveća moguća vlast koju su učenici mogli primiti od svojega Učitelja, ali ne radi stjecanja nekih posebnih privilegija niti da bi bili vjerodostojniji u širenju njegova nauka u svijetu, nego da Krist, posredstvom njih, može biti blizak svakom čovjeku koji ga traži. U tom su smislu učenici i njihovi nastavljači – Kristovo svećenstvo prijenosnici Božje milosrdne ljubavi i pravde.

Krist je prisutan u svijetu snagom Duha i tko je ispunjen tim Duhom, živi s Kristom i svjedoči ga. Zato je sveti Pavao upozoravao stanovnike Korinta riječima: »Ne znate li? Hram ste Božji i Duh Božji prebiva u vama. Ako tko upropašćuje hram Božji, upropastit će njega Bog. Jer hram je Božji svet, a to ste vi« (1Kor 3, 16-17). Kršćanin je čovjek ispunjen Duhom. On je Božji hram, Božje prebivalište. Zato nije svejedno kako će živjeti, koje će vrijednosti promovirati u svojem životu, s koliko će umnoženih »talenata« (usp. Mt 25, 14-30) doći pred lice Gospodnje. Vrlo često zaboravljamo taj privilegij, koji je ujedno i poziv i obveza u ovome zemaljskom životu, jer smo, poput učenika iz današnjeg evanđelja, više zaokupljeni svakodnevnim brigama i problemima, strahovima i zebljama zbog neizvjesne budućnosti, nego što smo otvoreni djelovanju Duha, koji je poslan od Oca i Sina kao drugi Branitelj, Duh Istine da zauvijek ostane s nama (usp. Iv 14, 16-17). U svijetu vladaju različiti duhovi. Nisu svi od Boga. Samo je jedan Duh Sveti, koji se prepoznaje po svojim plodovima, a oni su prema svetome Pavlu: ljubav, radost, mir, velikodušnost, uslužnost, dobrota, vjernost, blagost, uzdržljivost (usp. Gal 5, 22-23). Koliko tih plodova prepoznamo u svojem životu; u obitelji, na radnom mjestu, u odnosima s drugim ljudima, u odnosu prema

sebi? Jesmo li uopće otvoreni njegovu djelovanju kako bi u nama mogao stvarati ovakve plodove? Ti plodovi omogućuju stvaranje i mnogih drugih učinaka Duha na korist nama, ljudima oko nas i Bogu na slavu. Sve ovisi o tome koliko smo spremni dati se Duhu da nas, kao božanski Lončar (usp. Rim 9, 20-21), oblikuje prema svojoj volji. Zbog različitih duhova svijeta sami smo nemoćni uvijek donositi dobre plodove. Zato je potrebno moliti Duha Svetoga da nam udijeli što više svojih darova kako bismo se lakše oduprli zlu. Temeljne darove primamo u sakramentu svete potvrde ili krizme. Ali njihova djelotvornost ovisi o našoj duhovnoj raspoloživosti. Sveti Pavao rekao je da nam »Bog nije dao duha bojažljivosti, nego snage, ljubavi i razbora« (1Tim 1, 7), te da ne smijemo trnuti Duha u sebi (usp. 1 Sol 5, 19). Duh daje i vraća izgubljenu snagu i hrabrost koja nam je potrebna u ovom svijetu da bismo bili vjerodostojni svjedoci Isusa Krista. Jer naša se ljubav prema Bogu iskazuje po plodovima kojima pridonosimo gradnji zajedništva – obiteljskoga, crkvenoga, općedruštvenoga.

Na današnju nedjelju Duhova Crkva nas poziva da »ne trnemo Duha« u sebi nego da, zahvaćeni njegovim plamom ljubavi, radosno širimo Božju riječ spasenja i izgrađujemo zajedništvo u Kristu. Da bismo to mogli, potrebno je neprekidno moliti Boga da nas njegov Duh uvijek snaži u istini, jača u ljubavi prema braći ljudima i prosvjetljuje kako bismo svojim životom zrcalili Božje lice i promicali čovjekovo dostojanstvo.

VRIJEME KROZ GODINU

Druga nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 1,29-34):

»Sutradan Ivan ugleda Isusa gdje dolazi k njemu pa reče: 'Evo Jaganjca Božjega koji odnosi grijeh svijeta! To je onaj o kojem rekoh: Za mnom dolazi čovjek koji je preda mnom jer bijaše prije mene! Ja ga nisam poznavao, ali baš zato dođoh i krstim vodom da se on očituje Izraelu.' I posvjedoči Ivan: 'Promatrao sam Duha gdje s neba silazi kao golub i ostaje na njemu. Njega ja nisam poznavao, ali onaj koji me posla vodom krstiti reče mi: Na koga vidiš da Duh silazi i ostaje na njemu, to je onaj koji krsti Duhom Svetim. Ja sam to vidio i svjedočim: on je Sin Božji.'«

Na blagdan Gospodinova krštenja slušali smo Matejevo evanđelje o Isusovu krštenju. Današnji se Ivanov tekst nastavlja na tu scenu, ističući kratku, ali sveobuhvatnu ispovijest vjere u Isusovo božanstvo u obliku Krstiteljeva svjedočanstva: »On je Sin Božji.« Gotovo da cjelokupno današnje evanđelje želi potvrditi samo jedno – Isus jest Sin Božji, Pomazanik Božji, Mesija, Krist.

Ivanova se kristologija temelji na starozavjetnom simbolu Jaganjca Božjega: »Evo Jaganjca Božjega koji odnosi grijeh svijeta!« (r. 29). O Isusu kao Božjem Jaganjcu govorio je veliki izraelski prorok Izaija: »K'o janje na klanje odvedoše ga; k'o ovca, nijema pred onima što je strižu, nije otvorio usta svojih. (...) Al' se Jahvi svidje da ga pritisne bolima« (Iz 53, 7-10). Po uzoru na pashalni

događaj u izraelskoj povijesti, kada su Izraelci bili Božjom snagom oslobođeni egipatskog ropstva, za novi je narod Božji Isus živi pashalni događaj. On je pashalni Jaganjac koji se žrtvovao za spas svijeta. Tako je židovska Pasha predokus one kršćanske u Kristu. U tom je smislu i sveti Pavao govorio Korinćanima: »Očistite stari kvasac da budete novo tijesto, kao što i jeste beskvasni jer već je žrtvovana Pasha naša, Krist« (1Kor 5, 7). Kristova se Crkva svakodnevno, napose nedjeljom, okuplja oko stola Božje riječi i Kristova pashalnog otajstva po kojemu se On nesebično daje svakomu tko ga istinski želi i ljubi.

Sveta je euharistija, dakle, vrhunac liturgijskog slavlja jer nam se u njoj daruje raspeti, ali živi Bog koji u životu svakog vjernika postaje njegova osobna Pasha. Zato doći na svetu misu, a ne pristupiti stolu Božje bezgranične ljubavi znači isto kao doći na gozbu, a ne prihvatiti ono što slavljenik nudi kao izraz svoje radosti zbog našega dolaska. No, sam dolazak na svetu misu nije dovoljan uvjet za prihvaćanje svete pričesti. Sveta euharistija ili pričest jest sakrament, dakle znak najtješnjega susreta Isusa, Jaganjca Božjeg, i čovjeka. Da bi se dogodio taj nebesko-zemaljski susret, vjernik se treba dobro pripremiti. Priprema podrazumijeva oslobođenje, tj. očišćenje od nečistoće osobnih grijeha, i otvorenost srca za primanje Isusove sakramentalne prisutnosti. Na osobnu pripremu upozoravao je i sveti Pavao: »Stoga tko god jede kruh ili pije čašu Gospodnju nedostojno, bit će krivac tijela i krvi Gospodnje. Neka se dakle svatko ispita pa tada od kruha jede i iz čaše pije. Jer tko jede i pije, sud sebi jede i pije ako ne razlikuje Tijela« (1Kor 11, 27-29). Izraelci su u noći oslobođenja morali biti dobro pripremljeni (usp. Izl 12, 1-13) kako bi spremno dočekali Božje djelo oslobođenja i, kao Božji oslobođeni narod, pošli novim putem. Židovska

je Pasha bila izraz Božje roditeljske ljubavi i brige za svoj narod. Kršćanska je Pasha pak savršeno ostvarenje te iste ljubavi koja se Božjom milošću razlijeva u srcima svih ljudi koji žele živjeti životom novoga, oslobođenog čovjeka (usp. Rim 5, 5).

Jednom dogođena Pasha, po žrtvenom Jaganjcu Isusu Kristu, aktualizira se u osobnoj povijesti vjernika kršćanina. Svako je misno slavlje memorija i aktualizacija pashalnoga događaja. Sveti Pavao to je objasnio riječima: »Doista, kad god jedete ovaj kruh i pijete čašu, smrt Gospodnju navješćujete dok on ne dođe« (1Kor 11, 26). Zato iz tog slavlja teku rijeke milosti koje raspeti i proslavljeni Gospodin daruje svom narodu, tj. okupljenoj Crkvi. Imajući to na umu, ni jedan oblik pobožnosti ili duhovnih susreta, poput raznih seminara, ne može imati prioritet nad svetom misom. Kritike koje često možemo čuti kako na račun svete mise, napose sadržaja propovijedi, osobe propovjednika, nedostatka angažiranih vjernika laika koji bi misno slavlje učinili zanimljivijim, privlačnijim i aktualnijim, tako i na račun života cjelokupne župe, možda i imaju svoje utemeljenje, ali tek onda ako je cijela crkvena, tj. župna zajednica učinila sve sa svoje strane da život župe bude uistinu život okupljene Božje zajednice. No, ako tu okupljenu Božju zajednicu čini župnik i nekoliko angažiranih vjernika laika koji nose teret preostale zajednice, onda se najprije trebamo zapitati o opravdanosti iznesenih kritika. Niti jedna župa nije toliko pastoralno zauzeta da se svi njezini župljani ne bi imali više u čemu angažirati niti se ona može zadovoljiti dosad učinjenim i ne imati potrebu za većom angažiranošću svojih vjernika. Pitanje je naše osobne volje i želje, ali i više od toga. Kršćani su snagom sakramenata kršćanske inicijacije pozvani na gradnju Božjega kraljevstva u svijetu, čiji se temelj gradi u čovjekovim najintimnijim oblicima

zajedništva. I kao što se kuća ne gradi bez temelja, tako se ni kraljevstvo Božje ne izgrađuje bez baze koja čvrsto štiti kraljevstvo od svih izazova. Ta baza jest crkvena, odnosno župna zajednica. Život u župi trebao bi biti ogledalo kršćanskoga života u svijetu.

Ivan Krstitelj svjedočio je za Isusa da je On Sin Božji. Za to mu je svjedočanstvo trebalo mnogo hrabrosti. Sjetimo se Isusovih najbližih učenika koji su ga u najtežim trenucima izdali jer nisu imali hrabrosti posvjedočiti da su njegovi učenici. Petar je zanijskao poznanstvo s Isusom, uz zaklinjanje: »Ne znam toga čovjeka« (Mt 26, 72). S druge pak strane imamo satnikovo svjedočanstvo o Isusu: »Uistinu, Sin Božji bijaše ovaj« (Mt 27, 54). Njegovi su ga zatajili kad se upravo od njih tražila hrabrost i odvažnost svjedočenja, dok su ga neki drugi ljudi iz poganskog svijeta prepoznali kao Sina Božjega i tako ga svjedočili. Ta činjenica razotkriva univerzalnost poziva na spasenje, ali i upozorava na opasnost da nam se ne dogodi ono o čemu je Isus jednom prilikom rekao učenicima: »Zaista, kažem vam, carinici i bludnice pretekoše vas u kraljevstvo Božje!« (Mt 21, 31).

Današnje nam evanđelje nudi svjedočanstvo vjere u Isusa, Sina Božjega, ali isto tako postavlja pitanje našega osobnog svjedočenja vjere. Po sakramentima smo kršćanske inicijacije pozvani vršiti temeljno poslanje – životom svjedočiti svoju vjeru. Svjedočenje vlastita života s Bogom ne znači nametanje svojih vjerskih stavova drugima niti podcjenjivanje tuđih vjerskih opredjeljenja, nego, naprotiv, autentično življenje poziva koji smo u krštenju primili – biti djeca Božja, biti Kristovi. Taj je put nerijetko puno teži od nametanja svojih ili kritiziranja tuđih vjerskih stavova jer zahtijeva obraćenje i odvažnost u borbi protiv struja vremena. Ali Isus je jednom prilikom rekao: »Tko ustraje do svršetka, bit će spašen« (Mt 24, 13).

Treća nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 4,12-25):

»A čuvši da je Ivan predan, povuče se u Galileju. Ostavi Nazaret te ode i nastani se u Kafarnaumu, uz more, na području Zebulunovu i Naftalijevu da se ispuni što je rečeno po proroku Izaiji: Zemlja Zebulunova i zemlja Naftalijeva, Put uz more, s one strane Jordana, Galileja poganska – narod što je sjedio u tmini svjetlost vidje veliku; onima što mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu. Otada je Isus počeo propovijedati: »Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko!« Prolazeći uz Galilejsko more, ugleda dva brata, Šimuna zvanog Petar i brata mu Andriju, gdje bacaju mrežu u more; bijahu ribari. I kaže im: »Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima ljudi!« Oni brzo ostave mreže i pođu za njim. Pošavši odande, ugleda druga dva brata, Jakova Zebedejeva i brata mu Ivana: u lađi su sa Zebedejem, ocem svojim, krpali mreže. Pozva i njih. Oni brzo ostave lađu i oca te pođu za njim. I obilazio je Isus svom Galilejom naučavajući po njihovim sinagogama, propovijedajući Evanđelje o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku nemoć u narodu. I glas se o njemu pronese svom Sirijom. I donosili su mu sve koji bolovahu od najrazličitijih bolesti i patnja – opsjednute, mjesečare, uzete – i on ih ozdravljao. Za njim je pohrlio silan svijet iz Galileje, Dekapola, Jeruzalema, Judeje i Transjordanije.«

Evangelist Matej započinje opis Isusova javnog djelovanja Izaijinim prekrasnim proročanskim riječima: »Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja« (Iz 9,1), nakon čega ističe temeljnu poruku evanđelja: »Obratite se jer približilo se kraljev-

stvo nebesko!«

Izraelski je narod kroz svoju tisućljetnu povijest spasenja hodio u različitim tminama koje su ga pokušavale razjediniti i omesti u vjernosti jedinomu i pravomu Bogu. No, Božji su odabranici iz toga naroda bili istinski svjetionici koji su svojim životom i dosljednošću pozivu ukazivali na pravi put kojim narod treba hoditi, ali i na stranputice koje vode u propast. Jedan od tih velikih izraelskih Božjih svjetionika bio je i prorok Izaija. On je dobro znao razlučiti situacije tame, u koje su Izraelci često upadali svojim odmetanjem od Boga, od situacija svjetla u kojima su bili blagoslovljeni od Boga (dovoljno je sjetiti se brojnih pobjeda nad velikim i moćnim poganskim narodima). Ti su Božji ugodnici imali zadaću da u svojem narodu budu Božje svjetlo koje će Njegovom milošću i snagom razbijati tamu u svijetu i donositi svjetlost, odnosno onu stvarnost koja je svojstvena jedino Božjemu svijetu i Njegovu kraljevstvu. Nasuprot božanskoj svjetlosti, zemlja, na kojoj je Božji narod obitavao, za Izaiju bijaše mrkla, jer ona ne može donositi pravu svjetlost koja bi prodirala u tamu čovjekova života niti je svojom snagom može »rasvjetljivati«, kad je i sama istočnim grijehom okrnjena. Izvor prave svjetlosti, koji ima snage obasjati ne samo jedan narod, već cijeli svijet i svakog čovjeka u njegovoj nutrini, jest Isus Krist. On je »Mlado sunce s visine« koje obasjava »one što sjede u tmini i sjeni smrtnoj« (Lk 1, 78-79).

Bog je poslao svoga Sina jedinca da u tamu svijeta unese svjetlost, odnosno ljubav. Sva četiri evanđelja svjedoče o Božjem djelovanju u svijetu kao o unošenju svjetlosti u tamu, tj. o pobjedi svjetlosti nad tamom. Sveti Ivan započinje svoje svjedočenje o Isusu riječima: »Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet« (Iv 1, 9), a za Ivana Krstitelja, za kojega su mnogi mislili

da je možda on taj kojega su stoljećima iščekivali, svjedoči: »On dođe kao svjedok da posvjedoči za Svjetlo da svi vjeruju po njemu. Ne bijaše on Svjetlo, nego – da posvjedoči za Svjetlo« (Iv 1, 7-8). Božje je Svjetlo – Isus Krist – došlo u svijet. Da bi ga se moglo prepoznati, treba otvoriti vrata svoga srca i dopustiti mu da uništi svu tamu naših slabosti i grijeha, jer samo tako možemo uživati u ljepoti božanske milosti. Otvoriti vrata srca, tj. učiniti iskorak iz sumračne ustaljenosti potreba i načina života, da bismo u novoj perspektivi Božje ljubavi jasno vidjeli smisao i krajnji cilj vlastita postojanja, nije moguće bez obraćenja. Obraćanje pomaže čovjeku uvidjeti Božje milosne darove, kojima ga Bog neprekidno obdaruje, kako bi mogao rasti u temeljnom pozivu – biti Božji čovjek. Vjera je temeljni Božji dar, koji se ne zaslužuje nikakvim zaslugama nego ga se prima u slobodi i ljubavi. No, i ona je podložna različitim životnim sumracima i tminama. Tako čitamo u Knjizi propovjednika: »Omrznuh život, jer mi se učini mučnim sve što se zbiva pod suncem: sve je ispraznost i pusta tlapnja« (Prop 2, 17). Vjera je prije svega darovani potencijal koji čovjek treba razvijati, jačati, umnažati. Ona nije tek neka ljudska osobina. Iako je svaki čovjek religiozno biće već time što je čovjek, pa je ujedno i Božje biće, vjera ne dolazi od čovjeka, nego od Boga, ali čovjek je treba posvjedočiti.

Kada bismo bili svjesniji privilegija toga Božjeg dara, koji imamo kao vjernici, lakše bismo prolazili tminama našega svakodnevnog života, a i više od toga – bili bismo autentičniji Božji svjetionici u tuđim tamnim noćima. Sveti Pavao vrlo je često upozoravao svoje slušatelje da budu jedni drugima potpora i pomoć. Tako je Galaćanima poručio: »Ljubavlju služite jedni drugima« (Gal 5, 13), a Efežanima: »Budite jedni drugima dobrotivci, milosrdni;

praštajte jedni drugima kao što i Bog u Kristu nama oprosti» (Ef 4, 32). To je bit kršćanske slobode na koju je svaki vjernik pozvan snagom vjere. Obraćanje, na koje nas današnje evanđelje upozorava i poziva, pretpostavlja promjenu odnosa prema sebi, drugima i prema Bogu. Isus je pozvao svoje učenike da ga slijede, obećavši im: »Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima ljudi!« Njegova obećanja nisu zemaljske, materijalne naravi nego božanske. Pozivajući ih da ga slijede, On im jamči svoje božansko dioništvo kod Oca, jer privlačiti ljude Nebeskomu mogu samo oni koji su već zakoračili u božansku stvarnost, odnosno koji su već dionici Božjega kraljevstva. Snagom dara vjere u Isusa Mesiju, Krista, ljudi poput Šimuna i Andrije, Jakova i Ivana, i svih ostalih učenika, postaju Isusovi nasljedovateli i subaštinici jednoga novog milosnog vremena. Budući da su se ova braća i inače bavila ribolovom, Isus ih ne želi zaplašiti novim načinom života nego ih, naprotiv, nastoji zainteresirati nudeći im svoj poziv kao nadgradnju i usavršenje dosadašnjeg načina života. Kršćanski je život uvijek usavršenje, a ne alternativa zemaljskomu, ljudskom životu.

Iz Isusove božanske pedagogije mogu svi učiti, napose oni koji su na poseban način pozvani prenositi sadržaje i nauk vjere. Evanđelje kaže da je Isus obilazio Galileju, naučavajući u sinagogama, propovijedajući o Kraljevstvu i liječeći svaku bolest i nemoć. To je primjer življene vjere. Isus je vjerovao svomu Ocu u svakom trenutku svoga zemaljskog života. Zato je imao snage činiti silna djela i ustrajati do kraja. Nismo svi pozvani biti crkveni naučitelji, teolozi, ali smo svi, snagom krsne vjere, pozvani znati i trajno upoznavati svoj kršćanski nauk, koji se temelji na Svetom pismu i tradiciji Crkve. Stoga bi svaka kršćanska obitelj trebala imati u svojem domu Sveto pismo, jer je ono uistinu pisana riječ Božja, i

Katekizam Katoličke Crkve, jer je Katolička crkva jezgra i izvor kršćanskoga života. Nismo svi pozvani biti niti veliki propovjednici poput svetoga Pavla, ali smo svi pozvani svjedočiti razloge svoje vjere u sredini u kojoj živimo i radimo i na taj način evangelizirati pojedince i zajednicu. Da smo svi sposobni svjedočiti razloge svojega kršćanskog opredjeljenja, ne bismo, nažalost, imali tužne pojave u društvu i svijetu poput legalizacije abortusa, eutanazije, istospolnih zajednica, prostitucije, lakih droga ili korupcije, kriminalnih malverzacija, različitih oblika nasilja i slično. Ako se u nekom društvu više od polovine njezinih članova deklarira kršćanima, kako su moguće te i slične pojave? Na koji smo to način Božji svjetionici koji rasvjetljavaju tmine svijeta i ukazuju na ljepote kraljevstva nebeskog? Mi sami moramo biti zahvaćeni svjetlom vjere da bismo u drugima znali razagnati njihove tmine neznanja, besmisla, razočaranja, lutanja, jer kršćani su »sinovi svjetla«, kako je to Isus objasnio u svojem govoru na Gori (Mt 5, 14). »Ne može se sakriti grad što leži na gori. Niti se užiče svjetiljka da se stavi pod posudu, nego na svijećnjak da svijetli svima u kući« (Mt 5, 15). I na kraju, ne možemo svi činiti velika karizmatika djela po kojima će se vidjeti djelovanje Duha Svetoga u svijetu, ali svi možemo biti jedni drugima na ozdravljenje duše, a onda i tijela, ako jedni drugima budemo činili djela ljubavi.

Isus je živo očitovanje kraljevstva nebeskog u svijetu, a svi Njegovi nasljedovateli dionici su toga kraljevstva. Neka nas ovo današnje evanđelje potakne na razmišljanje o snazi dara vjere što smo ga u krštenju primili i neka u nama raspali oganj Božje ljubavi po kojoj ćemo ovaj svijet, počevši od njegove najintimnije jezgre u nama, mijenjati na ljepše i bolje.

Četvrta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 5,1-12a):

»Ugledavši mnoštvo, uziđe na goru. I kad sjede, pristupe mu učenici. On progovori i stane ih naučavati: »Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko! Blago ožalošćenima: oni će se utješiti! Blago krotkima: oni će baštiniti zemlju! Blago gladnima i žednima pravednosti: oni će se nasititi! Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe! Blago čistima srcem: oni će Boga gledati! Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati! Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko! Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima!«

Kao što smo slušali prošle nedjelje, evanđelist Matej veže početak Isusova javnog djelovanja uz poziv: »Obratite se jer se približilo kraljevstvo nebesko« (Mt, 4, 17). Danas nam поближе opisuje karakteristike Kraljevstva i onih koji imaju milost biti dionicima toga veličanstvenog Božjeg djela. Jedan od najljepših dijelova Isusova govora na Gori jesu blaženstva.

Uvodni dio govora daje naslutiti Isusov odnos prema mnoštvu okupljenog slušateljstva. Njegova je riječ privlačila mnoge jer je svojom jednostavnošću i snagom prodirala duboko u ljudsko srce, čineći promjenu, obraćenje. Židovski su učitelji također propovijedali i poučavali narod o Bogu, ali nisu mogli prodrijeti do čovjekove nutrine na način na koji je to činio Isus jer su bili samo posrednici u prenošenju Božje riječi, ali ne i živa Riječ; riječ koja zahvaća i u bitnome mijenja čovjeka. Ta je živa Riječ mogla biti jedino Isus (usp. Iv 1, 1-14), u kojem je Bog postao čovjek i čovjek

spašeno Božje biće. U evanđeoskoj slici Isusa, njegovih učenika i okupljena mnoštva prepoznamo sliku povijesnog hoda Crkve. Matej svjedoči da je Isus, ugledavši mnoštvo, uzišao na Goru, a učenici su mu pristupili tek nakon što je sjeo. Taj nam prizor ističe Isusovu primarnu brigu za spasenje čovjeka i naroda. U okupljenu je mnoštvu bilo onih koji su s oduševljenjem pratili Isusov govor, ali i onih koji su bili zbunjeni, koji ga nisu mogli razumjeti, kao i onih koji su došli da bi pokupili dokaze protiv Isusa. Ne trebamo se onda čuditi činjenici da i danas ima onih čije su namjere u pogledu djelovanja Crkve u svijetu dobre i plemenite, ali i onih čiji su ciljevi i namjere podle i uništavajuće. Isus nikoga ne želi diskriminirati. Njegova je riječ jasna i transparentna, i kao takva mora biti objavljena pa i onima koji će ga, na temelju nje, poslije osuditi i ubiti.

Blaženstva su kao izričaj dio starozavjetnog poklada vjere. Tako Psalmist pjeva: »Blago čovjeku koji ne slijedi savjeta opakih, ne staje na putu grešničkom i ne sjeda u zbor podrugljivaca, već uživa u Zakonu Jahvinu, o Zakonu njegovu misli dan i noć« (Ps 1, 1-2). Pisac knjige Sirahove piše: »Blago bogatašu koji se našao bez krivnje i koji nije trčao za zlatom!« (Sir 31, 8), a veliki izraelski prorok Izaija poručuje: »Ovako govori Jahve: 'Držite se prava i činite pravdu, jer će uskoro doći moj spas i objaviti se moja pravednost.' Blago čovjeku koji čini tako i sinu čovječjem što se toga pridržava: koji poštuje subotu da je ne oskvrni i koji ruke svoje čuva od svakoga zla djela« (Iz 56, 1-2). Ovi i drugi starozavjetni čestitarski izričaji nose u sebi snažnu socijalnomoralnu dimenziju jer promoviraju istinske ljudske vrijednosti poput: razumijevanja i prihvaćanja drugih u njihovoj različitosti (nasuprot podrugljivosti i podlosti), marljivosti, poštenja, solidarnosti, pravednosti (nasuprot gramzi-

vosti i nepravdi). Izaijin »spas«, kao i spas cijeloga svijeta došao je u liku čovjeka Isusa. Zato je Isusov govor na Gori savršeno ostvarenje cjelokupna starozavjetnog programa blaženstava.

»Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!« Ovo je blaženstvo prvo i temeljno jer se u njemu sažimlju sva ostala. Radosna vijest (Evangelje) jest vijest o kraljevstvu nebeskom. Iako je ono od vječnosti, jer, kako evanđelist Ivan kaže: »I Riječ tijelom postade i nastani se među nama« (Iv 1, 14ab), kraljevstvo je nebesko nadnaravna dimenzija ljudskoga života koju može darovati jedino utjelovljena Božja Riječ – Isus. Biti dionikom božanskoga života već ovdje na zemlji moguće je samo onima koji su srcem (dakle cijelim svojim bićem) ovisni o Bogu. Siromah nema ništa svoje i ovisi o dobroti drugih ljudi. Biti siromašan duhom znači poput djeteta navezati se na Božju ljubav i iz nje crpsti snagu za svoj zemaljski hod. Samo jednostavnost duha i djetinja (čista, neiskvarena) ljubav prema svomu Stvoritelju otvaraju vrata Kraljevstva. Sjetimo se da je Isus prekorio čak i svoje učenike koji su smatrali da djeci nije mjesto blizu njega, rekavši im: »Pustite dječicu i ne priječite im k meni jer takvih je kraljevstvo nebesko!« (Mt 19, 14). Danas, nažalost, imamo jako puno siromaha, ali ne ovih evanđeoskih, nego onih koji su duhovno prazni, koji ne osjećaju potrebu za Bogom, koji su se iz nekih svojih osobnih razloga razišli s Bogom, koji su duhovno ranjeni, koji su teško okovani pošastima svijeta. Materijalizam današnjega vremena ne dopušta čovjeku sagledati njegovo stvarno stanje. Zato se zadovoljava prividima ljepote; čovjekovom fizičkom ljepotom i razvijenom ekološkom sviješću. Lijepo je samo ono što je tjelesnim osjetilima ugodno, primamljivo, privlačno i dostupno. Čemu onda čuđenje nad nezaustavljivim porastom bračnih rastava, preljuba, patološ-

kih oblika ljubavi, suicida, poslovnih pronevjera, bijede i gladi i drugih pojava što se rađaju jedna iz druge?

Sva su daljnja blaženstva opis onih kojima pripada sve što i Isusu kod njegova nebeskog Oca. »Blago ožalošćenima: oni će se utješiti!« Isusov je križ bio križ patnje i boli zbog čovjekovih grijeha. On je bio najveći patnik jer je na sebe primio sve vapaje grešnoga svijeta. Svojim je učenicima rekao: »Lisice imaju jazbine i ptice nebeske gnijezda, a Sin Čovječji nema gdje bi glavu naslonio« (Mt 8, 20). No, to ga nije obeshrabrilo, nego, naprotiv, još ga je više osnažilo u vjernosti Očevoj volji: »Hoće li tko za mnom neka uzme svoj križ i neka ide za mnom« (Mt 16, 24). Kršćanstvo se temelji na poslanju Križa. Po životnim križevima, koji rastapaju čovjekovu oholost i umišljenost, jer ga čine slabim u naravnoj, a jakim u nadnaravnoj dimenziji koju nosi u sebi, vjernik dolazi do svoga Spasitelja. Svaki grijeh razara Božju radost u čovjeku i čovjekovu osobnu radost, jer je radost plod Duha, a patnja posljedica zla. Oni koji vjeruju da Otkupitelj i Spasitelj svijeta može otrti svaku suzu s očiju, kako to svjedoči i pisac Knjige Otkrivenja (usp. Otk 7, 17), utješit će se dioništvom u vječnoj Božjoj radosti. U tom je smislu sveti Pavao neprestano poticao svoje slušatelje: »Uvijek se radujte!« (1 Sol 5,16).

Povezujući čovjekovu zemaljsku i božansku domovinu, Isus nastavlja: »Blago krotkima; oni će baštiniti zemlju!« Krotak, ponizan čovjek zna prepoznati Božje znakove u osobnom životu i u svijetu. Takav čovjek ne pripisuje svoje uspjehe izričito svojim sposobnostima nego se, u zahvalnosti Onomu koji mu je darovao mnogobrojne talente, raduje uspjehu i kroz njih produbljuje svoj odnos s Bogom. Samo krotki, ponizni ljudi, koji se znaju boriti s napašću oholosti, mogu baštiniti ono što je Božje i time usavršavati ono što je ljudsko.

»Blago gladnima i žednima pravednosti: oni će se nasititi!« Nema veće nevine žrtve ljudske nepravde i zlobe od Božjeg Jaganjca Isusa. »Za naše grijehе probodoše njega, za opaćine naše njega satriješe. Na njega pade kazna – radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše« (Iz 53, 5). Svi koji u ovome svijetu pate zbog tuđih nepravednih djela bit će stotruko nagrađeni u zajedništvu s Kristom, jer Bog dobro poznaje ljudsko srce i svakomu uzvraća po svojoj milosnoj pravednosti. Svaki je kršćanin pozvan težiti i živjeti krepost pravednosti u svim segmentima osobnog i društvenog života. Kada bismo bili pravedniji prema sebi i drugima, lakše bismo se borili protiv svih oblika zala.

»Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe!« Bog je u Isusu Kristu iskazao puninu svoga milosrđa prema grešnom čovjeku. Tko se priznaje Božjim, nužno u sebi nosi Božje milosrđe, jer biti milosrdan znači biti čovjek duboke vjere u Božju prisutnost u svakom ljudskom biću. Prepoznati Božju sliku u sebi i drugima moguće je samo ako smo zahvaćeni Božjom milosrdnom ljubavlju, po kojoj praštamo, suosjećamo, dijelimo, odnosno ljubimo. Takvima pripada Božja zaštita i snaga jer takvi prenose drugima živoga Boga.

»Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!« Čistoća srca pretpostavlja duhovnu čistoću našega života. Oni koji svoj život temelje na zajedništvu i u Božjoj ovisnosti, već ga sada imaju priliku gledati, jer znaju razotkrivati njegove providnosne znakove u svojem životu i u životima drugih ljudi. Isus je svojim učenicima rekao: »Da ste upoznali mene, i Oca biste moga upoznali. Od sada ga i poznajete i vidjeli ste ga« (Iv 14, 7). Koliko smo sposobni osjetiti Božju prisutnost u svojem životu, ovisi o našim duhovnim osjetilima, odnosno o uronjenosti našega srca u Božje.

Takvima pripada čast biti »sinovima Božjim« jer u sebi nose Božji mir. Samo graditelji mira, pravednosti, međusobne solidarnosti, bratske ljubavi, dakle, graditelji istinskih ljudskih i kršćanskih vrijednosti mogu biti autentični Božji ljudi jer oni grade, a ne razaraju.

Posljednja se dva blaženstva odnose na sve progonjene zbog istine o Isusu Kristu. Njihova je plaća velika. Što se više suobličavamo Kristu, to više uranjamo u njegov sveti Križ.

Neka nas ova razmišljanja nad blaženstvima duhovno pripreme za milosno vrijeme korizme koje uskoro započinje.

Peta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 5, 13-16):

»Vi ste sol zemlje. Ali ako sol obljutavi, čime će se ona osoliti? Nije više ni za što, nego da se baci van i da ljudi po njoj gaze. Vi ste svjetlost svijeta. Ne može se sakriti grad što leži na gori. Niti se užije svjetiljka da se stavi pod sud, nego na svijećnjak da svijetli svima u kući. Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima.«

Evandeoski odlomak pete nedjelje kroz godinu objašnjava Božju riječ koristeći se trima slikama iz svakodnevnog života – slikom soli, svjetla i svijećnjaka.

Još su stari Rimljani držali sol vrijednom namirnicom u prehrani i u medicini koja je vitalno važna za ljudski život. Tijekom povijesti ona je predstavljala i glavno sredstvo tržišne razmjene dobara, odnosno njome se plaćala i kupovala različita roba na tržištu. Sol je i danas glavna prehrambena namirnica jer predstavlja neizostavni dodatak ili začín koji daje puni okus i kvalitetu svakoj hrani. Bez unosa soli u ljudski organizam nema fizičkog života. Možda je to i jedan od razloga zašto se Isus u svome obraćanju učenicima koristi upravo tom slikom kada kaže: »Vi ste sol zemlje.« Međutim, Isus ne kaže da će oni postati »sol zemlje« kada se ostvare određeni uvjeti za to, nego da oni to već jesu. Oni su onog trenutka kada su odlučili učiniti preokret u svome životu, odnosno kada su se obratili i povjerovali Isusu, već postali duhovna sol zemlje. Učenici kao osobe i kao članovi zajednice jesu »sol zemlje«. Što to znači za nas danas? Činom obraćenja i krštenja i mi smo primili milost postati Kristova »sol zemlje«, tj. biti fini,

istančani duhovni začim ovomu svijetu. Danas je, možda čak i više nego prije, ovaj svijet potreban toga duhovnog začina. Današnji svijet vapi za dubljom dimenzijom svoga postojanja, za smislom i za nadom. Kršćani su pozvani svjedočiti Krista u svijetu i svojim životnim primjerom neprekidno duhovno »začinjati« svijet. To je njihova, odnosno naša trajna misija.

No, Isus kaže da sol može i »obljutaviti«, odnosno da može izgubiti svoje temeljno svojstvo, a time i korisnost. Svi znamo da se neće ništa dogoditi ako se i takva, »bljutava«, sol stavi u hranu. Hrana će biti jestiva, ali će biti neukusna jer se dodatkom takve soli ništa bitno neće promijeniti u okusu. Isto se može primijeniti i na nas kršćane ako prestanemo biti Kristova »sol zemlje«. Naizgled se ništa bitno neće promijeniti u našem životu. Pasivno ćemo živjeti svoj kršćanski identitet u svijetu. Borit ćemo se za ostvarenje nekih vlastitih interesa i ambicija. Željet ćemo svima sve najbolje, nastojat ćemo imati određenu dozu humanosti prema svima, i to je sve. Ali, za Isusa to nije sve! Njegove riječi upozorenja što će se dogoditi ako kao duhovna sol zemlje »obljutavimo« zvuče zastrašujuće. Radikalnost Isusovih riječi i postupaka ogledaju se u mnogim evanđeoskim slikama, a jedna od njih je i ova. Isus kaže da takva sol »nije ni za što nego da se baci van i da ljudi po njoj gaze«. Njemu takva sol nije uporabljiva ni u jednu svrhu, pa ni u onu za koju bismo mi rekli »pro forma«, čisto da je ima. U Isusa nikada ništa nije »pro forma«. On se daje čovjeku bezuvjetno i potpuno. I to očekuje od svakoga od nas koji smo obraćenjem i krštenjem odlučili slijediti njegov put. Ili jesmo njegova »sol« ili nismo. Ista se misao nastavlja u sljedećoj slici svjetlosti.

Kršćani su »svjetlost svijeta«, a izvor svjetlosti je u Bogu. Nemoć je živjeti u duhovnoj tami i svjedočiti radost Kristova evan-

đelja. Pod zrakama svjetlosti sve biva vidljivo, osim njih samih, i ništa se ne može sakriti. Koliko smo sami iznutra »osvijetljeni« Božjim zrakama milosti, toliko ćemo snažnije i sami kao Božje svjetiljke osvjetljivati druge oko sebe. Zato nije moguće živjeti svoj vjernički identitet »pro forma« ili prigodno, a to znači da ga se živi u sakralnom prostoru i o nedjeljne i veće blagdane, dok smo u svim ostalim prilikama i danima Bogu okrenutih leđa. Razdijeljenost života, onoga »u vjeri« i onoga »izvan vjere«, značila bi isto što i da »užijemo svjetiljku i stavimo je pod sud«, a ne na svijećnjak da ga svi vide i da svi od njegove svjetlosti imaju koristi.

Zrake Božje ljubavi i milosrđa trebaju biti vidljive u našim dobrim djelima u ovome svijetu. Isus je, kako svjedoči evanđelist Luka u Djelima apostolskim, »jer Bog bijaše s njime, prošao zemljom čineći dobro« (Dj 10, 38). Naša dobra djela, koja smo pozvani činiti, jesu naš kršćanski svijećnjak kojim drugima oko sebe obasjavamo put do Gospodina. I zato naša djela moraju biti vidljiva, ali ne nametljiva; svrhovita, ali ne samosvrhovita i egoistična; ogledalo Božje dobrote i ljubavi, a ne naše želje za hvalom. Napajajmo se uvijek na nepresušnom izvoru Božje ljubavi i dobrote kako bismo jedni drugima mogli uvijek biti duhovno ohrabrenje i poticaj u činjenju dobrih djela na slavu Boga i dobro čovjeka.

Šesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 5, 17-37):

»Ne mislite da sam došao ukinuti Zakon ili Proroke. Nisam došao ukinuti, nego ispuniti. Zaista, kažem vam, dok ne prođe nebo i zemlja, ne, ni jedno slovo, ni jedan potezić iz Zakona neće proći, dok se sve ne zbude. Tko dakle ukine jednu od tih, pa i najmanjih zapovijedi i tako nauči ljude, najmanji će biti u kraljevstvu nebeskom. A tko ih bude vršio i druge učio, taj će biti velik u kraljevstvu nebeskom. Uistinu kažem vam: ne bude li pravednost vaša veća od pravednosti pismoznanaca i farizeja, ne, nećete ući u kraljevstvo nebesko. Čuli ste da je rečeno starima: Ne ubij! Tko ubije, bit će podvrgnut sudu. A ja vam kažem: Svaki koji se srdi na brata svoga, bit će podvrgnut sudu. A tko bratu rekne 'Glupane!', bit će podvrgnut Vijeću. A tko reče: 'Luđače!', bit će podvrgnut ognju paklenomu. Ako dakle prinosiš dar na žrtvenik pa se ondje sjetiš da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar ondje pred žrtvenikom, idi i najprije se izmiri s bratom, a onda dođi i prinesi dar. Nagodi se brzo s protivnikom dok si još s njim na putu, da te protivnik ne preda sucu, a sudac tamničaru, pa da te ne bace u tamnicu. Zaista, kažem ti, nećeš izići odande dok ne isplatiš do posljednjeg novčića. Čuli ste da je rečeno: Ne čini preljuba! A ja vam kažem: Tko god s požudom pogleda ženu, već je s njome učinio preljub u srcu. Ako te desno oko sablažnjava, iskopaj ga i baci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo bude bačeno u pakao. Ako te desnica tvoja sablažnjava, odsijeci je i baci od sebe. Ta bolje je da ti propadne jedan od udova, nego da ti cijelo tijelo ode u pakao. Rečeno je također: Tko otpusti svoju ženu, neka joj dade otpusnicu. A ja vam kažem: Tko god otpusti svoju ženu – osim

zbog bludništva – navodi je na preljub i tko se god otpuštenom oženi, čini preljub. Čuli ste još da je rečeno starima: Ne zaklinji se krivo, nego izvrši Gospodinu svoje zakletve. A ja vam kažem: Ne kunite se nikako! Ni nebom jer je prijestolje Božje. Ni zemljom jer je podnožje njegovim nogama. Ni Jeruzalemom jer grad je Kralja velikoga! Ni svojom se glavom ne zaklinji jer ni jedne vlasi ne možeš učiniti bijelom ili crnom. Vaša riječ neka bude: ‘Da, da, – ne, ne!’ Što je više od toga, od Zloga je.»

Najljepši Isusov govor suvremeniciima nalazimo u poznatom Govoru na Gori (usp. Mt 5-7). Evanđelje šeste nedjelje kroz godinu donosi nam dio govora, i to onaj dio koji se odnosi na usavršenje starozavjetne percepcije pravednosti i zakonskih odredbi koje uređuju međuljudske odnose. I u današnjem društveno-pravnom, političkom, etičkom i svakom drugom humanističkom kontekstu ovaj je govor posebno zanimljiv. Tim više što se danas neprekidno naglašava pojam prava dok se istodobno zanemaruju obveze i dužnosti. Što je toliko znakovito i aktualno u današnjoj evanđeoskoj riječi?

Isus ne dokida »staro«, odnosno židovsku tradiciju, Zakon ili Proroke. On nije revolucionar, kako su neki mislili, a drugi priželjkivali. On nije ni buntovnik koji se ne miri s postojećim. Ipak, s druge strane Isus »sve čini novo« (Otkr 21, 5). No, to »novo« nije nastavak ili produžetak »staroga«, nego njegova esencijalna nadogradnja. To »novo« je, da se poslužimo evanđeoskom slikom prethodne nedjelje, novozavjetna »sol« koja starozavjetnom Zakonu daje novi 'okus', odnosno novu kvalitetu jer ga produbljuje i usavršava. I zato nije moguće odbaciti starozavjetno u korist novozavjetnog niti se pozivati na starozavjetno odbacujući novo-

zavjetno, jer je jedno sadržano u drugom, a oboje u Bogu. Što to čini novost u starome? Potreba da se Božji zakoni žive ne samo izvanjski, u smislu vršenja vanjskih čina vidljivih ljudima, nego i u srcu, iznutra. Drugim riječima, uporabom antiteza »Čuli ste... A ja vam kažem...« Isus stavlja dominaciju na čovjekovu unutarnju opredijeljenost za Boga cijelim svojim bićem. Tradicijska opredijeljenost nije dovoljna. Potrebno je učiniti iskorak u vjeri. Potrebna je osobna, slobodna, bezuvjetna opredijeljenost iz ljubavi prema Onomu koji poziva da ga se slijedi. Netko bi mogao spočitnuti Isusu da je u ovome govoru sitničav, prezahtjevan, da ne gleda cjelinu nekoga vjerskog čina, nego se usredotočuje na manje bitne detalje (npr. u kontekst teških sankcija za ubojstvo ubraja i ljudsku srditost, a u kontekst preljuba požudni pogled). No, zapitajmo se koliko smo u ljubavi prema nekoj osobi istodobno, ljudski gledano, i sitničavi i ranjivi? Koliko samo važemo odgovore i ponašanja osoba do kojih nam je posebno stalo, koje nosimo u srcu, a sve da bismo s njima uvijek bili u skladnu odnosu povezanosti. Isto to čini Isus u ovome govoru s nama. On nas toliko ljubi da nam se u svakom trenutku želi dati u cijelosti i bezrezervno. Svaki naš grijeh, naša površnost u odnosu prema Bogu, naša »obljutavljenost« u svijetu, o čemu smo slušali prošle nedjelje, ranjava Božju ljubav i udaljava nas od naše temeljne svrhe – biti u trajnom zajedništvu s Bogom. Pozvani samo na svetost. I sam će Isus u istom govoru reći: »Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!« (Mt 5, 48). Isus želi da svoja duhovna osjetila istančamo, da ovom zemljom ne prolazimo kao »objeljeni grobovi«, koji su izvana lijepi, a iznutra puni nečistoća (usp. Mt 23, 27).

U Govoru na Gori dani su nam duhovni poticaji za postizanje svetosti. Bez njih ne možemo ustrajati na putu do konačna Cilja.

Ipak, ni ti poticaji neće nam biti od koristi ako nam je srce zatvoreno za Boga. Potrebno je srce koje će gorjeti za Krista i za čovjeka u ovome svijetu. U iskoraku koji moramo sami učiniti očituje se Isusov poziv na »novost« staroga. Bio nam blagoslovljen svaki takav korak na duhovnom putu do konačna susreta s Gospodinom.

Sedma nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 5, 38-48):

»Čuli ste da je rečeno: Oko za oko, zub za zub! A ja vam kažem: Ne opirite se Zlomu! Naprotiv, pljusne li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi. Onome tko bi se htio s tobom parničiti da bi se domogao tvoje donje haljine prepusti i gornju. Ako te tko prisili jednu milju, pođi s njim dvije. Tko od tebe što zaište, podaj mu! I ne okreni se od onoga koji hoće da mu pozajmiš. Čuli ste da je rečeno: Ljubi svoga bližnjega, a mrzi neprijatelja. A ja vam kažem: Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone da budete sinovi svoga oca koji je na nebesima, jer on daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima. Jer ako ljubite one koji vas ljube, kakva li vam plaća? Zar to isto ne čine i carinici? I ako pozdravljate samo braću, što osobito činite? Zar to isto ne čine i pogani? Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!«

O Isusovu govoru na Gori slušamo i sedme nedjelje kroz godinu. Isus poziva svoje učenike i sve one koji ga žele slijediti na praštanje svima koji nam čine zlo i na ljubav prema neprijateljima. Ima li što teže i zahtjevnije za čovjeka od tih dviju antiteza koje Isus koristi u svojem govoru? Zar nisu dovoljne za život one prve četiri antiteze koje Isus spominje (pitanje srdžbe, preljuba, rastave i zakletve)? Isus ide korak dalje. On želi potpuno pročišćenje našega srca od mržnje, osvete i umnažanja zlih djela. A to je upravo namjera Zloga, da se naše slabosti trajno pretvaraju u grešne bezizlazne situacije. On poznaje čovjekovu nutrinu, zna gdje je čovjek najosjetljiviji, gdje ga može najlakše »pogoditi«. To je čovjekov integritet. Pogoditi u integritet osobe znači dirnuti u

njegovo samopoštovanje, njegov ponos, u unutarnju perspektivu iz koje promatra sav vanjski svijet. Isus želi da napustimo vlastitu sigurnost u svojem integritetu i da svu ranjivost predamo njemu.

Peta antiteza (»Čuli ste... A ja vam kažem...«) traži od Kristovih vjernika apsolutno praštanje. I sam je Petar imao nedoumica glede obujma praštanja onima koji su se ogriješili o njega. Evanđelist Matej svjedoči da je Petar upitao Isusa koliko puta treba oprostiti svome bratu ako se on ogriješi o njega, je li dovoljno do sedam puta (usp. Mt 18, 21). Isus poziva na savršenstvo života i zato mu odgovara: »Ne kažem ti do sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam« (Mt 18, 22). Opraštanje je znak ljudske i kršćanske veličine, ali i poniznosti. Ljudski gledano, nikada nije lako oprostiti, ali nije nemoguće ako svoju povrijeđenost tuđom nepravdom ili nekim drugim lošim činom prepustimo Bogu. Zanimljivo je da u Isus u 39. r. ovoga odlomka zapovijeda da se čovjek »ne opire Zlomu«. Drugim riječima, da ne ulazi u raspravu sa Zlim jer je on lažac i lukavac koji je sam stvorio zlu situaciju u kojoj se čovjek našao. Svako nepraštanje svojem bližnjem znači ostanak u situaciji unutarnjega nemira, povrijeđenosti, razdvojenosti od drugoga, što je istovjetno ostajanju u odnosu sa Zlim i njegovoj želji za produbljivanjem zle situacije. A ona se produbljuje umnažanjem grijeha. Zlomu je neprihvatljivo ljudsko opraštanje jer svakim činom opraštanja sebi i drugima čovjek daje primat Bogu dopuštajući mu da upravo on djeluje u nama i u odnosu prema drugima. Mi tako zapravo Bogu »dajemo« prednost ovlasti da se upravo on »opre Zlomu« činom čiste ljubavi prema čovjeku kao svome ljubljenom stvorenju.

Šesta antiteza upućuje na obvezu ljubavi prema onima koji nam ne žele dobro i koji su nam, kako Isus kaže, »neprijatelji«, koji nas progone. Ljudski gledano, nema smislena razloga zašto bismo tre-

bali željeti dobro onima koji nama to isto ne žele i zašto bismo ih ljubili kada oni svojim ponašanjem narušavaju svako naše dobro? Međutim, Isus ne želi da na ovaj svijet gledamo samo izvanjskim pogledom, u smislu da ljubimo samo one koji nas ljube i želimo dobro samo najbližima s kojima smo u dobrim odnosima. On od nas traži da pokušamo ljubiti naizgled neljubljeno, prihvaćati naizgled neprihvaćeno, razumjeti naizgled nerazumljivo. Kako je to moguće? Poznata je uzrečica u narodu: u svakom čovjeku postoji jezgra dobra. I to je velika istina. Ta jezgra dobra zapravo je božanska iskra u čovjekovoj duši po kojoj se osoba prepoznaje kao Božje stvorenje, kao dijete Božje. I u situaciji čovjekova grijeha i odvojenosti od Boga ta jezgra dobra u njemu ne nestaje, Božja iskra u njemu se ne gasi. U situaciji grijeha ona je duboko potisnuta u nutrinu čovjekova bića, a potisnuo ju je sam grešan čin. Isus ne odbacuje čovjeka ni kada je ta jezgra toliko duboko potisnuta da se jedva nazire. To potvrđuju i njegove riječi da »Otac koji je na nebesima daje da sunce izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima«. Stoga, nismo mi oni koji imaju vlast suditi drugima. Na nama je da ljubimo jer je to naše poslanje i dužnost (usp. 1Iv 4, 11) koje nam je dano od Boga koji je čista ljubav (usp. 1Iv 4, 8). Ljubiti naizgled neljubljeno, dakle drugoga koji nam je po svojim djelima naš neprijatelj; prihvaćati naizgled neprihvaćeno, odnosno dati ponovnu priliku drugome nakon grešna pada; razumjeti naizgled nerazumljivo, u smislu rasplamsavanja tinjajućega svjetla u nutрини duše drugoga, to može samo ona osoba koja živi Božju ljubav.

Isus nas poziva na savršenstvo, da budemo savršeni kao što je to njegov i naš Otac nebeski. Savršenstvo se očituje u ljubavi. Ostanimo, stoga, u njegovoj ljubavi i živimo Božju ljubav u svakodnevnom životu.

Osma nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 6,24-34):

»Nitko ne može služiti dvojici gospodara. Ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prijanjati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu. Zato vam kažem: Ne budite zabrinuti za život svoj: što ćete jesti, što ćete piti, ni za tijelo svoje: u što ćete se obući. Zar život nije vredniji od jela i tijelo od odijela? Pogledajte ptice nebeske! Ne siju, ne žanju niti sabiru u žitnice, pa ipak ih hrani vaš nebeski Otac. Zar niste vi vredniji od njih? A tko od vas zabrinutošću može svome stasu dodati jedan lakat? I za odijelo što ste zabrinuti? Promotrite poljske ljiljane, kako rastu! Ne muče se niti predu. A kažem vam: ni Salomon se u svoj svojoj slavi ne zaodjenu kao jedan od njih. Pa ako travu poljsku, koja danas jest a sutra se u peć baca, Bog tako odijeva, neće li još više vas, malovjerni? Nemojte dakle zabrinuto govoriti: 'Što ćemo jesti?' ili: 'Što ćemo piti?' ili: 'U što ćemo se obući?' Ta sve to pogani ištu. Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati. Ne budite dakle zabrinuti za sutra. Sutra će se samo brinuti za se. Dosta je svakom danu zla njegova.«

Današnji nas evanđeoski tekst poziva, možda više nego i jedan drugi biblijski odlomak, na potpunu predanost Božjem vodstvu i njegovoj providnosnoj volji u našem životu. On od nas traži iskrenu i duboku vjeru iz koje izrasta povjerenje i odanost. Zato nas današnji evanđeoski tekst želi osvijestiti u razlučivanju bitnoga od nebitnoga u životu za istinsku sreću i spasenje. Sadržaj teksta možemo promatrati u kontekstu dviju tematskih

misli: vrijednosti povjerenja i traženja smisla života. Isus se u poznatom Govoru na Gori dotiče svih dimenzija čovjekova života. Njemu je stalo do punine života, kao što je i sam rekao: »Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju« (Iv 10, 10). On u čovjeku ne vidi samo duhovno biće, već želi da čovjek bude u cijelosti, i duhovno i tjelesno, sretan i ispunjen. Zbog toga se dotiče različitih svjetovnih opasnosti koje mogu zarobiti ljudsko srce, poput nekontrolirana zgrtanja materijalnih dobara u vlastitu korist. Njegova je riječ posve jasna: »Ne možete služiti Bogu i bogatstvu.« Ipak, on ne traži od čovjeka isključivost, u smislu da je protiv materijalnih dobara, nego želi reći da se tim stvarnostima ne može prići na isti način, niti u njima gledati identičnu vrijednost. Bogat čovjek nije nužno protiv Boga, niti je Bog protiv materijalno bogatog čovjeka. Ali je neopravdano služiti Bogu na isti način kao i materijalnom bogatstvu. Tada je neminovno da će čovjek, kao što je to Isus naglasio, »jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prijanjati, a drugoga prezirati,« jer mu u tom slučaju bogatstvo postaje bog, kojeg postavlja na pijedestal svojih vrijednosti i u kojemu pronalazi smisao vlastita života. Nažalost, ne začuđuje činjenica da su upravo materijalno najbogatiji, a time i najmoćniji ljudi svijeta iz tog razloga u neprestanu strahu za svoj život i živote svojih najbližih, zbog čega troše milijunske iznose na osiguranja svih vrsta. S druge pak strane imamo primjere osoba poput svete Majke Terezije ili blagopokojnoga pape svetoga Ivana Pavla II. i mnogih drugih svjetskih velikana iz crkvenog i svjetovnog života koji su, služeći Bogu u ljubavi i povjerenju, »uzdrмали« svijet svojim doprinosom za njezin boljitak. Oni su znali komu treba služiti.

Ovdje valja razjasniti pojam služenja. Danas se najčešće ovaj pojam shvaća samo u sekularističkom kontekstu odnosa sluge i

gospodara. U tom smislu nitko nikomu ne želi biti sluga niti služiti. No, kršćanska se vizija služenja temelji na dostojanstvu i uzvišenosti Božjega poziva, imajući za uzor Isusa Krista – »Slugu Jahvina« (usp. 52,13-53,12). Isusovi su učenici bili ponosni što mogu služiti svomu Učitelju. Tako su sebe predstavljali, npr. Pavao Rimljanima kao »Pavao, sluga Krista Isusa, pozvan za apostola, odlučan za evanđelje Božje« (Rim 1,1), a Petar kao »Šimun Petar, sluga i apostol Isusa Krista« (2Pt 1,1). Prema tomu, služenje pretpostavlja predanost Služitelju u slobodi i ljubavi. Takva je predanost moguća samo ako izvire iz čvrste vjere i povjerenja u Služitelja. Stoga je jako važno znati komu »služimo«, odnosno koga ili što slijedimo i komu smo povjerali svoj život. Ako smo s time načistu, onda ne bismo smjeli dopustiti da našu svakodnevicu ispunjaju negativne emocije straha, zebnje, depresije, očaja i tomu slično, jer bismo razloge za takva malaksala stanja duha mogli naći u svakome trenutku života. Isusova je logika sljedeća: »Dosta je svakom danu zla njegova.« Nesavršenost ovoga života uvjetuje bol i patnju, ali kršćanima to ne bi smio biti kamen smutnje u razlučivanju komu »služiti«, nego, naprotiv, znak da još žarkije prihvate Kristov put koji jedini vodi u vječni život.

No, do Neba, tj. vječnoga života dolazi se prolazeći stazama ovoga zemaljskog života. Isus je znao što sve može utjecati na njegove sunarodnjake da se ne osjećaju ispunjeno i sretno unatoč poruci o Kraljevstvu. Znao je da vijest o nebeskoj stvarnosti ne može biti shvaćena niti prihvaćena ako nema nikakve veze s trenutnom stvarnošću u kojoj oni žive. To nije samo karakteristika Isusova vremena, nego svih vremena. Zato je čovjek u neprekidnu lutanju, u potrazi za istinskim smislom života. Isus se stoga dotiče čovjekovih egzistencijalnih potreba; potrebe za hranom, pićem, odjećom,

tj. dostojanstvom koje čovjeku pripada već time što je čovjek, i na tim osnovama gradi svoj poziv. Riječima: »Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno« gotovo da uvjerava svoje slušatelje u Božju blizinu i njegovu suosjećajnost prema čovjekovim svakodnevnim životnim mukama. Bog nikoga ne želi ostaviti na cjedilu jer on nije neko daleko, hladno božanstvo, nego »Bog živih« (Mt 22, 32), »Emanuel – S nama Bog!« (Mt 1, 23). Isus nam se daje da s njime prolazimo sve životne uspone i padove jer samo s njime možemo uživati Božju blizinu i najsnažniju moguću zaštitu od svih zamki i zala ovoga svijeta.

Osnovne egzistencijalne potrebe istu i pogani, kaže Isus, stoga je potrebno žudjeti za onim potrebama koje daju istinski i pravi smisao čovjekovu životu: »Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravdu njegovu, a sve će vam se ostalo dodati.« Život je puno više od zadovoljenja egzistencijalnih potreba. Toga smo osobito svjesni u situacijama bolesti ili gubitka dragih osoba. Život je Božji dar čovjeku. Otuda njegova neprocjenjiva vrijednost. Kada bismo bili više zabrinuti za svoje spasenje koliko smo zabrinuti za stvari i potrebe ovoga svijeta, lakše bismo se nosili s brojnim svjetovnim problemima jer bi nam na prvom mjestu bilo ostvarenje Božjega kraljevstva, odnosno Kristova zajedništva. No, to zajedništvo ljubavi, mira, pravde, radosti nije neko imaginarno zajedništvo, neki nedostižni ideal, već darovana mogućnost spasenja koja je Kristovom krvlju utemeljena. Da bismo toga uistinu postali svjesni, potrebno je probuditi se iz duhovnog drijemeža i prihvatiti istinu da nas nitko nije i ne može toliko ljubiti kao Krist, koji je došao u ovaj svijet umrijeti da bismo mi mogli vječno živjeti. Čije riječi mogu imati veću težinu od riječi Onoga koji je svojim životom posvjedočio njihovu istinitost?

Ne budimo, dakle, zabrinuti za sutra, kako kaže Isus, jer će se sutra samo brinuti za se. Živimo sadašnji trenutak jer nam je samo on dan kao Božji dar, izazov, poziv i prilika za vlastito ostvarenje, sreću i spasenje svih oko nas. »Zato vam kažem: Ne budite zabrinuti za život svoj: što ćete jesti, što ćete piti; ni za tijelo svoje; u što ćete se obući. Zar život nije vredniji od jela i tijelo od odijela?«

Deveta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 7,21-27):

»Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: 'Gospodine, Gospodine!', nego onaj koji vrši volju Oca mogega, koji je na nebesima. Mnogi će me u onaj dan pitati: 'Gospodine, Gospodine! Nismo li mi u tvoje ime mnoga čudesa činili?' Tada ću im kazati: 'Nikad vas nisam poznavao! Nosite se od mene, vi bezakonici!' Stoga, tko god sluša ove moje riječi i izvršava ih, bit će kao mudar čovjek koji sagradi kuću na stijeni. Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću, ali ona ne pada. Jer – utemeljena je na stijeni. Naprotiv, tko god sluša ove moje riječi, a ne vrši ih, bit će kao lud čovjek koji sagradi kuću na pijesku. Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću i ona se sruši. I bijaše to ruševina velika.«

Isusov je govor na Gori najznačajniji njegov govor o Božjem kraljevstvu. Matej ga stavlja u središte svojega svjedočenja o uspostavi novoga Kraljevstva. Današnje nam evanđelje donosi isječak, koji svojom tematikom i porukom sadrži gotovo cjelokupan govor na Gori. Riječ je o načinu ispovijedanja i življenja vjere na osobnom i kolektivnom planu; što znači biti vjernik, biti kršćanin, odnosno biti Kristov. Ujedno je vrlo aktualan jer razotkriva i mnoga pogrešna shvaćanja o vjeri i spasenju, koja su, nažalost, dio današnjega mentaliteta razmišljanja mnogih, pa čak i samih vjernika, kao npr. da je za spasenje dovoljno samo primiti sakramente inicijacije, ili da je dovoljno samo činiti dobro, bez ikakve potrebe pripadnosti religioznoj skupini, ili pak da je stvarnost spasenja rezervirana samo za svece i ostale Božje ugodnike. Današnje nas

Isusove riječi žele potaknuti na ozbiljno preispitivanje vlastitoga vjerničkog života; živimo li u skladu s onime što ispovijedamo, donosimo li »plodove dostojne obraćenja« (Mt 3,8) ili smo poput onih o kojima Isus govori kada kaže: »Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: 'Gospodine, Gospodine!'«

Evangelja opisuju Isusa kao milosrdna Spasitelja koji s puno razumijevanja, dobrote, suosjećajnosti prihvaća i ljubi čovjeka grešnika, i koji nikoga ne odbacuje od sebe. Današnja evangeoska riječ donosi pomalo drugačiju sliku – Isus će na posljednjem sudu ipak nekima reći: »Nosite se od mene, vi bezakonici!« Da situacija bude još ozbiljnija, ti »neki« ne spadaju u skupinu nevjernika, nego onih koji se deklariraju njegovima, koji su, kako i sam kaže, u njegovo ime prorokovali, đavle izgonili i činili mnoga čudesa. Kako je to moguće? Zar oni već time što su se u javnosti deklarirali Isusovima ne zaslužuju spasenje? Zar nije dovoljno vršiti vjerske propise i zapovijedi pa da se time zajamči spasenje? Isus upozorava na tu zamku i jasno odgovara: »Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: 'Gospodine, Gospodine!', nego onaj koji vrši volju Oca mogega, koji je na nebesima.« A Očeva je volja sadržana u ovome: »Ljubi Gospodina Boga svojega iz svega srca svojega, i iz sve duše svoje, i iz svega uma svojega, i iz sve snage svoje!« (Mk 12, 30) i »Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga« (Mk 12, 31). Isus upozorava da oni koji će biti odbačeni, nisu niti prepoznati kao njegovi učenici: »Tada ću im kazati: 'Nikad vas nisam poznavao'.« Samo je jedna karakteristika po kojoj se prepoznaju Isusovi učenici: »Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge« (Iv 13, 35).

Iz ovoga uviđamo da je potrebno samo jedno da bismo uživali u Božjem zajedništvu, a to je da na Božju ljubav odgovorimo vlasti-

tom ljubavlju. Ljubiti Boga na način kako je to činio Isus moguće je samo ako ljubimo svoju subraću, svoje bližnje na isti način kako ih je Isus ljubio, izgarajući za njihovo spasenje. Gdje je istinska ljubav na djelu, tamo je prisutan Bog, odnosno zajedništvo Oca, Sina i Duha Svetoga. O prihvaćenosti te istine vjere ovisi ispunjenost našega života, odnosno cjelokupni smisao. Ako se zadovoljimo izvršavanjem samo određenih formalnosti, pa makar one bile i religiozna karaktera, u nadi da smo ispunili određene uvjete ili očekivanja drugih, u velikoj smo opasnosti da promašimo smisao vlastita života i u konačnici njegov krajnji cilj, a to je spasenje. Većina ondašnjih pripadnika židovskog naroda nije mogla u svojem sunarodnjaku Isusu prepoznati Gospodina, Spasitelja jer su bili navezani na izvanjske formalnosti, zakone i propise, na kojima su gradili svoj odnos prema Bogu. Stoga, nemojmo se zavaravati da je dovoljno ispuniti osnovne zahtjeve koje kršćanstvo kao religija postavlja da bismo se priznali Isusovima, jer to su samo preduvjeti, ali ne i uvjeti za spasenje. Kršćanstvo je u svojoj biti nova vizija svijeta i života, koja je već započela, a nazire se, Pavlovim jezikom rečeno, u novom, obraćenom čovjeku. Upravo smo krštenjem pozvani ostvarivati tu novu viziju svijeta i života. To je poziv i obveza. Ali tu obvezu nije moguće vršiti ako smo mlaki u svoj vjeri i površni u svojim djelima, odnosno ako se zadovoljimo samo izvanjskim prihvaćanjem Božje riječi u uvjerenju da se ona ne tiče previše našega osobnog života nego nećijih tuđih života. Tada smo »kao ljudi čovjek koji sagradi kuću na pijesku. Zapljušti kiša, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću i ona se sruši. I bijaše to ruševina velika,« kaže Isus. Ljudski se život vrlo brzo sruši u »ruševinu« ako nema jasnih, čvrstih i sigurnih temelja koji će ga štititi od svih najezda ovoga svijeta. Isus je jedini siguran

temelj jer je on utjelovljena Božja riječ po kojoj sve postade i koja, svemu što postade, darova život, kako navodi evanđelist Ivan u svojem Proslovu (usp. Iv 1, 1-5).

S druge pak strane, mudar je onaj čovjek koji sluša Isusove riječi i izvršava ih. Takav čovjek gradi kuću na stijeni, koju ni kiše ni bujice ni vjetrovi ne mogu pretvoriti u ruševinu. No, to ne znači da je čovjeku dovoljno osloniti se samo na sebe i na svoj senzibilitet za subraču u potrebama i nevoljama. Zbog naše slabe naravi uvijek postoji opasnost da nas taj senzibilitet za humano odvede na stranputicu veličanja vlastitog ja, pa makar mi to i ne htjeli, čime bismo se mogli dovesti u situaciju onih o kojima Isus govori na početku današnje evanđeoske riječi. Kršćanin ne znači samo biti dobar čovjek, nego i biti Kristov čovjek, onaj koji čini dobro u Kristovo ime na slavu Božju. Zato je potrebno slušati Božju riječ (dakle, prihvatiti, razmatrati, moliti) i vršiti je (djelovati, činiti, svjedočiti). Za Isusa je takav čovjek nadasve mudar jer on zna izabrati pravu opciju koja čini ovaj zemaljski život smislenim, ispunjenim, a onaj nebeski, vječni sigurnim.

Poziv na sretan i ispunjen život koji vodi u vječnost upućen je svakome, kao i upozorenje, jer Isus kaže: »Tko god sluša ove moje riječi...« Svi smo pozvani uživati u radosti koja nam je darovana Isusovom žrtvenom ljubavlju. Ali isto tako, nitko od nas nije izuzet od opasnosti da bude udaljen od radosna zajedništva s Bogom u vječnosti. Isus nas danas poziva da se trgnemo iz svojih životnih uhljebljenja i da s njime gradimo novi svijet. Taj novi svijet nije neka iluzorna ideja nego plod Božje ljubavi prema čovječanstvu. Njegov je temelj u ljudskome srcu. Zato nam je svima potrebno obraćenje. Potrebno nam je vratiti se Izvoru istinskoga i pravoga života te krenuti novim putem, putem koji vodi u kraljevstvo nebesko.

Deseta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 9,9-13):

»Odlazeći odande, ugleda Isus čovjeka zvanog Matej gdje sjedi u carinarnici. I kaže mu: 'Pođi za mnom!' On usta i pođe za njim. Dok je Isus bio u kući za stolom, gle, mnogi carinici i grešnici dođoše za stol s njime i njegovim učenicima. Vidjevši to, farizeji stanu govoriti: 'Zašto vaš učitelj jede s carinicima i grešnicima?' A on, čuvši to, reče: 'Ne treba zdravima liječnika, nego bolesnima. Hajdete i proučite što znači: Milosrđe mi je milo, a ne žrtva. Ta ne dođoh zvati pravednike, nego grešnike.'«

Prošle smo nedjelje slušali dio iz Isusova govora na Gori u kojem on upozorava svoje sunarodnjake, i sve koji ga žele slijediti, da neće svatko tko se poziva na njega kao Gospodina ući u kraljevstvo nebesko, nego samo onaj tko sluša njegove riječi i izvršava ih. Današnje se evanđelje tematski nastavlja na to upozorenje. Isus je svojim primjerom pokazao da su vrata Božjega kraljevstva otvorena svakome tko se istinski obrati i prihvati slijediti ga. Carinik Matej najbolji je primjer tomu.

Evanđelje nam kaže da je Isus prvi stupio u kontakt s Matejom. On ga je ugledao i pozvao. Bog uvijek prvi poziva čovjeka. To je poziv na obraćenje i spasenje. Čovjek je slobodan odazvati se ili se oglušiti. O čovjekovoj odluci ovisi daljnji tijek njegova života, čemu je najbolji primjer upravo carinik Matej. Njegov se život nakon susreta s Isusom uvelike promijenio. Do tada je živio kao i mnogobrojni drugi carinici i javni grešnici koji su bili bliski s njime, zbog čega su upravo oni pristupili blagovanju s Isusom onoga dana kada je Isus boravio u Matejevoj kući. Za razliku od

židovskih poglavara, ovi nisu imali čime biti sputani u svojem odnosu prema Isusu, odnosno nisu imali što izgubiti ako mu se otvore i javno ga prihvate. To ne znači da su ga odmah svi prihvatili i da su se obratili, ali je njihov odnos prema Isusu bio puno ležerniji, otvoreniji, spontaniji, jer nisu imali razloga kalkulirati u svome srcu o tome tko je Isus, imaju li kakve koristi od njega i kako će se to odraziti na njihov položaj i ulogu u društvu. Carinici i ostali javni grešnici predstavljali su jednu društvenu skupinu, dok su drugu predstavljali pobožni Židovi predvođeni farizejima i pismoznancima kao dobrim poznavateljima i čuvarima Božjega zakona. Evanđelje nam svjedoči da su upravo farizeji prekorili Isusa preko njegovih učenika: »Zašto vaš učitelj jede s carinicima i grešnicima?« Njima nije bilo osobito stalo do Isusa, već do sebe, do svog ugleda i vlasti koju su uživali u društvu kao najviši moralni autoritet. Nije im bilo stalo niti do čovjeka i njegova spasenja, nego samo do formalističkog obdržavanja zakona i propisa. A čuli smo prošle nedjelje što je Isus rekao za one koji slušaju Božju riječ, a ne izvršavaju je, odnosno, ako se poslužimo riječima velikoga izrael-skog proroka Izaije, koji samo usnama časte, a srca su im daleko od Boga i štovanje im je samo naučena ljudska uredba (usp. Iz 29, 13-14). Takav je čovjek sličan ludu čovjeku koji gradi kuću na pijesku, bez čvrstih i sigurnih temelja, za razliku od mudra čovjeka koji gradi kuću na stijeni. U današnjem su slučaju, unatoč svim grijesima i slabostima koje su Isusovi sustolnici, carinici i ostali grešnici činili, upravo oni odabrali mudru opciju jer su prihvatili otvorena srca čuti Isusovu riječ za razliku od umišljenih farizeja koji su smatrali da je njihova odabranost po Mojsijevu zakonu i dobro poznavanje Pisma dovoljno za spasenje. Ta nam kontradiktornost još jednom potvrđuje Isusove riječi izgovorene sunarod-

njacima: »Zaista, kažem vam, carinici i bludnice pretekoše vas u kraljevstvo Božje!« (Mt 21, 31).

Na farizejeva prigovaranja Isus odgovara: »Ne treba zdravima liječnika, nego bolesnima.« Isus ne osuđuje grešnike, nego grijeh, koji čovjeka kao 'zdravo', odnosno savršeno Božje stvorenje, okrnjuje i čini ga necjelovitim, nesavršenim, tj. 'bolesnim'. On polazi od onih moralnih kvalifikacija koje su se u društvu pripisivale određenoj skupini ljudi – jedni su bili deklarirani kao javni grešnici i otpadnici od Boga i Božjega odabranog naroda, a drugi su se smatrali odabranima i 'čistima'; jedni su, dakle, u religioznom smislu bili 'bolesni', a drugi 'zdravi'. Vidimo da Isus unatoč farizejskoj uzoholjenosti poštuje njihovu službu u narodu koja im je Mojsijevim zakonom bila dodijeljena. No, odmah dodaje: »Milosrđe mi je milo, a ne žrtva. Ta ne dođoh zvati pravednike, nego grešnike.« Ponovno imamo obrat: grešnicima se nudi mogućnost spasenja, odnosno ozdravljenja, dok su oni koji sebe smatraju Božjim pravednicima uskraćeni u tome jer su sami sebe smatrali pravednima, 'zdravima', spašenima.

Isus je u govoru na Gori rekao: »Blago milosrdnima, oni će zadobiti milosrđe!« (Mt 5, 7). Izvor je milosrđa u milosrdnom, ali pravednom Bogu. Prorok Joel ovako poticao je svoj narod na povratak Bogu: »Razderite srca, a ne halje svoje! Vratite se Jahvi, Bogu svome, jer on je nježnost sama i milosrđe, spor na ljutnju, a bogat dobrotom, on se nad zlom ražali« (Jl 2, 13). Isus je pozvao farizeje da razmisle o njegovim riječima o milosrđu i žrtvi. Poziva i nas na razmišljanje koliko smo uistinu milosrdni u svojem srcu, a koliko navezani na izvanjsko obdržavanje pravila i propisa kojima mislimo da prinosimo Bogu žrtvu kakvu on želi. Puno je lakše 'prinositi žrtve' Bogu u smislu vršenja osnovnih vjerskih propisa

kojima se deklariramo vjernicima nego prinijeti sebe kao 'živu žrtvu' u smislu vlastita obraćenja i istinskog prihvaćanja Isusova puta. Svake se nedjelje u svijetu nebrojeno mnoštvo kršćana okuplja oko Kristova stola; slavi i blaguje, međusobno se hrabri i jača u vjeri. Ali je istodobno, nažalost, svakim danom sve više materijalnog i duhovnog siromaštva, pošasti, nasilja, jednom riječju sve više patnje i boli. Božja se ljubav utjelovila da bi spasila svijet. Ona je, kako kaže sveti Pavao, »razlivena u srcima našim po Duhu Svetom, koji nam je dan!« (Rim 5,5). Stoga ništa ne znače naše osobne i zajedničarske žrtve ako nam srca nisu otežala ljubavlju i milosrđem. Poziv na nasljedovanje Isusa Krista poziv je na ljubav i milosrđe. U konačnici, po djelima ćemo ljubavi i milosrđa biti suđeni na posljednjem sudu jer će upravo ta djela biti naša identifikacijska iskaznica.

Neka nas ove Isusove riječi ne ostave ravnodušnima i nepromijenjenima. Isus je rekao: »Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan« (Lk 6,36). Bog je prvi iskazao svoje milosrđe prema nama dok smo još grcali u grijesima. I neprekidno nam ga iskazuje. Na nama je činiti isto prema drugima ako želimo uživati u vječnom zajedništvu s Bogom. Naša su djela ljubavi i milosrđa izričaj zahvale Bogu za dar vjere i spasenja. Zato mu neprekidno zahvaljujmo takvim djelima, jer su ona jedino moćno sredstvo protiv svih zala i nesavršenosti ovoga svijeta i ujedno naša ulaznica za Raj.

Jedanaesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 9,36-10,8):

»Vidjevši mnoštvo, sažali mu se nad njim jer bijahu izmučeni i ophrvani kao ovce bez pastira. Tada reče svojim učenicima: 'Žetve je mnogo, a radnika malo. Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju.' Dozva dvanaesticu svojih učenika i dade im vlast nad nečistim dusima: da ih izgone i da liječe svaku bolest i svaku nemoć. A ovo su imena dvanaestorice apostola: prvi Šimun, zvani Petar, i Andrija, brat njegov; i Jakov, sin Zebedejev, i Ivan brat njegov; Filip i Bartolomej; Toma i Matej carinik; Jakov Alfejev i Tadej; Šimun Kananaj i Juda Iškariotski, koji ga izda. Tu dvanaesticu posla Isus uputivši ih: 'K poganima ne idite i ni u koji samarijski grad ne ulazite! Pođite radije k izgubljenim ovcama doma Izraelova! Putem propovijedajte: 'Približilo se kraljevstvo nebesko!' Bolesne liječite, mrtve uskrisujte, gubave čistite, zloduhe izgonite! Besplatno primiste, besplatno dajte!«

Crkva nam na današnju nedjelju donosi evanđeoski tekst koji govori o pozivu i poslanju Isusovih učenika. U prvom dijelu slušamo kako se Isus sažalio nad svojim narodom koji je djelovao izmučeno i skrhan, dok nam se u drugom dijelu daje popis prvih Isusovih učenika. Pod tim vidom možemo razmatrati današnju evanđeosku riječ.

Zanimljivo je da evanđelist opisuje Božji odabrani narod kao »izmučen« i »ophrvan kao ovce bez pastira«. Taj je narod imao svoje pastire, čija je uloga bila čuvati i prenositi Božji zakon, ali unatoč tomu on se dojmio izgubljeno. Ovdje nam se nameću Isusove riječi: »Ako slijepac slijepca vodi, obojica će u jamu pasti«

(Mt 15,14). To ne znači da je Božji zakon, koji je Mojsije prenio izraelskom narodu, izgubio na svojoj važnosti ili vrijednosti, nego, naprotiv, zbog njegove je svetosti Bog poslao svoga Sina u svijet da okupi oko sebe novi narod koji će taj isti zakon učiniti novim, savršenim i po kojemu će se spasiti. Zato Isus kaže da nije došao ukinuti Zakon ili Proroke, nego ga ispuniti (usp. Mt 5, 17-19). On je svojim potpunim predanjem za spas čovjeka i svijeta ispunio do tančina sav Zakon i sva proročka očekivanja. U tom je smislu već nastupilo 'vrijeme žetve'. No, kako je rekao svojim učenicima: »Žetve je mnogo, a radnika malo«, da bi Radosna vijest mogla zahvatiti cijeli svijet, koji se jedino po njoj može spasiti, potrebno je da Bog, gospodar žetve, pošalje što više radnika u svoju žetvu, odnosno što više svojih svetih poslanika koji će evangelizirati i voditi njegov narod. Uočavamo da je mnoštvo o kojem Isus govori i nad kojim se sažalio upravo »izmučeno« i »ophrvano kao ovce bez pastira« zato što mu je nedostajalo svetih, Bogu vjernih, poslanika.

Isusovi su učenici njegovi prvi 'radnici' u žetvi. Oni su bili pozvani od Gospodina, dakle bili su odabrani. Prihvatanjem poziva dobili su i svu vlast od Gospodina koja se očitovala u liječenju bolesnih, izganjanju zlih duhova, oživljavanju mrtvih. Drugim riječima, primili su silu Duha Svetoga da spašavaju čovjeka u njegovoj tjelesnoj i duhovnoj dimenziji. Oni su to mogli činiti samo u snazi Duha jer su bili Gospodinovi poslanici. U svoje ime nisu mogli činiti ništa. Uočavamo da je u popisu Dvanaestorice Šimun Petar na čelu, nakon kojega slijede njegov brat te Zebedejevi sinovi. Evandeoski redoslijed apostola temeljen je na njihovoj ulozi u zajednici. Petar je apostolski prvak, a Zebedejevi sinovi Jakov i Ivan vjerni Isusovi sljedbenici u mnogim situacijama. Ono što je svojstveno Dvanaestorici u cjelini jest poslanje. Isus ih šalje u svijet

naviještati Radosnu vijest: »Približilo se kraljevstvo nebesko!« Oni, dakle, preuzimaju ulogu Ivana Krstitelja i postaju preteče »novog neba i nove zemlje« (Otkr 21, 1), na što trebaju pozivati ljude i obraćati ih da se spase. Kao dokaz uspostave nove stvarnosti, odnosno kraljevstva Božjega, učenici preuzimaju od Gospodina vlast činiti djela koja su ostalim ljudima nemoguća: liječiti neizlječivo, oživljavati mrtve, izgoniti zloduhe. Isus posebno naglašava da je riječ o Božjem daru, a ne o njihovom posebnom talentu. Zato i kaže: »Besplatno primiste, besplatno dajte!«

Kristova Crkva i danas moli Gospodina da pošalje u svoju žetvu što više svetih i pravednih žetelaca. Jedan od Božjih svetih žetelaca bio je i mladi sveti Vid. Iako je potjecao iz poganske obitelji, zaslugom kršćanskih odgojitelja primio je svjedočanstvo vjere i u njoj živio, dajući duboko svjedočanstvo drugima da također prigrle Krista, sve do svoje mučeničke smrti. Zbog hrabra svjedočenja vjere u Krista raspetoga i uskrsloga Crkva ga je ubrojila među svoje svete uzore. Riječka ga je nadbiskupija uzela za svoga nebeskog zaštitnika, kao i grad Rijeka i riječka katedrala. Crkva je u povijesti iznjedrila mnoge svete žeteoce koji su svojom hrabrom i nesebičnom zauzetošću za Krista privlačili mnoge njegovoj zajednici. No, u Božje žeteoce ulaze svi koji su u Božjemu pozivu prepoznali svoj životni put, odnosno koji su se odazvali Bogu da vode njegov narod i navješćuju Radosnu vijest neobraćenom svijetu. Božji je narod, stoga, pozvan neprestano moliti Gospodina da pošalje što više svojih svetih žetelaca kako bi Božja Crkva jačala i izgrađivala se u svetosti. To je ujedno i obveza svih kršćana. Kršćani su pozvani moliti jedni za druge, ali i moliti Gospodina za svoje duhovne pastire i za one koje će Gospodin poslati svomu narodu. Današnji se svijet služi različitim zamkama kako bi

omalovažio duhovna zvanja, podastirući lažnu sliku o izumiranju zvanja i nezainteresiranosti mladih za prihvaćanje Božje službe. Duhovna zvanja ne ovise o ljudskoj volji niti o volji svijeta, nego o Bogu koji zove čovjeka i o duhovnoj raspoloživosti njegova naroda, tj. Crkve. Zato je neophodno da Kristova Crkva moli za duhovna zvanja i da je otvorena za Božji poziv.

Kao Kristovi vjernici obvezni smo, dakle, moliti za svoje duhovne pastire. No, ponekad se događa da nam je lakše moliti za Svetog Oca, kardinale i biskupe svijeta, nego za svoje župnike i svećenike mjesne Crkve. Razlozi mogu biti mnogobrojni, ali nijedan ne dolazi od Kristova Duha jer je Kristova želja moliti za Božje žeteoce. Božji narod treba duhovne pastire da ga vode i poučavaju u vjeri, ali isto tako duhovni pastiri trebaju svoj narod da ih svojim molitvama duhovno okrepljuju i snaže kako bi uvijek ostali vjerni Božjemu pozivu. Potrebni smo, dakle, jedni drugima, a Krist svi-
ma nama. Neka nas u tome uvijek čuvaju i vode Božji odabranici koje je Crkva uzdigla na čast Kristova oltara.

Dvanaesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 10,26-33):

»Ne bojte ih se dakle. Ta ništa nije skriveno što se neće otkriti ni tajno što se neće doznati. Što vam govorim u tami, recite na svjetlu; i što na uho čujete, propovijedajte na krovovima. Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali duše ne mogu ubiti. Bojte se više onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu. Ne prodaju li se dva vrapca za novčić? Pa ipak ni jedan od njih ne pada na zemlju bez Oca vašega. A vama su i vlasi na glavi sve izbrojene. Ne bojte se dakle! Vrijedniji ste nego mnogo vrabaca. Tko god se, dakle, prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima. A tko se odreče mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred svojim Ocem, koji je na nebesima.«

Današnja nas evanđeoska riječ želi potaknuti na otvorenije, jasnije i smjelije izricanje svoje vjere u sredini u kojoj živimo i radimo. Isus je svoje učenike hrabrio i poticao da odvažno šire Radosnu vijest bez obzira na prijetnje i opasnosti koje su vrebale od vjerskih i političkih vođa. Vrlo su znakovite njegove riječi: »Ta ništa nije skriveno što se neće otkriti ni tajno što se neće doznati.« Isus se nije bojao govoriti istinu niti javno izreći svoje mišljenje o različitim općeljudskim i društvenim pitanjima i problemima jer nije bio navezan ni na što zbog čega bi trebao biti suzdržan u svojim riječima i djelima. Zato je on primjer istinski slobodnog čovjeka, slobodnog u smislu potpune opredijeljenosti za dobro. Istu je hrabrost očekivao i od svojih učenika kojima je zapovjedio: »Što vam govorim u tami, recite na svjetlu; i što na uho čujete, propovijedajte na krovovima.« U tome leži bit apostol-

skog poslanja. Isusovi učenici ne smiju zadržati za sebe dar vjere koji su primili nego ga trebaju neprekidno umnažati na način da otvoreno i smjelo govore drugima o Isusu i da to što govore uistinu i žive. Na takav su zadatak pozvani svi koji žele slijediti Isusa, pozivajući se na njegov nauk.

Iako su vremena zatomljivanja i potiskivanja vjere u sferu privatnosti pojedine osobe iza nas, ili bi barem trebala biti, činjenica je da se još uvijek osjećaju posljedice njezina marginaliziranja. Još uvijek nije dovoljno zaživjela svijest da vjera nije neki oblik duhovnosti koji se prakticira ovisno o čovjekovim potrebama i željama, nego iskonska čovjekova potreba koja se pretvara u stil života. Prema tomu je nemoguć bilo kakav raskorak između ispovijedanja i življenja vjere jer jedno proizlazi iz drugoga. Premda nam životna svakodnevnica u mnogim primjerima dokazuje upravo suprotno, to nas ne bi smjelo obeshrabriti u nastojanju da svojim životom svjedočimo vrijednosti i nauk koji nam nalaže naša vjera. Mnogo je primjera ljudi iz svih crkvenih staleža koji su svojim životom jasno svjedočili Božju prisutnost u svijetu i na taj način evangelizirali sredinu u kojoj su živjeli. Ima ih u velikom broju i danas. Zato ne smijemo malaksati duhom pred naletima nekih sekularističkih trendova i struja u svijetu jer, kao što nam današnje evanđelje svjedoči, opasnosti i prepreka za smutnju uvijek je bilo i bit će. Bitno je da je naše srce otvoreno za Boga i da znamo komu pripadamo. Današnja je kriza vrijednosti i religioznog identiteta posljedica ne samo raskoraka između čovjekova osobnog života i života u vjeri, nego i pomanjkanja osjećaja pripadnosti pod izlikom nekakve 'religiozne širine'. Tako imamo vjernike koji su primili sakramente kršćanske inicijacije, koji dolaze na nedjeljnu svetu misu, ali koji istodobno pohađaju tečaj joge, transcendentalne meditacije, vje-

ruju u reinkarnaciju, ili se pak prije svake važne životne odluke još dodatno posavjetuju s astrološkim ili nekim spiritualnim učenicima (guruima). Isusova je riječ jasna: »Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali duše ne mogu ubiti. Bojte se više onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu.« Najveća opasnost ne dolazi čovjeku izvana u političkom smislu nego iznutra, iz njegova srca jer ga ono može lako obmanuti i odvesti u propast ako u njemu nema mjesta za Boga. Sveti Pavao ovako je upozoravao svoju subraću: »Pazite, braćo, da ne bi u koga od vas srce bilo opako, nevjerno, odmetnulo se od Boga živoga« (Heb 3,12). Zato bismo morali najprije očistiti svoja srca od svih nečistoća, osloboditi ih od svih zablude, strahova i navezanosti svake vrste te hrabro prionuti uz Isusa. Velika je opasnost mišljenje da je obraćenje jednokratna potreba ili da je ono potrebno nekome drugom, a ne nama. Svi smo potrebni obraćenja tijekom cijelog života.

Završni dio današnjeg evanđelja sažima sve u ovu misao: »Tko se god, dakle, prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima. A tko se odreče mene pred ljudima, odreći ću se i ja njega pred svojim Ocem, koji je na nebesima.« Uočavamo da se traži priznanje pred ljudima, odnosno svjedočenje vjere u sredini u kojoj čovjek živi. Potrebno je onu stvarnost koja se događa i slavi na svetoj misi, pretočiti u svakodnevni život. Drugim riječima, ne smijemo dopustiti da nam crkva bude jedino mjesto susreta s Bogom, a sveta misa jedina prilika za ispovijest vjere, jer u tom slučaju postoji opasnost da u misnom slavlju vidimo samo lijepu priredbu ili predstavu koja završava blagoslovom i izlaskom iz crkve. Svakako da je Isusova prisutnost najsnažnija u svetoj misi i u svetim sakramentima, no isto tako sam je Isus rekao: »Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja

među njima« (Mt 18, 20). Pozvani smo kao Isusovi učenici graditi i širiti zajedništvo ljubavi i mira, odnosno kraljevstvo Božje. Zato je svatko od nas vjernika pozvan vršiti temeljni apostolat, koji se sastoji u tome da u svojoj užoj i široj sredini bude Božji glasnik i svjedok njegove spasonosne prisutnosti. U konačnici, o tome ovisi hoćemo li na posljednjem sudu biti prepoznati kao Isusovi učenici.

Trinaesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 10, 37-42):

»Tko ljubi oca ili majku više nego mene, nije mene dostojan. Tko ljubi sina ili kćer više nego mene, nije mene dostojan. Tko ne uzme svoga križa i ne pođe za mnom, nije mene dostojan. Tko nađe život svoj, izgubit će ga, a tko izgubi svoj život poradi mene, naći će ga. Tko vas prima, mene prima; a tko prima mene, prima onoga koji je mene poslao. Tko prima proroka jer je prorok, primit će plaću proročku; tko prima pravednika jer je pravednik, primit će plaću pravedničku. Tko napoji jednoga od ovih najmanjih samo čašom hladne vode zato što je moj učenik, zaista, kažem vam, neće mu propasti plaća.«

Evandeoski tekst trinaeste nedjelje kroz godinu temelji se na Isusovim riječima vezanima uz misijsko poslanje prvih učenika, ali i poslanje učenika kasnijih vremena sve do naših dana. Isus šalje svoje učenike, ali to poslanje ima svoju i pripravu. Naime, potreban je raskid tradicijskih, obiteljskih i svakih drugih veza i odnosa s prošlošću. To ne znači da je Isus protiv obiteljskoga i svakoga drugog oblika zajedništva. Naprotiv, učenici će upravo biti poslani u taj isti svijet iz kojega sada trebaju »izaći«. Riječ je o postavljanju »novih« životnih prioriteta i odnosa. Učenici su pozvani u središte svojega života postaviti Boga, Isusa Krista i njegovu riječ i iz te perspektive (nanovo) graditi svoj život. Na tom putu neće doživljavati ljudske uspone i uspjehe kakve bi možda doživjeli da nisu prihvatili poziv, odnosno ovo neće biti karijerni put uspjeha i slave, nego put odricanja za veće dobro – za spas pojedinačnih duša i slavu Bogu. Zato ih na tom putu čeka

križ, koji je jedini jamac uspjeha poslanja. Bez križa, muke i odričanja u ljubavi neće moći postići puno. I zato ih Isus želi unaprijed, prije početka njihove misije, pripremiti i ohrabriti. To isto traži i od nas danas: da hrabro prihvatimo svoj križ, svoje životne muke i patnje, svoje uspone i padove te da hrabro, s puno vjere i pouzdanja idemo za njim. Ako pobliže analiziramo r. 38, uvidjet ćemo da Isus kaže: »Tko ne uzme svoga križa i ne pođe za mnom...«. Dakle, Isus u svom pozivu ne stavlja učenike ispred sebe na način da oni prvu krenu u život s križem, a on će im onda čuvati leđa, nego upravo suprotno. Isus je onaj koji je križem pobijedio svijet, onaj koji je na se uzeo svu našu patnju, bol, nepravdu, trpljenje, samoću, svaku našu nemoć. Mi idemo, slikovito govoreći, iza njega, jer nas on štiti od svakoga zla. Mi se možemo sakriti iza njega, a ne skriva se on iza nas. Na nama je da se ne odričemo svoga križa i da idemo za njim. U takvoj paradigmi ljudskoga života nema mjesta za malodušnost, očaj, strah jer ima Netko tko je prvi krenuo tim putem kojim valja sada nama ići.

Put misijskoga poslanja učenika očituje se u svijesti da je učenike Učitelj poslao u svijet među narod, tj. oni ne kreću u misije samoinicijativno. Oni su Božji glasnici koji imaju određenu misiju. Njihove su službe i karizme različite, ali je isti Duh. Pavao će reći: »Različiti su dari, a isti Duh; i različite službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima« (1 Kor 12, 4-6). Ta mnogostrukost službi i darova osobito je vidljiva u današnjoj Crkvi. U tome se očituje bogatstvo Kristove Crkve. U govoru o toj mnogostrukosti Isus posebnu pozornost posvećuje »najmanjima« u svojoj zajednici. Tko su ti »najmanji« njegovi učenici? Možda oni koji, gledajući iz današnje perspektive, imaju najnižu crkvenu službu, ili oni koji su negdje na marginama života Crkve ili oni

koji su zanemareni u Crkvi? Vidimo da Isus nalaže učenicima obvezu odgovornosti upravo prema njima. Isus nikada nije htio da ga ljudi percipiraju kao što su percipirali svjetovne vladare ili neke narodne heroje. Isto tako ne želi da se tako percipiraju njegovi učenici. Oni nisu ništa više »privilegirani« u Božjim očima u odnosu na one duše koje će tek postati Isusovim učenicima. Zato se od učenika traži poniznost, jednostavnost i svijest da su poslani i da u svakom trenutku moraju biti spremni položiti račun Onomu koji ih je poslao. Na isti način Isus i danas poziva u svoju Crkvu mnogobrojne mladiće i djevojke. Crkva nikada neće ostati bez duhovnih zvanja, ali je važno da se za njih neumorno moli. Što više budemo imali novih duhovnih zvanja, to će Crkva biti duhovno snažnija i, možemo to tako reći, vjerodostojnija u svijetu. Ovaj nas evanđeoski ulomak potiče i na tu nakanu. A Gospodin će obilno uzvratiti na naše iskrene prošnje.

Četrnaesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 11,25-30):

»U ono vrijeme reče Isus: 'Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima. Da, Oče, tako se tebi svidjelo. Sve je meni predao Otac moj i nitko ne pozna Sina doli Otac niti tko pozna Oca doli Sin i onaj kome Sin hoće objaviti. Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak i breme moje lako.'«

Evandeoska riječ današnje nedjelje donosi nam ulomak u kojem Isus zahvaljuje svomu nebeskom Ocu za milosni dar sinovstva i poziva k sebi sve »izmorene i opterećene« da u njegovoj ljubavi pronađu spokoj i mir. Riječ je o ispovijesti vjere biblijskog pisca u Isusovu božansku povezanost s Bogom Ocem, Stvoriteljem neba i zemlje, i u njegovu privrženost subraču.

Prvi dio odlomka predstavlja zanosno veličanje Boga Stvoritelja. Njemu pripada prvenstvo. Od njega potječe spasonosni plan otkupljenja svijeta. On je začetnik saveza s ljudima počevši od praoca Abrahama do novog saveza sklopljenog u Kristu. Tajnu Novog saveza ne može svatko razumjeti niti dokučiti. Ona je objavljena »malenima«, odnosno »siromasima duhom«, »ožalošćenima«, »krotkima«, »gladnima i žednima pravednosti«, »milosrdnima«, »čistima srcem«, »mirotovcima«, »progonjenima zbog pravednosti« jer takvima pripada kraljevstvo nebesko, kako je to Isus rekao u svojem govoru na Gori (usp. Mt 5, 1-11). A skrivena je od »mudrih« i »umnih«, drugim riječima od onih koji su, zbog svoje

sebeljubivosti i oholosti srca, duhovno slijepi i gluhi. U Isusovo su vrijeme to bili farizeji i pismoznanci, no nisu oni jedina društvena skupina na koju se odnose izrazi »mudri« i »umni«. Svako vrijeme u povijesti kršćanstva ima svoje »mudre« i »umne« kojima je nauk Novoga saveza neprihvatljiv, nepotreban, ograničen, konzervativan, rigorozan, zbog čega im je milost Saveza skrivena i nedostižna. Logika Evanđelja nije istovjetna logici svijeta. Najveće tajne odnosa i života u Bogu nisu otkrivene onima kojima svijet pridijeva najveću pozornost, ulogu i moć, nego, naprotiv, onima koje je svijet zanemario, koji su za svijet maleni, nebitni, odnosno »ludi«, kako to navodi Pavao u Poslanici Korinćanima u kojoj kaže da je »mudrost ovog svijeta ludost pred Bogom« (1Kor 3,19). Ako analiziramo živote mnogobrojnih svetaca i ostalih Božjih ugodnika koji su ujedno bili i veliki mistici, uvidjet ćemo da su oni za vrijeme svojega života u očima svijeta uvijek bili »maleni«, neznatni i nebitni, a u Božjim očima veliki i potrebni svijetu. Upravo zato što su bili »siromasi duhom« (Mt 5,3), odnosno jednostavni i slobodni u ljubavi prema Bogu i bratu čovjeku, mogli su vjerdostojno svjedočiti i prenositi Kristovu ljubav svima koji su je trebali. Nauk Novoga saveza jest upravo Radosna vijest o Božjoj, odnosno Kristovoj ljubavi prema grešnom i slabom čovjeku, koja oslobađa i spašava. »Mudri« i »umni« to ne mogu spoznati jer se ne osjećaju malenima i slabima pred Bogom, nego, naprotiv, zbog svoje pozicije, moći i ugleda u svijetu, smatraju se ravnopravnim Božjim suradnicima u planu spasenja malenih. Njima ne treba Božje milosrđe, već samo ovlast. Oni su, za razliku od »malenih«, sigurni u Božju milost jer vrše propise i na taj način daju Bogu zadovoljštinu za sve moguće propuste. No, Isus mijenja tu starozavjetnu logiku spašavanja i ozbiljno upozorava sve »mudre« i

umne»: »Jao vama koji se sada smijete: jadikovat ćete i plakati! Jao vama kad vas svi budu hvalili! Ta tako su činili lažnim prorocima oci njihovi« (Lk 6, 25-26), koreći one koji »namiruju desetinu od metvice i rutvice i svake vrste povrća, a ne mare za pravednost i ljubav Božju«, koji »vole prvo sjedalo u sinagogama i pozdrave na trgovima«, koji »tovare na ljude terete nepodnosive, a sami ni da ih se jednim prstom dotaknu« (usp. Lk 11, 42-45). Kao Kristovi učenici, koji nosimo krsni pečat njegove spasonosne ljubavi, pozvani smo čuvati se tih opasnosti, koje se vrlo brzo i lako uvuku u ljudsko srce, i uvijek činiti ono što bi on učinio na našem mjestu.

Dok je »mudrima« i umnima« svijet naklonjen, »maleni« su u svijetu »izmoreni i opterećeni«. Isus je svjestan njihove pozicije u svijetu. On im nudi svoj jaram da po uzoru na njega olakšaju svoju dušu, očiste svoja srca i budu slobodni. On im nudi slobodu koju im nitko ne može dati jer su svi zarobljeni nekim okovima. Evanđelje svjedoči da vjerski vođe nisu mogli dati svojem narodu ono što može dati Isus jer su i sami bili okovani teškim utezima mnogobrojnih vjerskih zakona i propisa, napose utegom sebljubivosti. Isusov je jaram sladak i breme lako jer on čovjeka oslobađa, a ne zarobljava; spašava, a ne uništava. Potrebno je učiti od njega jer je on krotka i ponizna srca.

Danas smo možda više nego ikad potrebni ljudi krotka i ponizna srca. Svijet je prepun vrhunskih stručnjaka za sva spoznajna područja. Njihova je vrijednost za razvoj čovječanstva neupitna, no svijet se neće spasiti spoznajom, nego ljubavlju koja izvire iz čovjekova srca, i to onom Ljubavlju koja je uspostavila Novi savez, a koja je »razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan«, kako kaže Pavao u Poslanici Rimljanima (Rim 5,5). Samo Božja ljubav ima snagu stvaranja. Njome smo u krštenju opećaće-

ni kada smo »svukli staroga čovjeka s njegovim djelima i obukli novoga, koji se obnavlja za spoznanje po slici svoga Stvoritelja« (Kol 3,9) i po njoj smo dužni živjeti do onoga trenutka kada se budemo našli pred Božjim licem da predamo račun za sva djela ljubavi koja smo činili. Gospodin nas dotad ne želi ostaviti same pod težinom naših životnih križeva. On ih ne uklanja iz naših života, nego ih preuzima na sebe da zajedno s njime prođemo ovim životom čineći dobro i sretno stignemo u vječno zajedništvo sa svojim Stvoriteljem. Zato možemo zavapiti Gospodinu onim prekrasnim molitvenim zazivom: »Isuse, krotka i ponizna srca, učini srce moje po srcu svome!«

Petnaesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 13,1-23):

»Onoga dana Isus iziđe iz kuće i sjede uz more. I nagrnu k njemu silan svijet te je morao ući u lađu: sjede, a sve ono mnoštvo stajaše na obali. I zborio im je mnogo u prispodobama: 'Gle, iziđe sijač sijati i dok je sijao, nešto zrnja pade uz put, dođoše ptice i pozobaše ga. Nešto opet pade na kamenito tlo, gdje nemaše dosta zemlje, i odmah izniknu jer nemaše duboke zemlje. A kad sunce ogranu, izgorje i jer nemaše korijena, osuši se. Nešto opet pade u trnje, trnje uzraste i uguši ga. Nešto napokon pade na dobru zemlju i davaše plod: jedno stotruk, drugo šezdesetotruk, treće tridesetotruk. Tko ima uši, neka čuje!' I pristupe učenici pa ga zapitaju: 'Zašto im zboriš u prispodobama?' On im odgovori: 'Zato što je vama dano znati otajstva kraljevstva nebeskoga, a njima nije dano. Doista, onomu tko ima dat će se i obilovat će, a onomu tko nema oduzet će se i ono što ima. U prispodobama im zborim zato što gledajući ne vide i slušajući ne čuju i ne razumiju.' Tako se ispunja na njima proroštvo Izaijino koje govori: Slušat ćete, slušati – i nećete razumjeti; gledat ćete, gledati – i nećete vidjeti! Jer usalilo se srce naroda ovoga: uši začepiše, oči zatvoriše da očima ne vide, ušima ne čuju, srcem ne razumiju te se ne obrate pa ih izliječim. A blago vašim očima što vide, i ušima što slušaju. Zaista, kažem vam, mnogi su proroci i pravednici željeli vidjeti što vi gledate, ali nisu vidjeli; i čuti što vi slušate, ali nisu čuli. Vi, dakle, poslušajte prispodobu o sijaču.

Svakomu koji sluša Riječ o Kraljevstvu, a ne razumije, dolazi Zli te otima što mu je u srcu posijano. To je onaj uz put zasijan. A zasijani na tlo kamenito – to je onaj koji čuje Riječ i odmah je s radošću

prima, ali nema u sebi korijena, nego je nestalan: kad zbog Riječi nastane nevolja ili progonstvo, odmah se pokoleba. Zasijani u trnje – to je onaj koji sluša Riječ, ali briga vremenita i zavodljivost bogatstva uguše Riječ, te ona ostane bez ploda. Zasijani na dobru zemlju – to je onaj koji Riječ sluša i razumije, pa onda, dakako, urodi i daje: jedan stostruko, jedan šezdesetostruko, a jedan tridesetostruko.»

Ove nedjelje slušamo jednu od najvažnijih Isusovih pris-podoba. Riječ je o pris-podobi o sijaču kojemu je prili-kom sijanja nešto zrnja palo uz put, nešto na kamenito tlo, nešto u trnje, a nešto na dobro i plodno tlo. Isus je vrlo često govorio u pris-podobama, ne zato da bi se na taj način izdvojio od ostalih svojih sunarodnjaka nego, kako i sam kaže u današnjem evanđelju, zato što nije svima dano znati otajstva kraljevstva ne-beskog (usp. r. 11). Nakon svake ispri-povijedane pris-podobe Isus bi rekao: »Tko ima uši, neka čuje!« Mnogi od tadašnjih slušatelja nisu mogli razumjeti smisao onoga što je Isus govorio niti prihva-titi njegove poruke iako su imali zdrava osjetila sluha i vida. Na pitanje učenika zašto govori u pris-podobama umjesto otvoreno i jasno, Isus im odgovara: »U pris-podobama im govorim zato što gledajući ne vide i slušajući ne čuju i ne razumiju. Tako se ispunja na njima proroštvo Izaijino koje govori: »Slušat ćete, slušati – i ne-ćete razumjeti; gledat ćete, gledati – i nećete vidjeti! Jer usalilo se srce naroda ovoga...« Za razumijevanje Isusovih poruka potrebna su, dakle, duhovna osjetila, odnosno otvoreno srce koje je spre-mno na obraćenje, na promjenu i na novi život. Zato ova i druge pris-podobe imaju svoju vrijednost i smisao samo ako se prihvate otvorena srca u nakani da iz njih izvučemo poruku za svoj život i poticaj za još čvršću povezanost s Gospodinom.

Dok prvi dio današnjeg evanđelja donosi sadržaj prispodobе o sijaču, drugi dio, koji se nastavlja nakon središnjeg dijela u kojemu Isus pojašnjava svojim učenicima razloge govora u prispodobama, donosi tumačenje prispodobе. Isus tumači svaki dio izrečene prispodobе i na taj način daje primjer kako slušati i razumjeti ostale njegove prispodobе. Gospodin je nebeski sijač Božje riječi – Radosne vijesti o kraljevstvu nebeskom. Uočavamo da je tlo na koje sjeme pada ljudsko srce, odnosno ljudsko biće, čovjekov život. No, iako nebeski Sijač baca sjeme u ljudsko srce, sam čin sijanja nije jamstvo da će ono i proklijati. Božji poziv čovjeku traži čovjekov odgovor koji se očituje u činu obraćenja i vjere. I tu nastaju problemi različite vrste, o čemu se govori u nastavku prispodobе. Dakle, moguće poteškoće pri klijanju sjemena ne dolaze od sijača koji nije pazio gdje sve baca sjeme, nego od kvalitete tla na koje je to sjeme palo. Drugim riječima, zbog krhke i slabe ljudske naravi moguće je da je ljudsko srce površno, kamenito, ne jako za primanje Božje riječi ili pak unatoč tomu vrlo plodno, tj. u potpunosti raspoloživo za njezin sadržaj.

Prva poteškoća koja se može dogoditi jest da s ravnodušjem primimo Božju riječ kao nešto što nas se osobno previše ne tiče, ali, jer je dio poklada vjere, slušamo ju i prihvaćamo. Isus kaže da »svakomu koji sluša Riječ o Kraljevstvu, a ne razumije, dolazi Zli te otima što mu je u srcu posijano.« Sami se ne možemo oduprijeti zlu jer smo nemoćni, slabi, grešni. Nije dovoljno primiti svete sakramente da bismo se zaštitili od zla. Potrebno ih je živjeti na način da se u nama prethodno dogodi »duhovno rođenje«, tj. ona stvarnost o kojoj je Isus govorio uglednom židovskom farizeju Nikodemu kada mu je rekao: »Zaista, zaista kažem ti: tko se ne rodi nanovo, odozgor, ne može vidjeti kraljevstva Božjega!« (Iv

3,3). Dakle, ako na svoju vjeru gledamo s periferije naših životnih interesa, onda je sasvim sigurno da Božja stvarnost u nama neće zaživjeti, pa samim time ni naša vjera neće biti plodonosna, a ni otporna na udarce Zloga. Nerazumijevanje sadržaja svoje vjere nije samo posljedica nedostatka vjerskog znanja nego i osobne volje za obraćenjem, za promjenom stavova i uvjerenja. Crkva nas svaki dan, napose nedjeljom, poziva na zajedništvo oko stola Božje riječi uz Kristovu euharistijsku prisutnost. Jesmo li uistinu svjesni te milosti? Ako jesmo, onda je nemoguće da ostanemo ravnodušni i nepromijenjeni nakon takva susreta.

Druga je poteškoća o kojoj Isus govori emocionalne naravi. Vrlo često događa se da se zanesemo nekim sadržajem svoje vjere pri čemu nam ostali sadržaji postaju manje bitni ili u potpunosti nebitni. To je osobito vidljivo u području duhovnosti gdje se nerijetko s oduševljenjem prihvaćaju različiti karizmatiski vidovi, dok se istodobno s mukom i težinom prihvaćaju pastoralne potrebe svoje župne i crkvene zajednice. Česta je i podijeljenost u prihvaćanju, odnosno neprihvatanju Crkve i Krista – Krist da, Crkva ne – pod izlikom nekog osobnog odnosa s Bogom u kojem nema mjesta crkvenom životu i zajedništvu. U takvim i sličnim situacijama kod ljudi bez čvrstih i ispravnih religioznih temelja dolazi upravo do onoga što je Isus rekao: »kad zbog Riječi nastane nevolja ili progonstvo, odmah se pokoleba.« Pavao je često slao svoje suradnike da učvrste i ohrabre braću u vjeri kako se nitko ne bi pokolebao u nevoljama (usp. 1Sol 3, 1-5). Upravo se u nevoljama vidi čvrstoća vjere i mjera savršene ljubavi koja »izgoni strah« (1Iv 4,18).

Treća poteškoća, koja je možda i najučestalija od svih navedenih, jest ona o kojoj Isus kaže: »Zasijani u trnje – to je onaj koji sluša Riječ, ali briga vremenita i zavodljivost bogatstva uguše Riječ, te

ona ostane bez ploda.« O toj poteškoći Isus na drugom mjestu kaže: »Nemojte dakle zabrinuto govoriti: 'Što ćemo jesti?' ili 'Što ćemo piti' ili 'U što ćemo se obući?' (...) Zna Otac vaš nebeski da vam je sve to potrebno. Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati« (Mt 6, 31-33). Nije rijetkost da posađena riječ Božja ne može rasti i razvijati se u ljudskom srcu zbog trnja koje je samoniklo iz različitih čovjekovih stanja straha, zebnje, brige za budućnost i oslanjanja samo na vlastite snage. Trnje upija iz tla sve potrebno za svoj rast i širenje dok ne zauzme cijelu površinu tla, odnosno dok u potpunosti ne preuzme čovjekovo srce. Pavao je zato upozoravao svoju subraću riječima: »Ne budite zabrinuti ni za što, nego u svemu – molitvom i prošnjom, sa zahvaljivanjem – očitujte svoje molbe Bogu. I mir Božji koji je iznad svakog razuma čuvat će srca vaša i vaše misli u Kristu Isusu« (Fil 4, 6-7).

»Zasijani na dobru zemlju – to je onaj koji Riječ sluša i razumije, pa onda, dakako, urodi i daje: jedan stostruko, jedan šezdesetostruko, a jedan tridesetostruko,« kaže Isus. Nije dovoljno samo slušati Božju riječ, potrebno ju je i razumjeti, odnosno prihvatiti i živjeti po njoj. Drugim riječima, potrebno ju je oživotvoriti da postane djelotvorna, plodonosna na korist nama i drugima oko nas. Ne možemo svi donositi istu količinu uroda jer nismo svi ni primili jednaku količinu Božjeg sjemena, ali smo svi pozvani donositi urod i na taj način evangelizirati sredinu u kojoj živimo i radimo. Neka nas ova Isusova prispodoba potakne na što obilnije i bogatije davanje uroda.

Šesnaesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 13,24-43):

»Drugu im prispodobu iznese: 'Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek posije dobro sjeme na svojoj njivi. Dok su njegovi ljudi spavali, dođe njegov neprijatelj, posije posred žita kukolj i ode. Kad usjev uzraste i isklasa, tada se pokaza i kukolj. Sluge pristupe domaćinu pa mu reknu: 'Gospodaru, nisi li ti dobro sjeme posijao na svojoj njivi? Odakle onda kukolj?' On im odgovori: Neprijatelj čovjek to učini. Nato mu sluge kažu: 'Hoćeš li, dakle, da odemo pa da ga pokupimo?' A on reče: 'Ne! Da ne biste sabirući kukolj iščupali zajedno s njim i pšenicu. Pustite nek oboje raste do žetve. U vrijeme žetve reći ću žeteocima: Pokupite najprije kukolj i svežite ga u snopove da se spali, a žito skupite u moju žitnicu!« I drugu im prispodobu iznese: 'Kraljevstvo je nebesko kao kad čovjek uze gorušičino zrno i posija ga na svojoj njivi. Ono je doduše najmanje od svega sjemenja, ali kad uzraste, veće je od svega povrća. Razvije se u stablo te dolaze ptice nebeske i gnijezde mu se po granama.' I drugu im kaza prispodobu: 'Kraljevstvo je nebesko kao kad žena uze kvasac i zamijesi ga u tri mjere brašna dok sve ne uskisne.' Sve je to Isus mnoštvu zborio u prispodobama. I ništa im nije zborio bez prispodoba – da se ispuni što je rečeno po proroku: Otvorit ću u prispodobama usta svoja, iznijet ću što je sakriveno od postanka svijeta. Tada otpusti mnoštvo i uđe u kuću. Pristupe mu učenici govoreći: 'Razjasni nam prispodobu o kukolju na njivi.' On odgovori: 'Sijač dobrog sjemena jest Sin Čovječji. Njiva je svijet. Dobro sjeme sinovi su Kraljevstva, a kukolj sinovi Zloga. Neprijatelj koji ga posija jest đavao. Žetva je svršetak svijeta, a žeteoci anđeli. Kao što se kukolj sabire i ognjem sažiže, tako će biti

na svršetku svijeta. Sin će Čovječji poslati svoje anđele da pakupe iz njegova kraljevstva sve zavodnike i bezakonike i bace ih u peć ognjenu, gdje će biti plač i škrgut zubi. Tada će pravednici zasjati poput sunca u kraljevstvu Oca svojega.'

Tko ima uši, neka čuje!«

Prošle smo nedjelje slušali prisporobu o sijaču i sjemenu, a ove nam nedjelje Crkva donosi nekoliko Isusovih prisporoba o kraljevstvu nebeskom. Tako se Kraljevstvo opisuje prisporobom o pšenici i kukolju, potom o gorušičinu zrnu te kvascu koje ukvasa cijelo tijesto. Svim je tim prisporobama zajednička misao koju evanđelist Matej unosi u pripovjedni dio, a uzeta je iz Knjige psalama: »Otvorit ću u prisporobama usta svoja, iznijet ću što je sakriveno od postanka svijeta.« Izraelski je narod bio u iščekivanju dolaska Mesije koji će uspostaviti Božje kraljevstvo. Bog je ispunio svoja obećanja dana po savezu sa svojim narodom. Kraljevstvo je Božje uspostavljeno s Mesijom, ali ono nije bilo prepoznato niti prihvaćeno kao takvo od naroda koji ga je iščekivao jer ni Isus nije bio prepoznat niti prihvaćen kao Kralj, Pomazanik, Mesija.

Prisporoba o pšenici i kukolju misaono proširuje prisporobu o sijaču i sjemenu. Sin Čovječji je sijač Božje riječi, ali u prisporobi nailazimo na još jednog sijača – đavla koji sije kukolj. Dobro sjeme, koje je u rukama Sijača i koje ima biti posijano, jesu Isusovi učenici, odnosno sinovi Kraljevstva, dok kukolj čine sinovi Zloga. Isus ne želi da njegovi najbliži suradnici na nebu – anđeli unište kukolj prije vremena žetve jer bi tako mogli nauditi pšenici. Vidimo koliko je Isusu stalo do svakoga pojedinog čovjeka koji mu je vjeran. Važno je ispuniti poslanje koje je Bog namijenio svakoj pojedinoj

osobi za njezin spas i za spasenje cijeloga svijeta. Zato je dano vrijeme rasta i sazrijevanja u vjeri kako bi na kraju svoga života Božji čovjek mogao »zasjati poput sunca u kraljevstvu Oca svojega«, kako kaže Isus. Kada dođe vrijeme žetve, odnosno svršetka svijeta, jasno će se razlikovati pšenica od kukolja. I tada će Božji žeteoci moći izvršiti svoj zadatak – pokupiti iz Kraljevstva sve zavodnike i bezakonike i »baciti ih u ognjenu peć gdje će biti plač i škrgut zubi.« Sinovi Zloga, dakle, neće proći nekažnjeno, a i sinovi Kraljevstva neće ostati nenagrađeni. Pitanje je samo vremena koje, kao što možemo iz ovoga vidjeti, određuje Bog, jer »sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme. (...) Bog će suditi i pravedniku i zločincu, jer ovdje ima vrijeme za svaku namjeru i čin«, kaže starozavjetni Propovjednik (Prop 3,1.17). Kraljevstvo je Božje već nastupilo s Isusom i vrijeme obraćenja i spasenja već je započelo, ali toga nisu bili svjesni mnogobrojni Isusovi suvremenici, nažalost, ni mnogi danas. Vrijeme koje imamo dano nam je radi našega spasenja i spasenja onih koje nam je Bog poslao u život. Zato ga je suludo trošiti na različite ispraznosti svijeta i svoju dušu opterećivati beznačajnostima. Toga je bio svjestan i Propovjednik kada je zaključio: »Ispraznost nad ispraznošću, sve je ispraznost!« (Prop 1,2). Samo životna stvarnost koja je protkana nadnaravnom stvarnošću Božjega kraljevstva daje čovjeku smisao i pokazuje put prema konačnom cilju – vječnom zajedništvu s Bogom.

A to vječno zajedništvo s Bogom nazire se u prispodobama o kvascu i gorušičinu zrnu. Isus se namjerno koristi slikama iz svakodnevnog života svojih suvremenika kako bi im rekao da je već nastupilo Kraljevstvo koje su njihovi praoci iščekivali i za koje su vapili Bogu. Ono je naizgled beznačajno jer se ne ostvaruje po zakonima i očekivanjima svijeta. Ono je naizgled nejako i slabo jer

se Kralj toga kraljevstva predao u ruke svjetovnih moćnika da ga muče, ubiju, rasprše njegove učenike i tako pokažu svoju nadmoć i silu u svijetu. Ono je naizgled i nepotrebno jer u ovom svijetu ne donosi nikakav privilegij. Ali ono je poput kvasca kojega je dovoljno samo malo pa da cijelo tijesto ukvasa i napravi kruh, i poput najsitnijeg zrna gorušičina, koje kad uzraste »razvije se u stablo te dolaze ptice nebeske i gnijezde mu se po granama.« Da bismo mogli razumjeti i uživati u radosti Božjega kraljevstva koje je već nastupilo, potrebna su nam duhovna osjetila. Ona trebaju biti istančana. Na njih bismo trebali paziti s jednakom osjetljivošću kao što pazimo na svoja tjelesna osjetila.

Isus i nas danas poziva da očistimo svoja srca od svih nečistoća i ispraznosti svijeta i da u radosti sinova Kraljevstva živimo svoje ljudsko i vjerničko poslanje. Apostolski prvak Petar upozoravao je svoju subraću riječima: »Zbog toga svim marom prionite: vjerom osigurajte krepost, krepošću spoznaje, spoznanjem uzdržljivost, uzdržljivošću postojanost, postojanošću pobožnost, pobožnošću bratoljublje, bratoljubljem ljubav. Jer ako to imate i u tom napredujete, nećete biti besposleni i neplodni za spoznanje Isusa Krista. A tko to nema, slijep je, kratkovidan; zaboravio je da je očišćen od svojih prijašnjih grijeha. (...) Tako će vam se bogato osigurati ulazak u vječno kraljevstvo Gospodina našega i Spasitelja Isusa Krista« (2Pt 1, 5-9.11). I za nas vrijede Isusove riječi: »Tko ima uši, neka čuje!«

Sedamnaesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 13,44-52):

»Kraljevstvo je nebesko kao kad je blago skriveno na njivi: čovjek ga pronade, sakrije, sav radostan ode, proda sve što ima i kupi tu njivu. Nadalje, kraljevstvo je nebesko kao kad trgovac traga za lijepim biserjem: pronade jedan dragocjeni biser, ode, rasproda sve što ima i kupi ga. Nadalje, kraljevstvo je nebesko kao kad mreža bačena u more zahvati svakovrsne ribe. Kad se napuni, izvuku je na obalu, sjednu i skupe dobre u posude, a loše izbace. Tako će biti na svršetku svijeta. Izići će anđeli, odijeliti zle od pravednih i baciti ih u peč ognjenu, gdje će biti plač i škrgut zubi. Jeste li sve ovo razumjeli? Odgovore mu: 'Jesmo.' A on će im: 'Stoga svaki pismoznanać upućen u kraljevstvo nebesko sličan je čovjeku domaćinu koji iz svoje riznice iznosi novo i staro.'«

Evandelje sedamnaeste nedjelje kroz liturgijsku godinu tematski se nastavlja na prethodnu nedjelju. Riječ je o opisu kraljevstva nebeskog. Ono je poput blaga skrivena na njivi ili lijepog biserja ili pak dobrog ulova ribe, bez obzira na visinu cijene ili težinu žrtve koju treba podnijeti za takvu vrijednost. Tko je zahvaćen stvarnošću i ljepotom Kraljevstva, zna da se ništa ne može mjeriti niti usporediti s time. A svakomu je dana mogućnost uživanja u radosti Kraljevstva, ali pod jednim uvjetom, koji je Ivan Krstitelj navijestio, a Isus na početku svoga javnog djelovanja izrekao: »Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!« (Mk 1, 14). Evanđelje je u uskoj povezanosti s uspostavom kraljevstva nebeskog jer se ono događa u srcu. Kraljevstvo je Božje stanje duha koje zahvaća cijelog čo-

vjeka i daruje mu zajedništvo s Bogom i ostalim nebeskim dionicima Kraljevstva. No, ono ima veze i s čovjekovim zemaljskim životom, jer da nema, ne bi Isus upozoravao na potrebu obraćenja i prihvaćanja novog života. Božje se kraljevstvo događa već ovdje na zemlji u ostvarivanju zajedništva ljubavi, mira, pravednosti među ljudima. Ono se može činiti kao neki privid, kako kaže Pavao u svojoj Poslanici Korinćanima: »Doista, sada gledamo kroza zrcalo, u zagonetki, a tada – licem u lice!« (1Kor 13, 12), no ono će se u potpunosti ostvariti u vječnosti. A do vječnosti nam treba ići stazama ovoga zemaljskog života čineći dobro, odnosno vršeći djela Evanđelja.

Isus ne ističe samo ljepote Božjega kraljevstva nego i sud koji će prethoditi vječnoj radosti. Anđeli će odijeliti zle od pravednih »i baciti ih u peć ognjenu, gdje će biti plač i škrgut zubi.« Time Isus upozorava na ozbiljnost poziva na obraćenje i prihvaćanje Evanđelja. Njegov poziv na spasenje nije parola ili proglas koji se može i prečuti bez ikakvih kasnijih posljedica. O našem odazivu na taj poziv ovisi smisao ovoga zemaljskog života i njegov nastavak u vječnosti. Isus je pitao svoje učenike: »Jeste li sve ovo razumjeli?« Drugim riječima, jesu li svjesni ozbiljnosti njegova poziva i riječi koje im je govorio? Jesmo li mi svjesni stvarnosti koja se krije iza poziva: »Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte evanđelju!«? Učenici su odgovorili potvrdno, što su poslije dokazali i svojim životom. I mi svojim životnim primjerom trebamo dokazati svoju krsnu odluku da ćemo živjeti kao novi, preporođeni ljudi, kao djeca Božja, kao sinovi Kraljevstva. Razumjeti Božju poruku ne znači samo čuti je i prihvatiti kao sadržaj vjere, nego ju treba i živjeti cijelim svojim bićem. Dok god imamo raskorak između riječi i poruka, što ih Crkva upućuje Božjemu

narodu na njegovu dobrobit i spasenje, i uvjerenja i stavova toga istog naroda, bit će da nismo ozbiljno i u potpunosti razumjeli Isusov poziv na obraćenje i na prihvaćanje vječnog zajedništva u Božjem kraljevstvu.

Mojsije je ovako nastojao probuditi svoj narod iz duhovnog drijemeža i navezanosti na različite svjetovne ponude: »Gledaj! Danas preda te stavljam: život i sreću, smrt i nesreću. Ako poslušáš zapovijedi Jahve, Boga svoga, koje ti danas dajem – ako ih poslušáš ljubeći Jahvu, Boga svoga, hodeći njegovim putovima, vršeći njegove zapovijedi, njegove zakone i njegove uredbe, živjet ćeš i razmnožit će te Jahve, Bog tvoj (...) Ali ako se srce tvoje odvрати i ne poslušáš, nego zastraniš i budeš se klanjao drugim bogovima i njima iskazivao štovanje, ja vam danas izjavljujem da ćete zaista propasti« (Pnz 30, 15-18). Odrješitost ovih riječi vrijedi i za nas danas. To nam potvrđuju Isusove riječi: »Stoga svaki pismoznanc upućen u kraljevstvo nebesko sličan je čovjeku domaćinu koji iz svoje riznice iznosi novo i staro.« Bogatstvo starozavjetne riječi usavršeno je Isusovim naukom. Kao što je Mojsije upozoravao svoj narod iz straha pred Bogom i brige za spasenje svojih sunarodnjaka, tako i danas Crkva, posredstvom svojih svetih službenika, u Kristovo ime poziva svoj narod da odbaci svako zlo i prihvati život u vjeri. Na Božjem je narodu, kako onda tako i danas, hoće li prihvatiti život ili smrt, blagoslov ili prokletstvo. Mojsije iznosi i posljedice navedenih ponuda: jedna donosi istinski život, brojno potomstvo i trajni Božji blagoslov i zaštitu, a druga propast, smrt, prokletstvo, odnosno potpunu odvojenost od Boga. Nemojmo se stoga čuditi mnogobrojnim pojavama u svijetu koje narušavaju i uništavaju čovjekovo ljudsko i božansko dostojanstvo. Sveti Petar ovako je

upozoravao svoju subraću u vjeri: »Doista, tko želi ljubiti život i naužiti se dana sretnih, nek suspregne jezik oda zla i usne od riječi prijevarnih; zla nek se kloni, a čini dobro, mir neka traži i za njim ide: jer oči Gospodnje gledaju pravedne, uši mu slušaju vapaje njihove, a lice se Gospodnje okreće protiv zločinaca« (1Pt 3, 10-12).

I na nama je činiti dobro, a izbjegavati zlo, ali i puno više od toga. Na nama je biti poput čovjeka koji proda sve što ima i kupi njivu na kojoj je skriveno blago kraljevstva nebeskog, odnosno poput trgovca koji sve rasproda da bi mogao kupiti lijepi biser Kraljevstva. Na nama je biti savršeni u ljubavi prema Bogu i braći ljudima po uzoru na nebeskog Oca koji je savršen u svojoj dobroti i ljubavi (usp. Mt 5, 48).

Osamnaesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 14,13-21):

»Kad je Isus to čuo, povuče se odande lađom na samotno mjesto, u osamu. Dočuo to narod pa pohrli pješice za njim iz gradova. Kad on iziđe, vidje silan svijet, sažali mu se nad njim te izliječi njegove bolesnike. Uvečer mu pristupe učenici pa mu reknu: 'Pust je ovo kraj i već je kasno. Otpusti dakle svijet: neka odu po selima kupiti hrane.' A Isus im reče: 'Ne treba da idu, dajte im vi jesti.' Oni mu kažu: 'Nemamo ovdje ništa osim pet kruhova i dvije ribe.' A on će im: 'Donesite mi ih ovamo.' I zapovjedi da mnoštvo posjeda po travi. On uze pet kruhova i dvije ribe, pogleda na nebo, izreče blagoslov pa razlomi i dade kruhove učenicima, a učenici mnoštvu. I jeli su svi i nasitili se. Od pretilih ulomaka nakupiše dvanaest punih košara. A blagovalo je oko pet tisuća muškaraca, osim žena i djece.«

Evandelja svjedoče da je Isus za vrijeme svoga zemaljskog života poučavao, liječio, izgonio zloduhe, činio čuda i »mno- ga druga znamenja koja nisu zapisana u ovoj knjizi«, kako kaže sveti Ivan i nastavlja: »A ova su zapisana da vjerujete: Isus je Krist, Sin Božji, i da vjerujući imate život u imenu njegovu.« Smisao Isusovih čudesa i brojnih znamenja je, dakle, upravo u tome da potaknu čovjeka na vjeru u jedinoga istinskog Spasitelja Isusa Krista i da se čovjek po toj vjeri spasi. Uočavamo da u središtu Isusovih djela nije njegova vlastita promocija ili očitovanje božanskog identiteta, nego čovjek kao grešno, izgubljeno Božje stvorenje kojemu je potrebna pomoć. Jedno od tih djela je i čudesno umnažanje hrane s pet kruhova i dvije ribe kojima je Isus nahranio oko pet tisuća ljudi, kako o tome svjedoči današnji evanđeoski tekst.

Zaista je zadivljujuć taj Isusov čin suosjećajnosti prema slušateljima koji su cijeli dan bili okupljeni oko njega i njegovih učenika u nadi da će primiti riječ utjehe, ohrabrenja i ozdravljenja. Evanđelist Matej svjedoči da je toga dana Isus ozdravio mnoge bolesnike, što je možda dodatno motiviralo okupljeno mnoštvo da ostanu s njime do večeri. Zanimljiva je različitost odnosa prema mnoštvu koji ima Isus i koji je prisutan u njegovih učenika. Dok učenici traže da Isus otpusti ljude jer je večer i već su svi, a vjerojatno i oni, iscrpljeni i gladni, Isus ne iskazuje umor niti iscrpljenost, a na potrebe mnoštva odgovara učenicima: »Ne treba da idu, dajte im vi jesti.« Učenici nemaju što ponuditi jer imaju samo pet kruhova i dvije ribe. To nije dovoljno ni za učenike, a kamoli za sve okupljeno mnoštvo. Oni ne vide načina na koji bi mogli nahraniti okupljene, a možda ni smisao njihova daljnjeg zadržavanja. Ta s Isusom su bili cijeli dan. Unatoč tomu, Isus uzima tu malu količinu hrane i čini ono što će jasnije biti na Posljednjoj večeri kada će pred okupljenim učenicima uzeti komad kruha i reći: »Uzmite i jedite! Ovo je tijelo moje!« (Mt 26, 26). Blagoslov nad ovom hranom učinio je da od pet komada kruha i dvije ribe nastane golema količina hrane kojom će biti zadovoljeni svi okupljeni, ali i da ostane viška. Ovdje nam se nameću prekrasne Ivanove riječi: »Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni« (Iv 3, 16). Hrana je neophodna za čovjekov život, no duhovna je hrana koju Isus daje neophodna i za ovaj, a napose za vječni život, jer je u njoj samoj izvor Života. Višak blagoslovljene hrane o kojoj svjedoči evanđelist Matej vidljiva je slika neiscrpnosti Božje ljubavi prema čovjeku. Svatko u Božjemu srcu može naći svoje mjesto jer Bog svakoga ljubi u potpunosti, u cjelini njegova

bića. Zato nitko u Božjim očima nije zakinut ili podređen, niti se može tako osjećati.

Slijedeći tijek događanja na ovom susretu mnoštva s Isusom, uočavamo da se Isus očituje kao duhovni pastir kojemu je izuzetno stalo do čovjekova zemaljskog i nebeskog života. On želi čovjeka ozdraviti, osnažiti, ohrabriti u svim područjima njegova života. On čovjeku vraća iskonsku božansku dimenziju i na taj ga način spašava. Zato mu je važno učiniti čovjeka sretnim i ispunjenim u ovome životu kako bi tako osjetio predokus one sreće i ispunjenja koje se ima dogoditi u vječnom zajedništvu s Bogom. U tom smislu fizička ozdravljenja ljudi, koja su prethodila čudesnom umnažanju hrane, slika su smisljena i ispunjena zemaljskog života s Isusom, koji čini da se čovjek već u ovom svijetu osjeća sigurno, zaštićeno, ispunjeno unatoč opterećenjima, neimaštinama i potrebama svake vrste. Čudesno umnažanje hrane, kao slika Isusova samopredanja čovjeku, predstavlja nadgradnju na čovjekovu naravnu dimenziju. Vjera je duhovna nadgradnja na naravno. Stoga je važno najprije u čovjeku ozdraviti naravno kako bi moglo zaživjeti ono nadnaravno.

Isus ne želi da se ljudi zadrže samo na čudesima niti da svoju vjeru temelje na emocijama zanosa i oduševljenja zbog onoga što su vidjeli ili čuli. Sjetimo se njegove prispodobe o sijaču, koju smo slušali 15. nedjelje kroz godinu, u kojoj Isus objašnjava: »A zasijani na tlo kamenito – to je onaj koji čuje Riječ i odmah je s radošću primi, ali nema u sebi korijena, nego je nestalan: kad zbog Riječi nastane nevolja ili progonstvo, odmah se pokoleba« (Mt 13, 20-21). Puno je lakše biti oduševljen Isusom, njegovim djelima i riječima, nego živjeti s njime i u skladu s njegovim naukom. A on želi upravo to – da u svojim riječima i djelima budemo poput njega jer s njim to možemo unatoč našoj nesavršenosti. Sjetimo se njegovih riječi

upućenih mnoštvu ljudi na Gori: »Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!« (Mt 5, 48). Sveti Petar svojoj je subraći govorio: »Naprotiv kao što je svet Onaj koji vas pozva, i vi budite sveti u svemu življenju. Ta pisano je: Budite sveti jer sam ja svet« (1Pt 1, 15-16). Poziv na savršenost, odnosno na svetost života, znači poziv na suživot s Bogom po kojemu jedino možemo biti savršeni, tj. sveti. Biti poput Isusa znači živjeti zajedništvo s Bogom i bližnjima na način kako je on živio. A to je moguće ako istinski živimo kao ljudi u punini čovjekova ljudskog dostojanstva i kao vjernici u neprekidnom rastu u vjeri. Isus je upozorio svoje učenike: »Ustat će, doista, lažni kristi i lažni proroci i iznijeti znamenja velika i čudesa da, bude li moguće, zavedu i izabrane« (Mt 24, 24). To je upozorenje i nama da svoju vjeru ne temeljimo samo na izvanjskim znacima (čudesima, ukazanjima, posebnim karizmatiskim iskustvima i sl.) i na taj se način degradiramo u vlastitom vjerskom rastu, nego da, u skladu s Božjom svetopisamskom riječju i naukom Crkve, sazrijevamo u vjeri i druge privodimo k Bogu. Nemojmo ostati pored duhovne hrane koju nam daje Crkva, a vrhunac je u svetoj Euharistiji, kao »nejačad u Kristu« (1Kor 3, 1), nego činimo ono što je sveti Petar rekao svojoj subraći: »Kao novorođenčad žudite za duhovnim, nepatvorenim mlijekom da po njemu uzrastete za spasenje, ako ste doista okusili kako je dobar Gospodin« (1Pt 2, 2-3).

»Svi smo dionici jednoga kruha«, kaže Pavao u Poslanici Korinćanima (1Kor 10, 17), odnosno svi baštinimo na Kristu koji je prisutan u svojoj Crkvi. Taj se Božji kruh dijeli u zajedništvu, među braćom i sestrama u vjeri, i prenosi onima koji žele postati zajedničarima u Kristovoj ljubavi. Neka današnje evanđelje u nama potakne glad za duhovnom hranom i neka nas ojača u življenju Božje riječi.

Devetnaesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 14,22-33):

»I odmah prisili učenike da uđu u lađu i da se prebace prijeko dok on otpusti mnoštvo. A pošto otpusti mnoštvo, uziđe na goru, nasamo, da se pomoli. Uvečer bijaše ondje sam. Lađa se već mnogo stadija bila otisnula od kraja, šibana valovima. Bijaše protivan vjetar. O četvrtoj noćnoj straži dođe on k njima hodeći po moru. A učenici ugledavši ga kako hodi po moru, prestrašeni rekoše: 'Utvara!' I od straha kriknuše. Isus im odmah progovori: 'Hrabro samo! Ja sam! Ne bojte se!' Petar prihvati i reče: 'Gospodine, ako si ti, zapovjedi mi da dođem k tebi po vodi!' A on mu reče: 'Dođi!' I Petar siđe s lađe te, hodeći po vodi, pođe k Isusu. Ali kad spazi vjetar, poplaši se, počne tonuti te krikne: 'Gospodine, spasi me!' Isus odmah pruži ruku, dohvati ga i kaže mu: 'Malovjerni, zašto si posumnjao?' Kad udoše u lađu, utihnu vjetar. A oni na lađi poklone mu se ničice govoreći: 'Uistinu, ti si Sin Božji!«

I ove se nedjelje divimo Isusovim čudesnim djelima koja je činio za vrijeme svoga zemaljskog života. Djelo o kojemu danas slušamo događa se u intimnoj atmosferi među učenicima, nakon što je Isus otpustio mnoštvo ljudi koje ga je došlo slušati. Neposredno prije samoga čudesnog djela Isus čini ono što gotovo uvijek čini prije svakoga svog javnog djelovanja – moli se svomu Ocu. Evanđelja općenito svjedoče o Isusovoj bliskosti s Ocem u molitvi. Tako nam sinoptici svjedoče o njegovoj molitvi u osami ili noću, pri jelu, neposredno prije krštenja i izbora Dvanaestorice te u Getsemanskom vrtu prije svoje muke i na križu. U svakoj je situaciji nalazio vrijeme za molitvu. Svojim je primjerom pokazao

učenicima, a i svima nama, vrijednost i značenje molitve. Ako se on stalno obraćao svomu Ocu u molitvi, koliko se tek više moramo mi obraćati Bogu kako bismo u ovom životu uvijek bili na dobrom putu i na velikoj udaljenosti od zla. Često zaboravljamo da je molitva važan dio vjerničkog života i da spoznaje o Bogu, ma koliko kvalitetne bile, ne mogu nadomjestiti susret, tj. naš odnos sa živim Bogom.

Isus tek nakon molitve u osami odlazi k učenicima koji se nalaze u lađi na moru. Scena Isusova hodanja po vodi slikovit je prikaz Isusove bogočovječnosti i gospodstva nad stvorenim svijetom. Samo Bogu pripada vlast nad svim zemaljskim silama. Isus je Riječ o kojoj evanđelist Ivan govori u svojem Proslovu, koja u početku bijaše u Boga i koja bijaše Bog (usp. Iv 1,1). »Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svem u što postade u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo« (Iv 1, 3-4), nastavlja sveti Ivan u Proslovu. Zato ne čudi njegovo hodaње po površini mora. Ono je učinjeno snagom molitve i vjere, kao posljedica Isusove čvrste povezanosti s Ocem. Ujedno, taj je čin ilustracija rečenoga: »Imajte vjeru Božju. Zaista, kažem vam, rekne li tko ovoj gori: 'Digni se i baci u more!' i u svom srcu ne posumnja, nego vjeruje da će se dogoditi to što kaže – doista, bit će mu! Stoga vam kažem: Sve što god zamolite i zaištete, vjerujte da ste postigli i bit će vam!« (Mk 11, 22-24).

Isusovi učenici nisu odmah prepoznali Učitelja jer su bili zaneseni njegovim hodaњem po moru. Iako su znali da Isus nije tek samo jedan od židovskih proroka i učitelja, njihova vjera još nije bila dovoljno jaka da bi im omogućila u potpunosti spoznati Isusovu božansku dimenziju. Zato su od straha mislili da im pri-lazi neka utvara. Lakše im je bilo prihvatiti činjenicu da se radi o nekom prividu ili neodređenom duhovnom biću nego o Učitelju

koji ima vlast nad prirodom. Ovo nas podsjeća na brojna današnja ljudska iskustva iz svakodnevnog života koja svjedoče da je ljudima lakše prihvatiti činjenicu o postojanju duhova, zlih sila, pa čak i živih bića na nekim drugim planetima, nego stvarnost Isusove sakramentalne i duhovne prisutnosti u čovjekovu osobnom životu. Dovoljno je vidjeti s koliko se senzacije govori i piše u javnim medijima o mogućem postojanju živih bića na drugim planetima, o njihovoj inteligenciji i odnosu prema ljudskoj vrsti, gotovo kao da žele poručiti svima koji vjeruju u Boga Stvoritelja da ih je taj njihov Bog izigrao kad je stvorio čovjeka kao najsavršenije svoje stvorenje.

Unatoč strahu i sumnji Petar se na Isusove riječi ohrabrenja ipak odvažio krenuti prema njemu. To je čin vjere – iskočiti iz ustaljenog, poznatog i sigurnog u razumski neizvjesno, nepoznato i nesigurno. Isus je prvi koji Petru govori: »Dođi!« Taj je poziv upućen i svakomu od nas. Pitanje je samo imamo li snage i volje odvažiti se i krenuti prema Isusu, prema Svjetlu života koje »u tami svijetli i tama ga ne obuže«, kako kaže sveti Ivan (Iv 1, 5). On je pravo svjetlo u tami naših svakodnevnih životnih patnji, briga i križeva. On osvjetljava naše životne staze da ne zalutamo na koje-kakve stranputice, no on od nas zahtijeva isto što je zahtijevao od Petra kada mu je rekao: »Dođi!« Isus nas ne zove da bi nas potom ostavio same u životnom vrtlogu ovoga svijeta niti da bi, slikovito govoreći, išao iza nas, nego, naprotiv, on nas k sebi zove i privlači snagom svoje ljubavi kako bi nam se darovao i zauvijek ostao s nama, »ispred nas«. Iz Petrova smo primjera mogli vidjeti kolika je učinkovitost i snaga vjere. Petar je učinio potreban iskorak povjerovavši Isusu, i zbog toga je mogao učiniti isto što i Isus – hodati po moru, no vrlo se brzo dogodilo potonuće jer se njegova vjera

nije mogla oduprijeti razumskim kušnjama (čovjeku nije naravno da hoda po površini mora) i kušnjama svijeta (borba za opstanak, za život). Unatoč sumnjama koje su obuzele Petrovo srce, Petar je ipak zazvao Gospodina da ga spasi.

I mi smo često poput Petra s jedne strane snažni u svojoj vjeri, a s druge slabi u borbi protiv svakojakih kušnji. Dok mirno plovimo morem života, osjećamo se sigurno, zadovoljno, snažno, no čim se nad našim životom nadviju tamni oblaci problema i teškoća, nastane panika, strah, nesigurnost, pa čak i sumnja u Božju pomoć. Isus razumije čovjekovu nesigurnost, sumnjičavost i strah, stoga i nama, kao Petru, pruža ruku da bi nas spasio od potonuća; i nama nudi svoju pomoć da ne potonemo u moru briga i svakodnevnih problema nego da zajedno s njime u našim životnim lađama, odnosno u našim domovima i zajednicama, sigurno i sretno putujemo do Obale gdje nas čeka vječno Sunce – zajedništvo s Bogom Ocem, Sinom i Duhom Svetim.

Dvadeseta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 15,21-28):

»Isus zatim ode odande i povuče se u krajeve tirske i sidonske. I gle: žena neka, Kanaanka iz onih krajeva, iziđe vičući: 'Smiluj mi se, Gospodine, Sine Davidov! Kći mi je teško opsjednuta.' Ali on joj ne uzvрати ni riječi. Pristupe mu na to učenici te ga moljahu: 'Udovolji joj jer više za nama.' On odgovori: 'Poslan sam samo k izgubljenim ovcima doma Izraelova.' Ali ona priđe, pokloni mu se ničice i kaže: 'Gospodine, pomози mi!' On odgovori: 'Ne priliči uzeti kruh djeci i baciti ga psićima.' A ona će: 'Da, Gospodine! Ali psići jedu od mrvica što padaju sa stola njihovih gospodara!' Tada joj Isus reče: 'O ženo! Velika je vjera tvoja! Neka ti bude kako želiš.' I ozdravi joj kći toga časa.«

Svaki je susret s Isusom interesantan i osebujan na svoj način. Na današnju nedjelju razmatramo susret Isusa i žene Kanaanke, koja je zatražila pomoć od Isusa iako nije pripadala njegovu narodu niti je po ićemu bila bliska Dvanaestorici.

Ovaj nam susret razotkriva pomalo drugaćiju sliku Isusa – na molbu ućenika da udovolji ženinoj prošnji on odgovara: »Poslan sam samo k izgubljenim ovcima doma Izraelova.« Može nam se učiniti da Isus, unatoć ljubavi prema svakom ćovjeku neovisno o ljudskim podjelama, ipak pravi određenu razliku među narodima. On je poslan »izgubljenim ovcima doma Izraelova« kao ostvarenje njihova tisućljetnog išćekivanja i vapaja za spasenjem. Bog je iz ljubavi prema svomu narodu poslao svoga Pomazanika, Mesiju, da se njegov narod ne bi rašćrkao među poganima i tako iznevjerio Savez. Isus je, dakle, prvotno bio poslan izraelskom narodu

kao Božjem odabranom narodu. Nama ljudima i nije strana ova Isusova izričitost na religioznom i nacionalnom planu. Nerijetko nam se događa da religiozno pomiješamo s nacionalnim do te mjere da u ime jednog, a po cijenu drugog, stvorimo među sobom nepremostive barijere koje, nažalost, znaju dovesti i do međuljudske mržnje i rata. S druge pak strane skloni smo i 'privatiziranju' Boga, Stvoritelja svijeta, na način da u njemu ponajprije prepoznamo 'svoga Spasitelja', a potom Spasitelja svih ostalih ljudi koji ga ispovijedaju. Otuda skeptičnost i pasivnost u pogledu uspostave istinskog ekumenizma i međureligijskog dijaloga.

No, u Isusovu slučaju dogodilo se ono što je sveti Ivan zapisao u Proslovu: »K svojima dođe i njegovi ga ne primiše. A onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja: onima koji vjeruju u njegovo ime, koji su rođeni ne od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego – od Boga« (Iv 1, 12-13). Dogodilo se, dakle, upravo suprotno – da su prvotno neizabrani od Boga postali izabrani; da je i poganima dana mogućnost spasenja, odnosno da je stvoren novi Božji narod – Crkva. I zato Isusovi učenici, kao predstavnici toga novog Božjeg naroda koji je sastavljen i od Židova i od pogana, traže od Isusa ispunjenje ženine molbe koja ne pripada »ovcima doma Izraelova«, ali koja će pripasti novom Božjem stadi – Crkvi. Već time što Isusa naziva Sinom Davidovim ona indirektno priznaje povlaštenost Božjeg izabranog naroda. Ona je svjesna svoje neznatnosti i malenosti pred Bogom Abrahamovim, Izakovim i Jakovljevim, na što ju upućuju i Isusove riječi: »Ne priliči uzeti kruh djeci i baciti ga psićima«. No, njezin odgovor: »Ali psići jedu od mrvica što padaju sa stola njihovih gospodara« odaje njezinu čvrstu vjeru u Božje milosrđe po kojemu se svaki čovjek može spasiti. Tu će problematiku odnosa Zakona, vjere i

spasenja kasnije iznijeti sveti Pavao u svojoj Poslanici Rimljanima, gdje, između ostalog, kaže: »A znamo: što god Zakon veli, govori onima pod Zakonom, da svaka usta umuknu i sav svijet bude krivac pred Bogom. Zato se po djelima Zakona neće nitko opravdati pred njim. Uistinu, po Zakonu – samo spoznaja grijeha!« (Rim 3, 19-20), te: »Ta nije Židov tko je Židov na izvan i nije obrezanje ono izvana, na tijelu, nego pravi je Židov u nutrini i pravo je obrezanje u srcu, po duhu, ne po slovu« (Rim 2, 28-29). Te su Pavlove riječi pojašnjenje Isusova nauka o obraćenju i novom rođenju »iz vode i Duha« (usp. Iv 3, 3-8).

I za nas kršćane vrijede spomenute Pavlove riječi o »duhovnom židovstvu«, odnosno o obrezanju u srcu po Duhu. Nije dovoljno deklarirati se kao kršćanin, katolik. Nije dovoljno niti primiti sakramente kao izvanjske znakove pripadnosti kršćanstvu. Potrebno je biti iznutra kršćanin, katolik, koji je u sakramentu krštenja svoje srce dao obrezati oštricom Božje riječi kako bi živio kao novi, obraćeni čovjek. Starozavjetni je prorok Ezekiel ovako proricao Božje riječi o uspostavi novog saveza: »Sabrat ću vas iz naroda, vratit ću vas iz zemalja u kojima ste bili raspršeni i dat ću vam opet zemlju Izraelovu! (...) I ja ću im dati novo srce i nov ću duh udahnuti u njih: iščupat ću iz njih njihovo kameno srce i stavit ću u njih srce od mesa, da hode po mojim naredbama i da čuvaju i vrše sve moje zakone. I bit će oni moj narod, a ja Bog njihov!« (Ez 11, 17.19-20). Karakteristika je, dakle, članova novoga Božjeg naroda rođenje »iz vode i Duha«, odnosno obraćenje i prihvaćanje novog života u Kristu, te univerzalnost, odnosno otvorenost svima koji se u Kristu žele spasiti. Zbog toga nema autentičnog kršćanstva bez iskrenog čovjekoljublja te vjernikove ekumenske i međureligijske otvorenosti.

Isus je pohvalio vjeru ove žene jer ona svojom vjerom nije bila prepreka niti »odabranima«, niti poganima, odnosno onima koji su, poput nje, bili daleko od »odabranih« u potrazi za spasenjem, nego je naprotiv svojom vjerom zadivila sve oko sebe, a ponajviše Isusa. I na nama je da jedni drugima ne budemo prepreka u upoznavanju i prihvaćanju Krista nego poticaj i uzor. Svi su pozvani na spasenje i svakomu je dana mogućnost vječnog zajedništva s Bogom. Na kršćanima je poseban zadatak, jer su upoznali Istinu, da po Istini žive i da ju otvorena srca prenose drugima. Tek tada možemo očekivati da Isus i nama kaže: »Velika je vjera tvoja! Neka ti bude kako želiš.«

Dvadeset i prva nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 16,13-20):

»Kad Isus dođe u krajeve Cezareje Filipove, upita učenike: 'Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji?' Oni rekoše: 'Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od proroka.' Kaže im: 'A vi, što vi kažete, tko sam ja?' Šimun Petar prihvati i reče: 'Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga.' Nato Isus reče njemu: 'Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima. A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svezješ na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima.' Tada zaprijeti učenicima neka nikomu ne reknu da je on Krist.«

Današnji evanđeoski tekst govori nam o Petrovoj ispovijesti vjere. Taj smo tekst slušali i na blagdan svetih Petra i Pavla. Danas možemo izdvojiti neke misli iz teksta koje su posebno zanimljive.

Nalazimo se u vremenu kada se mnogi još uvijek odmaraju od svojih poslovnih obveza, sa željom da kada se ponovno vrate na svoja radna mjesta budu svježiji, odmorni i puni snage za daljnji rad. Nitko se u razdoblju godišnjeg odmora ne želi opterećivati niti zamarati nekim teškim sadržajima. Potreba za odmorom, osnovna je ljudska potreba. I Isus se često sa svojim učenicima povlačio u osamu i u molitvi s Ocem opuštao i odmarao. Evanđelist Marko svjedoči da je Isus svojim učenicima ovako govorio: »Hajdete i vi u osamu na samotno mjesto, i otpočinite malo« (Mk

6, 31). Za Isusa odmor nije značio samo rasterećenje od svakodnevnih obveza nego i oslobođenje od briga i problema koje tište i opterećuju ljudsko srce i koje ne dopuštaju čovjeku da u potpunosti bude sretan i ispunjen. Zato je on pozivao svoje suvremenike riječima: »Dodite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti« (Mt 11, 28). Za Isusa, dakle, odmor podrazumijeva odmor tijela i duše, odnosno obnovu čovjeka u cijelosti. To može dati samo on. I nama valja razmišljati jesmo li se do sada ne samo fizički i psihički odmorili, nego jesmo li se uistinu rasteretili svih nakupljenih opterećenja, tj. osjećamo li se i tjelesno i duhovno obnovljeni? Mnogi vjernici prisustvuju različitim organiziranim duhovnim obnovama. Iskustvo govori da je većina posjetitelja duhovnih obnova uistinu osjetila rasterećenje u svojoj duši, a neki su doživjeli i obnovu tijela u smislu ozdravljenja. Voditelj duhovnih obnova samo je posrednik u procesu čovjekova duhovnog obnavljanja jer je jedini istinski obnovitelj i iscjelitelj Isus Krist.

Današnja evanđeoska scena Petrove ispovijesti vjere jest slika duhovne obnove Dvanaestorice, snagom Istine koja oslobađa, kako je i sam Isus rekao svojim učenicima: »Ako ostanete u mojoj riječi, uistinu, moji ste učenici; upoznat ćete istinu i istina će vas osloboditi« (Iv 8, 31-32). A istina koja je oslobodila učenike različitih sumnji o identitetu njihova Učitelja jest Petrova izjava: »Ti si Krist – Pomazanik, Sin Boga živoga«. Uočavamo da se nakon Petrove objave Isusova božanstva događa nova stvarnost – Šimun postaje Petar Stijena, stvaraju se temelji Crkve. Događa se, dakle, duhovna preobrazba na osobnom i globalnom planu. Ovom su preobrazbom zahvaćeni i ostali učenici jer su spoznali istinu o Isusu. Oni više nisu samo skupina Isusovih sljedbenika, nego potporni stupovi novoga Božjeg hrama – Crkve. Vrata Božjeg

hrama predstavlja Šimun Petar jer su samo njemu dani ključevi kraljevstva nebeskog i božanska vlast na zemlji. Međutim, toj je novoj stvarnosti prethodilo temeljno Isusovo pitanje: »A vi, što vi kažete, tko sam ja?« Samo istina o Isusu preobražava i spašava čovjeka. Na tu je istinu pozvan svaki kršćanin da u njoj pronađe smisao svoga života, ali i snagu, okrpju i mir.

Danas je na tržištu mnogo različitih ponuda kako se rasteretiti od svakodnevnog stresa, briga i problema te kako postići fizičku i duhovnu relaksaciju i mir. Često se govori o potrebi uspostave harmonije tijela, duše i duha kao jamstva za uspjeh i sreću u životu. Vrlo su popularne različite istočnjačke tehnike opuštanja (joga, transcendentalna meditacija, tajlandska i druge vrste masaža), kao i alternativni oblici tjelovježbe praćeni prigodnom glazbom. Ne može se osporiti djelotvornost svih tih aktivnosti na ljudski organizam, no još je sveti Pavao upozoravao braću u Korintu: »Sve mi je dopušteno! Ali – sve ne koristi. ‘Sve mi je dopušteno!’ Ali – neću da mnome išta vlada« (1Kor 6, 12). Pavao je, dakle, upozoravao svoju subraću na slobodu koju su zadobili Isusovom otkupninom, kao i na važnost odabira između onog što koristi i onog što je beskorisno i na što ne treba trošiti Bogom dano vrijeme i snagu. Time ih je zapravo potaknuo na uočavanje i vrednovanje istine u životu, s kojom se čovjek može sigurno braniti od laži i prijevara. Njegove su riječi i nama pouka da uvijek, i kad nam se nešto čini u prvi mah osobito primamljivo i smisljeno, znamo prepoznati i razlikovati istinu od njezina privida. To osobito vrijedi kad se osjećamo iscrpljeno, umorno, istrošeno i kad vapimo za fizičkim i duhovnim odmorom. Kao što se Isus razotkrio Petru kako bi ga svi učenici bolje upoznali i u njemu pronašli snagu za svoj daljnji životni put, tako se neprekidno otkriva i nama u presvetim sa-

kramentima i u obredima Crkve po kojoj je on trajno prisutan u svijetu. Bitno je da smo i mi, poput Petra, sigurni u odgovoru na Isusovo pitanje: »A vi, što vi kažete, tko sam ja?«, jer o tom odgovoru ovisi smisao našega života.

Isus nam se daje da zajedno s njime vršimo svoje svakodnevne obveze, ali i da s njime i u njemu pronađemo svoj odmor. On nas želi osloboditi od svih mogućih predrasuda i pogrešnih predodžaba o njemu. On nas želi obnoviti u duhu i tijelu. Na nama je da s vjerom prihvatimo istinu koju je Bog preko Petra objavio najprije učenicima, a onda i svima ostalima – Isus je Krist, Sin Boga živoga. Sjetimo se Isusovih riječi o grijehu protiv Duha Svetoga: »Doista, kažem vam, sve će se oprostiti sinovima ljudskim, koliki god bili grijesi i hule kojima pohule. No pohuli li tko na Duha Svetoga, nema oproštenja do vijeka, krivac je grijeha vječnoga« (Mk 3, 28-29). Drugim riječima, onaj tko uskraćuje i niječe Bogu njegovo božansko djelovanje i svemoć, taj je već sebe osudio na propast jer ne prihvaća istinu o Bogu Ocu, Sinu i Duhu Svetomu. Budimo, dakle, čvrsti u vjeri i nepokolebljivi u istini o Bogu. To je ujedno i temeljna poruka današnje evanđeoske riječi.

Dvadeset i druga nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 16,21-27):

»Otada poče Isus upućivati učenike kako treba da pođe u Jeruzalem, da mnogo pretrpi od starješina, glavarova svećeničkih i pismoznanaca, da bude ubijen i treći dan da uskrsne. Petar ga uze na stranu i poče odvrćati: 'Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se ne smije dogoditi!' Isus se okrene i reče Petru: 'Nosi se od mene, sotonu! Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!' Tada Isus reče svojim učenicima: 'Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom. Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga, a tko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga. Ta što će koristiti čovjeku ako sav svijet stekne, a životu svomemu naudi? Ili što će čovjek dati u zamjenu za život svoj? Doći će, doista, Sin Čovječji u slavi Oca svoga s anđelima svojim i tada će naplatiti svakome po djelima njegovim.'«

Na današnju nedjelju slušamo prvi navještaj Gospodinove muke, smrti i uskrsnuća. Petar, koji je prvi ispovjedio vjeru u Isusa Krista, Sina Boga živoga, i kojemu je Isus predao vlast upravljanja i vođenja njegove zajednice, sada postaje prepreka u ostvarenju Božjega plana spasenja. U današnjoj se evandeoskoj sceni Petar iskazuje kao čovjek koji želi zaštititi svoga Učitelja od naviještene opasnosti. Iako su njegove reakcije bile tipično ljudske, ukazivale su na to da je i on u Isusu vidio Mesiju kakva su stoljećima iščekivali pobožni Židovi. Takva percepcija Mesije nikako nije podrazumijevala muku, trpljenje, smrt, već snagu, silu i Božju svemoć. Petar se, dakle, unatoč primljenim istinama vjere, nije previše udaljio od vjere svojih sunarodnjaka.

To će se dogoditi tek nakon Gospodinova uskrsnuća kada učenici budu primili Duha Svetoga. Petar je zasad još uvijek gledao na Gospodinovo poslanje očima neobraćena Židova. Isusova je reakcija vrlo oštra. On prekora Petra izgovarajući mu teške riječi: »Nosi se od mene sotonu! Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko!« Ovdje nije riječ o tome da Isus želi udaljiti Petra od sebe, nego prije svega spriječiti prepredenog tvorca smutnji i zavodljivosti svijeta – sotonu da se posluži Petrovim ljudskim emocijama straha i zabrinutosti kako bi na lukav način spriječio Božji plan spasenja. Sotona je vrlo inteligentno i moćno duhovno biće koje pokušava na sve načine nauditi Bogu. Najlakši mu je način služeći se slabim i ranjivim čovjekom. Zato je čovjeku nemoguće bez Boga oduprijeti se zlu. Nemoguće mu je i spasiti se bez Boga. Sve su tehnike i metode samospašavanja, koje su danas aktualne, nedostatne za istinsko spasenje koje dolazi od Krista. O snažen Duhom uskrsloga Gospodina, Petar će tako poslije svjedočiti pred židovskim vijećem o jedinom pravom Spasitelju Isusu Kristu, o kojem će reći: »On je onaj kamen koji vi graditelji odbaciste, ali koji postade kamen zaglavni. I nema ni u kome drugom spasenja. Nema uistinu pod nebom drugoga imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti« (Dj 4, 11-12).

Evangelist Matej povezuje Isusov navještaj muke, smrti i uskrsnuća s njegovim pozivom učenicima da ga slijede u njegovoj potpunoj predanosti za Boga i ljude. Tako on izriče temeljni uvjet nasljedovanja: »Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom.« Matej stavlja naglasak na stvarnost križa po kojemu se zadobiva spasenje. Bog je svoga Sina poslao u svijet iz ljubavi prema čovjeku i svijetu. Božji je Sin iz ljubavi prema svomu Ocu u potpunosti izvršio njegovu

svetu volju. Sada je na učenicima da iz nesebične ljubavi prema dugo iščekivanom Otkupitelju i Spasitelju svijeta vrše poslanje koje su od njega primili – da svijetu svjedoče Krista raspetoga i uskrsloga, njegovu božansku ljubav koja želi ražariti svako ljudsko srce da gori i izgara za svoga Spasitelja.

Iz Isusova poziva učenicima uočavamo da on postavlja pred čovjeka dosta visoke zahtjeve: potrebno je odreći se samoga sebe, uzeti svoj križ i krenuti za njim. Kako se čovjek može odreći samoga sebe? To je moguće jedino u dubokoj i iskrenoj ljubavi prema Onomu kojega čovjek želi slijediti. Iskrena se ljubav uvijek temelji na žrtvi koja prestaje biti žrtvom u klasičnom smislu riječi i postaje izričajem ljubavi. Zato je ljubavi stran svaki oblik egoizma i sebičnosti. Da bi se slijedilo Isusa, potrebno je odreći se egoizma i oholosti koji čovjeku ne dopušta prihvatiti isti put kojim je išao Isus, već ga sputavaju i plaše baš kao što je Petar sputavao Isusa da ne prihvati križ koji ga je čekao u Jeruzalemu. I Isusovi su učenici imali svoje životne križeve, kao što i svatko od nas ima svoje. Isus kaže da ih je potrebno uzeti, dakle, prihvatiti, a ne odbaciti. Kršćanstvo je religija Božje ljubavi, odnosno religija Križa u kojemu svi naši križevi dobivaju svoj puni smisao. Stoga, tko nije spreman prihvatiti svoje križeve, nije u stanju prihvatiti niti Krista Patnika, a niti njegovu spasonosnu ljubav. Taj ostaje zarobljen u svojim patnjama i ljudskim jadikovkama jer mu »nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko.« Isus nam je darovao svoga Duha da se ne osjećamo izgubljeno i ostavljeno u svijetu, nego da živimo kao Božja djeca i njegova ljubljena braća. On nam neprekidno daruje sve potrebne milosti da bismo već sada živjeli novim životom u vjeri. Na nama je hoćemo li im se otvoriti i živjeti po njima. Naša djela svjedoče o dubini i životvornosti naše vjere. Čuli smo da je

Isus poručio učenicima: »Doći će, doista, Sin Čovječji u slavi Oca svoga s anđelima svojim i tada će naplatiti svakomu po djelima njegovim.« Donosimo, stoga, plodove dostojne Sina Čovječjega i njegova kraljevstva. I ne bojmo se prigrliti svoje križeve jer oni u ljubavi Božjoj donose obilat rod za spasenje.

Dvadeset i treća nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 18,15-20):

»Pogriješi li tvoj brat, idi i pokaraj ga nasamo. Ako te posluša, stekao si brata. Ne posluša li te, uzmi sa sobom još jednoga ili dvojicu, neka na iskazu dvojice ili trojice svjedoka počiva svaka tvrdnja. Ako ni njih ne posluša, reci Crkvi. Ako pak ni Crkve ne posluša, neka ti bude kao poganin i carinik. Zaista, kažem vam, što god svezete na zemlji, bit će svezano na nebu; i što god odriješite na zemlji, bit će odriješeno na nebu. Nadalje, kažem vam, ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zaištu što mu drago, dat će im Otac moj, koji je na nebesima. Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima.«

U današnjem evanđelju slušamo kako je prva kršćanska zajednica rješavala probleme na planu međuljudskih odnosa. Ni među prvim kršćanima nije uvijek vladala sloga i mir. Prva se Crkva morala suočavati s nizom problema, kako s onima teološke naravi tako i s onima koje joj je nametao svakodnevni život. Evanđelist Matej želi dati do znanja da prva Crkva nije bila neka sektaška skupina, imuna na događaje i probleme svijeta, u kojoj vlada idilično jedinstvo i sklad, nego živa zajednica Kristovih učenika koja s Kristom živi u svijetu i koja se, snagom njegova Duha, bori protiv duha svijeta.

Već u prvim recima današnjeg evanđelja uočavamo dvije bitne karakteristike Kristove Crkve. S jedne strane, u njoj se događaju različiti nemiri, neslaganja, razmirice, svađe. Matej će sve te događaje nazvati 'pogreškom': »Pogriješi li tvoj brat....« Dakle, takva su ponašanja Kristovih vjernika u suprotnosti sa Svetim Duhom

po kojemu je on prisutan u svojoj zajednici. Te 'pogreške' ne dolaze od Krista niti od Boga Oca, već od ljudi, od svijeta. Crkva je otvorena svijetu jer živi u svijetu kojemu treba svjedočiti Radosnu vijest, i jer njezini članovi dolaze iz svijeta. U tome se očituje zemaljska dimenzija Kristove zajednice – Crkve. Ona je grešna zbog grešnih ljudi koji, iako obraćeni, još uvijek trpe posljedice svoje slabe, ranjene naravi. Iako Isus u cjelokupnosti svoga zemaljskog djelovanja predstavlja kršćanski ideal, evanđelja ga nikada nisu predstavljala kao neko nedostižno božansko biće koje je distancirano od ovoga svijeta, nego upravo suprotno, kao Bogočovjeka koji je u svemu bio jednak Bogu i čovjeku (osim u grijehu). Pavao je tako rekao za njega: »On, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe 'oplijeni' uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu« (Fil 2, 6-8). Uočavamo da Pavao stavlja naglasak na krepost poslušnosti. Isus je bio poslušan svomu Ocu, ali i braći ljudima u smislu iskrena ljudskog razumijevanja za njihove potrebe i teškoće. Neposluh ne dolazi od Boga, nego od njegova protivnika đavla. On je prvi otkazao poslušnost Bogu. Svaki je grijeh posljedica čovjekova neposluha Bogu. Evanđelist Matej zato u današnjem evanđelju upozorava kako rješavati neposluhe različite vrste unutar Kristove zajednice.

Uočavamo da Matej postavlja Crkvu kao zadnju instancu u rješavanju međuljudskih razmirica i problema. Potrebno je najprije pokušati riješiti problem na individualnoj razini bratskim razumijevanjem i ljubavlju. Ako ni to nije dovoljno da bi se nekoga vratilo na ispravan put, potrebni su svjedoci koji će objektivnije procijeniti situaciju. Oni nisu ovdje u ulozi tužitelja, nego nepristranih svjedoka žalosne situacije koja je nastala među braćom u

vjeri i onih koji, 'neokrtnjeni' tom situacijom, imaju snage vratiti pojedinca ili skupinu na ispravan put k Bogu. No, ako i oni ostanu nemoćni u svojoj pomoći, Matej nalaže rješavanje problema na razini cijele zajednice krštenih u nekom mjestu koja se sabire na bogoslužje. Zato kaže: »Ako pak ni Crkve ne poslušaju, neka ti bude kao poganin i carinik.« Uočavamo da Matej tek nakon ove instance donosi zaključak o onomu koji je prouzrokovao određeni problem – neka bude kao poganin i carinik. Drugim riječima, neka bude kao onaj koji nije Kristov.

Zašto Matej postavlja Kristovu Crkvu kao najvišu instancu za rješavanje međuljudskih problema kad nju čine grešni ljudi? Matej to pojašnjava u recima koji slijede: »Zaista, kažem, vam, što god svežete na zemlji, bit će svezano na nebu; i što god odriješite na zemlji, bit će odriješeno na nebu.« Isus je svoju vlast predao apostolima da u njegovo ime traže Božju volju na zemlji i da ga na taj način uprisutnjuju u svojoj zajednici. Crkva kao zajednica Kristovih učenika nije samo ljudska nego i božanska tvorevina. Ona je zato istodobno i grešna i sveta. Matej postavlja Crkvu kao najvišu moralnu i sudbenu instancu zbog njezine svetosti, tj. zbog Kristove prisutnosti u njoj. Krist, snagom svoga Duha, drži na okupu i vodi svoju zajednicu. Otuda Crkvi vlast i pravo ukazivati i upozoravati na pogreške pojedinaca i društva. Isusova je prisutnost u svijetu najpotpunija u Crkvi. Zato je Crkva sakrament, odnosno znak Boga živoga u svijetu. Svakako da se način njegove prisutnosti u svijetu nakon uskrsnuća razlikuje od onoga prije uskrsnuća. Isus nema više fizičko tijelo niti ima fizički kontakt sa svijetom. On je u njemu prisutan na duhovan, sakramentalan način. O tome govore njegove riječi: »Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima.«

Tamo gdje su Isusovi vjernici okupljeni u njegovo ime, tamo je Crkva. No, to ne znači da je svaki oblik duhovnog zajedništva istodobno i crkveno zajedništvo. Sabiranje u Kristovo ime pretpostavlja zajedništvo koje je, kako ispovijedamo u Vjerovanju, sveto, katoličko i apostolsko. Drugim riječima, mora se ostvarivati u Duhu Isusa Krista; mora biti u svijetu, ali ne od svijeta; te imati za cilj vršenje temeljnog apostolata – prenositi Radosnu vijest u svijetu i druge privoditi vjeri.

Povezujući ove dvije teme – rješavanje problema unutar zajednice i Isusovu duhovnu prisutnost među svojim učenicima, Matej stavlja naglasak na važnost (neophodnost i učinkovitost) molitve u životu vjernika, napose zajedničkih molitava. Zajednica Kristovih vjernika pozvana je prakticirati zajedničku molitvu. Ali, ona ne smije ostati samo na onim molitvama koje se mole u misnim slavljinama. Posebno su potrebne zajedničke molitve u obitelji. One su izvor blagoslova za obitelj. Djeca koja pohađaju školski vjeronauk ili župnu katehezu najbolje svojim primjerom pokazuju koliko se u njihovu obiteljskom domu moli. Neka djeca prvi put nauče moliti na satu vjeronauka iako su mnogo toga već čula o Isusu. S tim se problemom ne susreću samo djeca nego i odrasli. Tako se nerijetko događa da vjersko znanje izgubi svoj prvotni cilj – produbljenje vjere i plodonosnije svjedočenje Krista u svijetu, i postane samo sebi svrhom. Molitva je temelj vjerskog života svakog kršćanina. Isus je savršeni primjer molitelja. Sav je njegov život bio isprepleten molitvom. Samo molitva održava čovjekovu vjeru živom i plodonosnom. U suprotnome ona postaje samo religiozna deklaracija. Zato nas današnje evanđeoske riječi upozoravaju i ohrabruju. Molitva ima snagu promijeniti svaku životnu situaciju, pa i onu koja nas udaljuje od bližnjih i u

konačnici od Boga. Molitva nam je potrebna da bismo živjeli ne samo u miru s Bogom nego i s drugim ljudima.

Crkva nas stoga poziva da molimo jedni za druge, i jedni s drugima. Tada je i Gospodin s nama da nas ohrabri i daruje nam svoj mir. A njegov je mir potreban da bismo živjeli sretnim i ispunjenim životom već ovdje na zemlji.

Dvadeset i četvrta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 18, 21-35):

Tada pristupi k njemu Petar i reče: »Gospodine, koliko puta da oprostim bratu svomu ako se ogriješi o mene? Do sedam puta?« Kaže mu Isus: »Ne kažem ti do sedam puta, nego do sedamdeset puta sedam.« »Stoga je kraljevstvo nebesko kao kad kralj odluči urediti račune sa slugama. Kad započe obračunavati, dovedoše mu jednoga koji mu dugovaše deset tisuća talenata. Kako nije imao odakle vratiti, zapovjedi gospodar da se proda on, žena mu i djeca i sve što ima te se podmiri dug. Nato sluga padne ničice preda nj govoreći: 'Strpljenja imaj sa mnom, i sve ću ti vratiti!' Gospodar se smilova tomu sluzi, otpusti ga i dug mu oprosti. A kad taj isti sluga izađe, naiđe na jednoga svoga druga koji mu dugovaše sto denara. Uhvati ga i stane ga daviti govoreći: 'Vrati što si dužan!' Drug padne preda nj i stane ga zaklinjati: 'Strpljenja imaj sa mnom i vratit ću ti!' Ali on ne htjede, nego ode i baci ga u tamnicu dok mu ne vrati duga. Kad njegovi drugovi vidješe što se dogodilo, silno ražalošćeni odoše i sve to dojavije gospodaru. Tada ga gospodar dozva i reče mu: 'Slugo opaki, sav sam ti onaj dug oprostio jer si me zamolio. Nije li trebalo da se i ti smiluješ svome drugu, kao što sam se i ja tebi smilovao?' I gospodar ga, rasrđen, preda mučiteljima dok mu ne vrati svega duga. Tako će i Otac moj nebeski učiniti s vama ako svatko od srca ne oprosti svomu bratu.«

Tema opraštanja i zajednice onih kojima je oprošteno česta je u Matejevu evanđelju. Tako i ove nedjelje čitamo u evanđeoskom tekstu da je apostolski Petar imao problema upravo s pitanjem opraštenja. Koliko je potrebno oprostiti svome bratu,

odnosno bližnjemu, a da ne upadne u grešno stanje neopraštanja? Iako su već neke regule koje se tiču toga postojale u židovskoj tradiciji, Petar je ipak htio biti velikodušniji, pa je naveo po njegovu sudu optimalan broj oprostjenja, a to je do sedam puta. Znamo da je broj sedam u Svetom pismu znak savršenstva i sklada. Međutim, Isus ide korak dalje i tu, recimo to tako, kvantitativnu zaokruženosť, u smislu krajnje dopustivog broja praštanja, preriče u kvalitativnu zaokruženosť – potrebno je onoliko puta koliko puta netko zatraži oprostjenje, dakle kvantitativne su mogućnosti beskonačne i to upravo označuje brojka »sedamdeset puta sedam«. Vidimo da Petar, iako je već duboko ušao u novi mentalitet kršćanske vjere, još uvijek robuje nekim tradicijskim židovskim pravilima.

Sam čin opraštanja bio bi lakši ako bi postojale neke izvanjske direktive kao u civilnom zakonodavstvu, koje određuju kvote određenih mjera i postupaka. Međutim, Isus postavlja vrijednost čovjekove slobode iznad prava. Riječ je o slobodi »za« u odnosu na slobodu »od«. U takvoj percepciji slobode »za« nema ograničenja. Čovjek je pozvan na slobodu »za« u svakom trenutku kada se nakon grešnog pada odluči dići i krenuti ispočetka. Zato nema kvantitativnih mjera koje bi ograničile broj praštanja. Bog bezuvjetno ljubi i bezuvjetno prašta jer ljubi. Tko je onda čovjek da postavlja ograničenja u praštanju, odnosno da svomu bratu ograniči mogućnost da se iz grešnog stanja ponovno vrati u stanje slobode »za«?

Da bi dodatno pojasnio smisao praštanja »sedamdeset puta sedam« Isus govori prisposobu o okrutnom dužniku koji je svoju slobodu od dugova zadobio Božjim milosrđem, a kada se i sam našao u situaciji da bude milosrdan prema drugomu, brzo je zaboravio na milosrđe koje mu je bilo iskazano i nemilosrdno zatražio

od dužnika povrat svojih dugova. Isus opisuje životnu situaciju koja nije strana ni nama u današnjemu vremenu. Ali ne okrećimo svoj pogled odmah prema drugima i ne tražimo u drugima »okrutnog dužnika«, nego se okrenimo prema sebi. Svaki put kada nismo u stanju oprostiti drugome zbog bilo kojeg opravdanog ili neopravdanog razloga, mi upadamo u situaciju okrutnog sluga koji govori svome dužniku: »Vrati što si dužan!« Drugim riječima, mi se postavljamo u ulogu »kralja«, ali, nažalost, okrutnog, a ne milosrdnog, i tražimo od drugih poravnanje računa prema nama samima umjesto da se prema drugima odnosimo poput brata koji svojim primjerom praštanja svjedoči Božje milosrde i ljubav. Usredotočenost na sebe i gledanje (na) drugoga iz ptičje perspektive nije Božja logika razmišljanja i odnosa. Zašto bi onda trebala biti i naša?

Dvadeset i peta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 20,1-16a):

»Kraljevstvo je nebesko kao kad domaćin rano ujutro izađe najmiti radnike u svoj vinograd. Pogodi se s radnicima po denar na dan i pošalje ih u svoj vinograd. Izađe i o trećoj uri i vidje druge gdje stoje na trgu besposleni pa i njima reče: 'Idite i vi u moj vinograd pa što bude pravo, dat ću vam!' I oni odoše. Izađe opet o šestoj i devetoj uri te učini isto tako. A kad izađe o jedanaestoj uri, nađe druge gdje stoje i reče im: 'Zašto ovdje stojite vazdan besposleni?' Kažu mu: 'Jer nas nitko ne najmi!' Reče im: 'Idite i vi u vinograd!' Uvečer kaže gospodar vinograda svojem upravitelju: 'Pozovi radnike i podaj im plaću počevši od posljednjih pa sve do prvih!' Dođu tako oni od jedanaeste ure i prime po denar. Pa kada dođu oni prvi, pomisle da će primiti više, ali i oni prime po denar. A kad primiše, počеше mrmljati protiv domaćina: 'Ovi posljednji jednu su uru radili i izjednačio si ih s nama, koji smo podnosili svu tegobu dana i žegu!' Nato on odgovori jednomu od njih: 'Prijatelju, ne činim ti krivo. Nisi li se pogodio sa mnom po denar? Uzmi svoje pa idi. A ja hoću i ovomu posljednjemu dati kao i tebi. Nije li mi slobodno činiti sa svojim što hoću? Ili zar je oko tvoje zlo što sam ja dobar?' Tako će posljednji biti prvi, a prvi posljednji.«

Današnji je evanđeoski tekst na osobit način zanimljiv jer donosi Isusovu prisposobu o kraljevstvu nebeskom kao o stvarnosti u kojoj ne vrijede ljudska pravila prvenstva, nego Božja po kojima će »posljednji biti prvi, a prvi posljednji.« Isus govori o vinogradu, vinogradaru i radnicima. Radnici koji su radili cijeli dan dobili su jednaku nadnicu kao i oni koje je vino-

gradar pozvao posljednji sat rada. Radnici prvoga sata pogodili su se s vinogradarom za visinu nadnice, a radnicima posljednjega sata vinogradar je sam isplatio jednaku svotu kao i prvima. Gledajući s vinogradarove strane, pravedno su plaćeni svi radnici koji su radili u vinogradu, no, gledajući sa strane radnika, vinogradar je 'nepravedno' nagradio pojedine radnike jer nisu svi jednak broj sati radili u vinogradu. Uočavamo da je vinogradar pravedan, ali i milosrdan. Njegovo milosrđe nadilazi pravo i pravičnost.

Židovski je Zakon posebno inzistirao na slici Boga kao pravednog Suca. Židovski je narod smatrao da njima po pravu pripada prvenstvo spasenja. Ono ovisi o vršenju Božjih zapovijedi i propisa. Isusov koncept spasenja nadilazi Mojsijev Zakon, točnije upotpunjuje ga i usavršava, što potvrđuju i njegove riječi: »Ne mislite da sam došao ukinuti Zakon ili Proroke. Nisam došao ukinuti, nego ispuniti. Zaista, kažem vam, dok ne prođe nebo i zemlja, ne, ni jedno slove, ni jedan potezić iz Zakona neće proći, dok se sve ne zbude« (Mt 5, 17-18). Isus unosi novinu u starozavjetnu sliku Boga – Bog je milosrdan Otac koji prašta i ljubi. U tom smislu donosi novu zapovijed koja nadilazi sve dosadašnje zapovijedi, jer ih objedinjuje i upotpunjuje, a ona glasi: »Ljubi Gospodina Boga svojega iz svega srca svojega, i iz sve duše svoje, i iz svega uma svoga, i iz sve snage svoje!« (Mk 12, 30) i »Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga« (Mk 12, 31). Evandelist Ivan još će jasnije definirati Boga kao savršenu ljubav koja se svijetu očitovala u predanju jedinorođenoga Božjega Sina za spas čovjeka. Iz te Božje ljubavi prema čovjeku proizlazi zapovijed kršćanske ljubavi, ili kako bi sveti Ivan rekao u svojoj Poslanici: »Ako je Bog tako ljubio nas, i mi smo dužni ljubiti jedni druge« (IIv 4, 11). U tom kontekstu trebamo shvatiti i današnju evanđeosku riječ.

Poziv na radost kraljevstva nebeskog upućen je svima, a ne samo Židovima. U Boga je neizmjereno milosrđe i ljubav, ali to ne znači da on nije pravedan ili da neće suditi po pravdi. No, pitanje je možemo li prihvatiti Božje poimanje pravednosti, koje se u bitnome razlikuje od naše ljudske percepcije ove neizmjereno važne vrijednosti. Ovo je pitanje bilo vrlo aktualno u našem društvu neposredno nakon uspostave hrvatske države, kada je bio zbačen komunistički, ateistički režim i uspostavljen demokratski sistem, koji je otvorio vrata vjerskim slobodama, napose isticanju kršćanskih temelja hrvatskog naroda. Mnogi su tada s velikim zanosom pohrlili u crkvu. Neki su se tada ponovno susreli s Bogom, nekima je to bio izraz javnog revolta protiv prijašnjeg sustava, a neki su u tome vidjeli najlakši pokušaj prilagodbe novonastaloj situaciji u društvu i u državi. Crkva tim vjernicima nije zatvorila svoja vrata bez obzira na sve moguće razloge njihova dolaska i obraćenja, ali su problemi nastali u odnosu na vjernike koji su išli u crkvu i prakticirali vjeru i u komunističko doba. Upravo su ti vjernici s velikom nevjericom gledali na 'novopečene' vjernike, ne dozvoljavajući im bilo kakvo prvenstvo u vjerskom smislu jer su se oni susreli s Bogom puno kasnije nego 'stari' vjernici. Današnje nam evanđelje predstavlja situaciju naših međuljudskih i međukršćanskih razmirica o tome tko je bliži Bogu, komu pripada koje pravo, u čemu se očituje pravednost, odnosno što sve može učiniti naše sebeljublje ako se prepustimo njegovu vodstvu. Iz Isusove prispodobe doznajemo da je vinogradar, tj. Bog, milosrdan i prema jednima i drugima, i zbog toga pravedan. Božja pravednost ne proizlazi iz uzročno-posljedičnih odnosa njega i čovjeka, nego iz njegove potpune ljubavi. On jednako ljubi radnike prvoga sata i one posljednjega sata. U tome se očituje savršenost njegove ljubavi. Zapravo, nemoguće je shvatiti Božju pravednost

bez koncepcije ljubavi. Radnicima nije bio shvatljiv, a još manje prihvatljiv vinogradarov način isplate nadnice jer im je nedostajalo ljubavi. U vinogradaru su vidjeli samo poslodavca, a u radnicima posljednjega sata one koji su došli 'nakon njih', dakle nisu na njih gledali čak niti kao na konkurenciju nego više kao na radnike drugoga reda. Ista je logika bila prisutna i u našoj poslijeratnoj situaciji.

Nažalost, ova je evanđeoska problematika prisutna i danas u različitim međuljudskim situacijama. Nije rijetkost da se s velikom dozom sumnjičavosti gleda na one osobe koje se u odrasloj dobi žele krstiti i primiti sakramente inicijacije, ili pak na obraćenička iskustva odraslih osoba. Zna se dogoditi i da mala skupina stalnih i aktivnih župljana nameće svoja pravila ostalim članovima župne zajednice, a sve iz razloga što su oni 'stalni' vjernici i župljani i jer njima zbog toga pripada pravo prvenstva. Nisu te kušnje bili izuzeti ni Isusovi učenici. I oni su se među sobom zapitkivali koji je od njih najveći, odnosno najbliži, najvažniji Isusu. No, Isus im je odgovorio: »Ako tko želi biti prvi, neka bude od svih posljednji i svima poslužitelj!« (Mk 9, 35). Prvenstvo se očituje u iskrenoj poniznosti i ljubavi prema bližnjima i u konačnici prema Bogu.

Kao Kristovi vjernici pozvani smo brinuti se jedni o drugima ne samo za potrebe ovoga svijeta, nego i za spasenje u vječnosti. Neka nas u tome vode Pavlove riječi upućene Filipljanima koje smo danas čuli u misnom čitanju: »Pritiješnjen sam od ovoga dvoga: želja mi je otići i s Kristom biti jer to je mnogo, mnogo bolje; ali ostati u tijelu potrebnije je poradi vas. U to uvjeren, znam da ću ostati i biti uz vas sve, za vaš napredak i na radost vjere, da ponos vaš mnome poraste u Kristu Isusu kad opet dođem k vama« (Fil 1, 23-26). Budimo jedni drugima na radost i blagoslov. Tada ćemo biti još bliže Kristu i njegovu svetom zajedništvu.

Dvadeset i šesta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 21,28-32):

»A što vam se čini? Čovjek neki imao dva sina. Priđe prvomu i reče: 'Sinko, hajde danas na posao u vinograd!' On odgovori: 'Neću!' No poslije se predomisli i ode. Priđe i drugomu pa mu reče isto tako. A on odgovori: 'Evo me, gospodaru!' i ne ode. Koji od te dvojice izvrši volju očevu? Kažu: 'Onaj prvi.' Nato će im Isus: 'Zaista, kažem vam, carinici i bludnice pretekoše vas u kraljevstvo Božje! Doista, Ivan dođe k vama putem pravednosti i vi mu ne povjerovaste, a carinici mu i bludnice povjerovaše. Vi pak, makar to vidjeste, ni kasnije se ne predomisliste da mu povjerujete.'«

I ove nedjelje slušamo jednu Isusovu prispodobu. Danas je riječ o prispodobi o dvojici sinova. I jednomu i drugomu sinu otac je uputio istu molbu – da idu raditi u vinograd. Iz prispodobе ne doznajemo koji je od sinova stariji ni kakav je njihov međusobni odnos. Ono što je evidentno jest da ih otac obojicu poziva da izvrše njegov poziv. Otac, dakle, ne pravi razliku između njih jer ih obojicu jednako voli i poštuje. Razlike nastaju među sinovima u njihovu odnosu prema ocu. Prvi sin odbija izvršiti očevu volju, ali brzo mijenja ishitrenu odluku i odlazi u vinograd. Drugi sin odmah laskavo prihvaća očevu volju, ali ju ne izvršava. Dok se prvi sin ponaša sinovski prema ocu u smislu iskrena izražavanja svoje trenutne raspoloživosti za njegov poziv, drugi se sin odnosi prema ocu kao prema nalogodavcu s ciljem da samo naizgled izvrši njegovu volju i tako zadovolji formu. Isus svojim sunarodnjacima postavlja pitanje: »Koji od te dvojice izvrši volju očevu?«, nakon čega iznosi veoma 'zabrinjavajuću' konstataciju: »Zaista,

kažem vam, carinici i bludnice pretekoše vas u kraljevstvo Božje!« Što je Isus zapravo htio poručiti ovom prisposodobom, a napose ovom konstatacijom? Kako je moguće da govor o ocu i sinovima bude pojašnjen konstatacijom u kojoj se spominju one društvene skupine koje su se nalazile na margini društva? Očigledno je da ova prisposodoba nije imala za cilj samo ukazati na postojeće pojave u vjerskom životu izraelskog naroda nego i upozoriti na posljedice koje proizlaze iz njihova odnosa prema Bogu te najaviti stvaranje nove Božje zajednice koja će biti otvorena svima koji istinski ljube Boga i vrše njegovu svetu volju.

Upravo su proroci upozoravali Božji narod da se udalji od Boga i da će zbog toga ispaštati već ovdje na zemlji. Tako slušamo današnje proročke riječi upozorenja koje, u Božje ime, izriče prorok Ezekiel: »Ako li se pravednik odvrati od svoje pravednosti i stane činiti nepravdu, pa zbog toga umre, umrijet će zbog nepravde što je počinio. A ako se bezbožnik odvrati od svoje bezbožnosti što je bijaše činio, pa stane vršiti moj zakon i pravdu, živjet će i neće umrijeti« (Ez 18, 26-27). Prorok postavlja vršenje, odnosno nevršenje Božje volje u kontekst odnosa života i smrti. Isti je kontekst prisutan i u prisposodbi o dvama sinovima. Prvi sin mijenja svoju odluku jer je shvatio da je pogriješio. U njemu se dogodilo obraćenje. On ipak želi slušati oca i činiti što je njegova volja. Drugi sin izvršava formu, tj. odgovara potvrdno na očev zahtjev, ali zahtjev ne izvršava jer ne osjeća potrebu za tim i jer živi dvostrukim životom; jednim za javnost, a drugim za sebe osobno. U kontekstu proročke riječi, prvi je sin, nakon obraćenja, ponovno oživio, dok je drugi sin već odavno duhovno mrtav.

Današnje je evanđelje dobra pouka i nama danas da preispitamo svoju vjersku raspoloživost i otvorenost za Boga. Na koji

način mi odgovaramo na Božji poziv i na njegove providnosne planove u našem životu? Sakramenti kršćanske inicijacije jesu svojevrсна obećanja koja smo, kao Božja djeca i članovi Kristove Crkve, dali Gospodinu da ćemo ih izvršavati kako bismo uvijek slijedili njegov put i tako zadobili spasenje. Koliko smo vjerodostojni u svojim obećanjima, odnosno koliko smo slični jednomu, a koliko drugomu sinu iz današnje prispodobe? Ponekad smo previše sigurni da nama pripada milost spasenja jer smo primili sakramente, jer redovito idemo na svetu misu, jer slavimo blagdan itd. No, može se dogoditi da nas, unatoč svim tim milostima, 'neki drugi', za koje mi nikada ne bismo rekli da su bliski Bogu, »preteknu u kraljevstvo Božje.« Kako je to moguće? Jer su se u srcu obratili, dakle u nutrini svoga bića, i odlučili živjeti novim životom, onim životom koji vodi u vječnost. Bit je kršćanstva u trajnom procesu obraćenja po kojemu se kršćanin neprekidno usavršava u dobru, u svetosti. Vjerske dužnosti sredstva su koja omogućuju vjerniku dublje uvođenje u otajstva vjere i jasniji put do Boga, ali ona ne mogu biti cilj sama sebi. Zato se kršćanin ne smije uljuljkati u svojem vjerskom životu i smatrati da je vršenje Božjih zakona i obveza Crkve dovoljno za njegovo spasenje. Većina Židova besprijeekorno je izvršavala sve zakone i propise Zakona, ali ih to nije uspjelo 'dovesti' do Boga, nego, naprotiv, još su se više udaljili od njega jer su u njemu prepoznali Zakonodavca kojemu treba dati što je po pravu i po tom su istom pravu očekivali svoju nagradu – spasenje. Današnja nas evanđeoska riječ opominje i upozorava. Ona želi 'uzdrmati' našu sigurnost da već dovoljno činimo za Boga i ljude koje nam je Gospodin povjerio u životu, kako bismo se probudili iz duhovnog drijemeža, u koji svatko od nas ponekad utone, i služili Bogu na način kako on to želi. Svi

smo potrebni obraćenja i povratka Bogu Ocu koji nas beskrajno ljubi. On je pravedan Sudac i milosrdan Otac. Zato od nas traži da vršimo njegove svete zakone, ali i da ljubimo svoga bližnjega onako kako ljubimo sami sebe.

Sveti Pavao u svojem je Hvalospjevu ljubavi naglasio da je između kreposti vjere, nade i ljubavi najveća upravo ljubav. Ništa nas brže ne može 'dovesti' do Boga kao čisto srce iz kojeg izvire djela ljubavi. Po djelima ljubavi bit ćemo suđeni na posljednjem sudu i po tim istim djelima spašeni. Sakramenti su izrazi Božje ljubavi prema čovjeku. Sveta misa je slavlje Gospodinove predane ljubavi za spas čovjeka i svijeta. Stoga je nemoguće živjeti kršćanstvo ako nam srce nije natopljeno Božjom ljubavi koja je »razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan,« kako je to rekao sveti Pavao Crkvi u Rimu (Rim 5,5). Upravo nas Božja ljubav treba voditi u vršenju njegove riječi u svakodnevnom životu kako bismo donosili plodove dostojne poziva na koji smo kao kršćani pozvani.

Dvadeset i sedma nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 21,33-43):

»Drugu prisposobu čujte! Bijaše neki domaćin koji posadi vinograd, ogradi ga ogradom, iskopa u njemu tijasak i podiže kulu pa ga iznajmi vinogradarima i otputova. Kad se približilo vrijeme plodova, posla svoje sluge vinogradarima da uzmu njegov urod. A vinogradari pograbe njegove sluge pa jednoga istukoše, drugog ubiše, a trećega kamenovaše. I opet posla druge sluge, više njih nego prije, ali oni i s njima postupiše jednako. Naposljetku posla k njima sina svoga misleći: 'Poštovat će mog sina!' Ali kad vinogradari ugledaju sina, rekoše među sobom: 'Ovo je baštinik! Hajde da ga ubijemo i imat ćemo baštinu njegovu!' I pograbe ga, izbace iz vinograda i ubiju. Kada dakle dođe gospodar vinograda, što će učiniti s tim vinogradarima?' Kažu mu: 'Opake će nemilo pogubiti, a vinograd iznajmiti drugim vinogradarima što će mu davati urod u svoje vrijeme.' Kaže im Isus: 'Zar nikad niste čitali u Pismima: Kamen što ga odbaciše graditelji postade kamen zaglavni. Gospodnje je to djelo – kakvo čudo u očima našim! Zato će se – kažem vam – oduzeti od vas kraljevstvo Božje i dat će se narodu koji donosi njegove plodove!'«

Ove nedjelje slušamo Isusovu prisposobu o zlim vinogradarima. Domaćin je zasadio vinograd i iznajmio ga vinogradarima koji su se o njemu trebali brinuti. Vinograd je s vremenom urodio mnogobrojnim plodovima. Trebalo je te plodove ubrati i donijeti vlasniku vinograda. Vinogradari nisu bili zaduženi za ubiranje plodova, nego za čuvanje vinograda. Domaćin je poslao svoje sluge da prikupe plodove, no vinogradari

su se postavili kao vlasnici vinograda i pobili sve sluge kako ne bi izvršili svoju zadaću. Domaćin je ponovno poslao sluge, čak i više njih nego prvi put, no i s njima se dogodilo isto. Naposljetku je poslao svoga sina u nadi da će ovi prema njemu imati strahopoštovanje, ali su zli vinogradari tek u njemu vidjeli pravu opasnost za svoju poziciju, stoga su i njega odlučili ubiti. Konačan ishod priče leži u tome da je domaćin vinograda odlučio učiniti s vinogradarima isto što su vinogradari učinili s njegovim slugama i vinograd predati novim vinogradarima koji će slušati njegovu riječ i vršiti njegove zapovijedi.

U kontekstu ove prispodobe Isus kaže: »Kamen što ga odbaciše graditelji postade kamen zaglavni. Gospodnje je to djelo – kakvo čudo u očima našim!« Domaćin vinograda je Bog. Njegov je vinograd, odnosno narod koji ga je trebao slušati i donositi plodove dostojne toga privilegija da su njegov odabrani narod. Čuli smo da je vinograd urodio plodovima. Dakle, Božja je riječ živjela u narodu. Problem nije bio u vinogradu, nego u vinogradarima koji su iznevjerili domaćina. Oni koji su trebali čuvati Božji zakon, voditi i poučavati Božji narod i biti slika živoga Boga u narodu, pokvarili su se i postavili sebe za domaćine. Zato im nikako nisu odgovarali Božji odabranici – proroci koji su ukazivali na mnogobrojne stranputice kojima je krenuo izraelski narod predvođen njima kao religioznim vođama. Niti jedan prorok nije bio prihvaćen i poštovan od svojih. Naprotiv, ovi su u prorocima vidjeli konkurenciju i veliku opasnost. Bog je zato poslao svoga Sina Jedinorođenca kako njegov narod ne bi propao. Ali i s njim se dogodilo isto što se dogodilo s Božjim slugama – bio je neshvaćen, neprihvaćen, odbačen, ubijen upravo od svojih. U tom smislu idu Isusove riječi upućene slušateljima prispodobe: »Zato će se – kažem vam – oduzeti od vas

kraljevstvo Bože i dat će se narodu koji donosi njegove plodove!»

»Odbačeni kamen« postao je »kamen zaglavni«, odnosno temeljni kamen za gradnju novoga Božjeg naroda – Crkve. Kršćani su taj novi Božji narod koji je okupljen oko Krista, svoga Utemeljitelja. No, i kršćani se mogu pretvoriti u vinogradare iz današnje prispodobe ako se oglušaju na Božju riječ ili ako ju 'prilagode' svojim kriterijima i potrebama. Kršćani su pozvani širiti i umnažati dar vjere koji su krštenjem primili. Zato je kršćanstvo u svojoj biti poslaničko. Tu činjenicu ispovijedamo svaki put kada izgovaramo članak Vjerovanja, napose članak nicejsko-carigradskog Vjerovanja koji se odnosi na Crkvu: »... I u jednu svetu katoličku i apostolsku Crkvu.« Drugim riječima, kršćanska je vjera nedjeljiva od pripadnosti njezinoj Crkvi. Nemoguće je biti kršćanin, a ne biti član kršćanske Crkve, odnosno nemoguće je prihvatiti Krista, a ne i zajedništvo njegovih vjernika. Krist je najsnažnije prisutan u svojoj Crkvi, ma što mislili o njoj ili o ljudima koji ju čine. Današnje nas evanđelje poziva da se još snažnije povežemo s Kristom na način čvršćeg povezivanja u zajedništvo njegovih vjernika. Ovdje mislimo ponajprije na župno zajedništvo, koje je jezgra općecrkvenoga zajedništva. Ako je ono pogođeno različitim negativnostima, trpi cijela Crkva. Ako ono raste i donosi plodove dostojne Kristove riječi, raste i jača cijela Kristova Crkva. Zato je svatko od nas kršćana pozvan propitati svoj odnos prema župnoj zajednici kojoj pripada i učiniti korak više – drugim riječima, vidjeti na koji način može obogatiti svoju župnu zajednicu darovima (talentima) koje je besplatno primio od Gospodina. To nije samo poziv nego i kršćanska dužnost ako se doista smatramo Kristovima.

Sjetimo se što je Isus rekao u današnjoj evanđeoskoj riječi: »Zato će se – kažem vam – oduzeti od vas kraljevstvo Božje i dat će se

narodu koji donosi njegove plodove!« Dakle, radost i bogatstvo kraljevstva Božjega dani su onima koji ne samo da ispovijedaju vjeru nego i donose plodove dostojne vjere. Budimo stoga graditelji Kraljevstva u svojoj obitelji, na radnom mjestu, u svojoj župi i u svim drugim zajedništvima. Tada ni plodovi neće izostati.

Dvadeset i osma nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 22,1-14):

»Isus im ponovno prozbori u prisposodobama: 'Kraljevstvo je nebesko kao kad neki kralj pripravi svadbu sinu svomu. Posla sluge da pozovu uzvanike na svadbu. No oni ne htjedoše doći. Opet posla druge sluge govoreći: 'Recite uzvanicima: Evo, objed sam ugotovio. Junci su moji i tovljenici poklani i sve pripravljeno. Dodite na svadbu!' Ali oni ne mareći odoše – jedan na svoju njivu, drugi za svojom trgovinom. Ostali uhvate njegove sluge, zlostave ih i ubiju. Nato se kralj razgnjevi, posla svoju vojsku i pogubi one ubojice, a grad im spali. Tada kaže slugama: 'Svadba je, evo, pripravljena ali uzvanici ne bijahu dostojni. Pođite stoga na raskršća i koga god nađete, pozovite na svadbu.' Sluge iziđoše na putove i sabraše sve koje nađoše – i zle i dobre. I svadbena se dvorana napuni gostiju. Kad kralj uđe pogledati goste, spazi ondje čovjeka koji ne bijaše odjeven u svadbenu ruho. Kaže mu: 'Prijatelju, kako si ovamo ušao bez svadbenog ruha?' A on zaniyemi. Tada kralj reče poslužiteljima: 'Svežite mu ruke i noge i bacite ga van u tamu, gdje će biti plač i škrgut zubi!«

Isus je često svojim suvremenicima govorio u prisposodobama. Jednu od njih imali smo prilike čuti u današnjem evanđelju. Bog je poslao svoga Sina u svijet da se svijet po njemu spasi. No, svijet ga nije prihvatio jer nije spoznao veličinu Božje spasenosne ljubavi. No, Bog se u svojoj ljubavi nije iscrpio. On nudi svoju ljubav svakomu tko ju otvorena srca želi primiti. Odabrani Božji narod nije znao prepoznati Božji plan spasenja jer su im srca bila okorjela, zato je on bio ponuđen poganima, odnosno

onima koji će biti spremni obratiti se i prihvatiti Radosnu vijest u svojem životu.

Na božansku svadbu, o kojoj govori današnja evanđeoska riječ, pozvani smo svi. Potrebno je biti obućen u svadbeno ruho. Po njemu se razlikujemo od onih koji nisu prisutni na božanskom slavlju. Ali svadbeno se ruho iz današnje prispodobe ne odnosi na lijepu odjeću koju nosimo u svadbenim slavljima svojih bližnjih, nego na ljepotu duše. Naša duša mora biti očišćena od svih nečistoća svakodnevnih grijeha i dotjerana djelima ljubavi, po kojima će ona blistati pred Velikim Kraljem. No, mentalitet današnjega vremena temelji se na pretjeranoj brizi za ljepotu čovjekova vanjskog izgleda. Ide se do te mjere da se čovjekova fizička ljepota postavlja kao jedan od glavnih, nerijetko i presudnih, kriterija uspješnosti u životu dok se, s druge strane, duhovna ljepota tretira kao ona koja je važna samo za čovjekov osobni život, ali ne i za njegov društveni život. U tom smislu Isus upozorava sve koji se smatraju njegovima, odnosno koji ga žele slijediti, da se u ljepoti duše ogleda cjelokupna čovjekova ljepota. A ono što uljepšava čovjekovu dušu jesu djela ljubavi i milosrđa koja proizlaze iz vjere u jedinog i pravog Boga. Sveti Pavao potrebu za Božjom ljubavi najljepše je iskazao u svojem Hvalospjevu ljubavi: »I kad bih razdao sav svoj imetak, i kad bih predao tijelo svoje da se sažeže, a ljubavi ne bih imao, ništa mi ne bi koristilo« (1Kor 13,3). Težimo i mi neprekidno za Božjom ljubavi u svojem životu po kojoj ćemo biti vjerodostojni svjedoci njegove spasonosne riječi i dionici »novog neba i nove zemlje«.

Dvadeset i deveta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 22,15-21):

»Tada farizeji odoše i održaše vijeće kako da Isusa uhvate u riječi. Pošalju k njemu svoje učenike s herodovcima da ga upitaju: 'Učitelju! Znamo da si istinit te po istini putu Božjem učiš i ne mariš tko je tko jer nisi pristran. Reci nam, dakle, što ti se čini: je li dopušteno dati porez caru ili nije?' Znajući njihovu opakost, reče Isus: 'Zašto me iskušavate, licemjeri? Pokažite mi porezni novac!' Pružiše mu denar. On ih upita: 'Čija je ovo slika i natpis?' Odgovore: 'Carev.' Kaže im: 'Podajte dakle caru carevo, a Bogu Božje.'«

Današnje nas evanđelje potiče na razmišljanje o tome kako u svijetu biti Božji, biti Kristov, odnosno čemu dati prednost – duhovnomu ili svjetovnomu? Može li se prihvatiti oboje, i svjetovno i duhovno, a da jedno od toga ne bude podređeno drugomu? O tome su razmišljali i prvi kršćani. U Poslanici Diognetu stoji zapisano: »Kršćani se ne razlikuju od ostalih ljudi ni područjem na kojem stanuju, ni jezikom, ni načinom života. U tijelu su, ali nisu od tijela. Provode život na zemlji, ali na nebu imaju domovinu. Pokoravaju se izglasanim zakonima, a načinom svog života nadvisuju te zakone. Što je duša u tijelu, to su kršćani u svijetu. Duša se nalazi u svim dijelovima tijela, a kršćani u svim gradovima svijeta. Doduše, duša prebiva u tijelu, ali nije od tijela. I kršćani se šire u svijetu, ali nisu od svijeta.«

Uočavamo da su se oduvijek kršćani smatrali putnicima na ovoj zemlji, onima koji su pozvani izvršiti Božje poslanje u ovom svijetu do onog trenutka kada će biti pozvani vratiti se u Božje vječno zajedništvo u Kraljevstvu nebeskom. Isus nije ni u jednoj situaciji

rekao svojim suvremenicima da ne poštuju društvene norme i zakone. On ne želi od njih učiniti nebeska bića. On u čovjeku poštuje ono što je istinski ljudsko, o čemu svjedoči i tekst iz navedene poslanice da se kršćani izvanjski ne razlikuju od svoje braće koja još nisu upoznala Krista. Bog je stvorio čovjeka kao ljudsko biće i kao takva ga istinski ljubi. Stoga se čovjek mora najprije ostvariti kao čovjek u svojoj dubokoj ljudskosti, po kojoj je najuzvišenije Božje biće. A to je moguće ako u ovomu zemaljskom životu istinski živi najviše ljudske vrjednote i ako, po njima, doprinosi boljitku svoje uže i šire zajednice. Isus, dakle, ne izuzima od onih koji ga žele slijediti društvenu odgovornost na korist duhovne stvarnosti jer se do nje ne može doprijeti mimo općeljudskih vrijednosti koje otvaraju vrata uzvišenijim i zahtjevnijim vrednotama – temeljnim kršćanskim krepostima.

Kršćani su u svijetu, ali »nisu od svijeta«, kaže Poslanica. Kršćani se ne smiju dati zvesti zamkama svijeta, koje odvrćaju čovjeka od njegova Stvoritelja. Kršćanin mora posjedovati istančani senzibilitet za ponude svijeta kako bi uvijek znao je li na Božjem ili đavolskom putu. Nerijetko svijet nudi modernu i naizgled primamljivu opciju načina života na koji bi moderan čovjek trebao živjeti, dok se samo deklarativno propagiraju tradicionalne vrijednosti i način života u skladu s tim vrijednostima. Današnji je čovjek pred istom opcijom kao i Isusovi suvremenici – što učiniti i kako povezati svjetovno i duhovno? Pred tom se dilemom napose nalazi današnja mladež koja je neprestano pod udarom svih mogućih ponuda svijeta koje od njih traže da budu 'u skladu s vremenom', a s druge strane, ti isti mladi doživljavaju brojna razočaranja kao posljedicu konzumiranja ponuda svijeta, napose u najosjetljivijem području čovjekove osobnosti – u njegovoj emocionalnosti. Pred

istom se dilemom nalaze i odrasli ljudi, što je osobito vidljivo u razdvajanju svjetovnog života od života u vjeri koji se prakticira u crkvi, o nedjeljama i blagdanima, na duhovnim seminarima, na hodočašću i sl. Mnogi čak pokušavaju reinterpretirati evanđeosku riječ na način da ju prilagode potrebama i trendovima današnjega vremena, izuzimajući sve što se modernomu čovjeku može činiti kao tvrda besjeda. Isus jasno kaže: »Podajte, dakle, carevo caru, a Božje Bogu.« Drugim riječima, potrebno je živjeti u potpunosti svoju čovječnost, ali, s druge strane, i svoju božansku povezanost sa Stvoriteljem. Ako se čovjek ne napaja na Izvoru života koji mu nudi njegova vjera, on ne može živjeti kvalitetno svoj zemaljski život jer se istinska kvaliteta življenja mjeri ostvarenjem smisla darovanoga života. Svi se moramo zapitati u kojem pravcu ide naš život i osjećamo li na tom zemaljskom putu Božje vodstvo? Isus ne želi da ovom zemljom prođemo bez Njegove zaštite i pomoći. On je Njome prošao prije nas za sve nas. Utječimo se Njemu u svakoj situaciji jer nas On strpljivo čeka.

Bila nam ova nedjelja na duhovnu korist i spasenje.

Trideseta nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 22,34-40):

»A kad su farizeji čuli kako ušutka saduceje, okupiše se, a jedan od njih, zakonoznanac, da ga iskuša, upita: 'Učitelju, koja ja zapovijed najveća u Zakonu?' A on mu reče: 'Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim i svom dušom svojom i svim umom svojim. To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga. O tim dvjema zapovijedima visi sav Zakon i Proroci.'«

Današnje nam evanđelje donosi Božju zapovijed koja objedinjuje cjelokupni starozavjetni zakon – zapovijed ljubavi prema Bogu i bratu čovjeku. Prošle smo nedjelje razmišljali o povezanosti svjetovnog i duhovnog života. Danas nam se povezuju dvije zapovijedi u jednu jednako važnu za naše spasenje. Potrebno je ljubiti Boga svim svojim bićem, ali i čovjeka istom kvalitetom ljubavi na način da u drugomu prepoznamo Božje lice identično onomu koje je u nama. Lako je ljubiti Boga zbog njegovih božanskih atributa, no kako ljubiti čovjeka, to je već složenije pitanje. Možda ni to ne bi predstavljalo veliku poteškoću kada bi Isusova zapovijed ljubavi podrazumijevala samo općeljudsku obzirnost prema drugom čovjeku. Takva bi zapovijed od nas tražila samo izvršenje zapovijedi radi zapovijedi, no Isus strogo osuđuje svaki formalizam jer on ubija duh. Isus traži mjeru ljubavi koja odgovara onoj ljubavi koju imamo prema samima sebi. Sebe nikada nećemo svjesno povrijediti, o sebi nikada nećemo ružno govoriti, sebi nikada nećemo željeti ništa loše, za sebe ćemo uvijek stvoriti najbolje što možemo, itd. Isus traži nadilaženje sebe i pre-

danje drugomu. On traži takvu radikalnost ljubavi koju je moguće ostvariti jedino uz Njegovu pomoć. Sjetimo se Isusove povezanosti s Ocem tijekom Njegovog zemaljskog života. Sav je Njegov zemaljski put bio u dubokoj povezanosti s Ocem u snazi Duha.

Da bismo mogli u drugomu prepoznati Krista, potrebno je najprije u sebi posvijestiti Božju prisutnost. Zato je važno biti u trajnoj povezanosti sa živim Bogom kako bismo na druge oko nas gledali Božjim očima. A Bog nikada ne osuđuje grešnika nego grijeh i onoga koji iz mržnje prema Njemu zavodi čovjeka. Tko smo onda mi da osuđujemo jedni druge? Ogovaranje, klevetanje, ismijavanje, omalovažavanje, vrijeđanje, provociranje, diskriminiranje, osvećivanje i svi drugi oblici grešnog ponašanja jesu oblici osuđivanja drugoga. Jedna poznata misao kaže: »Budeš li o meni mislio dobro, postat ću još bolji!« Budemo li svi skupa jedni o drugima mislili, govorili i promovirali samo dobro, svima će nam biti bolje. Ako uz to jedni u drugima prepoznamo Božje lice, nekad sve u sjaju, a nekad izranjavano, jadno i izmučeno, graditelji smo i dionici nebeskoga Kraljevstva već ovdje na zemlji.

Trideset i prva nedjelja kroz godinu – Dušni dan

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 11,17-27):

»Kad je dakle Isus stigao, nađe da je onaj već četiri dana u grobu. Betanija bijaše blizu Jeruzalema otprilike petnaest stadija. A mnogo Židova bijaše došlo tješiti Martu i Mariju zbog brata njihova. Kad Marta doču da Isus dolazi, pođe mu u susret dok je Marija ostala u kući. Marta reče Isusu: 'Gospodine, da si bio ovdje, brat moj ne bi umro. Ali i sada znam: što god zaišeš od Boga, dat će ti.' Kaza joj Isus: 'Uskrsnut će brat tvoj!' A Marta mu odgovori: 'Znam da će uskrsnuti o uskrsnuću, u posljednji dan.' Reče joj Isus: 'Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada. Vjeruješ li ovo?' Odgovori mu: 'Da, Gospodine! Ja vjerujem da si ti Krist, Sin Božji, Onaj koji dolazi na svijet!«

Blagdan Svih Svetih i Dušni dan posebni su dani u crkvenoj godini kada se kao vjernici prisjećamo braće i sestara koji su završili svoj zemaljski put i sada uživaju u zajedništvu s Gospodinom. No, ne radi se samo o spomenu, već i o proslavi zajedništva s njima, jer oni iako su umrli, žive s uskrslim Gospodinom. O tome svjedoči i današnja evanđeoska riječ.

Iako je Lazar fizički umro i nekoliko dana počivao u grobu, kako nam to svjedoči Ivanovo evanđelje, Isus ga je ponovno dozvao u život. Primjer Lazarova uskrišenja najjasnija je potvrda Isusovih riječi koje slušamo u današnjem evanđeoskom čitanju: »Ja sam uskrsnuće i život«. Uočavamo da Isus ne govori samo o uskrsnuću

kao činu oživljavanja, tj. pobjede nad smrću, nego i o životu koji se ostvaruje nakon uskrsnuća. Samo je Isus gospodar tih dviju stvarnosti jer je on Krist, Gospodin, Spasitelj i Otkupitelj grijeha. A smrt je posljedica čovjekove grešnosti i nesavršenosti. Krist, dakle, uskrisuje čovjeka i daruje mu život, odnosno on ga vraća u život koji mu je Božjom ljubavlju pripravljen. Smisao uskrsnuća je u participaciji u Božjem životu. Isus ne govori samo o životu nakon fizičke smrti. On želi da čovjek već ovdje na zemlji živi novim životom koji će se nastaviti u vječnosti. Zato i kaže: »Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju« (Iv 10,10). Kršćanin je pozvan na vječnost, odnosno na život, a ne na smrt. Svaki grijeh duhovno ranjava čovjeka i čini ga duhovno bolesnim, slabim, nejakim za život na koji ga Bog poziva. Zato mu je potreban Krist da ga izdigne iz tame grijeha i vrati u život. Krist to čini po svojim svetim sakramentima. Oni su duhovni medikamenti koji liječe čovjekovu dušu i daju da čovjek uživa 'puninu' života. Česta je pojava da su mnogi ljudi samo fizički živi, dok su duhovno na izdisaju ili su već davno duhovno zamrli. Zato su pojedinci, čiji je duhovni život vrlo živ i bogat, postali pravo »čuđenje u svijetu.« Posljedice kolektivne ravnodušnosti prema duhovnoj stvarnosti u čovjekovu životu danas su vidljive gotovo u svim područjima života. Svakako da su teška i nadasve bolna iskustva gubitka dragih osoba, no tješi nas vjera da, iako su nas napustili, nisu ostavljeni niti prepušteni samoći, vječnoj tami jer ih na novom, nebeskom putu čeka uskrsli Krist koji ih prihvaća i vodi u svoje kraljevstvo ljubavi, dobrote i mira. Da bismo prihvatili tu istinu, potrebna je vjera, ona vjera koju je Isus tražio od Marte kad ju je upitao vjeruje li u ono što on govori, na što je ona odgovorila: »Da, Gospodine! Ja vjerujem da si ti Krist, Sin Božji, Onaj koji dolazi na svijet!«

Isus i od nas danas traži vjeru. Ona je preduvjet svih Isusovih spasonosnih čina za čovjeka. O snazi vjere najbolje svjedoče Isusove riječi upućene Marti: »... tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada.« Uočavamo da Isus ne stavlja naglasak na strahotu fizičke smrti, nego na snagu vjere u njega kao pobjednika smrti i izvora istinskog života. Drugim riječima, fizička je smrt stavljena u kontekst prijelazne faze u čovjekovu životu koja je neizbježna baš kao što je neizbježno čovjekovo životno sazrijevanje koje uvijek pretpostavlja raskid s navezanostima iz ranijih životnih razdoblja. U središtu je Isusovih riječi o životu i smrti vjera u život koji on daje. Taj je život moguće istinski spoznati i u njemu participirati jedino u snazi vjere. To ne znači da se radi o nekoj fikciji, nego o stvarnosti koja, jer dolazi od Boga, nadilazi zemaljsku, materijalnu stvarnost. Ta nam istina vjere govori o čovjeku da nije samo materijalno biće nego i duhovno, božansko, čiji život ima svoj početak i svoj kraj u Bogu kao svomu Stvoritelju. Jedino je Bogu u potpunosti znan čovjekov život i jedino je on gospodar čovjekova života jer mu ga je i udijelio. Zato su ovi blagdanski dani ujedno i prilika da čovjek iskaže slavu i hvalu Stvoritelju za dar života i Spasitelju Isusu Kristu za pobjedu života nad smrću, vječnosti nad prolaznošću.

Veliki apostol naroda, u čijoj se jubilarnoj godini trenutno nalazimo, sveti Pavao o ovoj je stvarnosti ovako govorio svojim slušateljima: »Ako nema uskrsnuća mrtvih, ni Krist nije uskrsnuo. Ako pak Krist nije uskrsnuo, uzalud je doista propovijedanje naše, uzalud i vjera vaša! Zatekli bismo se i kao lažni svjedoci Božji što posvjedočismo protiv Boga: da je uskrisio Krista, kojega nije uskrisio, ako doista mrtvi ne uskrsavaju« (1Kor 15, 13-15). Te nam Pavlove riječi ulijevaju nadu da ćemo i mi poput Krista uskrsnuti i

živjeti u zajedništvu njegovih spašenika. No isto tako te nas riječi upozoravaju i na suprotnu stvarnost koja se može dogoditi ako u ovome životu nismo povezani s Kristom ili ako smo ga svojim grijesima udaljili iz vlastita života. Jer se samo po njemu spašavamo, kako je to posvjedočio sveti Petar svojim sunarodnjacima u Velikome vijeću: »I nema ni u kome drugom spasenja. Nema uistinu pod nebom drugoga imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti« (Dj 4, 12).

I dok posjećujemo posljednja počivališta naših dragih u kršćanskoj nadi i vjeri da su i dalje s nama i da smo mi s njima povezani božanskom svezom ljubavi, uskrsli nas Gospodin poziva da se u vjeri otvorimo Duhu Svetom kako bi se i u nama već sada dogodilo istinsko preobraženje i nov život koji vodi u vječnost. Sve što izvire iz Boga k njemu se vraća i ostaje u njemu i s njim vječno. Pozvani smo na život s Kristom, na vječnost. Neka nam ova istina vjere bude glavni životni orijentir i temelj na kojemu gradimo ovaj zemaljski i onaj božanski život.

Trideset i druga nedjelja kroz godinu – Posveta Lateranske bazilike

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 2,13-22):

»Blizu bijaše židovska Pasha. Stoga Isus uziđe u Jeruzalem. U Hramu nađe prodavače volova, ovaca i golubova i mjenjače gdje sjede. I načini bič od užeta te ih sve istjera iz Hrama zajedno s ovcima i volovima. Mjenjačima rasu novac i stolove isprevrta, a prodavačima golubova reče: 'Nosite to oдавde i ne činite od kuće Oca mogega kuću trgovačku.' Prisjetiše se njegovi učenici da je pisano: Izjeda me revnost za Dom tvoj. Nato se umiješaju Židovi i upitaju ga: 'Koje nam znamenje možeš pokazati da to smiješ činiti?' Odgovori im Isus: 'Razvalite ovaj hram i ja ću ga u tri dana podići.' Rekoše mu nato Židovi: 'Četrdeset i šest godina gradio se ovaj Hram, a ti da ćeš ga u tri dana podići?' No on je govorio o hramu svoga tijela. Pošto uskrsnu od mrtvih, prisjetiše se njegovi učenici da je to htio reći te povjerovaše Pismu i besjedi koju Isus reče.«

Ove nedjelje Crkva slavi obljetnicu posvete jedne od najvažnijih kršćanskih bazilika – Lateranske bazilike svetoga Ivana, koja je od starine bila papinska katedrala (biskupska crkva). I kao što se dan posvete katedrale slavi u cijeloj biskupiji na čijem se području nalazi određena katedrala, tako dan posvete ove bazilike slavi cijela Crkva u katoličkom svijetu jer je ona »majka i glava« svih katoličkih crkava diljem svijeta. Bazilike su u povijesti Crkve imale posebno značenje. Svojom graditeljskom monumentalnošću i gracioznošću najbolje su dočaravale uzvišenost i snagu Božje prisutnosti u svijetu. One predstavljaju

Božji duhovni dom, kao što i svaka crkvena građevina, od kapele do katedrale, jest mjesto Božjega duhovnog prebivanja, odnosno mjesto najsnažnijeg susreta Boga i čovjeka. Zato svaki crkveni prostor zahtijeva od čovjeka vjernika određeni kodeks ponašanja, djelovanja, pa čak i odijevanja, koji se u mnogočemu razlikuje od načina na nekim drugim prostorima čovjekova boravka i življenja. O tome nam govori i današnja evanđeoska riječ.

Čuli smo da su Židovi u najsvetijem Božjem prostoru – jeruzalemskom Hramu trgovali životinjama i novčanicama koje su razmjenjivali. Od duhovnog prostora napravili su svjetovno mjesto trgovanja jer je ondje bila najveća fluktuacija ljudi i jer su u Hramu vjernici bili puno darežljiviji nego na trgovima. Nije se, dakle, trgovalo i manipuliralo samo izvanjskim proizvodima u smislu živinčadi i novca nego i čovjekovim emocijama, njegovim srcem, tj. dobrotom i otvorenošću za Boga, u smislu stvaranja kod vjernika kupaca što veće potrebe za kupovanjem onih stvari kojima bi bolje i lakše zadobili oprost i milost od Boga. No, još je sveti psalmist izrekao koje su žrtve Bogu mile: »Žrtve ti se ne mile, kad bih dao paljenicu, ti je ne bi primio. Žrtva Bogu duh je raskajan, srce raskajano, ponizno, Bože, nećeš prezreti« (Ps 51, 18).

Evanđelje nam svjedoči da je Isus vrlo radikalno prekinuo tu židovsku praksu trgovanja u Hramu samo iz jednog razloga – jer je to kuća njegova Oca. Drugim riječima, jer u njoj prebiva Bog. U ovoj se sceni Isus jasno postavlja kao Božji Sin, ali i kao utemeljitelj novoga Božjeg naroda koji će u velikom, svemoćnom i pravednom Bogu pronaći svoga nebeskog Oca. Njegovom će mukom, smrću i uskrsnućem biti stvoren novi »jeruzalemski Hram« koji nitko više neće moći uništiti niti mu ikako ozbiljno nauditi, jer ga vrata paklena neće moći nadvladati, kako je to Isus rekao apostolskom

prvaku Petru. Ondašnji Židovi nisu mogli prihvatiti istinu o kojoj je Isus govorio, jer nisu mogli prihvatiti istinu o njemu kao o Bogočovjeku i Spasitelju svijeta, već su te njegove riječi uzeli kao dokazni materijal za njegovo uhićenje.

Isusove su riječi jednako ozbiljne i aktualne i za nas vjernike danas. Nemoguće je živjeti kršćanskim životom, a ne prihvaćati crkveno zajedništvo, svetost crkvenog prostora, potrebu susreta s Bogom u njegovu duhovnom domu. Iako je Krist donio novinu koja posvješćuje čovjeku vjerniku činjenicu da je Bog prisutan ponajprije u čovjekovu srcu, tj. u njegovoj nutрини, a ne samo u »hramskom«, tj. crkvenom prostoru, današnje nam evanđeoske riječi potvrđuju Kristovo veliko poštovanje prema liturgijskim zdanjima u kojima na potpuniji način dolazi do susreta Boga i čovjeka. Crkva danas potiče svoje vjernike da žive svoju vjeru u obitelji, na radnom mjestu, u užoj i široj društvenoj zajednici, tj. da svjedoče Boga ondje gdje žive i rade, no da bi mogli istinski svjedočiti, moraju se na duhovnom vrelu Kristove riječi i njegove svete nazočnosti neprekidno napajati. To im vrelo nudi Crkva kada se okuplja i slavi svetu misu, kada vrši svete obrede, poziva na zajedničku molitvu, nudi razne oblike duhovnog zajedništva. Njezina teritorijalna struktura upravo ima za cilj da se svaki vjernik osjeća u svojoj crkvenoj zajednici kao u duhovnom domu, koji je i Božji i ljudski – Božji jer je u njemu prisutan Kristom snagom svoga Duha, a ljudski jer ga čine životvornim i djelatnim vjernici koji okupljeni na tom mjestu žele slaviti svoga Boga. I kao što je Crkva neodjeljiva od Krista kao njezina utemeljitelja, tako je neodjeljiva i od svojih vjernika koji ju čine jer su upravo oni duša Crkve. Zato je gotovo nemoguće prihvatiti Krista, a ne prihvatiti njegovu zajednicu – Crkvu.

Židovi su hramski prostor pretvorili u mjesto trgovanja. Umjesto da ih odmah osudimo, zapitajmo se na koji način mi doživljavamo crkveni prostor, kako se u njemu ponašamo, prinosimo li Bogu iskreno i raskajano srce kao žrtvu ili samo izvanjski obavljamo ono što od nas traži određeni obred? Neka nas današnja misna čitanja potaknu na dublja razmišljanja o vlastitoj pripadnosti crkvenoj zajednici kako bismo vjerodostojnije svjedočili Krista i njegovu riječ u sredini u kojoj živimo i radimo. Sjetimo se Isusovih riječi: »Vi ste sol zemlje. Ali ako sol obljutavi, čime će se ona osoliti? (...) Vi ste svjetlost svijeta. Ne može se sakriti grad koji leži na gori. Niti se užije svjetiljka da se stavi pod posudu, nego na svijećnjak da svijetli svima u kući. Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega koji je na nebesima« (Mt 5, 13-16).

Trideset i treća nedjelja kroz godinu

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 25,14-30):

»Doista, kao kad ono čovjek, polazeći na put, dozva sluge i dade im svoj imetak. Jednomu dade pet talenata, drugomu dva, a trećemu jedan – svakomu po njegovoj sposobnosti. I otputova. Onaj koji je primio pet talenata odmah ode, upotrijebi ih i stekne drugih pet. Isto tako i onaj sa dva stekne druga dva. Onaj naprotiv koji je primio jedan ode, otkopa zemlju i sakri novac gospodarov. Nakon dugo vremena dođe gospodar tih slugu i zatraži od njih račun. Pristupi mu onaj što je primio pet talenata i donese drugih pet govoreći: 'Gospodaru! Pet si mi talenata predao. Evo, drugih sam pet talenata stekao!' Reče mu gospodar: 'Valjaš, slugo dobri i vjerni! U malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti! Uđi u radost gospodara svoga!' Pristupi i onaj sa dva talenta te reče: 'Gospodaru! Dva si mi talenta predao. Evo, druga sam dva talenta stekao!' Reče mu gospodar: 'Valjaš, slugo dobri i vjerni! U malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti! Uđi u radost gospodara svoga!' A pristupi i onaj koji je primio jedan talenat te reče: 'Gospodaru! Znadoh te: čovjek si strog, žanješ gdje nisi sijao i kupiš gdje nisi vijao!' Pobjah se stoga, odoh i sakrih talenat tvoj u zemlju. Evo ti tvoje! A gospodar mu reče: 'Slugo zli i lijeni! Znao si da žanjem gdje nisam sijao i kupim gdje nisam vijao! Trebalo je dakle da uložiš moj novac kod novčara i ja bih po povratku izvadio svoje s dobitkom!' Uzmite stoga od njega talenat i podajte onomu koji ih ima deset. Doista, onomu koji ima još će se dati, neka ima u izobilju, a od onoga koji nema oduzet će se i ono što ima. A beskorisnoga slugu izbacite van u tamu. Ondje će biti plač i škrgut zubi.«

Tema današnjega evanđeoskog čitanja izrečena je u Isusovim riječima: »Doista, onomu koji ima još će se dati, neka ima u izobilju, a od onoga koji nema oduzet će se i ono što ima.« Ta je Isusova izjava potpuno nerazumljiva ako ju pokušavamo shvatiti s čisto ljudskog motrišta. Zašto bi se nekomu tko već ima napretek dalo da uživa u izobilju, a nekomu tko nema ništa u usporedbi s ovim koji ima još i oduzelo to malo što ima? Je li ta Isusova odluka pravedna? Da bismo mogli odgovoriti na ta pitanja, moramo krenuti od početka priče, odnosno od gospodarove raspodjele talenata. Isus kaže da je gospodar dozvaao svoje sluge, dao im svoj imetak i svakomu udijelio onoliko talenata za koliko su bili sposobni umnožiti ih. Nitko, dakle, nije dobio ni previše ni premalo. Isus nadalje kaže da je gospodar otputovao i više se nije vraćao dok nije od njih zatražio plodove uložених talenata. Tad su nastali problemi, ali ne s gospodarove strane nego od strane njegovih sluga. Zanimljivo je da gospodar nije imao potrebu kontrolirati svoje sluge što rade te umnažaju li primljene talente, nego je imao puno povjerenje u njih i u njihove sposobnosti, dajući im punu slobodu da se u potpunosti razviju i ostvare zahvaljujući primljenim talentima. To bi značilo da se gospodar i nije odnosio prema svojim slugama kao da su sluge, već kao da su radnici kojima su osigurana sredstva za rad (primljeni talenti) i naknada (promaknuće i zajedništvo s gospodarom u radosti). Na taj je način gospodar iskazao svoje poštovanje prema slugama i radu koji trebaju izvršiti. Uočavamo da gospodar nije pravio nikakve razlike između slugu niti je koga htio zakinuti u čemu. On se, dakle, očitovao kao pravedan gospodar.

No, tijekom gospodarove odsutnosti nastale su razlike i nejednakosti među slugama. Neki su u potpunosti iskoristili primlje-

ne talente i na taj način izvršili najbolje što su mogli gospodarov zadatak, dok su drugi zanemarili primljene darove i ponašali se kao da ih i nisu primili, što im je bila izlika za neizvršenje gospodarova zadatka. Upravo su oni poslije uvjerali gospodara kako iz straha od njega i od njegova suda nisu mogli učiniti ništa osim vratiti mu ono što su od njega primili. Zanimljivo je da su upravo oni, »sluge zle i lijene«, prepoznali u gospodaru stroga čovjeka koji »žanje gdje nije sijao i kupi gdje nije vijao.« Ostali su sluge iz strahopoštovanja i zahvalnosti za primljene darove (talente) prema gospodaru izvršili sve što je gospodar od njih tražio.

Gospodarova je završna odluka rezultat njihova rada. Oni koji nisu iznevjerili gospodarovo povjerenje dobili su svoju nagradu i zaslužili su primiti i više talenata od onoga koliko su primili po svojim sposobnostima, što znači da su zaslužili zadobiti obilje Božje milosti. Onima koji su se pokazali kao »zli i lijeni« i nisu iskoristili primljene talente oduzeti su ti darovi i dani onima u kojih će oni biti oplodeni na radost gospodara. U tom smislu idu Isusove završne riječi kako će se dati onima koji već imaju, a oduzeti od onih koji nemaju.

Davanjem i oduzimanjem talenata ne gospodari čovjek nego Bog. Svaki čovjek prima od Boga određene talente, darove. Nitko u Božjim očima nije »beskoristan sluga« jer ga je već pri začecu zaštitio i opskrbio svojom milošću. Izvor je svih darova, talenata Božja neizmjerena milost koja se izliva iz Duha Svetoga. Kršćanin je na osobit način obdaren Božjim talentima, darovima. Zato se od njega očekuje plodnije umnažanje primljenih talenata nego kod ostalih vjernika. Kršćanin posjeduje puninu istine o Bogu Spasitelju i Otkupitelju svijeta koja treba biti svjedočena svim ljudima i cijelom svijetu. Zato je i obdaren mnogostrukim talentima, koje

mu od Boga posreduje Kristova Crkva. No, oni su dani kršćaninu da bi spasenjska istina o Kristu bila objelodanjena svijetu i da bi se svijet po njoj spasio, što znači da se njihovo umnažanje vidi u vjerodostojnosti vjernikova kršćanskog života i djelotvornosti kršćanske prakse. Svi talenti imaju za cilj približiti čovjeka Bogu i uvesti ga u sveto zajedništvo. Zato je veoma važno kloniti se opasnosti privatizacije talenata u vlastite svrhe i za osobno spasenje neovisno o potrebama drugih ljudi, jer se njihova plodonosnost očituje samo u relaciji između Boga i čovjeka po principu Zakona ljubavi. Dakle, Božji su talenti naši samo ako njima svjedočimo i ostvarujemo ono zajedništvo među svojim bližnjima kakvo se ostvaruje u Božjem zajedništvu.

Božjim su talentima obdareni svi ljudi, i oni koji nisu u potpunosti spoznali istinu o Spasitelju. No, i njihovi im talenti mogu omogućiti spoznaju Istine ako ih svojim uzornim vjerničkim i ljudskim životom budu umnažali na radost ljudske i Božje zajednice. Zato je vrlo važno njegovati ekumenska i međureligijska nastojanja kako bi cijeli svijet bio otvoren za jedino dobro koje dolazi od Boga.

Međuljudski razdori svih vrsta ne omogućavaju plodonosan razvoj talenata, nego upravo suprotno, potiskuju ih, zakopavaju negdje duboko u čovjekovo biće gdje se ne mogu umnažati niti razvijati. Čuli smo što se dogodilo slugama koji su zakopali svoj talenat. Kada je čovjek u neprijateljstvu s Bogom, a to se događa svaki put kada čovjek grijehom ranjava Boga i prekida Božju svezu ljubavi, on zapravo zakopava darove koje je primio od Boga i pokušava biti kao Bog. On je tada za Boga »beskoristan sluga« kojemu nije mjesto u njegovu zajedništvu nego »vani u tami,« kako kaže Isus. Te opasnosti nisu izuzeti ni oni koji su primili najviše

talenata, a ni oni s najmanje talenata. Uočavamo povezanost vjere s »korisnošću« o kojoj Isus govori, odnosno da je kršćanin Kristov ako pridonosi širenju Radosne vijesti i evangeliziranju sredine u kojoj živi. Kršćanin je pozvan biti »pastoralno koristan« kako ne bi postao u Gospodinovim očima »beskoristan sluga«.

Neka nas današnja evanđeoska riječ ohrabri u vršenju temeljnog apostolata na koji nas obvezuje krsno obećanje kako bismo u Gospodnjem vinogradu uvijek bili »korisni« i na taj način zadobili radost na koju nas Gospodin poziva.

Nedjelja Krista Kralja

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 25,31-46):

»Kad Sin Čovječji dođe u slavi i svi anđeli njegovi s njime, sjest će na prijestolje slave svoje. I sabrat će se pred njim svi narodi, a on će ih jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce sebi zdesna, a jarce slijeva. Tada će kralj reći onima sebi zdesna: 'Dođite, blagoslovljeni Oca mojega! Primite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta! Jer ogladnjih i dadoste mi jesti; ožednjih i napojiste me; stranac bijah i primiste me; gol i zaogrnušte me; oboljeh i pohodiste me; u tamnici bijah i dođoste k meni!' Tada će mu pravednici odgovoriti: 'Gospodine, kada te to vidjesmo gladna i nahranismo te; ili žedna i napojismo te? Kada te vidjesmo kao stranca i primismo; ili gola i zaogrnuismo te? Kada te vidjesmo bolesna ili u tamnici i dođosmo k tebi?' A kralj će im odgovoriti: 'Zaista, kažem vam, što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učinite!' Zatim će reći i onima slijeva: 'Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni, pripravljen đavlu i anđelima njegovim! Jer ogladnjih i ne dadoste mi jesti; ožednjih i ne dadoste mi piti; stranac bijah i ne primiste me; gol i ne zaogrnušte me; bolestan i u tamnici i ne pohodiste me!' Tada će mu i oni odgovoriti: 'Gospodine, a kada te to vidjesmo gladna, ili žedna, ili stranca, ili gola, ili bolesna, ili u tamnici, i ne poslužismo te?' Tada će im on odgovoriti: 'Zaista, kažem vam, što god ne učinite jednomu od ovih najmanjih, ni meni ne učinite!' I otići će ovi u muku vječnu, a pravednici u život vječni.«

S nedjeljom Krista Kralja završava liturgijska ili crkvena godina. Već iduće nedjelje ulazimo u razdoblje došašća koje će nas postupno pripremiti za veliki kršćanski blagdan rođenja našega Gospodina Isusa Krista. Iako se svršetak liturgijske godine kalendarski ne poklapa sa svršetkom civilne ili svjetovne godine, oba su svršetka ipak u nečemu slična, a to je u rezimiranju učinjenoga tijekom godine i u donošenju zaključnih sudova. Tako na kraju civilne godine analiziramo svoje uspjehe i neuspjehe, tj. sve što smo dobroga učinili za svoj napredak, ali i sve loše odluke i propuste zbog kojih nismo napredovali u onoj mjeri u kojoj smo mogli. I kraj liturgijske godine potiče vjernike na razmišljanje o postupcima i propustima što su ih činili tijekom godine, odnosno poziva ih na promišljanje o svemu učinjenomu iz vjere, o čemu govori i današnje evanđelje.

Isus govori o posljednjem sudu koji će se dogoditi kada on ponovno dođe na zemlju i uspostavi svoje kraljevstvo. Isusove su riječi vrlo oštre i upozoravajuće. Neće svi biti spašeni i uživati radost Božjega kraljevstva. Njegovo će se kraljevstvo odlikovati pravednošću jer će se svakomu čovjeku pravedno suditi po njegovim djelima. Nitko neće biti izuzet od suda, odnosno pitanja o djelima vjere koja je činio tijekom zemaljskog života. I kao što nam svjedoči evanđelje, mnogi će se iznenaditi Kraljevom odlukom (»Gospodine, a kada te vidjesmo gladna, ili žedna, ili stranca, ili gola, ili bolesna, ili u tamnici i ne poslužismo te?«), što bi značilo da nitko ne može biti siguran u konačan ishod Božje odluke na koncu povijesti. Iako je Krist svojom smrću na križu otkupio svijet od propasti, svakom je pojedincu dana sloboda odlučivanja hoće li prihvatiti Kristovo kraljevstvo ili će ga odbaciti. Ta se dilema postavlja pred čovjeka tijekom njegova zemaljskog života,

a čovjekova se opredijeljenost za Boga očituje u djelima vjere, koja trebaju biti djela milosrđa i ljubavi. Krist svakomu daje priliku da se tijekom života obrati i vjeruje. On nikoga ni na što ne prisiljava niti »prelama napukle trske«. Njegova se ljubav prema čovjeku ostvaruje u slobodi. Zato je svatko pozvan biti dionikom njegova kraljevstva koje se ostvaruje već u ovome životu. Krist je utemeljio svoje kraljevstvo na Križu kada je iz njegova probodenog boka potekla krv i voda. Zato Crkva ističe sakramente krštenja, pomirenja i euharistije kao temeljne Božje znakove po kojima se zadržava milost spasenja. No, sveti sakramenti nisu dostatni čovjeku da bi uživao vječnu radost u Kristovu kraljevstvu. Oni ga dublje uvode u misterij Kraljevstva i života u Kraljevstvu, jer se po njima događa intimniji susret Boga i čovjeka, ali oni ujedno i obvezuju na stil života koji je dostojan Kristova kraljevstva.

Drugim riječima, vjernik je pozvan i obvezan već sada živjeti i svojim životnim primjerom ostvarivati Kristovo kraljevstvo. A to je moguće jedino djelima milosrđa i ljubavi po kojima je Krist trajno prisutan u svijetu. Iznenadenost mnogih Kristovom konačnom odlukom na posljednjem sudu govori o tome da ni čovjekova dobra djela nisu dostatna za spasenje. Nije, dakle, dovoljno biti dobar čovjek. Potrebno je biti Božji čovjek; čovjek koji je u relaciji ne samo s drugim ljudima nego ponajprije s Bogom kao svojim Stvoriteljem i Spasiteljem. Zato su djela milosrđa o kojima Krist govori u današnjem evanđelju obuhvatnija, odnosno savršenija od čovjekovih humanih djela općenito jer ona proizlaze iz ljubavi prema Bogu i čovjeku kao Božjoj slici. Uočavamo iz evanđelja da Isus neće pitati čovjeka na posljednjem sudu što je sve dobroga općenito učinio nego će konstatirati u kojim je sve situacijama čovjek uspio prepoznati Boga i Kristovo patničko lice koje ga je

potaknulo da čini dobro drugima i sebi. U tom smislu Isus povezuje čovjekovu vjeru i djela.

U Jakovljevoj poslanici čitamo: »Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru, a djela nema? Može li ga vjera spasiti? Ako su koji brat ili sestra goli i bez hrane svagdanje pa im tkogod od vas rekne: 'Hajdete u miru, grijte se i sitite', a ne dadnete im što je potrebno za tijelo, koja korist? Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi« (Jak 2, 14-17). I mi smo danas pozvani činiti djela milosrđa i ljubavi. Po njima se očituje naša vjera u Krista Kralja i Spasitelja. Kristovo je kraljevstvo duhovnoga karaktera jer se ostvaruje u čovjekovu srcu. Ono je neuništivo i vječno. Svakomu dostupno, a opet za mnoge neprihvatljivo i nedostižno jer se ne temelji na principima svjetovnih kraljevstava. Jedini zakon koji vlada u Kristovu kraljevstvu jest Zakon ljubavi. Naizgled jednostavan, ali u životnoj praksi vrlo složen zakon koji traži od čovjeka da bude i djeluje u potpunosti kao Božje i ljudsko biće. Svako kalkuliranje tim zahtjevima kršenje je Zakona ljubavi i priječi čovjeku potpunu participaciju u Kristovu kraljevstvu.

Kristovo dijeljenje duša na one koji će biti njemu »zdesna« i na one »slijeva«, u smislu participacije i neparticipacije u nebeskom kraljevstvu, moguće je shvatiti i kao posljedicu naših zemaljskih podijeljenosti koje činimo tijekom života. Ljudske podijeljenosti bilo koje vrste ne dolaze od Boga nego od čovjeka. Božja ljubav ne poznaje podijeljenosti. Božja je ljubav savršena. Zato je Kristovo kraljevstvo savršeno. A savršenost je upravo ona karakteristika koja treba krasiti vjernikova djela kao preduvjet zadobivanja milosti spasenja. Čovjek je nemoćan svojim ljudskim snagama činiti savršena djela. Čovjeku je nemoguće biti savršen ako se ne osloni na Boga koji je savršen u svemu, odnosno ako već sada ne prihvati

Krista kao svoga Gospodina i subrata kojega prepoznaje u drugomu čovjeku, i ako se ne prepusti Božjemu vodstvu.

Kristovo se kraljevstvo ostvaruje onda kada damo pristanak Bogu da se nastani u našem srcu i kada mu dopustimo da živi i djeluje kao Bog, a ne kao tradicijski sadržaj naše vjere. Ova je nedjelja dobra prilika svima nama da se preispitamo koliko smo tijekom ove liturgijske godine živjeli i djelovali u zajedništvu s Kristom kao svojim Kraljem, a koliko smo se oslanjali samo na sebe u želji za zadovoljenjem vlastitih potreba i ciljeva.

SVETKOVINE KROZ GODINU

Uzvišenje Svetoga Križa

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 3,13-17):

»Nitko nije uzašao na nebo doli onaj koji siđe s neba, Sin Čovječji. I kao što je Mojsije podigao zmiju u pustinji tako ima biti podignut Sin Čovječji da svaki koji vjeruje u njemu ima život vječni. Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni. Ta Bog nije poslao Sina na svijet da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu.«

Na blagdan Uzvišenja Svetoga Križa slušamo Ivanov evanđeoski zapis o Sinu Čovječjem koji je sišao s neba radi čovjeka i njegova spasenja da bi ponovno u svojoj slavi bio uzdignut na nebo kao jedini pravi Spasitelj i Otkupitelj čovječanstva i svijeta. Ivan vidi u Isusu Sina Čovječjega o kojemu su izraelski proroci prorokovali i na kojega su starozavjetni mudrosni pisci ukazivali. Naziv Sin Čovječji objedinjuje u sebi Isusovo puno čovjštvo i njegovo božansko sinovstvo.

Usporedba s velikim izraelskim vođom Mojsijem koji je u pustinji vodio Božji narod, činio čudesu kako bi narod preživio u pustoši pustinje, još jasnije osvjetljava poslanje Sina Čovječjega u svijetu. Izraelski narod ne bi mogao fizički preživjeti u pustinji da im Bog nije dao manu za hranu i vodu za piće. Bog se, dakle, za njih brinuo ne samo u onom duhovnom smislu da ostanu uvijek vjerni njegovim zapovijedima nego i u smislu fizičkoga preživ-

ljavanja, jer ništa ne bi Mojsiju koristilo da je samo propovijedao i težio duhovno obnavljati svoj narod, a da je narod istodobno umirao od gladi i žeđi. Ista logika vrijedi i danas. Stoga Crkva s velikom zauzetošću i brigom za čovjeka propovijeda, ukazuje, upozorava, odnosno, kako bi neki rekli, 'miješa se' u sva područja čovjekova života kako bi Kristova riječ spasenja urodila što obilnijim podovima. Na crkvenim je poglavarima voditi svoj narod na način kako je Mojsije vodio Božji odabrani narod, s istim žarom i zanosom, ali i s istom hrabrošću i odanošću Bogu i njegovoj riječi kada naiđu razne kušnje i poteškoće u narodu. Zato je gotovo nemoguće da Crkva samo propovijeda o vrijednostima pravde, jednakosti, solidarnosti, mira, ljubavi, a da istodobno ne ukazuje na različite konkretne oblike zla koji narušavaju te i ostale vrijednosti u društvu i da se ne bori protiv zla.

Mojsije se, dakle, uz Božju pomoć, brinuo za svoj narod da preživi u pustinji i da, unatoč svim kušnjama i patnjama, ostane vjerran Bogu jer ga je samo vjernost i odanost Bogu mogla dovesti do Obećane zemlje. Ivan uzima scenu Mojsijeva podizanja mjedene zmije u pustinji. Ona je imala zadaću zaštititi Izraelce od propasti zbog vlastite krivnje pred Bogom, jer je narod na sve Božje blagodati koje je primao ipak gundao i protiv njega i protiv Mojsija. Tako je govorio: »Zašto nas izvedoste iz Egipta da pomremo u ovoj pustinji? Nema kruha, nema vode, a to bijedno jelo već se ogadilo dušama našim« (Br 21, 5). No, ipak će, nakon Božje kazne, reći: »Sagriješili smo kad smo govorili protiv Jahve i protiv tebe« (Br 21, 7). I svatko tko je bio ugrizen od zmije otrovnice pogledom na mjedenu zmiju ostao je na životu.

Evangelist Ivan povezuje Božji čin spašavanja ljudi u pustinji s uzdignućem Sina Čovječjega, po kojemu će se svaki čovjek spasi-

ti i zadobiti život vječni. Njega je Bog poslao u grešni, nesavršeni svijet, u svijet koji tone sve dublje u propast zla, kako bi se svijet po njemu spasio. Pravedan i milosrdan Bog još jednom iskazuje svoju ljubav prema grešnom čovječanstvu i svijetu dajući mu svoga Sina Jedinorođenca kao žrtvu okajnicu za sve njegove grijeha i opaćine. »Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge,« kazao je Isus svojim učenicima. Dakle, kao što se Bog smilovao izraelskom narodu kad je trpio od posljedica vlastitih zločestoća i opaćina, tako se Bog ponovno smilovao nad svijetom i narodom koji bijaše »izmučen i ophrvan kao ovce bez pastira« (Mt 9, 36). Samo je Božja ljubav imala snagu spasiti svijet, i to ona ljubav koju sveti Pavao opisuje u svojem Hvalospjevu ljubavi (1Kor 13, 1-13), a Isus proriče u opisu događaja koji se imao dogoditi s njime: »Treba da Sin Čovječji mnogo pretrpi, da ga starješine, glavari svećenički i pismoznanci odbace, da bude ubijen i treći dan da uskrsne« (Lk 9, 22).

Mnogi Isusovi sunarodnjaci nisu mogli prihvatiti njegov koncept spasenja jer se on temelji na tajni križa. Svijet je zadobio spasenje po Isusovu križu. I svaki se čovjek spašava po njegovu Križu, u koji vjerom utiskuje sve svoje osobne križeve. Nema spasenja mimo križa. To nam želi poručiti i današnji blagdan Uzvišenja Svetoga Križa. Potrebno nam je suočiti se s težinom ovozemaljskoga života, a ne bježati ili iznalaziti neka kratkoročna rješenja za sretan i lagodan život. Mnoga bismo zla i nevolje izbjegli da smo uvijek spremni prihvatiti svoj križ i da ga znamo nositi onako kako je Isus nosio sveti Križ. Svaki nas križ vraća nama samima, onomu što jesmo, i Bogu. Postoji narodna uzrečica: »Što nas ne ubije, to nas ojača.« Ta se uzrečica indirektno temelji na tajni križa. Naši nas križevi duhovno jačaju upravo zato što u njima

biva posviješten naš istinski ljudski i kršćanski identitet – da smo krhko ljudsko biće potrebno Božje pomoći i spasenja, ali i da smo otkupljeni Gospodinovim Križem, koji nosi teret svih naših križnih nevolja i patnji. Isus je rekao: »Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom« (Lk 9, 23). Sveti Pavao u svojem je izlaganju vjerskog nauka uvijek isticao teologiju križa. Tako je Galaćanima poručio: »A ja, Bože sačuvaj da bih se ičim ponosio osim križem Gospodina našega Isusa Krista po kojem je meni svijet raspet i ja svijetu« (Gal 6, 14).

Križ je temeljni kršćanski znak raspoznavanja, ali i putokaz koji nas vjernike usmjerava i vodi. Zato nemojmo misliti da nas je Bog napustio ako grcama pod težinom svakodnevnih križeva. Grcamo pod težinom grijeha, a da toga nismo ni svjesni. Današnji nas blagdan želi potaknuti da očistimo svoje duše i vratimo se Bogu. Tada će i križevi biti lakše podnosivi. Isus nas i danas poziva: »Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim. Uistinu, jaram je moj sladak i breme moje lako« (Mt 11, 28-30). Svima nam nedostaje krotkosti i poniznosti, koji čine čovjekove križeve lakšima, podnošljivijima, smislenijima. Nedostaje nam i hrabrosti i odvažnosti da idemo Isusovim putom. Neka nam današnji blagdan udijeli potrebnu snagu i hrabrost da i mi, poput prvih Isusovih učenika, vjerno slijedimo Gospodina u njegovoj riječi i donosimo plodove dostojne kraljevstva Božjega.

Sveti Petar i Pavao

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju (Mt 16,13-19):

»Kad Isus dođe u krajeve Cezareje Filipove, upita učenike: 'Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji?' Oni rekoše: 'Jedni da je Ivan Krstitelj; drugi da je Ilija; treći opet da je Jeremija ili koji od proroka.' Kaže im: 'A vi, što vi kažete, tko sam ja?' Šimun Petar prihvati i reče: 'Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga.' Nato Isus reče njemu: 'Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima. A ja tebi kažem: Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima.'«

Crkva nam na blagdan svetih Petra i Pavla donosi evanđeoski odlomak o Petrovoj ispovijesti vjere u Isusa Krista, Pomazanika, Sina Boga živoga. Crkvena tradicija u Petru vidi apostolskog prvaka kojemu pripada vrhovna vlast u vođenju Kristove zajednice na zemlji. No, na današnji blagdan Crkva ne slavi samo prvaka Petra, nego i Pavla, kojega također možemo nazvati apostolskim prvakom iako nije pripadao zajednici Dvanaestorice. Zbog njegove važne uloge u nastajanju i širenju kršćanskih crkava Sveti Otac Benedikt XVI., nasljednik svetoga Petra i Kristov namjesnik na zemlji, odlučio je posvetiti cijelu godinu svetom Pavlu nazvavši je Godinom svetoga Pavla. Ona započinje upravo danas i traje do 29. lipnja 2009. godine. Cilj je ove jubilarne godine približiti vjernicima Pavlov lik i djela, napose njegov revan i gorljiv duh za širenje Radosne vijesti. Nije slučajnost da je Sveti

Otac upravo u današnjem vremenu, koje je obilježeno slabljenjem kršćanskog identiteta, osobito na europskom tlu, odlučio posvetiti godinu tom neumornom širitelju i branitelju kršćanstva. U tom kontekstu možemo promatrati i današnje evanđelje.

Zanimljivo je da Isus postavlja učenicima pitanje o svom identitetu: »Što govore ljudi, tko je Sin Čovječji?« Najprije doznajemo što misli javnost o njemu, a potom što misle njegovi učenici. Uočavamo bitne različitosti u formulaciji pitanja i odgovora. U upitu o mišljenju javnosti Isus za sebe govori u trećem licu jednine, zbog čega se stječe dojam kao da mu i nije toliko bitno mišljenje svijeta, dok je u upitu o mišljenju učenika usredotočen izričito na sebe: »A vi, što vi kažete, tko sam ja?« Odgovori svijeta su raznoliki, konfuzni, neprecizni (jedni kažu ovo, drugi ono), čime samo potvrđuju Ivanove riječi zapisane u Proslavu: »Svjetlo istinsko (...) bijaše na svijetu i svijet po njemu posta i svijet ga ne upozna« (Iv 1, 9). Isusu je puno važnije mišljenje Dvanaestorice jer su oni njegovi nasljednici i širitelji Radosne vijesti u svijetu. Njihova se misija sastoji u tome da svijetu prenesu Istinu. Petar, snagom Duha, daje jasan i precizan odgovor: »Ti si Krist – Pomazanik, Sin Boga živoga.«

Upravo je Pavlov životni put pravi primjer za ilustraciju rečenoga. Pavao je kao farizej izgarao u želji da što revnije izvršava Božji zakon i da ga štiti od mogućega krivovjerja. I njegove su vjerske spoznaje, unatoč revnosti, prije obraćenja bile konfuzne, površne i nisu mu omogućavale jasnu percepciju stvarnosti koja se događala – da je nastupilo milosno vrijeme spasenja koje su proroci naviještali; da se ispunilo Pismo, što im je još odzvanjalo u ušima, kako je to Isus rekao u nazaretskoj sinagogi (usp. Lk 4, 21). No, obraćenjem, koje se dogodilo neposrednom Božjom intervencijom u njegov život, Pavlove vjerske spoznaje bivaju jasnije, određenije.

Upoznavši Isusa, u kojemu je prepoznao Učitelja i Spasitelja, Pavao i samog sebe počinje predstavljati kao »apostol Krista Isusa« (1Kor 1,1) imajući na umu samo jedan cilj – naviještati Radosnu vijest. Tako on poručuje Korinćanima: »Jer što navješćujem evanđelje, nije mi na hvalu, ta dužnost mi je. Doista, jao meni ako evanđelja ne navješćujem« (1Kor 9, 16). Pavao je upoznao Isusa koji je »Put i Istina i Život« (Iv 14,6), odnosno upoznao je istinu koja oslobađa (usp. Iv 8,32).

Istinu o Isusu, prema evanđelju, prvi je izrekao učenik Petar, nakon čega su uslijedile prekrasne Isusove riječi o utemeljenju Crkve kao zajednice novoga Božjeg naroda. Pravovjernost nauka zajednice povjerena je prvaku Petru i svim njegovim nasljednicima. Uočavamo da je razgovor između Petra i Isusa usredotočen na očuvanje pravovjerja, što je evanđeoskom piscu očigledno bilo osobito važno. I Petar i Pavao susretali su se u svojem poslanju s problemima nerazumijevanja i pogrešna shvaćanja Isusova nauka, zbog čega su vrlo često bili primorani braniti, pojašnjavati i razlagati sadržaje svoje vjere. Sjetimo se samo Petrova govora na dan Pedesetnice, kada je okupljenim Židovima hrabro poručio: »Pouzdana dakle neka znade sav dom Izraelov da je toga Isusa kojega vi razapeste Bog učinio Gospodinom i Kristom« (Dj 2, 36) ili pak kad je pred Velikim vijećem otvoreno svjedočio za Isusa: »On je onaj kamen koji vi graditelji odbacistе, ali koji postade kamen zaglavni. I nema ni u kome drugom spasenja. Nema uistinu pod nebom drugog imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti« (Dj 4, 11-12). S jednakim je evanđeoskim žarom govorio i Pavao na svim svojim putovanjima kada je osnivao kršćanske zajednice. Tako je braći u Korintu poručio: »Ta u Kristu Isusu po evanđelju ja vas rodih!« (1Kor 4, 15), a u Galaciji: »Što smo već rekli, to sad

i ponavljam: navješćuje li vam tko neko evanđelje mimo onoga koje primiste, neka je proklet» (Gal 1,9). Odmah nakon tih vrlo oštih riječi Pavao je postavio nekoliko poticajnih pitanja: »Doista, nastojim li ovo pridobiti ljude ili Boga? Ili idem li za tim da ljudima ugodim? Kad bih sveudilj nastojao ljudima ugađati, ne bih bio Kristov sluga« (Gal 1,10).

Na današnji blagdan apostolskih prvaka Petra i Pavla možemo se i mi zapitati na koji način živimo ono što ispovijedamo; je li nam važnije ugađati ljudima nego Bogu; koliko smo vjerodostojni i dosljedni u temeljnom općeljudskom i kršćanskom pozivu? Isusu je bilo veoma važno što njegovi učenici misle o njemu jer su oni njegova produžena ruka u svijetu. Isusu je i danas stalo do toga kako Crkva svjedoči njegovu prisutnost u svijetu. On je u njoj prisutan snagom Duha. Tim je istim Duhom vodi. No, njezina autentičnost u svijetu uvelike ovisi o vjerodostojnosti života u vjeri svih njezinih članova, odnosno o tome na koji način i s koliko žara prenose Kristov duh zajedništva oni koji čine novi Božji narod – Crkvu. Pavao je svomu prijatelju Filemonu ovako savjetovao: »Nek zajedništvo tvoje vjere bude djelotvorno u spoznanju svakoga mogućeg dobra među vama poradi Krista!« (Flm 0,6). Tog bismo se savjeta trebali držati i mi danas, kada se Crkvu pokušava diskreditirati na razne načine. O nama vjernicima ovisi kakvu sliku Crkve donosimo u svijet – potičemo li i iznosimo li dobra koja se rađaju u Crkvi na opću korist i dobrobit zajednice i pojedinaca ili, da bismo ugodili drugima oko sebe i tako ostali i dalje u svome duhovnom drijemežu, tražimo u njoj sve moguće slabosti i propuste? Pavao je svoju subraću poticao na zajedništvo vjere i na djelotvornost u spoznanju dobra među bližnjima. Do koje smo granice mi danas spremni graditi zajedništvo vjere,

crkveno zajedništvo i poticati, isticati i radovati se svakom dobru koje nastaje iz tog zajedništva? U vremenu ravnodušja i pesimizma, crne kronike i izopačenosti svake vrste na svakom je kršćaninu dužnost da, poput ovih prvaka, ne malaksaju duhom, nego da u svoju zajednicu (obiteljsku, radnu, prijateljsku, župnu i bilo koju drugu) unose Kristovo svjetlo i potiču djela dobrote.

Isus je rekao Petru da vrata paklena neće nadvladati Crkvu. Nemamo razloga za strah i zabrinutost na koje nas pokušavaju navesti neke struje današnjega svijeta. Neka naš strah bude radije one vrste koji je ispunjavao i Pavla kada je braći u Korintu poručio: »Doista, jao meni ako evanđelja ne navješćujem.« I na nama leži ista dužnost i odgovornost. Ona proizlazi iz poziva Onoga koji »sebe dade za nas da nas otkupi od svakoga bezakonja i očisti sebi Narod izabrani koji revnuje oko dobrih djela« (Tit 2, 15).

Svetkovina Presvetoga Trojstva

Čitanje svetog Evanđelja po Ivanu (Iv 3,16-18):

U ono vrijeme reče Isus Nikodemu: »Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni. Ta Bog nije poslao Sina na svijet da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu. Tko vjeruje u njega, ne osuđuje se; a tko ne vjeruje, već je osuđen što nije vjerovao u ime jedinorođenoga Sina Božjega.«

Nedjelja Presvetoga Trojstva donosi nam zanimljiv razgovor između uglednoga židovskog farizeja Nikodema i Isusa. Nikodem je jedan od rijetkih farizeja toga vremena koji u Isusu nije vidio opasnost za svoju službu ili konkurenciju, nego naprotiv Učitelja i Božjega čovjeka (usp. Iv 3, 1-3). Zato je Nikodem bio na dobrom putu obraćenja i spasenja. Zanimljivo je da se Isus ne susteže u iznošenju istine o sebi, bez obzira na to što je Nikodem pripadao onoj društvenoj grupaciji kojoj je bio najomraženiji. Isus se ne boji za svoju poziciju, ugled, javno mišljenje, tj. za svoj život jer uživa istinsku i punu slobodu koja se ostvaruje u ljubavi prema nebeskom Ocu i bratu čovjeku. Nikodem pak obnoć dolazi Isusu, da ga nitko ne vidi, napose ostali farizeji, jer se boji za sebe i jer još nije raščistio s time što mu je najvažnije u životu – istina ili njezin privid, spasenje ili vjerska tradicija, vječni život ili propast. Nikodem nije bio spreman učiniti potreban iskorak iz svojih uvjerenja i stavova kako bi u potpunosti mogao spoznati i prihvatiti Isusov nauk. Za njega je to bila novina koja ga je zbunjivala, uznemiravala, a istodobno i interesirala. Evanđeoski je prikaz razgovora između Nikodema i Isusa nagovještaj povijesnog dijaloziranja

kršćanstva sa židovstvom. Današnji isječak iz tog razgovora postavlja pred vjernika dvije opcije: spasenje ili propast; vječni život ili smrt. U izricanju svoga zemaljskog poslanja Isus polazi od Oca, iskazujući njegovo prvenstvo u planu spasenja: »Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca... Ta Bog nije poslao Sina na svijet da sudi svijetu...« Bogu Ocu pripada sva čast i slava jer je on stvoritelj i uzdržavatelj ovoga svijeta. U tom je smislu Mojsije upozoravao svoj narod: »Gledaj! Danas preda te stavljam: život i sreću, smrt i nesreću! Ako poslušáš zapovijedi Jahve, Boga svoga, koje ti danas dajem – ako ih poslušáš ljubeći Jahvu, Boga svoga, hodeći njegovim putovima, vršeći njegove zapovijedi, njegove zakone i njegove uredbe, živjet ćeš... Život, dakle, biraj, ljubeći Jahvu, Boga svoga, slušajući njegov glas, prijanjajući uz njega, da živiš ti i tvoje potomstvo. Ta on je život tvoj, tvoj dugi vijek« (Pnz 30, 15-17.19-20). Sav je svijet Božje veličanstveno stvorenje. Čovjek je vrhunac njegova stvaralaštva. Knjiga Postanka nam to potvrđuje riječima: »Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih« (Post 1, 27). Čovjeku je bilo dano živjeti u punini Božje milosti jer je Božje ljubljeno djelo, ali je on odbacio tu mogućnost. U svojoj se slobodi okrenuo protiv Stvoritelja i pokušao vlastitim snagama biti kao Bog. Ta ga je odluka stajala izgonu iz Božje ljepote i savršenstva. Pisac Knjige Postanka ističe: »Zato ga Jahve, Bog, istjera iz vrta edenskoga da obrađuje zemlju iz koje je i uzet. Istjera, dakle, čovjeka i nastani ga istočno od vrta edenskoga, pa postavi kerubine i plameni mač koji se svjetlucau – da straže nad stazom koja vodi k stablu života« (Post 3, 23-24). Iznevjerivši Božju ljubav i dobrotu, čovjek je bačen u nesvršenost da se muči i pati i da na taj način ispašta zbog svojega pogrešnog odabira između »života i sreće, smrti i nesreće.«

Bog ipak nije htio da njegova stvorenja propadnu. Iz ljubavi prema svijetu poslao je svoga Sina »da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni.« Božja je stvarateljska riječ dobila obličje čovjeka Isusa iz Nazareta. Sveti Pavao opisao ga je na sljedeći način: »On, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe 'oplijeni' uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu« (Fil 2, 6-8). Njegova se zemaljska misija nije očitovala u tome da osudi svijet nego, kako nam i današnje evanđelje kaže, da se svijet po njemu spasi. Zato je Isus jedini i pravi Spasitelj i Otkupitelj. Kao otkupninu za sve naše grijehе on je svojevóljno dao svoj život. Sveti Pavao tu je činjenicu prokomentirao na sljedeći način: »Zbilja, jedva bi tko za pravedna umro; možda bi se za dobra tko i odvažio umrijeti. A Bog pokaza ljubav svoju prema nama ovako: dok još bijasmo grešnici, Krist za nas umrije« (Rim 5, 7-8). Njegovom je smrću svijetu darovana mogućnost spasenja.

No, pred čovjekom je ponovno Mojsijevo upozorenje i dvojba – prihvatiti život i sreću ili smrt i nesreću. Ivan je to oblikovao riječima: »Tko vjeruje u njega, tomu se ne sudi; a tko ne vjeruje, već je osuđen, jer nije vjerovao u jedinorođenoga Sina Božjega.« Krist je dao otkupninu za spas svijeta, ali naše osobno spasenje ovisi o našoj vjeri, odnosno o našem odnosu s Bogom; prihvaćamo li suživot s Bogom ili se želimo osloniti samo na sebe i na neke moguće alternative Bogu. Prva opcija pretpostavlja (kao što je i Mojsije upozorio) slušanje Božje riječi, vršenje njegove svete volje i otvorenost srca za djela ljubavi. To je jamstvo sretnog i ispunjenog života. Isus je sam rekao da je došao donijeti život u izobilju (usp. Iv 10,10). Svatko se od nas ima razloga zapitati na kakvim temeljima gradi

svoju vjeru; na suživotu s Bogom ili na tradicijskom obdržavanju religioznih pravila i zakona? Jesmo li odabrali pravu opciju koja vodi u život, jer je kršćanin pozvan na puninu života u Kristu, a ne na neku polovičnost, osrednjost? Samo istinski susret s Gospodinom, odnosno živa vjera u živoga Boga, koja potiče i stvara djela ljubavi, otvara vrata vječnoga života. Zato se kršćanin ne smije zadovoljiti samo obdržavanjem temeljnih vjerskih propisa, kao što je primanje sakramenata inicijacije i ostalih sakramenata prema potrebi, nedjeljno okupljanje na svetoj misi, odricanje od hrane u određenim liturgijskim vremenima i tomu slično, nego težiti savršenstvu u ljubavi prema Bogu i bratu čovjeku po uzoru na Gospodinovu ljubav. Da bi u tome uspio, potrebna mu je pomoć treće božanske osobe – Duha Svetoga.

Duh obiluje mnoštvom svojih darova. On je izvor ljubavi Oca i Sina. Sveti Pavao poticao je svoje slušatelje da nastoje obilovati darovima Duha »radi izgrađivanja Crkve« (1Kor 14, 12). Bog daruje svoga Duha svakomu tko ga istinski traži i želi, ali ne samo radi njegove osobne koristi, odnosno spasenja, nego i koristi zajednice kojoj pojedinac pripada. Zato su svi darovi Duha misijskoga karaktera, kao i vjera u svojoj biti. U tom smislu čovjekova vjera nije samo njegova osobna, privatna stvar koja nema nikakve veze s njegovim javnim, svjetovnim životom, nego je prije svega poziv na izgradnju Kristova zajedništva.

Bogatstvo života u Bogu trajni je poticaj vjernicima na bogatstvo njihova života u vjeri. Bog je sve učinio kako bismo ponovno živjeli kao njegova ljubljena stvorenja. Na nama je hoćemo li prihvatiti tu milost ili ćemo i dalje lutati u svojoj samodostatnosti.

Recenzija

MATIJA MATIČIĆ U NEDJELJNIM EVANĐELJIMA A, B, C NUDI KREATIVNO RAZMIŠLJANJE SUDIONICIMA ŽUPNE LITURGIJE

Mons. mr. sc. Matija Matičić rodio se 1981. u Ogulinu, gdje je završio gimnaziju 1999. godine. Filozofiju i teologiju studirao je i diplomirao 2004. u Rijeci, za svećenika Riječke nadbiskupije zaređen je 2005. Godinu dana obavljao je službu župnog vikara u župi sv. Mateja na Viškovu, zatim je deset godina bio župnik u Župi sv. Nikole biskupa na Krnjevu u Rijeci. Također, 12 godina predavao je vjeronauk u Gimnaziji A. Mohorovičića u Rijeci i deset godina bio je voditelj Ureda za mlade Riječke nadbiskupije. Od 2011. biskupski je vikar za pastoral, a nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić uveo ga je uz to 15. rujna 2015. u službu rektora riječke katedrale sv. Vida te 14. lipnja 2016. u službu monsinjora i začasnoga kanonika stolnoga riječkoga kaptola. Na sv. Benedikta, 11. srpnja 2016. postao je oblat benediktinskoga olivetanskog samostana u Lendinari u Italiji. U rujnu 2017. imenovan je povjerenikom za ekumenizam i dijalog Riječke nadbiskupije, a u travnju 2018. imenovan je članom Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog. Član je zbora savjetnika, prezbiterskog vijeća i nadbiskupijskoga pastoralnog vijeća. Na Visokoj školi međunarodnih odnosa i diplomacije „Dag Hammarskjöld“ u Zagrebu postao je stručni specijalist međunarodnih odnosa i diplomacije (*master of*

art) u ožujku 2014. s temom „Pregovori Izraela i Palestine od 1991. do 2013.“ s posebnim naglaskom na međureligijski dijalog, a u travnju 2018. na Sveučilištu UAE na engleskom jeziku postigao je znanstveni magisterij na temu „Međureligijski dijalog u službi međunarodnih odnosa i diplomacije“ s naglaskom na države Bliskog istoka i Perzijskog zaljeva. Diplomatsku praksu obavljao je pod vodstvom mentora veleposlanika Pjera Šimunovića u veleposlanstvu Republike Hrvatske u Izraelu i u Nuncijaturi (veleposlanstvu Vatikana) u Kuvajtu pod vodstvom mentora nadbiskupa mons. dr. Petra Rajiča, tada papinskog nuncija u Kuvajtu, Bahreinu, UAE-u, Kataru i apostolskom delegatu u Omanu, Jemenu i Saudijskoj Arabiji. Služi se izvrsno engleskim, njemačkim i talijanskim jezikom te znanjem za komunikaciju hebrejskim i španjolskim jezikom. Uz svećeničke službe u svojoj nadbiskupiji vanjski je suradnik veleposlanstva Republike Hrvatske u Izraelu za međureligijski dijalog i pitanja holokausta te asistent u nastavi i istraživanju na katedri međunarodnog prava na kolegiju „Manjine u međunarodnim odnosima“ na Visokoj školi međunarodnih odnosa i diplomacije „Dag Hammarskjöld“ u Zagrebu.

U ovoj knjizi nudi pastoralnim svećenicima i vjeroučiteljima nedjeljne homilije kroz liturgijsku godinu A, B, C koje je držao u župama i crkvama svojega svećeničkog služenja. Građa je složena tako da na početku svake homilije navodi puni tekst evanđelja za dotičnu nedjelju ili svetkovinu, i to *kosim slovima*, tako da se čitatelji mogu stalno vraćati na tekst evanđelja, koji je važniji od propovjednikova izlaganja. U pojedinoj homiliji obrađuje jednu ili nekoliko izreka iz evanđelja s osjećajem za duhovno stanje i dileme vjernika koji sudjeluju na župskoj liturgiji. U tom smislu ponekad se ljuti na pojedince i skupine koji nedjeljom odlaze na

karizmatičke susrete i seminare, a zanemaruju uključivati se redovito u euharistiju kojom se Crkva izgrađuje u pojedinoj župi i biskupiji. Često se vraća na temu ljubavi prema Bogu i bližnjemu, u kojoj vidi srž kršćanske etike i potkrepljuje je citatima iz evanđelja te Ivanovih i Pavlovih poslanica. Također često i rado spominje obraćenje vezano uz sakramente kršćanske inicijacije te naglašava da je obraćenje proces koji traje cijeli život. On poznaje duhovne i idejne ponude kojima bivaju zasipani vjernici, ali ne vidi potrebu jadikovanja ili distanciranja od svijeta, nego potiče na aktivno uključivanje u građansko društvo koje mi kao različiti možemo mijenjati na bolje.

Mi hrvatski bibličari koji smo napisali komentare misnih čitanja prema odredbama Drugoga vatikanskog sabora (Ivan Dugandžić, Bonaventura Duda, Adalbert Rebić, Celestin Tomić, Mato Zovkić i dr.) bili smo u grču između značenja pojedine zgrade ili izreke Svetoga pisma u povijesnom kontekstu i primjene na današnje sudionike liturgije. Naš je autor odabrao vjernost današnjim sudionicima liturgije, jer nije mogao utkvirati u dragocjenih desetak minuta homilije podatke koji bi sabranu zajednicu opterećivali.

M. Matičić svjestan je da oni kojima predvodi nedjeljno liturgijsko slavlje žive u mjestima gdje susreću kršćane koji nisu katolici te muslimane i židove. On tako izgrađuje katolički identitet sudionika župske nedjeljne mise da u njihovim srcima ostavi prostor za drugačije. To je pastoralno provođenje smjernica Drugoga vatikanskog sabora o dijalogu s kršćanima drugih konfesija, s pripadnicima naroda Isusova, s muslimanima i drugim pripadnicima nekršćanskih religija. A poznato je da se upravo židovski teolozi žale kako nauk Sabora presporo dopire do propovjednika

i vjeroučitelja. To svojstvo daje njegovoj zbirci homilija posebnu aktualnost.

Navodim nekoliko dragocjenih bisera iz Matičičeve primjene evanđelja na obiteljske, duhovne i socijalne prilike današnjih slavitelja župne liturgije.

Tumačeći evanđelje na Bogojavljenje u godini A, on ističe da postoji zdrava i grešna znatiželja. Isusovo krštenje, kao događaj predstavljanja na početku mesijanskog djelovanja, povezuje sa sakramentom krštenja i tumači kako umakanjem ruke u blagoslovljenu vodu u crkvi obnavljamo vlastito krštenje. Na četvrtu korizmenu nedjelju, tumačeći Isusovo ozdravljenje slijepca od rođenja, ističe kako je „vjersko neznanje plodno tlo za različite devijacije u religioznosti i duhovnosti“. Na četvrtu nedjelju u g., kada čitamo Matejevu verziju blaženstava, ističe da je blaženstvo o siromasima duhom „temeljno jer se u njemu sažimaju sva ostala“. On povezuje blaženstva s Isusovim primjerom ponašanja ističući da je kršćanski moral u biti pozitivan: „Kada bismo bili pravedniji prema sebi i bližnjima, lakše bismo se borili protiv svih zala!“ Na 21. n. kr. g., kada čitamo o Petrovoj ispovijesti, događaj na pogan-skom teritoriju, dotiče temu o zdravom i potrebnom povlačenju na odmor. Također kritizira pomodno uvoženje orijentalnih tehnika za opuštanje. Na 33. n. kr. g., kada se čita parabola o talentima, iz teksta izvodi potrebu ekumenske i međureligijske otvorenosti.

U Godini B, na drugu korizmenu nedjelju, kada razmatramo Kristovo preobraženje prema Markovu izvještaju, taj događaj povezuje s kršćanskom euharistijom: „Zato kažemo da Crkva tvori euharistiju, ali i euharistija Crkvu, izgrađujući je kao sakrament“. To je srž euharistijske ekleziologije u duhu Drugoga vatikanskoga koncila. Na sedmu vazmenu nedjelju, uz odlomak Isusove molitve

za učenike u svijetu (Iv 17,11b-19) ističe: „Isus ne traži da mrzimo ovaj svijet i da se zavlačimo u uski svoj duhovni svijet“. Na 12. n. kr. god. Markov izvještaj o Isusovu stišavanju oluje na jezeru povod mu je da upozori na bolesno priklanjanje nekim novim religijskim pokretima. Na 14. n. kr. g, kada razmatramo Isusov neuspjeli pohod Nazaretu (Mk 6,1-6), naš autor odgaja sudionike župne liturgije da se čuvaju predrasuda, ali i površne izlike da o Isusu već sve znamo. Na 29. n. kr. g., kada Isus bolesno ambicioznim sinovima Zebedejevima predlaže neka budu veliki po služenju (Mk 10,35-45), naš autor veličinu služenja izlaže kao izraz ljubavi prema Bogu i bližnjima.

U godini C, na prvu nedjelju Došašća, kada je Riječka nadbiskupija slavila euharistijsku godinu, ističe da je euharistija sažetak cjelokupnog djela Kristova i poticaj na svjedočenje kršćanskog identiteta. Na 3. n. došašća, kada čitamo Krstiteljev poziv na socijalnu pravdu i pomaganje siromasima (Lk 3,10-18), predlaže Krstitelja kao inspiraciju na svjedočko djelovanje, u euharistiji vidi priliku za zajedništvo vjere i bratske ljubavi te navodi izreku progovorenu židovskog rabina Abrahama Heschela o važnosti šabata za Židove kroz stoljeća: „Subote su naša svetinja nad svetinjama; to svetište nisu nam uspjeli srušiti ni Rimljani ni Nijemci. Ono što smo mi ovisi o onome što je subota za nas“. Na nedjelju Svete obitelji predlaže moljenje Časoslova u obitelji te žali pojavu bračnog i obiteljskog nasilja od koje ni katolici nisu izuzeti.

Na 22. n. kr. g., kada Isus na gozbi u kući farizeja preporučuje poniznost mjesto laktanja za bolja mjesta (Lk 14,1.7-14), naš autor tumači da poniznost nije u zataškavanju vlastitih vrijednosti, nego „u potrebi da i drugi pored nas rastu kako bismo živjeli u radosti i bogatstvu zajedništva djece Božje“. Sljedeće nedjelje, Isusov šo-

kantni poziv učenicima da „mrze roditelje“ (Lk 14,15-33) protumačio je kao potrebu žrtve u ljubavi. Na 25. n. kr. god, parabolu o nepoštenom upravitelju (Lk 16,1-13) protumačio je kao poziv na vjernost Bogu i ljudima koja uključuje žrtvu. Na 30. n. kr. g. u Lukinoj paraboli o porezniku i farizeju na molitvi u hramu (Lk 18,9-14) on vidi univerzalnost poziva na spasenje i nužnost obraćanja srca. Na Nedjelju Krista kralja u Lukinoj godini čitamo prizor Isusova umiranja na križu uz obećanje raskajanu razbojniku da će još istoga dana biti pripušten u raj (Lk 23,35-43): autor ponovno ističe potrebu za stalnim obraćenjem.

Iz ovog pregleda zorno izlazi da je knjiga veoma korisna za svećenike koji traže pomagala u pripravi na nedjeljnu homiliju, ali može koristiti i vjeroučiteljima župnog vjeronauka koji mlade spremaju za plodno slavljenje euharistije te duhovno uznapredovalim katoličkim obiteljima koje se subotom zajedno spremaju za nedjeljnu župnu misu.

Sarajevo, 23. prosinca 2017.

Mons. dr. sc. Mato Zovkić,
profesor emeritus Biblije Univerziteta u Sarajevu

Opatova riječ...

S iznimnom čašću i dubokom poniznošću prihvatio sam poziv da pročitam i meditiram propovjedi monsinjora Matije. Duhovno čitanje, koje sveti Benedikt naziva *lectio divina*, osnovni je redovnikov zadatak kao i smisao redovničkog života uopće. Riječ *lectio* pojašnjava što redovnik radi, a riječ *divina* kako on to radi. Moj dragi prijatelj, monsinjor Matija, uveo me u zapanjujuće originalnu, duboko ozbiljnu i konzistentnu meditaciju o živućoj riječi Božjoj. Isto tako sam dobio uvid u to kako Duh Sveti preobražava ne samo našu viziju svijeta i njegovu povijest, već kroz *lectio* i ljudsku osobnost i približavanje Bogu kroz predano slušanje ovoga božanskog usvajanja Krista.

Iskreno sam očaran činjenicom kako je monsinjor Matija na lijep način pokazao kako Božja Riječ ulazi u stvarni život ovoga svijeta kao i u živote pojedinaca donoseći nam istinu vjere. Njegov sveobuhvatan utjecaj istodobno omogućuje potpunu otvorenost novim horizontima ne samo kršćanima, svećenicima i redovnicima nego i cijelom čovječanstvu koje traži sluša i meditira u nadi Riječi koja nas spašava.

Monsinjor Matija gradi svoj put kroz Sveto Pismo stvarajući i oživljavajući značenje Svetoga Pisma na svim razinama života kroz ove lijepe i inspirativne propovjedi i popratni tekst Božje Riječi koja se sluša i čita u liturgijskim ciklusima A, B i C u nedjelju i za blagdane. Ovi komentari otvaraju put novom obliku sudjelovan-

ja u liturgiji – ne onakvu koji govori o Bogu, već onakvu koji omogućuje Bogu da postane prisutan u jeziku postavši liturgijski i koji govori iz dubine srca ljudskog roda.

Lectio divina zajednički je pothvat onoga koji sluša i same riječi koja je utjelovljena u milostivu činu Duha Svetoga. A ti si, monsinjore Matija, moj dragi prijatelju, postao oruđe u rukama ovoga predivnog sjedinjenja. Hvala ti.

Vatikan, travanj 2018.

Opat mons. dr. Christopher Zielinski OSB Oliv.,
predstojnik Ureda za liturgiju u Kongregaciji
za bogoštovlje i disciplinu Sakramenata

Originalan tekst

I accepted the invitation to read and meditate upon Monsignor Matija's commentary with great honour and profound humility. The activity of spiritual reading, called *lectio divina* by Saint Benedict, is a crucial task in a monk's life and monastic life altogether. The word *lectio* explains what the monk does, and the word *divina* how he does it. My dear friend, Monsignor Matija, has introduced me to a strikingly original, deeply serious, consistent and sustained meditation on the living Word of God. It also gives me the insight on how the work of the Holy Spirit transforms not only our vision of the world and its history, but also, through the

lectio, both the human personality and the divine converge through heartfelt listening of the divine adoption in Christ.

I am truly amazed by the fact how beautifully Monsignor Matija has allowed for the Word of God to enter into the very life of this world as well as our personal lives thus bringing the truth of faith. Its embracing effect at the same time allows a radical openness to new horizons awaiting not only the Christians, priests and monks, but all of the humankind seeking, listening and meditating in hope of the Word that saves.

Monsignor Matija weaves a way through the Scriptures making existent and lively what the Scriptures mean on all levels of life through this beautiful, even inspirational commentary and companion to the Word of God, listened to and read during the liturgical cycles A, B and C for Sunday and feasts. The commentary opens a path towards a new form of liturgical participation – not the one that speaks about God, but the one that allows God to be present in the language becoming liturgical life and speaking to the very heart of the humankind.

Lectio divina is a joint adventure of the listener and the word which is embodied in gracious act of the Holy Spirit. And you, Monsignor Matija, my dear friend, have become an instrument of this beautiful encounter. Thank you.

Vatican, April 2018

Abbot msgr. dr. Christopher Zielinski OSB Oliv.,
President of the office for Liturgy,
Congregation for Divine Worship
and the Discipline of the Sacraments

Pogovor

Pogovor knjizi mons. mr. Matije Matičića »Dok nam je putem otkrivao Pisma«

Svakom je svećeniku drago čuti kada netko od njegovih kolega odluči svoja razmatranja nad svetopisamskom riječju sabrati i objediniti u pisano djelo kakvo je ovo našega svećenika Matije. Takvo djelo nije više samo na duhovnu korist pojedincu, odnosno autoru djela, nego i široj vjerničkoj zajednici, napose župnoj. Zato me vijest o objavljivanju upravo takve knjige, u kojoj su sabrana razmatranja nad nedjeljnom evanđeoskom riječju u liturgijskoj godini A, B, C, posebno obradovala, to više jer je nastala „iz pera“ mladoga riječkog svećenika, koji je u svojoj višegodišnjoj svećeničkoj službi župnog vikara, župnika i sada rektora riječke katedrale sv. Vida, kao i u pastoralnim službama vjeroučitelja u školi, nadbiskupijskog povjerenika za mlade, za ekumenizam i dijalog te biskupskog vikara za pastoral Riječke nadbiskupije stekao bogato iskustvo pastoralnoga rada s ljudima, kojima je uvijek znao na primjeren način približiti i svjedočiti Božju riječ.

Za nas je kršćane Božja riječ temeljni izvor nadahnuća i snage za svakodnevni život i rad, životno vrelo na kojem crpimo ohrabrenje, jačamo svoju vjeru, učvršćujemo nadu i rasplamsavamo

žar ljubavi koji nosimo u svome srcu prema Gospodinu našem Isusu Kristu i braći ljudima. Na to su vrelo pozvani svakodnevno dolaziti i napajati se svi vjernici laici, a napose svećenici i Bogu posvećene osobe, kako bi i sami sve više postajali »pismo Kristovo (...) napisano ne crnilom, nego Duhom Boga živoga«, kako je to rekao sveti Pavao zajednici u Korintu (2 Kor 2, 3). U tom smislu bit će mi drago ako ova knjiga, prvijenac našega svećenika Matije, potakne mnoge naše vjernike da zauzetije prigrle Božju riječ i po njoj se ravnaju »bilo to zgodno ili nezgodno« (2 Tim 4, 2) jer ona je, kako isti apostol na drugom mjestu kaže, »korisna za poučavanje, uvjeravanje, popravljavanje, odgajanje u pravednosti, da čovjek Božji bude vrstan, za svako dobro djelo podoban« (2 Tim 3, 16-17).

Neka i ova sabrana razmatranja, koja su nastala na vrelu svetopisamske riječi u pojedinim liturgijskim vremenima, budu na korist mnogima, kako vjernicima laicima tako i svećenicima i ostalim pastoralnim djelatnicima, bilo u katehizaciji u župnoj zajednici, bilo kao duhovni poticaj u obiteljskoj zajednici, bilo kao vjernička priprava za nedjeljnu liturgiju. A autoru ove vrijedne knjige od srca čestitam i zahvaljujem što je odlučio prikupiti višegodišnju homiletsku građu te prirediti ovakvo vrijedno djelo. Neka Gospodin, koji je utjelovljena Božja Riječ, obilno blagoslovi njegov svećenički rad i život, a svima koji se ovim tekstovima budu služili udijeli ohrabrenje i snagu da uvijek budu radosni pronositelji i svjedoci njegove riječi, koja daje život u izobilju (usp. Iv 10, 10).

Mons. dr. Ivan Devčić,
riječki nadbiskup i metropolit

Za nas je kršćane Božja riječ temeljni izvor nadahnuća i snage za svakodnevni život i rad, životno vrelo na kojem crpimo ohrabrenje, jačamo svoju vjeru, učvršćujemo nadu i rasplamsavamo žar ljubavi koji nosimo u svome srcu prema Gospodinu našem Isusu Kristu i braći ljudima. Na to su vrelo pozvani svakodnevno dolaziti i napajati se svi vjernici laici, a napose svećenici i Bogu posvećene osobe, kako bi i sami sve više postajali „pismo Kristovo (...) napisano ne crnilom, nego Duhom Boga živoga“, kako je to rekao sveti Pavao zajednici u Korintu (2 Kor 2, 3).

Mons. dr. Ivan Devčić, riječki nadbiskup i metropolit

Mons. mr. sc. Matija Matičić rodio se 1981. u Ogulinu. Filozofiju i teologiju studirao je i diplomirao 2004. u Rijeci, za svećenika Riječke nadbiskupije zaređen je 2005. Godinu dana obavljao je službu župnog vikara u župi sv. Mateja na Viškovu, zatim je deset godina bio župnik u Župi sv. Nikole biskupa na Krnjevu u Rijeci. Deset godina bio je voditelj Ureda za mlade Riječke nadbiskupije. Od 2011. biskupski je vikar za pastoral, a nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić uveo ga je uz to 15. rujna 2015. u službu rektora riječke katedrale sv. Vida te 14. lipnja 2016. u službu monsinjora i začasnoga kanonika stolnoga riječkoga kaptola. Na sv. Benedikta, 11. srpnja 2016. postao je oblat benediktinskoga olivetanskog samostana u Lendinari u Italiji. U rujnu 2017. imenovan je povjerenikom za ekumenizam i dijalog Riječke nadbiskupije, a u travnju 2018. imenovan je članom Vijeća HBK-a za ekumenizam i dijalog. Uz svećeničke službe u svojoj nadbiskupiji vanjski je suradnik veleposlanstva Republike Hrvatske u Izraelu za međureligijski dijalog i pitanja holokausta.

Glas Koncila